

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია
საქართველოს ისტორიის წყაროების კომისია

მცხეთური ხელნაწერი

(სულხან-საბა ორბელიანის მიერ დართული „საქიუბელნი მოწმობა“,
„ეგრავლთა, ქალდეველთა და იონთა სახელავთა თარგმანებანი“,
„საქიუბელნი მათიანეთანი“)

გამოსაცემად მოამზადა ელ. დოჩანაშვილმა

თბილისი
„ნეკერი“
1999

ნაშრომი ამთავრებს დღემდე გამოუქვეყნებელი „მცხეთური ხელნაწერის“ /A - 51/ პუბლიკაციას. იგი ნარედაქციევია XVII საუკუნის დასასრულისა და XVIII საუკუნის დასაწყისის ცნობილი ქართველი მწერლისა და მეცნიერის, სულხან-საბა ორბელიანის მიერ და წარმოადგენს უაღრესად მნიშვნელოვან წყაროს ძველი ქართული ენის, მისი ლექსიკის, კერძოდ, უძველესი ქართული სოციალურ-ეკონომიკური ტერმინოლოგიის შესასწავლად. იგი მნიშვნელოვანი წყაროა, ამასთანავე, მეზობელ ხალხებთან კულტურულ-ისტორიული ურთიერთობის მთელი რიგი საკითხების კვლევა-ძიებისათვის. წინამდებარე პუბლიკაცია შეიცავს ხელნაწერის ბოლო ნაკვეთს – სულხან-საბა ორბელიანის მიერ მცხეთური ხელნაწერისათვის შედგენილ საძიებლებსა და ლექსიკონს.

რედაქტორი ზურაბ სარჯველაძე

© ელენე დოჩანაშვილი, 1999

გამომცემლობა „ნეკერი“, 1999

ISBN 99928-58-15-1

გ ა მ ო მ ც ე მ ლ ი ს ა ბ ა ნ

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს სულხან-საბა ორბელიანის მიერ წარედაქციევ მცხეთის ბიბლიაზე (ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერი №51)¹ დართული საძიებლების პირველ პუბლიკაციას. ეს საძიებლები სამი სახისაა:

- 1) „საძიებელი მონაშობა“ (ძველი აღთქმიდან მომდინარე ახალი აღთქმის ადგილების აღნუსხვა, ანუ მითითებები ახალ აღთქმაში ძველი აღთქმის ადგილების ციტირებაზე);
- 2) „ებრაელთა, ქალდეველთა და იონთა სახელებთა თარგმანებანი“ (ე.ი. ამ საკუთარ სახელთა კომენტირება);
- 3) „საძიებელი მატრიანეთანი“ (ფაქტიურად, ბიბლიაში დამონმებული საკუთარი სახელების სიმფონია).

ამ საძიებლებთან დაკავშირებით ჩნდება გარკვეული კითხვები. მაგ.: არის თუ არა ისინი სულხან-საბა ორბელიანის მიერ შედგენილი? თუ ისინი საბას კალამს არ ეკუთვნის, რა წყაროს ემყარებოდა ლექსიკოგრაფი? რა მიმართება არსებობს ამ საძიებლებსა და სულხან-საბა ორბელიანის „ლექსიკონი ქართული“-ს შემხვედრ მასალას (საკუთარ სახელებს) შორის? ყველა ამ და არა მხოლოდ ამ კითხვებზე სრულიად დამაჯერებელი და ამომწურავი პასუხი გასცა ძველი ქართული ფილოლოგიის გამოჩენილმა მკვლევარმა, პროფ. ილია აბულაძემ ჯერ კიდევ 1936 წელს გამოქვეყნებულ ნაშრომში: სულხან-საბა ორბელიანის „სომხური წყაროები“². კონკრეტული მასალის შედარება-ანალიზის საფუძველზე მკვლევარმა დაადგინა, რომ როგორც მცხეთის ბიბლიაზე დართული საძიებლების, ასევე საბას ლექსიკონში შესული საკუთარი სახელებისათვის წყაროს წარმოადგენს 1666 წელს ამსტერდამში დაბეჭდილ ვოსკანის ბიბლიაზე (პირველი ბეჭდური სომხური ბიბლია) დართული საძიებლები. ეს დასკვნა ვრცელდება მცხეთის ბიბლიის სამივე სახის საძიებელზე. ამდენად, ისინი სულხან-საბა ორბელიანის ორიგინალურ ნაშრომად ვერ ჩაითვლება. ამასთან, მიუხედავად იმისა, რომ საბას ლექსიკონში შესული საკუთარი სახელებისა და მცხეთის ბიბლიაზე დართული საკუთარი სახელების კომენტარების წყარო ერთი და იგივეა, ისინი სრულიად იდენტურნი მაინც არ არიან. აი, რას გვეუბნება მკვლევარი ამის შესახებ: „განსხვავება, რომელიც არსებობს „ქართული

¹ იხ. მცხეთური ხელნაწერი, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა და გამოკვლევა დაურთო ელ. დოჩანაშვილმა, ნაკვ. I, II, III, IV, V, „მეცნიერება“, თბილისი, 1981, 1982, 1983, 1985, 1986 66.
იხ. ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები, III, 1936, გვ. 253-270; აგრეთვე: ილია აბულაძე, შრომები II, „მეცნიერება“, თბ. 1976, გვ. 188-205.

ლექსიკონის" საკუთარ სახელთა ნაწილსა და ქართული ბიბლიის ჯერ-ჯერობით ცნობილ „საკუთარ სახელთა თარგმანებას“ შორის, შეიძლება აიხსნას არა წყაროს სხვადასხვაობით, არამედ ქართული მასალების ან სხვადასხვა პირის, ან სხვადასხვა დროის თარგმანით.¹ ილ. აბულაძემ ერთ-ერთ იმ დამატებით წყაროსაც მიაკვლია, რომლის გამოყენებამაც საბას მიერ ლექსიკონის შედგენისას გარკვეულწილად გამოიწვია აღნიშნული განსხვავება (იგულისხმება საკუთარი სახელების უფრო სრული განმარტება ლექსიკონში). ეს არის კირილე ალექსანდრიელის „ლექსი მათეს სახარებისა, ძნელოანთა სიტყუათა განმარტებაჲ ლექსიკონი“.²

იმის გამო, რომ განსვენებული მეცნიერის, ილია აბულაძის ამ ნაშრომს დღესდღეობით სრულად აქვს შენარჩუნებული თავისი აქტუალობა ჩვენთვის საინტერესო საკითხის შესახებ, საჭიროდ მივიჩნით მისი დართვა აღნიშნული საძიებლების პუბლიკაციისათვის.

ელ. დოჩანაშვილი

¹ ილ. აბულაძე, დასახ. ნაშრ., გვ. 263

² 1210 წ-ის ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერი №65.

ს ა ქ ი ა ზ ე ლ ნ ი მ ო ნ მ ო ზ ა

ნამებანი^{*} ქრისტესითგან მოციქულთაგან ახალსა აღთქმასა შინა მოკლედ ძველისა აღთქმისაგან ჩართული, რომელნი-ესე ამას შინა ჩართულ არიან. სარწმუნოებით კეთილად აღმომკითხველნი და მეცნიერებით მსმენელნი, რომელი თვთ მხოლოდ ქრისტეს მიერ არს თარგმანი და სულითა მისითა, რომელი მოციქულთა მიერ გამოცხადებულ იქმნების, შეუდევით და მიიღეთ, რომელსა მარადის მოციქულნი და მახარებელნი წინადაგვიდებენ.

(ევადრატულ ფრჩხილებში ჩასმული მითითებული ადგილები ჩვენს გამოცემაში აღვადგინეთ ვოსკანის ბიბლიის მიხედვით. საბას „საძიებელნი მონობანი“-ში ამ ადგილიდან [15:13] დაწყებული მითითებები წყდება).

და ბ ა დ ე ბ ი ს ა

- 1:27 ქმნა ლმერთმან მამაკაცად და დედაკაცად. მათე 19:4; მარკოზ 10:6
- 2:2 და განისუენა^{*} ლმერთმან დღესა მეშვესა ყოვლისა საქმისაგან. ებრ. 4:4
- 2:7 ქმნა კაც პირველად ადამ სამშენველი ცხოველი. 1 კორ. 15:45
- 2:24 დაუტოს კაცმან მამა თვისი და დედა თვისი და შეეყოს ცოლსა თვისსა. მათე 19:5; მარკოზ 10:7; ეფეს. 5:31. 1 კორ. 6:16
- 2:25 იყვნენ ორნივე ერთ ჯორც. მათე 19:5; მარკოზ 10:8; 1 კორ. 6:16
- 12:1 განვედ ქუეყანისაგან შენისა და ნათესავთა შენთა. საქ. მოც. 7:3
- 12:3 და ნათესავისა^{*} შენისაგან იკურთხოვდიან ყოველნი ნათესავნი. საქ. მოც. 3:25
- 15:5 ეგრეთ იყოს ნათესავი შენი. პრომ. 4:18
- 15:6 პრწმენა აბრაჰამს ლმერთი და შეერაცხა მას სიმართლედ. პრომ. 4:3; იაკობ 2:23; გალატ. 3:6
- [15:13] იყოს ყრმა შენი მწირ, ქუეყანასა არა თვისსა. საქ. მოც. [7:6]
- [17:4] რამეთუ მამად მრავალთა თესლთა დაგადგინე შენ. პრომ. [4:17]
- [18:10] ვითარმედ ჟამსა ამას მოვიდეს და ესვას სარრას ძე. პრომ. [9:9]
- [21:10] განაძე მწვეალი ეგე და ძე მაგისი. გალატ. [4:30]
- [21:12] არამედ ისაკისგან გენოდოს შენ ნათესავი. პრომ. [9:7]
- [22:17] კურთხევით გაკურთხო შენ და განმრავლებით. ებრ. [6:14]

[22:18] ვითარმედ ნათესავისა შენისა მიმართ იკურთხოვდიან ყოველნი. გალატ. [3:8]; საქ. მოც. [3:25]

[25:23] ვითარმედ უზუცესმან ჰმონოს უმრწმენესა. პრომ. [9:13]

გ ა მ ო ს ლ ვ ა თ ა ს ი

- [3:6] მე ვარ ლმერთი აბრაჰამისი და შემდგომი. მათე [22:32]; მარკოზ [12:26]; ლუკა [20:37]
- [9:16] ვითარმედ აღვე ამისთვის დაგადგინე შენ, რათა ვაჩუენო შენ ზედა ძალი ჩემი. პრომ. [9:17]
- [12:46] ვითარმედ ძუალი მისი არა შეიმუსროს. იოანე [19:36]
- [13:2] ყოველმან ნულმან, რომელმან განალოს საშო. ლუკა [2:23]
- [16:18] რომელმან ფრიად მიიღო, არა ემატა და შემდგომი. 2 კორ. [8:15]
- [20:14] ნუ იმრუშებ. მათე [5:27]. ნუ იმრუშებ, არა კაც-ჰკლა, არა იპარო, არა გული გითქმიდეს და შემდგომი. პრომ. [13:9]
- [20:17] ნუ გული გითქუამს. პრომ. [7:7]
- [20:13] არა კაც-ჰკლ. მათე [5:21]; ლუკა [18:20]
- [20:12] პატივ-ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა. მათე [15:4]; მარკოზ [7:10]; ეფეს. [6:2]
- [21:17] და რომელმან თქუას ბოროტი მამისათვის, გინა დედისათვის. მათე [15:4]; მარკოზ [7:10]
- [21:24] თვალი თვალისა ნილ და კბილი კბილისა. მათე [5:38]
- [22:28] მთავრისა ერისა შენისათვის არა სთქუა^{*} ბოროტი. საქ. მოც. [23:5]

^{*} ნამებანი S. 2:2. განისუენა S. 12:3. ნათესა S.

^{*} 9.16. ვაჩუენო S 22.28. სთქუა S.

- [24:8] ესე სისხლი აღთქმისა რომელი გამცნო თქუენ ღმერთმან. ებრ. [9:20]
- [25:9] იხილე და ჰქმენ ყოველი, მსგავსად სიტყვას მის, რომელი გამცენ. საქ. მოც. [7:44]; ებრ. [8:5]
- [32:1] გვქმენ ჩუენ ღმერთი, რომელი წინა-გვძლოდინ. საქ. მოც. [7:40]
- [33:12] შევინყალო, რომელი-იგი შევინყალო. პრომ. [9:15]
- [34:33] და არა ვითარ-იგი მოსე საფარველი დაიბურის პირსა თვსსა. 2 კორ. [3:13]

ლ ა ვ ი ტ ა ლ თ ა ს ი

- [11:44] ნმიდა იყვენით, რამეთუ მე ნმიდა ვარ. 1 პეტ. [1:16]
- [18:5] რომელმან ქმნას იგი, კაცმან იპოოს მას შინა. პრომ. [10:5]; გალატ. [3:12]
- [19:12] არა ფუცევედ. მათე [5:33]
- [19:18] შეიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თავი. პრომ. [13:9]; გალატ. [5:14]; იაკობ [2:8]; მათე [9:20]; მარკოზ [12:30]
- [19:18] შეიყუარო მოყუასი შენი. მათე [5:43]
- [20:9] რომელმან თქუას ბოროტი მამისათვის, გინა დედისათვის. მათე [15:4]
- [24:20] თვალი თვალისა. მათე [5:38]
- [26:12] რამეთუ დავემკვდრო მათ შორის და ვიდოდე, და შემდგომნი. 2 კორ. [6:16]

რ ი ტ ს უ თ ა ს ი

- [9:12] ძუალი მისი არა შეიმუსროს. იოან. [19:36]

მ ე ო რ ი ს ა ს ჯ უ ლ ი ს ა

- [4:24] ვითარმედ ღმერთი ჩუენი ცეცხლ განმლეველ არს. ებრ. [12:29]
- [5:21] ნუ იმრუშებ. პრომ. [7:7]
- [5:18] არა კაც-ჰკლა. მათე [5:21]; ლუკა [18:20]
- [5:17] ნუ იმრუშებ. მათე [5:27]; ლუკა [18:20]
- [5:19] ნუ იპარავ. ლუკა [18:20]; პრომ. [13:4]
- [5:20] ტყუილად ნუ ემონმები მოყუასისა შენისათვის. ლუკა [18:20]; პრომ. [13:9]
- [5:16] პატივ-ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა. მათე [15:4]; მარკოზ [7:10]; ეფეს. [6:2]
- [6:4] ისმინე, ისრაჲლ: უფალი ღმერთი შენი უფალი ერთ არს. მარკოზ [12:29]

- [6:5] შეიყუარო უფალი ღმერთი შენი ყოველითა გულითა. მათე [22:37]; მარკოზ [12:30]; ლუკა [10:27]
- [6:13] უფალსა ღმერთსა შენსა თაყუანი-სცე და მას მხოლოსა ჰმსახურებდე. მათე [4:10]; ლუკა [4:8]
- [6:16] არა განსცადო უფალი ღმერთი შენი. მათე [4:7]; ლუკა [4:12]
- [10:17] ღმერთმან არა თუალ-ახუნის პირსა კაცისასა. გალატ. [2:6]
- [18:15] წინასწარმეტყველი აღგიდგინოს თქუენ უფალმან ღმერთმან. საქ. მოც. [3:22 და 7:35]
- [19:15] პირითა ორისა და სამისა მონამისათა დაემტკიცოს ყოველი. მათე [18:16]; იოან. [8:17]; 2 კორ. [13:1]
- [19:21] თუალი თუალისა ნილ და კბილი კბილისა ნილ. მათე [5:38]
- [21:23] წყეულ იყავნ ყოველი, რომელი დამოეკიდოს ძელსა. გალატ. [3:13]
- [25:4] არა შეუკრა პირი ჳარსა მლენველსა. კორ. [9:9]; 1 ტიმ. [5:18]
- [25:5] რომელი მოკუდეს და არა დაუშტეს ძე. მათე [22:24]; მარკოზ [12:19]; ლუკა [20:28]
- [27:26] წყეულ იყავნ ყოველი, რომელი არა დაადგრეს. გალატ. [3:10]
- [30:12] ვინ აღვიდეს ზეცად. პრომ. [10:6]
- [30:14] მახლობელ არს შენდა სიტყუაჲ ეგე პირსა შენსა და გულსა. პრომ. [10:8]
- [32:21] მე გაზურო თქუენ არა ერთა და შემდგომი. პრომ. [10:19]
- [32:35] ჩემი არს შურის-გეგბაჲ და მე მივაგო. პრომ. [12:19]

ი ს ო ზ ი რ ა ძ ი ს ი

- [1:5] არა დაგიტეო შენ და არცა დაგიგდო შენ. ებრ. [13:5]

მ ე ო რ ა მ ე ჟ ე თ ა

- [7:14] მე ვიყო მისდა მამა და იგი იყოს ჩემდა ძეებ. ებრ. [1:5]

მ ა ს ა მ ე მ ე ჟ ე თ ა

- [19:10] უფალო, წინასწარმეტყველნი შენნი მოსწყდნეს და შემდგომი. პრომ. [11:3]
- [19:18] დამიტევებიგეს თავისა ჩემისა შუდ ათასი მამაკაცი. პრომ. [11:4]

* 11.44. ნმიდაჲ S. ნმიდაჲ S.

იოანის

[5:13] რომელმან შეიპყროს ბრძენი სივერაგითა მათითა. I კორ. [3:19]

ფსალმუნნი

- [2:1] რად აღიდრნეს წარმართნი. საქ. მოც. [4:25]
- [2:7] ძე ჩემი ხარი შენ. მე დღეს მიშობიეს. საქ. მოც. [13:33]; ებრ. [1:5 და 5:5]
- [2:9] ჰმწყსენ იგინი კუერთხითა^{*} რკინისათა. გამოცხ. [2:27]
- [4:5] განრისხდებოდე და ნუ სცოდავთ. ეფეს. [4:26]
- [5.11] სამარე ზე აღებულ არს ჯორჯი მათი. პრომ. [3:13]
- [6:9] განმეშორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უსჯულოებისანი. მათე [7:23]. კუალად [25:41]; ლუკა [13:27]
- [8:3] პირითა ყრმათა ჩჩვლთა მწოვართათა. მათე [21:16]
- [8:5] რაჲ არს კაცი, რამეთუ მოიწესენო. ებრ. [2:6]
- [8:8] ყოველივე დაამორჩილე ქუეშე^{*} ფერჯთა მისთა. I კორ. [15:26]
- [10:7] წყევითა და სიმწართა და ზაკვთა. პრომ. [3:14]
- [13:3] არა ვინ არს, რომელმანცა ქმნა სიტკობებაჲ. პრომ. [3:10]
- [13:3] წრფელ არიან ფერჯნი მათნი, დასთხია სისხლი. პრომ. [3.15]
- [15:8] წინასწარვხედვედ უფალსა წინაშე ჩემსა. საქ. მოც. [2:25]
- [15:10] არცა სცე წმიდასა შენსა ხილვად განსახრწნელსა. საქ. მოც. [2:31] და [13:35]
- [17:3] და მე ვესავ მას. ებრ. [2:13]
- [17:50] ამისთვის აღგიარო წარმართთა შორის, უფალო. პრომ. [15:9]
- [18:5] ყოველსა ქუეყანასა განჯდა ჳმაჲ მათი პრომ. [10:18]
- [21:2] ელო, ელო. ღიმა საბაქთან^{*}. მათე [27:46]; მარკოზ [15:34]
- [21:19] განიყვეს სამოსელი. მათე [27:35]; იოან. [19:23, 24]
- [21:23] მიუთხრა სახელი შენი ძმათა ჩემთა. ებრ. [2:12]

- [23:1] უფლისა არს ქუეყანა და საესებაჲ მისი. I კორ. [10:25]
- [24:19] მომიძულეს მე ამაოდ. იოან. [15:25]
- [30:6] ჳელთა შევედრო სული ჩემი. ლუკა [23:46]
- [31:1] ნეტარ არიან, რომელთა მიეტევენენ ცოდვანი. პრომ. [4:7]
- [33:13] რომელთა ჰნებავეს ცხორებაჲ და უყუარნ ხილვად დღეჲ. I პეტ. [3:10]
- [39:7] შესანიშნავი და მსხუერპლი^{*} არა გინდა. ებრ. [10:5]
- [40:10] რომელი ჭამდა ჩემ თანა პურსა. იოან. [13:18]
- [43:22] რამეთუ შენთვის მოვსწყდებით მარადლე. პრომ. [8:36]
- [44:7] საყდარი შენი, ღმერთო, უკუნითი უკუნისამდე. ებრ. [1:8]
- [50:6] რაჲთა განმართლდე სიტყუათაგან^{*} შენთა. პრომ. [3:4]
- [54:23] მიუტევე უფალსა ზრუნვა შენი. I პეტ. [5:7]
- [61:13] შენ მიაგო კაცად-კაცადსა. I კორ. [3:8]
- [67:19] აღჳედ მაღალსა და წარმოსტყუენ^{*} ტყუე^{*}. ეფეს. [4:8]
- [68:10] რამეთუ შურმან სახლისა შენისამან შემჭამა. იოან. [2:17]
- [68:10] და ყუედრებანი^{*} მყუედრებელთა^{*} შენთანი დამეცნეს. პრომ. [15:3]
- [68:23] იქმენინ ტაბლა მათი მათ წინაშე საბრჯე. პრომ. [11:9]
- [68:26] იყავნ სამკვდრებელი მათი ოჯერ. საქ. მოც. [1.20]
- [69:22] წყურილსა ჩემსა მასვეს მე ძმარი. იოან. [19:29]
- [77:2] აღვლო იგავით პირი ჩემი. მათე [13:35]
- [77:25] პური ცათა მოსცა მათ. იოან. [6:31]
- [81:6] მე ვთქუ: ღმერთნი სამე ხართ. იოან. [10:34]
- [88:21] ეპოვე დავით, მონა ჩემი, საქ. მოც. [13:22]
- [90:11] რამეთუ ანგელოზთა მისთადა უბრძანებიეს. მათე [4:6]; ლუკა [4:10]
- [93:11] უფალმან უწყნის ზრახვანი კაცთანი, რამეთუ არიან ამაო. I კორ. [3:20]

^{*} ფსალმუნი S. 2.9 კუმრთხითა S. 8.8 ქუცშე S. * 21.2. საბაქთან S.

^{*} 39.7. მსხუერპლი ს. 50.6. სიტყუათაგან S. 61.13. + საქ. მოც. 67.19. წარმოსტყუენ S. ტყუც S. 68.10. ყუედრებანი S. მყუედრებელთა S.

- [94:8] დღეს თუ წმისა მისისა ისმინოთ. ებრ. [3:7]
- [94:11] ვითარცა ვეფუცე რისხვთა ჩემითა. ებრ. [4:3]
- [96:7] და თაყუანის-ეცით ყოველთა ანგელოზთა მისთა. ებრ. [1:6]
- [101:26] დასაბამსა შენ, უფალო, ქუეყანა დააფუძნე. ებრ. [1:10]
- [103:4] რომელმან შექმნა ანგელოზნი მისნი სულად. ებრ. [1:7]
- [108:8] განსაგებელი მისი სხუამან* მიიღენ. საქ. მოც. [1:20]
- [109:1] პრქუა* უფალმან უფალსა ჩემსა. მათე [22:44]; ლუკა [20:42]; საქ. მოც. [2:34]
- [109:1] დაჯედ მარჯუენით ჩემსა. ებრ. [1:13]
- [109:1] ვიდრემდის დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე* ფერჯთა. ებრ. [1:13]; აკორ. [15:25]
- [109:4] შენ ხარ მღდელ უკუნისამდე. ებრ. [5:6; 7:17]
- [109:4] ფუცა უფალმან და არა შეინანა. ებრ. [7:21]
- [111:9] განაზნია და მისცა გლახაკთა. 2 კორ. [9:9]
- [115:10] მრწმენა მე, რომლისათესცა ვიტყოდე. 2 კორ. [4:13]
- [115:11] რამეთუ ყოველი კაცი ცრუ არს. პრომ. [3:4]
- [116:1] უგალობდით უფალსა ყოველი თესლები. პრომ. [15:11]
- [117:6] უფალი არს მწე ჩემდა და არა შემეშინოს. ებრ. [13:6]
- [117:22] ლოდი, რომელ შეურაცხ-ყვეს მამენებელთა. მათე [21:42]; მარკოზ [12:10]; საქ. მოც. [4:11]; 1 პეტ. [2:6]
- [117:26] ოსანნა ძესა დავითისსა. მათე [21:9]
- [131:11] ნაყოფისაგან მუცლისა შენისა დავსევა საყდართა. საქ. მოც. [2:30]
- [139:4] გესლი ასპიტთა ბაგეთა* მათთა. პრომ. [3:13]

ი ბ ა ვ თ ა ს ი

- [3:7] ნუ იქმნები ბრძენ თავით თუსით. პრომ. [12:16]
- [3:11] სულო ჩემო, ნუ სულმოკლე იქმნები. ებრ. [12:5]

* 108.8. სხუამან S. 109.1. პრქუა S. 109:1 ქუეშე S. 139:4. ბაგეთა S.

- [3:12] რამეთუ რომელი უყუარს უფალსა, სწეალის და ტანჯის, ებრ. [12:6]. გამოცხ. [3:19]
- [10:12] რამეთუ სიყუარულმან დაფარის სიმრავლე ცოდვითა. 1 პეტ. [4:8]
- [17:13] ეკრძალებით, ნუუკუე* ბოროტისა ნილ ბოროტი მიაგოთ. 1 თეს. [5:15]; 1 პეტ. [3:9]
- [20:20] რომელმან თქუას ბოროტი მამისათეს, გინა დედისათეს. მათე [15:4]; მარკოზ [7:10]
- [25:21] არამედ შიოდის თუ მტერსა შენსა, პური ეც. პრომ. [12:20]
- [26:11] ძალლი მიექცა ნათხევარსა. 1 პეტ. [2:22]

ა ს ა ი ა ს ი

- [1:9] არა თუმცა უფალმან საბაოთ* დამიტევნა ჩუენ თესლნი. პრომ. [9:29]
- [5:1] კაცმან ვინმე დაასხა ვენაწი. მათე [21:33]; ლუკა [20:9]; მარკოზ [12:1]
- [6:3] ნმიდა არს, ნმიდა არს უფალი საბაოთ*. გამოცხ. [4:8]
- [6:9] სმენით გესმოდის და არა გულისწმა*. მათე [1:14]; მარკოზ [4:12]; ლუკა [8:12]; იოან. [12:40]; საქ. მოც. [28:26]; პრომ. [11:8]
- [7:14] აჰა, ქალწული მიუდგეს. მათე [1:23]
- [8:18] აჰა, ესერა, მე და ყრმანი, რომელნი მომცნა. ებრ. [2:13]
- [9:1] ქუეყანა ზაბულონისა და ქუეყანა ნეფთალემისი. მათე [4:15]
- [10:22] დალათუ იყოს რიცხე ძეთა ისრაჲლისათა, ვითარცა ქვმა ზღუათა*. პრომ. [9:27]
- [11:4] მაშინლა გამოჩნდეს უსჯულო იგი*, რომელი უფალმან იესუ აღუცოს სულითა პირისა მისისა. 2 თეს. [2:8]
- [11:10] იყოს ნათესავი იესოსი. პრომ. [15:12]; საქ. მოც. [13:23]
- [21:9] დაეცა, დაეცა ბაბილონი* იგი დიდი. გამოცხ. [14:8]
- [22:13] ეჭამოთ და ვსვათ, რამეთუ ხვალე მოესწყდებით. 1 კორ. [15:32]
- [22:22] ამათ იტყვს ნმიდა* და ჭეშმარიტ*, რომელსა აქუს კლიტე დავითისა. გამოცხ. [3:7]

* 17.13. ნუკუე S. 1.9. საბაოთ S. 6.3. საბაოთ S. 6:9. წმა S. 10.22. ზღუათა S. 11.4. ივ S. 21.9. ბაბილონი S. 22.22. ნმიდან S. 22.22. ჭტნ S.

[25:8] აღწოცოს უფალმან ყოველი ცრემლი თუალთა. გამოცხ. [7:17 და 21:4]

[28:11] რამეთუ უცხოთა ენითა და ბაგითა* უცხოთა ვეტიყოფე ერსა. I კორ. [14:21]

[28:16] არა დაეცდებ სიონს შინა ლოდსა შებრკოლებისა. პრომ. [9:33]; I პეტ. [2:6]; საქ. მოც. [4:11]

[29:13] ერი ესე ბაგითა* მათითა პატივის-მცემს. მათე [15:8]; მარკოზ [7:6]

[29:14] ნარეწყმიდო სიბრძნე ბრძენთა. I კორ. [1:19]

[33:19] სადა არს ბრძენი, სად არს მნიგნობარი, სადა არს გამომეძიებელი. I კორ. [1:20]

[40:3] წმაი ღალადებისა უდაბნოსა ზედა. მათე [3:3]; მარკოზ [1:3]; ლუკა [3:4]; იოან. [1:6] და [23]

[40:6] ყოველი ჯორცი, ვითარცა თივა. I პეტ. [1:24]; იაკ. [1:10]

[40:13] რამეთუ ვინ ცნა განგება უფლისაჲ, ანუ ვინ თანა. I კორ. [2:16]

[40:14] ვინ ცნა გონება უფლისაჲ, ანუ ვინ თანამზრახავ. პრომ. [11:34] და [44:6]

[41:4] მე ვარ პირველი და უკუანასკნელი, ანუ მერმე. გამოცხ. [1:18] და [2:13]

[42:1] აჰა, ძე ჩემი, რომელი მე სათნო-ვიყავ. მათე [12:18]

[43:19] აჰა, ახალი ექმნა ყოველი. გამოცხ. [21:5]; 2 კორ. [5:17]

[45:9] პრქუას* ნუმეა ქმნილმან შემოქმედსა: რაჲსათვს ესრეთ შემქმენ. პრომ. [9:20]

[45:23] ცხოველ ვარ მე, – იტყვს უფალი, – რამეთუ ჩემდა მოდრკეს ყოველი მუჯლი. პრომ. [14:11]

[49:6] ვითარმედ დაგადგინე შენ ნათლად წარმართთა. საქ. მოც. [13:47]

[49:8] და ჟამსა მოხედვისასა ვისმინო შენი და შემდგომი. 2 კორ. [6:2]

[49:10] არღარა შიოდენ და არცა სწყუროდენ. გამოცხ. [7:16]

[50:6] და წერწყვდენ პირსა მისსა. მათე [26:67]

[52:7] ვითარ შუენიერ* არიან ფერწნი მახარობელთა. პრომ. [10:15]

[52:11] ამისთვის გამოვედით შორის მათსა და გამოვეშორენით. 2 კორ. [6:17]

[52:5] სახელი ღმრთისა* თქუენისა იგმობვის წარმართთა. პრომ. [2:24]

[52:15] რომელთა არა თხრობილ არს, მისთვის იხილონ. პრომ. [15:21]

[53:1] უფალო, ვის ჰრწმენა სასმენელი ჩუენი. იოან. [12:38]; პრომ. [10:16]

[53:4] მან უძღურებანნი* ჩუენნი მიიხუნა და სსნეულეზანი. მათე [8:17]

[53:7] ვითარცა ცხოვარი კლვად* მიიგუარა. საქ. მოც. [8:32]

[53:12] უსჯულოთა თანა შეირაცხა. მარკოზ [15:28]; ლუკა [22:37]

[53:9] რომელმან არა ქმნა ცოდვა და არცა იპოა. I პეტ. [2:22]; I იოან. [3:5]

[53:9] რომელმან ცოდვანი ჩუენნი აღიხუნა ჴორცითა თვისითა. I პეტ. [2:22]

[54:1] იხარებდ, ბერნი ეგე, რომელი არა შობდ. გალატ. [4:27]

[54:13] და ყოველნი განსნავლულნი ღმრთისანი. იოან. [6:45]

[55:1] რომელსაცა სწყუროდის, მოვიდეს და რომელსაცა პნებაჲს* წყალი ცხოველი. გამოცხ. [22:17]

[55:3] მიგცე* თქუენ წმიდაი იგი დავითისი ერთგული. საქ. მოც. [13:34]

[56:7] სახლსა ჩემსა სახლ სალოცველ ეწოდოს. მათე [21:13]; მარკოზ [11:17]

[59:7] შემუსრვა და უზადრუკებაი* არს გზა მათი. პრომ. [3:15]

[59:17] მიიღეთ ჩაფხუტი ცხორებისა. ეფეს. [6:17]; თეს. [5:8]

[59:20] მოვიდეს სიონით მწსნელი და მოაქციოს უღმრთოებისგან იაკობ. პრომ. [11:26]

[60:11] ბჭენი მისნი არა დაეწმენ დღე. გამოცხ. [21:25]

[60:19] და ქალაქსა მას არა უჭმს მზე და არცა მთოვარე. გამოცხ. [21:23] და [22:5]

[60:20] არა საქმარ იყოს ნათელი და მზე. გამოცხ. [22:5]

[61:1] სული უფლისაჲ ჩემ ზედა. ლუკა [4:18]

[62:11] არქუ ასულსა სიონისასა: აჰა, მეუფტ შენი მოვალს. მათე [21:5]

[64:4] რომელი თუალმან არა იხილა, ყურსა არა. I კორ. [2:9]

[65:1] ვეპოვე მათ, რომელნი მე არა მეძიებდეს. პრომ. [10:20]

* 53.4 უძღურებანი S. სნეულეზანი S. 53.7. კლვად] კულდ S. 55.1. პნებაჲს S. 55.3. მიგცე] მიგცე S. 59:7. უზადრუკებაი S.

* 28:11 ბაგითა S. 29:13 ბაგითა S. 45.9. პრქუას S. 52.7. მუჯნიერ S. 52.5. ღმრთისა S.

- [65:2] დღესა ყოველსა განვიპყრენ ჴელნი ჩემნი ერისა მიმართ ურჩისა. **პრომ.** [10:21]
- [65:17] იყოს ცა ახალ და ქუეყანა ახალ. 2 პეტ. [3:13]; გამოცხ. [21:1]
- [66:1] ცანი და საყდარნი ჩემნი არიან. საქ. მოც. [7:49]
- [66:24] სადა მატლი მათი არა დასცხრების. მარკოზ [9:45]

ი ა რ ა მ ი ა ს ი

- [7:11] ხოლო თქუენ გიყოფიეს ქუება ავაზაკთა. მათე [21:13]; მარკოზ [11:17]; ლუკა [19:46]
- [9:24] რომელი-იგი იქადოდის, უფლისა* მიერ იქადოდის. 1 კორ. [1:31]; 2 კორ. [10:17]
- [10:1] ვის არა ემინოდის შენგან, უფალო. გამოცხ. [15:4]
- [17:10] მე ვარ, რომელი განვიკითხავ გულთა და თირკმელთა. გამოცხ. [2:23]
- [31:15] ჴმავ პრომით ისმა გოდებისა. მათე [2:18]
- [31:9] მე ვიყო თქუენდა მამა და თქუენ იყვენთ ჩემდა ძეებ. 2 კორ. [6:16]
- [31:31] აჰა, ესერა, დღენი მოვლენ, – იტყვს უფალი, – და აღვასრულო სახლსა ჴედა ისრაჴლისასა და სახლსა ჴედა იუდასასა აღთქმა. ებრ. [8:8]
- [31:33] არამედ ესე არს აღთქმა, რომელი აღუთქუ მათ და მივეც მუჯული ჩემი. ებრ. [10:16]
- [51:8] დაეცა ბაბილონი¹ დიდი. გამოცხ. [18:2]

ა ზ ა კ ი ა ლ ი ს ი

- [3:3] აღიღე და შეჭამე ესე. გამოცხ. [10:9] და [10]
- [20:11] ვითარმედ: რომელმან ქმნეს იგი კაცმან, ცხონდეს მას შინა. **პრომ.** [10:5]
- [32:7] მზე დაბნელდეს და მთოვარემან არა გამოსცეს ნათელი. მათე [24:29]
- [36:20] რამეთუ სახელი ღმრთისა იგმოზვის ნარმართთა შორის. **პრომ.** [2:24]

დ ა ნ ი ე ლ ი ს ი

- [9:27] ოდეს იხილოთ საძაგელი იგი მოოჭრებისა. მათე [24:15]; მარკოზ [13:14]; ლუკა [21:20]

ო ს ე ს ი

- 2:23] უნოდო არა ერსა ჩემსა ერად ჩემდა. **პრომ.**
- [:] და გინოდო არა ერ, ხოლო ან ერ ღმრთისაჲ. **პრომ.** [9:25]; 1 პეტ. [2:10]
- [6:6] ნყალობაჲ მნებაეს და არა მსხუერპლი¹. მათე [9:13] და [12:7]
- [10:8] მას ყამსა სთქუათ დაგვეცენით ჩუენ ჴედა, მთანო, და, ბორცუნო, დაგუფარენით. ლუკა [23:30]
- [11:1] ეგჰპითი უნოდე ძესა ჩემსა. მათე [2:15]
- [13:14] სადა არს, სიკუდილო, სანერტელი შენი ანუ, ჯოჯოხეთო, ძლევა? 1 კორ. [15:54]

ი ო ვ ე ლ ი ს ი

- [2:28] და იყოს უკუანაისკნელთა დღეთა, განვიფინო სულისაგან ჩემისა. საქ. მოც. [2:17]
- [2:32] რამეთუ ყოველმან, რომელმან ხადოს სახელსა უფლისა, ცხონდეს. **პრომ.** [10:13]

ა მ ო ს ი ს ი

- [5:25] საკლველებსა ნუ და მსხუერპლსა¹ შესწირვიდეთ. საქ. მოც. [7:42]
- [6:1] ვაი თქუენდა, მდიდარნო. ლუკა [6:24]
- [9:11] ამისა შემდგომად მოვექციო და აღვაჴწერო კარავი დავითისი. საქ. მოც. [15:16]

ი ო ნ ა ს ი

- [2:1] ვითარცა იყო იონა მუტეკლსა ვეშაპისასა. მათე [12:40]; ლუკა [11:30]
- [3:5] და შეინანეს ქადაგებასა¹ იონასსა. მათე [12:40] და [41]; ლუკა [11:32]

მ ი ძ ი ა ს ი

- [5:2] და შენ, ბეთლემ, ქუეყანა ეგე იუდასი. მათე [2:6]
- [7:6] მოვედ განყოფად მამა ძისაგან და ძე მამისაგან. მათე [10:21]; ლუკა [12:53]

ა ნ ზ ი ა ს ი

- [2:7] კულად ერთგზისლა შევეძრა მე არა ხოლო ქუეყანა, არამედ ცანიცა. ებრ. [12:26]

*9.24. უფლისაჲ S. 31.31. უფლისაჲ S. 51.8. ბაბილონი S. 10

¹6.6. მსხუერპლი S. 5.25. მსხუერპლსა S. 3.5. ქადაგებასა S.

ამგაკუშისი

- [1:5] იხილეთ შეურაცხის-მყოფელთა მაგათ და გიკურდინ. საქ. მოც. [13:41]
[2:4] მართალი სარწმუნოებით ცხონდეს. პრომ. [1:17]; გალატ. [3:11]; ებრ. [10:38]

ნაუშისი

- [1:15] ვითარ შუენიერ არიან ფერწნი მახარობელთა. პრომ. [10:15]

ზაქარიასი

- [8:16] იტყოდით ჭუმარიტსა კაცად-კაცადი მოყუსისა თვისისათა. ეფეს. [4:25]
[9:9] აჰა, მეუფე შენი მოვალს. მათე [21:5]; იოან. [12:15]
[11:13] და მოიღეს ოცდაათი იგი ვეცხლი. მათე [27:9]; მარკოზ [14:11]

[12:10] იხილონ ჩემდამო მის წილ, რომელსა-იგი უგმირეს. იოან. [19:37]

[13:7] დაეცე მწყემსი და განიბნინეს ცხოვარნი. მათე [26:31]; მარკოზ [14:27]

მალაქიასი

- [1.2] შუეიყუარე იაკობი და მოვიძულე ესავი. პრომ. [9:13]
[3.1] აჰა, მე წარვაველინო ანგელოზი ჩემი. მათე [11:10]; მარკოზ [1:2]; ლუკა [7:27]; იოან. [1:23]
[4.5] იგი არს ელია, რომელი მოვალს. მათე [11:14]
[4.] რაი არს, რომელსა იტყვნ მნიგნობარნი*, ვითარმედ: პირველად ელია მოვიდეს. მათე [17:10]; მარკოზ [9:10]
[4:6] რომელმან კუალად მოაგოს გული მამისა ძისა მიმართ და გული კაცისა. ლუკა [1:17]

* 4. მნიგნობარნი S.

ებრაელთას, ქალდეველთა და იონთა სახელეზთა თარგმანეზანი

ა

აბარიმ გარდასრული, გინა გარდამავალი.

აბზა მამაო.

აბზია მამა უფლისაჲ.

აბდემელექ მონა მეუფისა.

აბდენაგო წმინ ბრწყინვალეზისა.

აბდიას წმინა უფლისაჲ.

აბდონ მონაო

აბელ ალევს მიერ გლოვა, ანუ ქალაქი ტეის მიერ სიცრუე¹.

აბესალომ მამა მშუდობისა.

აბია მამა უფლისაჲ

აბიათარ მამა ამაღლებული.

აბიან გლახაკი.

აბიგალ მამის მხიარულებისა.

აბიგაილ მამა ბინებისა.

აბისაგ მამის უმეცრება.

აბიშელექ მამა მეფისა.

აბინადაზ მამა ნებით.

აბნერ მამის ბაზაკი.

აბრა ბერძულად მკევალი;

აბრამ მამა ზე ამაღლებული.

აბრაჰამ მამა მრავალთა.

აბსალომ მამა მშუდობისა.

აგაბუს მკალი.

აგაგ ერდო.

აგარ მწირა.

ადამ კაცი, გინა ქუეყნიერი, გინა მონითლო.

ადონ უფალი, გინა სიღრმე.

ადონაი ჩემის უფლისაჲ, გინა მრავალ რიცხვ, ერთი სახელთაგან ღმრთისა², რომელ მთარგმნელნი ხანდიხან ამა სახელსა ღმრთის მაგიერ ამასა სწერენ. ტეტრა გრამატონ.

ადონიას მფლობელი უფალი.

ადა მეშფოთე.

აზარა შემწეობა უფლისაჲ.

აზორ შემწე.

აზოტოს ებრაელებ ასდოდ. განძარცვა.

ათაჰლია ჟამი უფლისაჲ.

ათთალია შემძინე, გინა აღმზდელი.

ათენე უქონელი.

აკან ინროება.

აკაკრონ ბერნობა.

ალელუია აქებდეთ უფალსა.

ალექსანდრე შემწე, მწნე.

ალექსანდრიო ებრაელებრ - ნო, რომელი გამოითარგუმანების უმი, გინამდრტვნავი. 94:9 ფსალმუნნი³.

ამალექ ერი მლოშნელი.

ამამ დედა მაშინებელი.

ამან მაშფოთებელი.

ამანა შვეული, გინა ჭეშმარიტება.

ამანასაი აღლვს გამოს. ძლიერი, ანუ ძალიანი.

ამასაი ჰაინის მიერ ერის შესანირაი.

ამელექ მეფეს.

ამენ იყავნ, აღესრულოს, გინა დაემტკიცოს.

ამინადაზ ერი ნებით.

ამმონ ერი მისი.

ამნონ მორწმუნე, გინა ჭეშმარიტი.

ამორეველი სიმწარენი, გინა განდგომილნი.

ამოს ალევს გამო. ძლიერი, მამა ესაიასი.

ამოს აინის გამო. ტვრთული, ერთი ათორმეტთა წინასწარმეტყველთაგანი.

ამრი ალევს გამო. მწარე, გინა მოუბარი.

ამრი აინის გამო. მჭელეული, გინა უფლება, მთავარი ისრაჰლთა ერისა.

ანათოთ სიტყვს-გებანი, გინა გალობა.

ანანია ღრუბელი უფლისაჲ.

ანგია შვება.

ანდრიო მძლე.

ანნა მადლიანი, გინა მოწყალე.

ანტიოქია ნაცვლად ურმისა.

აპოსტოლოს მოციქული, გინა დესპანი.

არაბია მწუხრთაგან 2 ნემტ. 26:2

არაბია ფსალ. 71.15. ებრაელებრ საბაა - მოქცევა.

არამ ამაღლება, გინა რქა მალალი.

არარატ შიშის წყევა.

არბუე ოთხი.

არბოგ ბელტი.

არეოპაგიტა მარტის ბორცუსაგან.

არეოპაგოს მარტის მთისა.

არეუნა კიდობანი, გინა გალობა.

¹ სიცრულ ს.

² ღმრისაჲ ს.

³ ფსალმუნი ს.

არმენია ებრაელებს არარატი, შიშის წყევლა.

არნონ მოხარული.

არონ მთა.

არტაქსერქს ნათელი, გინა წყევლა.

არფაქსატ განმკურნებელი.

არქტიკლინუს საგანგიოან.

ასაფ შემკრებელი.

ასერ სამეცის მიერ. მძლე, ძე კათისა.

ასერ სინის მიერ. ნეტარება, გინა ბედნიერობა, ძე იაკობისა.

ასვეროს ჯელმნიფე და თავი.

ასურ მოლაღატე, გინა ნეტარი.

ასტაროთ არვე, გინა სიმდიდრე.

ატტალია დრო უფლისა.

აფრიკა ებრაელებს ფულ დაცემა, გინა დარღვევა. ესაია 66.34. სწერია.

აფრიკა ნაომ 3.9. პოხილი, გინა სავე.

აქაბ ძმა მშვდობისა.

აქაია ტიკილი, გინა ჭმუნვა.

აქაზ შემპყრობელი, გინა მომგები.

აქიმელექ ძმა ჩემი მეფე.

აქიტობ ძმა სახიერი.

აქსა კაცი შემოსილი.

აჰოგ მატებარი.

ბ

ბაალ ბომონი, გინა მპყრობელი.

ბაალ ოსეს. 10.24. არბელ იკითხოს, ვითარმედ ღმერთი ეწყოს.

ბაალიმ ბომონთ მპყრობლები.

ბაბელ შფოთი და შერევნა.

ბათიულ შვლება უფლისა.

ბალაა დაძველებული, გინა შფოთიანი, მწვეალი რაპქელისა, ცეის მიერ, ბოლო.

ბალა შთამთქმელი, გინა მათჯარი ქალაქთა. აინის მიერ. ბოლო.

ბალაამ დაძველება ერისა.

ბალაკ გამაოჯრებელი.

ბანაიან შვილი უფლისა.

ბატუს ზომიერ ნოტიოს მწველობა.

ბარაკ ელევა.

ბარაქია აკურთხა უფალი.

ბართლომეოს ძე დამოკიდებული წყალთა.

ბარიონა ძე ტრედისა.

ბარნაბა ძე მოქცევისა.

ბარტიმეოს ძე სიბრძისა.

ბარუქ კურთხეული.

ბეელ ზებულ ბომონი ბუზი.

ბეერა მღვიმე.

ბეზეკ ელევა.

ბეთ. ანია სახლი მორჩილებისა, მწუხარებისა.

ბეთ. აბარა სახლი გაელილი.

ბეთ. დაგონ სახლი ხვარბლისა.

ბეთ. ელ სახლი ღმერთისა.

ბეთ. ერ გაყრა.

ბეთ. ლემ სახლი პურისა.

ბეთ. საბოე სახლი ფიცისა. ქალაქი.

ბეთ. საიდა სახლი ნაყოფისა.

ბეთ. სემეს სახლი მზისა.

ბეთ. ულ ქალწული.

ბეთ. ფაგე სახლი პირის ღელენი.

ბეთ. ფოგორ სახლი ღია.

ბელ დაძველებული.

ბელა შთამთქმელი, გინა ამაოჯრებელი.

ბელიალ უუღლო.

ბელფეგორ კერპთ აბკმულობა.

ბენ. ენნომ ძე თვისის აღშენებისა.

ბენ. იამენ ძე მარჯუჭნისა.

ბენ. ონი ძე ჭირთა ჩემთა.

ბერა ორმო.

ბერსაბე ჯურღმული ფიცისა.

ბერესით დასაბამით, ესე არს პირველი წიგნის სახელი.

ბეჰმთ პირუტყუნი ოთხფერჯოსანი.

ბონერგეს წმიდის ჯერასიმეს მიერ. ბანერგემ, რომელი ჩუენ მიერ ითარგმანა: ბანერგეს, ძენი ქუხილისანი.

ბოსორ სიმაგრე.

გ

გაბაა ბორციე.

გაბრიელ კაცი ღმერთი, გინა ღმერთისა.

გად ბედნიერი, მზა.

გადგად ბედით ბედნიერი, ჭურვილი, მწედარი.

გაზერ პირველი მცოდინარობა.

გაზოფილაქუმ საუნჯე ტაძრისა, სადა დაიმარხება.

გალად სიჯაბნე.

გალად გრკალი სამონმო.

გალატე მანოვარნი.

გალგალ ურმისთვალე მბრუნავი.

გალილია შემცვალელებელი.

გებალ საზღვარი.

გედეონ შემმუსრველი.

გენია ღელე მწუხარებისა.

გენონ ღელე შემანუხებელი.

გელბოე ბრუნვით მიდევნებული.
გეონ მკერდი და გამოსლვა.
გერსომ სტუმარი მუნ.
გერსონ თვის განძება.
გიბილი საზღვარნი.
გოგ ერდო.
გოთოლ ტყეეობა.
გოლგოთა თხემის ადგილი, სადა თავნი
მკუდართანი დამიმარხნეს.
გომორ ზომის განნესება.
გომორა ჯარი უკუმდგარი.
გრეჭი ებრაელებ ეუანიმ, – ესე არს მაცთური.

დ

დაგონ ხვარბალი.
დავით სასურველი.
დათან ნესი, სჯული.
დალილა სიგლახაკე.
დამასკოს სისხლის ნანური.
დამასკოს 1 მეფ. 16:2. დანვის მსგავსი,
ებრაელებრ დუმესექ.
დან განმსჯელი, გინა სჯა.
დანიელ სასჯელი ღმრთისაჲ.
დარიოს გამომეძიებელი.
დარმასკოს ნათეს.ობის მიდგომილება.
დებორა ფუტკარი, სიტყვა.
დეკაპოლი ათქალაქი, სამეფო.
დიაბოლუს მამბრალებელი, ამჯედრებული.
დიაბოლუს ამბაკუმ. 3:ა. 4 ებრაელებ რესეფ,
ვითარმედ ფრინველი ალი.
დიდიმოს მარჩბივი.
დირბუ ჰაიამინ, სიტყვანი დღეთა.
დინა სამართლისმოქმედი.
დითალასუმ ორზღვანი.
დიონოსიოს საღმრთო ნანვეთი.
დოეკ მოსწრაფე.
დოიკ შობა.
დორა შობა, გინა საფანი.

ე

ებალ გრკალი ძველთაგან.
ეგლონ ჯბო.
ეგუპტე ინროება, ანუ შეჭირვება. ებრაელებ
მისრაიმ.
ედენ ფუფუნება.
ედომ მნითური.
ევმანოელ ჩუენ თანა ღმერთი.

ევუბულუს ბრძენი.
ეზეკია ძლიერება უფლისაჲ
ეზეკიელ ძლიერება ღმრთისაჲ.
ეზრა შემწე ეზო.
ეზრაელ შენეენა ღმრთისაჲ.
ეთამ თვისი ფრინველი.
ეთამ თვისი ძლიერება.
ეთიოპია ბერძულეზ აღგზებად ითარგუმანების,
ებრაელებ ქუს ენოდება, ვითარმედ სიშავე,
ანუ შავი.
ეკლესტიასტე მქადაგებელი.
ელეადიბარიმ ესრე ითქუმიან მესუთესა ნიგნსა
სჯულისასა იწყობს.
ელიაზარ ღმრთის შენეენა.
ელიაკიმ ღმრთის აღდგომა.
ელიას ღმერთი, უფალი.
ელიზაბედ ელისაბედ. ეფუტების ღმერთი.
ელიეზერ ღმრთის შემწეობა.
ელიშელექ ღმერთი ჩემი მეფე.
ელისეოს ღმრთის მაცხოვარება, ღმერთი
მაცხოვარი.
ელკანა მემურენი.
ელკანან ღმრთის, გინა ღმრთის შეწყალება.
ელნათან ღმერთმან მისცა.
ემაუს წვრთნა.
ენაჲ გმირი, მანიაკი.
ენეას ქებული.
ენკენია სატფურება, განახლება.
ენნომ აჰა, იგინი.
ენოს ადამიანი, გინა კაცი.
ენჩესია ენკენია.
ესაჲ მქნელი, მოქმედ.
ესდრას ეზრა.
ესთერ დაფარული, დამალული.
ედამ ეთამ.
ეფრაიმ ებრაელებ ეფრა, ვითარმედ მტურიანი,
გინა ბრძენი.
ეფრაიმ ნაყოფის მომცემელი, მომმატებელი.
ეფრათა იეფობა, გინა ნაყოფისმომცემელი.
ეფრონ მტვერი.

ვ

ვაედაბერ და დაელაპარაკა. ნიგნი რიცხვთასა.
ვაიკარ და უნოდა. ნიგნი ლევიტელთა.
ვასთი მსმელი, შემსუშელი.
ვეელესემოთ და ესენი არიან სახელნი: მეორე
ნიგნი სჯულისა, რომელი გამოსულა
ბერძულად ითქუმის.

ზ

ზაბად ზითევი, გაზითული.
 ზაბდი იგივე.
 ზაბილონ სავანე.
 ზამბრი მგალობელი.
 ზარა აღმოსავალი.
 ზაქარია საგონებელი უფლისა.
 ზაქეოს სუფთა.
 ზებედე ზითევი და გაზითული.
 ზებედე მსხუერპლი.
 ზელოტე მემუერნე.
 ზელჯა გამოდენა პირით.
 ზორაბაბელ შფოთის გამშორებელი.

ც

ცებალ ვითარცა ებალ.
 ცებერი მოყვასი, ნილდებული ცეთის მიერ, პირველი.
 ცებერის აინის მიერ, ნარვლა.
 ცებრაველი ნარმვლელი.
 ცებრონ მოყვასობა.
 ცევა ცხოველი, სიცოცხლით.
 ცელე შესანირაავი.
 ცელიოპოლის ებრაველებ ითქმის ონ, რომელ არს სატკივარი.
 ცენუქ შემნირეელი.
 ცერმონ დარღვეულობა.
 ცესრონ ისარი სამხიარული.

თ

თავი ნიშანი.
 თამარ დანაკისკუდის ხე, დანაკის კუდი.
 თარაკ
 თარე სუნნელი.
 თარსის განკრევა მხიარულებისა.
 თარსუს ფრთოვანი, ნაკრტენიანი.
 თერაფიმს
 თერაფის
 თერაგმ კერპი.
 თექვა სასოება, ბანარი.
 თოეტ ებანი, გაცალკეება.
 თომა უფსკრული, მარჩბივი.

ი

იაბეს სინის მიერ, სიჭმელე.
 იაბელ ნარმდენელი.
 იაბეს სეთის მიერ, მონყენილობა.

იაელ აღმავალ.
 იაელ ღმერთი ცხოველობს.
 იავან ფორიაქი.
 იაისტის ნათლიანი.
 იაკობ გარდამწერგველი.
 იამინ მარჯუენა¹.
 იასონ მლხენელი.
 იაფეთ მიფენილი.
 იდუჰშია მნითურა ქუეყნიერი².
 იებოს დათრგუნვა.
 იეზონიას სმენა უფლისა.
 იეზრაველ თესლი ღმერთისა.
 იეთრო პატროსანი.
 იემინი მარჯუენა³, გინა მარჯუენითი⁴.
 იერამეელ მონყაღება უფლისა.
 იერემიას სიმაღლე უფლისა.
 იერიქო მთოვარე, თთვე.
 იერობუალ მდევნელი კერპთა.
 იერობამ მდევნელი ჯართა.
 იეროსოლიმა ნახვა მშკდობისა, ნახვა სრული.
 იერუსალიმ იგივე.
 იესბოკ ცარიელი არს.
 იესე მყოფი, მყოფელი.
 იესეს ებრაველებ: იეოვა უფალი მაცხოვარი.
 იექონია გამზადება უფლისა.
 იეფთე გამღებელი.
 იეჰუ გამზადება უფლისა.
 იეჰუს სინის მიერ მლილის შექმული.
 იეჰუს 1 ნეშტთა. 8. ბ. 10. სეთის მიერ გამწვრთელი.
 იეზილეოს ნესტე.
 ითამარ ხერთვისი, დანაკის კუდისა.
 ინდია იობ. 10. 28. გ. 16; ებრაველებრ ოფირ, ვითარმედ ნაცარი.
 ინდუს ვითარმედ ინდოეთით. ებრაველებ ითქუმის: ჰოდუ, ვითარმედ ქება.
 იოაბ მამისობა, მამანი.
 იოაკიმ აღდგომა უფლისა.
 იოაკინ დამზადება უფლისა.
 იოანან მაღლიანი, ქველი, მონყალე.
 იოანეს იგივე.
 იოას ცეცხლი უფლისა 4 მეფ. 11. დ. 21. ებრაველებ: ეოას.

¹ მარჯუენა S.

² ქუქნიერი S.

³ მარჯუენა S.

⁴ მარჯუენითი S.

იოას I ნეშტთა 7. ბ. 8. და 27. დ [] 28. პაინის მიერ მიიღის შექმული.

იოაქაზ შეპყრობა უფლისაჲ.

იოაქაზ 2 ნეშტთ. 34. ბ. 8. შემპყრობელი.

იოზ ტკივნეული, მტირალი.

იოველ მონადინე, დამწყებელი.

იონათან ძღვენი უფლისაჲ, ძე სულისა.

იონადაზ ნების მყოფელი.

იონას ტრედი.

იორამ მალალი.

იორდანე მდინარე საშჯელი¹.

იოსაფატ უფალი მსაჯული.

იოსებ აღორძინება.

იოსებ ფსალმ. 80. ა. 2. აღორძინება უფლისაჲ. ებრაელებრ იპოსებ.

იოსია ცეცხლი უფლისაჲ.

იოსუვე უფალი მაცხოვარი.

ისაი ნიჭი. გინა მყოფი.

ისაი I ნეშტთა. ს. ბ. 13. ჩემი კაცი.

ისაია ცხონება უფლისაჲ.

ისაკ სიცილი.

ისაქარ სარენავი არს და მადლობა.

ისბოსეთ კაცი ამბოხებისა.

ისკარიოტელი კაცი მკლველობისა.

ისმავლ სმენა ღმრთისაჲ.

ისრაელ გონება, მხილველი ღმრთისაჲ.

იუდას ქება.

იულიოს გინგლიანი.

იქაზოდ სადა დიდება. ვაიმე დიდებისა.

კ

კაათ კრება, განლიგება.

კადეს სინმიდე.

კაინ ხეასტაგი, ან ხეასტაგანი.

კალებ გულსავით.

კანა მესურნე, აბაძება.

კანანელი კანას გამო სოფელი გალილიისა.

კაპადუკია ებრაელებ კაფთორიმ, ვითარმედ მცირე სფერო.

კაპარნაუმ ნათესი მინა საყანურისა.

კართაჯინენია ებრაელებრ: თარსის, ვითარმედ მოგონება მხიარულობისა.

კარიათიარიმ ქალაქი ტყეთა.

კარიათსეფერ ქალაქმცოდინარობისა.

კარმელ ცნობა წინა დაცვეთისა, ანუ კრავი წინა კეთილი.

¹ საჯული S.

კედეს სინმიდე.

კედრა სიშავე, გინა მოწყენა.

კედრონ შავი, მოწყენილი.

კეტურა მასურნელებელი.

კეფა პეტრე, კლდისაგან. სირიანთა მიერ.

კვორა შუენიერი².

კვიროს გლახაკივით.

კინ მდიდრობა, გინა სყიდვა.

კინთო ღალადებანი.

კის მაგარი, გინა ჯეჯილი.

კლეოპა სრული დიდება.

კელესირა ასური მოდრეკილი.

კოლასელი მოწყვედილი.

კორბან კორბანა, ძღვენი, ხან შესანირავი.

კორე პეთის მიერ ბოლოს. ბელატი, ბელატობა.

კორე ალიფის მიერ ბოლოს. ზახილი, მკითხუელი. I ნეშტთა 9.19.

კოროლაიმ აქა ხვაშიადი არს.

კოსბი მტყუანი.

ლ

ლაბან თეთროანი, სპეტაკი.

ლაზარე მშობობა ღმრთისაჲ.

ლამექ გლახაკი, დავრდომილი.

ლაპუდოთ მენხი.

ლავი შეუღლებული.

ლავიათან შეუღლება, მოყვსობა.

ლექი ღანვი.

ლექი შჯული.

ლია მოღვანე, მომჭირნე.

ლიბანოს სპეტაკი.

ლიბია ებრაელებრ: ლუბიმ, პელაგონი.

ლითასტოროთოს ქვაფენილი.

ლოთ წარგრაგნილი, შეხვეული.

მ

მაასიას საქმე უფლისაჲ.

მააქაია

მაგდალენა დიდებული.

მადიან მსჯავრი, მბრძოლი.

მათეოს ნაჩუქარი.

მათუსაელ თჳსი სიკუდილის მთხოელი.

მაკედა მწველობა.

მალაქია მოამბე ჩემი.

მალაღელ მაქებარი უფლისაჲ.

² შულნიერი S.

მალქოს მეფე.
მამონა ილეკრონი. სიმდიდრე.
მამზერი როსკიპის შობილი.
მანაემ გამზარებული.
მანასე დავიწყებული, დავიწყება.
მანოე განსუნება¹.
მარა მწარა.
მარდოქაი მწარე სინანული.
მართამ ამაღლებული. ზღვა სიმწარისა.
მასა ტვირთი.
მასუა სარკენი.
მელქიას მეფე უფალი.
მელქიზედეკ მეფე სამართლისა.
მელქისუა მეფე მაცხოვარი.
მესოლამ მამშვდებული.
მესოპოტამია სამეფე. ესრე ითქმის ორის
მდინარისგან: ეფრათი და ტიგრიისგან
შეცული.
მისაელ მიმწოდებელი.
მისია ბოროტ.
მისლე იგავის წიგნის სახელი.
მისფათ სამართალი.
მიფიბოსეთ პირისაგან ღნიობი.
მიქა მკოდოვანი.
მიქაელ ვინ ვითარცა ღმერთი.
მიქიას იგივე.
მიქოლ ვინ ყოველთა.
მნა ლიტრა, ტალანტი.
მოაბ მამისგან.
მორია სიმწარე.
მოსა სეთის მიერ ჳმიადი.
მოსა 1 ნეშტთა. 8. ა. 9. ტვრთი.
მოსეს გამოღებული. (ქუეშე წყლისაგან).

6

ნაამან შვენიერი
ნაბალ სულელი.
ნაბო ენოვანება, წინანარმეტყველება.
ნაბოთ იგივე.
ნაბუქოდორნოსორ ტირილი სიმართლისა.
ნადაბ მოქმედი.
ნაზარეველ გაყოფილნი, განმედილნი.
ნაზარეთი განმედეღა და განყოფილა, არამედ
სადის მიერ უკუთუ აღწერა. შენახულა, გინა
ავვაგებულა. ითარგმანების.
ნათან ნიჭი.

ნათანელ ნიჭი ღმრთისაჲ.
ნაიმ მწყზარი.
ნაუმ ნუგეშინის-მცემელი.
ნაქორ უქმობელი, ჳმელი.
ნაჰსონ იქედნე, გველი.
ნეაპოლის ახალი ქალაქი.
ნებროთ გამდგარი.
ნედემიას გახარება.
ნეუსტან ძვალიანი.
ნეფთალემ მსგავსება.
ნინევი შვენიერება.
ნოე განსვენება, მოსვენება.
ნოემა შვენიერი.

გ

გემინი გალობა საქორნიე.
გერაპოლი შენირული.
გერონიმოს შენირული სახელი.
გესო მაცხოვარი.

ო

ობადიას მსახური უფლისაჲ.
ობედ მოსახური.
ობედედომ მსახური კაცისა.
ოგ ჳეეზა.
ოდოლამ მათი მონამე.
ოზიას სიმაგრე უფლისაჲ.
ოზიელ სიმაგრე ღმრთისაჲ.
ოლა ამაღლება, მსხუერპლი?
ონამ სატკივარი.
ონესიმოს სარგებელი.
ონანა სატკივარი. სიბოროტე.
ოოლა ტალავარი.
ორებ ყორანი.
ოსეე მაცხოვარი.
ოსზია სიმაგრე.
ოქოზიას შეჰყრობილობა.
ოფნი მჭელი.

პ

პალესტინე დასხმული (ნაცარს ქუეშე).
პარაკლიტოს ნუგეშინის-მცემელი,
შუამდგომელი.
პარასკევი განმზადება.
პასქა განსელა.

¹ განსუწება S.

² მსხუერპლი S.

პენტატეუკუს ხუთნი ნიგნნი.
პენტუკოსტუს ერგასი.
პეტროს კლდე, ქვა.
პიქმეი ებრაელებ ენოდება: გამადიბ.
პრობატიკა ნერბისა. ადგილი, სადა
შესანირაეთა შეინახვიდეს.
პროსელიტოს სტუმარი, მწირი.

ჟ ა ნ ი ა რ ა რ ი ს .

რ

რააბისი ფსალმ. მც. ა. 4. ამპარტავანა, ძლიერა.
რააბა მრავალი, დიდდღი.
რაგოელ ცხოვარი ღმრთისაჲ
რამ ამალელებული.
რამესეს ქუხილი მლილისა.
რაფელ წამალი ღმრთისაჲ.
რაფაიმ გმირნი, მკურნალნი.
რაჰბ ერცელი, აღმატება.
რაჰქაელ ნები.
რებეკა ჭამებულა.
რებლა რებლატა, ლალეა.
რემომ ბრონეული.
რესპა ეტლი.
რობუამ ერთა შემძინებელი.
რომა ამალელებული, აღმატებული.
რუბენ მხილველის ძე.
რუმა ამალელებული.
რუთ მადლარი.

ს

სააფ გონიერი.
საბა სინის მიერ მოქცევა, ტყვეობა.
საბა სამექის მიერ მომვლელობა.
საბაოთ მწედრობანი.
საბათა შემოვლა.
საბატისმოს განსუენება¹, დაცადება.
საბატომ იგივე.
სადუკეველი ღირსნი.
სადოკ ღირსი.
სალე წარმავლენელობა.
სალემ გინა სალემ მშვდობა.
სალმანასარ მშვდობა შეკრული.
სალმონ მშვდი.
სალომან მშვდი.

სალფად აჩრდილი შიშისა.
სამარია მფარველობა, ანდამატი.
სამსონ მისი მაზე. სახელის მეორედ თქმულობა.
სამოელ ღმრთისაგან² დაბადებული.
სარა ჭეთის მიერ ბოლოს. უფალა, ცოლი
აბრაჰამისა.
სარა ჭეთის მიერ ბოლოს. მცნოსელი. უფალა.
სარაი უფალა ჩემი.
სარეფთა ძვრობა პურისა.
სარონ გინა სარონა, ველი.
სატანა წინააღმდეგი.
საულ მონოდებული, თხოვებული.
საულ 1 მეფ. 9. ა. 2. ებრაელებ: საულე-მგელნი.
საფატ გამოსამართლებელი.
საფან გძლარბი, ქრცივინი.
სეგორ მცირა.
სედეკია ღირსი უფლისაჲ.
სეთ დადებული.
სეთიმ სხურებანი.
სელა შემკრველი. ძე იუდასი.
სელომ მშვდი.
სელომ მდგომი.
სემ სახელი. ქება, დადებული.
სემეი მორჩილი.
სემეი 1 ნეშტ. 2. დ. 28. სახელი ჩემი.
სენაქერიმ მაცყელის მოოჯრებისა.
სეონ დარეკა.
სეფარუაიმ ნიგნები, გინა მეზვერენი.
სეფორა შეენიერი, გინა საყვრი. გამოსლვათას. 1.
გ. 15. სინის მიერ.
სეფორა გამოსლვათა. 2. დ. 21. ფრინველი,
ჭაეჭაე. ცოლი მოსესი.
სიბა მწედრობანი.
სიბოლეთ ტვირთი.
სიკერა მთრვალობა.
სიკემ ბეჭი.
სილოვამ მოვლინებული, მომვლენელი.
სიმეონ მსმენელი, მსმენელობა.
სიმეონ მორჩილი.
სინ მაცყალი. გამოსლვათა. 16. ა. 1. სამექის მიერ.
სინ სეთის მიერ. საჭურველნი, ფარი.
სიონ ხეავი. 2 მეფეს. 5. ბ. 7.
სიონ 2 სჯულთა. 4. ზ. 78. ამბოხება.
სიორ შავი, მღვრიე, ნილო.
სისარა მერცხლის მნახველი.
სოდომი თუსი ხეაშაიდი.

¹ განსუენება S.

² ღმრთისაგან S.

სომერ მფარველი.
სორექი ვენაჯი.
სოფტინ მოსამართლენი.
სტუფანოს გვირგვინოსანი.
სულამიტის მმეიდა, აღსრულება.
სუნამიტის მძინარე.
სუსანა შროშანი, ვარდი.

ტ

ტიმეოს ბრმა, სიბრმე.
ტიმოთეოს პატრიე ღმერთისაჲ.
ტირი ებრაელებ სორიმ, ვითარმედ
გამტანჯველნი.
ტიტე პატოსანი.
ტობიას კეთილი ბატონი, უფალი.
ტუბალქან ქუეყნიერი, ხვასტაგი.

ო

ოს ცეცხლი.
ორიას ცეცხლი უფლისაჲ.

პ

პაზე განსლვა.
პაკეე გამღებელი.
პანოელ მხილველი ღმერთი.
პარაო ამოჭრებელი.
პარეზ გაყრა. ძე იუდასი.
პარეზ სინის მიერ 1 ნეშტთა. 7. დ. 16. ცხენი.
პარისეველი გაყრილნი.
პასგა ბორცვი.
პილისტიმე ნაცარ დასხმული.
პინეზ კადნიერების ხატი.
პოგორ მთქნარება.
პული აფრიკა.

ფ

ფაზე განსლვა.
ფაკეე გამღებელი.
ფანოელ მხილველი ღმერთი.
ფარაო ამოჭრებელი.
ფარეზ გაყრა. ძე იუდასი.
ფარეზ სინის მიერ. 1 ნეშტთა. 7. დ. 16. ცხენი.
ფარისეველი გაყრილნი.
ფასგა ბორცვი.
ფილისტიმე ნაცარდასხმული.
ფინეზ კადნიერების ხატი.

ფოგორ მთქნარება.
ფული აფრიკა.

ქ

ქალდეველი ებრაელებ კასდიმ, ვითარმედ
ეშმაკთაებრი.
ქამ მჭურვალი სითბო.
ქანაამ ვაჭრობის მოქმედი.
ქარმელ ვითარცა კარმელ.
ქერეუას მხიარული.
ქერუბ მოძღვრისაებრი.
ქოდქოდ იასპი.
ქორეი რისხვანი.
ქრისტე ცხებული.
ქუს ეთიოპელი.

ღ ა ნ ი ა რ ა რ ი .

ყ ა რ ი ა რ ა რ ი .

შ

შენოპეგინ დღესასწაული ტალაერობისა.

ჩ ი ნ ი ა რ ა რ ი .

ც ა ნ ი ა რ ა რ ი .

ძ ი ლ ი ა რ ა რ ი .

წ ი ლ ი ა რ ა რ ი .

ჭ ა რ ი ა რ ა რ ი .

ხ ა ნ ი ა რ ა რ ი .

ყ ა რ ი ა რ ა რ ი .

ჯ ა ნ ი ა რ ი ს .

კ

კამბაკომ მორკინალი.
კანანიას წყალობა ღმერთისაჲ.
კაოთაიირ სოფლები სინათლისა.
კარამ დარღვეული.
კიემინი გალობა საქორწინე.
კურ თავისუფლება.
კუს წვრთა.

ჭ

ჭოლომფორე მწენ სპასპეტი.
ჭორ მთა.
ჭორებ უდაბნო.
ჭორმა დარღვეულობა.

ს ა ძ ი ე ზ ე ლ ნ ი მ ა ტ ი ა ნ ე თ ა ნ ი

რომელმანცა ამა მატიანეთა შინა წერილ არს, ყოველივე ამის მიერ მოეპოვებოდა თავ-თავთანად შესწორებითა და სათვალავითა და რიცხუთა ზედა და სხმათა მიერ მოკლედ შემოსაზღვრილი და ადრე შემომკრებელი.

მატიანეთა ამის მეძიებელნი და მჩხრეკელნი და გულისწმიერად აღმოძიებულნი, ესე საცნაურ იყავნ¹ შენდა, რამეთუ თითოეულთა ამათ ნიგნთაგანი თავ-თავთანად განყოფილ არიან. და თითოეული თავთაგანი მუქლ-მუქლად განკუთილ² და თავისა ადგილსა თავნი უწერია. ხოლო მუქლედსა რიცხუნისა სათვალავნი უსხენან. ან გონებაჲ აგამხედველე, რამეთუ პირველი რიცხვი ნიგნისა თავსა მიგასწავლებს, ხოლო შემდგომი რიცხვ-მუქლედს, რომელნი თავთაგან განყოფილ არიან, ესრეთ გაჩუენებს³: აჰა, ვითარცა ესე აბაჲრიმ მთა, რომელი წერილ არს ნიგნსა შინა რიცხუთასა 21.11+.27.12+.33.44, ესე პირველი რიცხვ – 21 არს ოცდაერთი, მიგასწავლის თავსა ნიგნისასა, მერამდენეცა თავთაგანი იყოს, ხოლო ესე 11, მეორედ რომელ ზის, ათერთმეტი არს და გჩუენებს⁴ მუქლედსა მას, განყოფილსა თავთაგანისასა მას განრიცხულთა. ხოლო ესე † ჯუარი, რომელი ზის შემდგომად ათერთმეტისა რიცხვსა თანა, იგი ჯუარი თავთა გამომჩინებელ არიან, რამეთუ ჯვართა წინა მჯდომი პირველი რიცხვ თავი არს ერთისა ნიგნთაგანისა და მეორე რიცხვ სათუალავი მუქლედისა მისვე თავისა, ხოლო ჯვართა შემდგომი რიცხვ სხუაჲ თავი მისვე ნიგნისა და არა სხვსა ნიგნისა. რამეთუ სხუასა⁵ ნიგნსა სახელნიცა მისნი უწერია და ჯვარი მისვე ნიგნისა სხუასა⁶ თავსა გჩუენებს⁷. ესრეთ, რამეთუ ჯვართა შემდგომად ესე, რომელ ზის, 27 ოცდაშვიდი არს და მისვე ნიგნისა მეოცდაშვიდეს. თავსა მიგასწავლის. და 12 - ეს მეათორმეტეს. მუქლსა ოცდაშვიდისა თავისასა, რათა ამის მიერ ჰპოო თავიცა და მუქლნიცა, რამეთუ მას თავსა და მას მუქლთა შინა იპოვებოდა სიტყუანი⁸ იგი, გინა სახელნი და ჰამბავნი⁹. ეგრეთვე ესე, 33 ოცდამეთათამეტე თავი და მასთან 44 ორმეოცდამეოთხე რიცხვ. ხოლო ვარსკულავისა ნიშანი სადა უჯდეს, თავისა რიცხუსა თავი იგი ბოლომდე მას ერთსა ჰამბავსა¹⁰

¹ იყავ S.

² განკუთილ S.

³ გაჩუენებს S.

⁴ გჩუენებს S.

⁵ სხუასა S.

⁶ სხუასა S.

⁷ გჩუენებს S.

⁸ სიტყუანი S.

⁹ ჰამბავნი S.

¹⁰ ჰამბავსა S.

მეტყუელებს¹. გინათუ თავისა მის მუწლედისა რიცხუსა ვარსკულავი უჯდეს მას რიცხუსა ქუმოთ² თავისა დასრულებადმდე³, მის სიტყვსა საქმესა მეთყუელებს⁴. სიმრავლეთა რიცხუთათა ჯვართა ნიშანნი და ვარსკულავნი განჰკუეთენ⁵. შეისწავე, რამეთუ პირველი რიცხვ ნიგნისა თავსა რიცხუსა გვასწავლის, ხოლო მეორე რიცხვ, მის თანა მჯდომარე, მუვლთა გუაჩვენებს. უკეთუ მუწლედისა რიცხუსა თანა ჯვარი ჯდეს, სხვსა თავისა მომასწავებელი არს და უკეთუ რიცხუსა თანა ჯვარი არა უჯდეს და თანავე სხუად რიცხვ უჯდეს, მასვე თავისასვე სხუასა⁶ რიცხუსა გასწავებს და მუნ ჰპოვებ, რასაცა⁷ ეძიებ. ესრეთ 3 მეფეთა 18. 4. 13. ესრეთ იტყვს: მესამე მეფეთა. ესე 18. ათრვამეტს თავსა გასწავლის. ხოლო 4-ესე ოთხსა და ესე 13-ათსამეტსა რიცხუსა მისვე თავისასა, გინა მეტთა, გინა ნაკლებთა. შეისწავე, რამეთუ ნიგნთა სახელისა სისრულით დაწერა გრძლად მოვიდოდა და კიდურთა არა დაეტეოდა და ამისთვის მოკლედ სამ-სამ ასოდ და რომელიმე ოთხ ასოდ დაწერეთ. ხოლო გამოსლვათა და გამოცხადებამ ხუთ-ხუთ ასოსა უმოკლესად არ მოვიდა ერთმანერთისა მსგავსებისათვის. ვინათგან ქარაგმით არ ჯერ-იყო აღწერად, რამეთუ არცა სხუათა⁸ ენათა შინა იყო ქარაგმითა: დაბა – დაბადებისა⁹; გამოს – გამოსლვათა; ლევი. – ლევიტელთა; რიც. – რიცხუთა; 2: სჯუ. – მეორე სჯულისა; ისო. – ისო ძისა ნავესა; მსაჯ. – მსაჯულთა; რუთ. – რუთისა; 1 მეფ. – პირველი მეფეთა; 2 მეფ. – მეორე მეფეთა; 3 მეფ. – მესამე მეფეთა. ესრეთ ყოველნივე ნემშინი ნიგნთანი ძველისა და ახლის შჯულისანი: მთე. – მათე; მარკოზ. – მარკოზ; ლუკ. – ლუკა; იოან. – იოანე; სქმ. – საქმე მოციქულთა; რომ. – რომაელთა; 1 კორ. – კორინთელთა პირველი; 2 კორ. – მეორე კორინთელთა და ეგრეთვე ყოველნი ეპისტოლენი: 1 პეტ. – პეტრეს კათოლიკე; 2 პეტ. – მეორე პეტრეს კათოლიკე; იკო. – იაკობის კათოლიკე; 1 იოან. – პირველი იოანეს კათოლიკე; 2 იოან. – მეორე იოანეს კათოლიკე; იუდ. – იუდას კათოლიკე; გცხ. – იოანეს გამოცხადება. სადაც კიდურზედ ასრე ეწეროს, ამას გამოაჩენს.

¹ მეთყუელებს S.

² ქუმოთ S.

³ დასრულებადმდე S.

⁴ მეთყუელებს S.

⁵ განკუეთენ S.

⁶ სხუასა S.

⁷ რასაცა S.

⁸ სხუათა S.

⁹ დაბადებისა S.

აბარიმ მთა, სადა მოსე მოკუდა ქუეყანასა ქანანისასა, რომელი რჩეულ-იქმნა პირველად.

რიცხ. 21:11; 27:12; 33:44; 2 სჯ. 32:49

აბბა მამო. მარკო 14:36; რომ. 8:15; გალატ. 4:6

აბდამელე ქუზოს მოძღუარი მეფისა და ველის ამპურობელი იერემიასი. იერ. 38:7. იქსნა მახვილისაგან ქალდეველთასა. იერ. 39:16, 17, 18

აბდიას დაჰმალნა და გამოზარდნა წინასწარმეტყველნი უფლისანი. 3 მეფ. 18:4, 13

აბდონ მსაჯული ისრაილთა. მსჯ. 12:13

აბედნაქოს ეწოდა აზარიას. დან. 1:7 საწმილსა შეითხია ალგზეზულსა. 3:21

აბელ მოიკლა კენის მიერ, ძმისა თვისისა. დაბად. 4:8; 1 იოან. 3:12 და მსგავესად მისსა. მათე 23:35; ლუკა 11:51; ებრ. 11:4; 12:24

აბელაზერ დაღმატლებერ, ანემელექ, კერპი სეფურისა. 4 მეფ. 17:31

აბენერ სპასპეტი საულისი, დაიდგინა ებესუს მეფედ, ისრაილისად. 2 მეფ. 2:8. გამოზარდა მან დავით. 3:13. მოიკლა იოვაბისა მიერ. 2 მეფ. 3:27

აბია აბიამ, გინა აბიას, ძე რობუამისი, მეფისა იუდასი. 3 მეფ. 14:31; 15:1; 2 ნემტ. 13:2, 4, 15, 17 და დაუტევა მონაცულედ. 3 მეფ. 15:8; მათე 1:7

აბიათარ მღდელი, იელტოდა პირისაგან საულისა. 1 მეფ. 22:20 მივიდა დავითის თანა კეილს: 23:6. აღონიას თანა შემწე-ეყო: 3 მეფ. 1:7. დაყენა მღდლობისაგან. 2:22. ამის მიზეზისათვის: 1 მეფ. 2:30, 32

აბიგალ ცოლი ნაბალ უეტეურისა. 1 მეფ. 25:3. შეეყო მეფე დავითს შემდგომად ნაბალის სიკუდელისა. 25:42

აბიმელიქ მეფე გერარისა, რომელმან ნაგუარა აბრჰამს სარა. დაბად. 20:2; აღთქმა დადვა აბრჰამისა თანა. 22:23, 32; აღთქმა დადვა ისაკისა თანა. 26:31

აბიმელიქ ძე გედეონისი. მსჯ. 8:31. მოსწყვიდნა ძმანი თჳსნი სამეოცდაათნი. და წისქვილისა დაცემისა მიერ მოიკლა. 9:5, 53; 2 მეფ. 11:21

აბისა სიმანით მოყვანებულ იქმნა დავითის მიერ. 3 მეფ. 1:3. ითხოვა აღონიამ ცოლად. 2:17

აბიოდ ძე ზორაბაბელისა. მათე 1:13 ეწოდა ანანია. 1 ნემტ. 3:19

აბიოდ და ნადაბ, ძენი აპარონისნი, დაინუნეს ცეცხლთა. ლევ. 10:2; 16:1; რიცხ. 3:4; 26:61

აბესა ძე შარუასი, ბიძა დავითისა. 2 მეფ. 2:18; 16:9; 19:21; 20:6; 23:18

აბესალომ ძე დავითისი. 2 მეფ. 3:3. მოკლა ძმა თჳსი და იელტოდა თოლემელ მეფისა გესურელთასა. 13:37. კუალად მოვიდა. 14:12. ენება წარხმა მამისაგან თვისისა მეფობისა. 15:6. დანვა ხარჭსა თანა მამისა თვისისა თანა: 16:22. აღესრულა წინასწარმეტყველება თაჳსა მისა ზედა. 12:11. სამითა ლიბნდავითაგანი გვარიმა, იოვაბისა მიერ: 18:14

აბირონ წინააღმდეგომი მოსესი დაინთქა რიცხ. 16:31; 26:10; 2 სჯ. 11:6; ფს. 105:7; ზირ. 45:22

აბრა მწვეალი ივდიითისი. 8:32; 10:2. განათვისუფლდა მწვეალი მისაგან და თვით მოკუდა. 16:28

აბრამ ძე თარასი. შეერთო სარა ცოლად. დაბად. 11:29. გამოვიდა მამულით ბრძანებითა უფლისათა, ქუეყანად ქანანისა. 12:4. და შევიდა ეგვიპტედ. 12:10. მოიქცა მუნით ქანანადვე. 13:1. განარიდა ლოთ ძმისწული თვისი ჴელთაგან მტერთასა, 14:14. მოილო აღთქმა ძის მოცემისა, 15:4; 17:16; 18:10. დანვა აგარისა თანა, 16:4. კუალად მოილო აღთქმა ძისათვის და სასწაული აღთქმისა, და სახელ-ედვა აბრჰამ, 17:5. ევედრებოდა სოდომელთათვის, 18:23, 28, 32. იშვა ისაკ, 21:2. წარიყვანა ისაკ მსხვერპლად, 22:9. წარავიღნა მონა თჳსი საცოლოსათვის ისაკისა, 24:4. მოკუდა, 25:8. აჴსენებს. ზირ. 44:20. ეწოდებიან ყოველთა მორწმუნეთაგან, მამა მრავალთა ნათესავთა. დაბად. 17:5; ეს. 51:2; მათე 3:9; ლუკა 19:9; იოან. 8:39; რომ. 4:11, 17, 18; 9:7; გალატ. 3:8. მისთვის და ძედა მისთათვის, ისუ 6. 24:3; ეს. 41:8; ეზეკ. 33:24; 2 ეზრ. 9:7; მათე 8:11; საქ. მოც. 7:2, 16; ებრ. 11:17

აბრაჰამის ძედ იტყოდეს თავთა თჳსთა. იოან. 8:33; რომ. 9:7; გალატ. 3:7

აგაბოს წინასწარ თქვა სიყმილი დიდი. საქ. მოც. 11:28. და მერმე პავლეს ჴელის შეკრვა. 21:11

აგაგ მეფე ამალეიკისა წარმოიტყვენა საულ მეფისა მიერ. 1 მეფ. 15:8. ბრძანებითა სამოელისათა მოიკლა. 15:33. რომელი წერილ არს. რიცხ. 24:20

აგარ მწვეალი სარასი, რომელმან შვა ისმაილი. დაბად. 16:15. განიძო ძითურთ. 21:14; გალატ. 4:30

აგარიანი სამკვდრებელით თჳსით განისხნეს რუბენის მიერ. 1 ნემტ. 5:19

ადამ დაიბადა. დაბად. 1:27. სამოთხესა შინა
საშეგებლისასა დაიდგინა საქმედ და დაცულად
მისა. 1:15. ზრახვითა ევასითა გარდაჰქდა
მცნებასა და სამოთხით განიდევნა. 3:6, 23;
ოსე 6:7. მოკუდა. დაბად. 5:5; რომ. 5:14; 1
კორ. 15:22

ადონიას მოინება მეფობა მამისა თვისისა. 3 მეფ.
1:5. ითხოვა ცოლად აბისაკ და მოიკლა. 2:17,
25, 34

ადონიბეზეკ ნარიტყუნა. მსჯ. 1:6

ადონირამ მოხარკე დავითისა. 2 მეფ. 10:24
შემდგომად რობუამისგან დაიქოლა 3 მეფ.
12:18

ადრამელქი განზრახვითა ძმისა თვისისა
სანასარიმისითა, მოკლა მამა თვისი,
სენეკერიმ. 4 მეფ. 19:37; ეს. 37:38

ადრიმელიქის კერპი. 4 მეფ. 17:31

აზულ მონა ბენედად მეფისა ასურასტანელთა. 4
მეფ. 8:11, 15. ყო მცნებისებრ უფლისა. 3
მეფ. 19:15. დასცა ისრაილინი ყოვლითურთ
საზღურით. 4 მეფ. 10:32; 12:17; 13:3. ვითარცა
ნინანარმეტყველებულ არს. 4 მეფ. 8:12, 13.
და მოკუდა. 13:24

აზარია ძე ამასიასი, მეფისა იუდასი
განკეთროვანდა. 4 მეფ. 15:5; 2 ნეშტ. 26:19.
დაუტევა მეფედ ძე თვისი იოვათამ. 4 მეფ.
15:32. 1 ნეშტ. 3:12. სახელნართაულად ეწოდა
ოზია. 2 ნეშტ. 26:19; მათე 1:9. ეწოდა
მატათია. ლუკა 3:29

აზარია ნინანარმეტყველი, მიივლინა ასა მეფისა
მიმართ. 2 ნეშტ. 15:2

ათალია რომელ არს გოთოლია. იძიე გოთოლიას
თანა. ათულთა განწესება და ათული.
დაბად. 14:20; 28:22; ლევ. 27:30; რიცხ. 2[];
21:28; 2 სჯ. 12:6; 14:28; 26:12; 1 მეფ. 8:15; 2
ნეშტ. 31:5* 2 ეზრ. 10:37; ებრ. 7:2

ათულისა მიცემა ჯერ-არს მღდელთა. 2 სჯ. 18:3;
2 ნეშტ. 31:4. იძიე მღვდელობასა თანა.

ათინობეს მივლინებულ იქმნა სიმეონისა თანა. 1
მაკაბ. 15:28

ალექსანდრე მეფემა იონთამან მოკლა დარიელ
და სამეფო მისი

განუყვნა ძეთა თვისთა. 1 მაკაბ. 1:7; დან. 7; 8:8;
11:4

ალკიმოს პურია, გარდამავალი ფიცისა. ინყო
მღდელობად. 1 მაკაბ. 7:5, 9; 2 მაკაბ. 14:3, 13.
მოისპო მყის სიკუდილითა. 1 მაკაბ. 9:55, 56

ალფა და ომეკა. რომელ არს ანი და ზე. დასაბამი
და დასასრული. პირველი და უკანასკნელი.

ესე არს უფალი. ეს. 41:4; 44:6; 48:12; გამოცხ.
1:8; 2:8; 21:6; 22:13

ალფე მამა იაკობ მოციქულისა. მათე 10:3;
მარკოზ 3:18; ლუკა 6:15; საქ. მოც. 1:13

ამალექ ძე ესავისა იშვა. დაბად. 36:12, 16.
ბრძოლა ყო ისრაელთა ზედა. გამოსლ. 17:8;
რიცხ. 14:43; მსჯ. 6:3. და დაეცა 7. 1 მეფ.
14:48. შემუსრვით ალიფოცა. 1 მეფ. 15:2, 8.
სიტყვისაებრ. გამოსლ. 17:14. რიცხ. 24:20, 2.
სჯ. 25:19

ამასია ძემან იოსიასმან აღრიცხვნა რა ერნი. 2
ნეშტ. 25:5. შური იძია მამის კლვისა თვისისა. 4
მეფ. 12:21; 14:5. ბრძოლა ყო და სძლო
იდუმელთა. 14:7. ნარმოტყვენა და მოსრნა.
14. 13. და დაუტევა მეფობისა მისისა
მონაცვლედ ძე მისი აზარია. 15:1. უწოდეს
ლევით ლუკა 3:29

ამბორება კეთილ, მშვიდობისა და სიყვარულის
ზიარ არს. დაბად. 29:13; 45:14; 48:10; გამოსლ.
4:27; ლუკა 15:20; საქ. მოც. 20:37; რომ. 16:16;
1 კორ. 16:20; 2 კორ. 13:12; 1 თეს. 5:26; 1 პეტ.
5:14

ამესია ძე აბიგაისი, დისა დავითისა. 1 ნეშტ. 2:17.
იქმნა მკედართმყუნებელ აბესალომისა. 2
მეფ. 17:25. შემდგომად დავით დაადგინა
თვსად მკედარმყუნებულად. 19:13. იოაბის
მიერ ზაკით მოიკლა. 20:10. ბრალი
მკულელობისა დაედვა. 2 მეფ. 19:21

ამინადაბ ძე არამისი. მათე 1:4. ამის შემდგომად
მეფობდა ძე მისი ნაასონ. რიცხ. 1:7; 7:12;
10:14

ამმონ ძე ლოთისი და ასულნი მისნი. დაბად. 19:38.
ამმონელინი დაყენებულ იქმნეს შესვლად
ტაძრად. 2 სჯ. 33:3; 2 ეზრ. 13:1. მოსრნეს
ისრაილთაგან. იედ. 1 მეფ. 11:11; 2 მეფ. 8:12;
10. 12:26; 1 ნეშტ. 20:1. მკდომად მისთვის
ნინანარმეტყველებენ. ფს. 82:8; იერ. 49:1;
ეზეკ. 21:20; 25:2; ამოს 1:13; სოფ. 2:8

ამმონ ძემან დავითისამან შეაგინა და ი თვისი
თამარ. 2 მეფ. 13:14. რომლისათვისცა
აბესალომ ძმისა თვისისაგან მოიკლა. 13:28

ამონ ძე მანასესი¹, მეფისა იუდასი, მოიკლა. 4
მეფ. 21:19, 23. და იქმნა მის ნილ მეფედ ძე მისი
ოზია. 4 მეფ. 22:1

ამორეველი ძე ქანანისი. დაბად. 10:16.
ამორეველნი აჭირებდენ ისრაიტელთა
საზღვართა მათთა თანა წარელისათვის.
რიცხ. 21:22; მსჯ. 11:19

¹ ამონ, ძე მანასე, მეფისა იუდასი. 4 მეფ. 21:19. მოიკლა 23 ს.

ამპარტავნება საძაგელი და განსაგებელი შორად. დაბად. 3:17; 11:5, 7; გამოსლ. 5:2; 14:26; 1 მეფ. 17. 4 მეფ. 18:19; 19:35; ტობ. 4:14; იედ. 9:16; 13. იგ. 6:17; 11:2; 13:10; 15:25; 16:5; 18:12; 25:6; 29:23; ზირ. 10:9, 11, 16; 25:4; ეს. 3:15, 17; 9:8; 10:8; 14:9; 36. 37:10, 24; 39:2, 5; 47:8; იერ. 48:29; 49:16; ეზეკ. 16:49; 28:2; 31:10; დნ. 4:19, 27; 5:22; აბდ. 1:3; მალაქ. 2:11, 2; მაკაბ. 9:4, 6; ლუკა 1:47; 10:15; 14:7, 11; 22:24; საქ. მოც. 12:21; რომ. 1:30; 11:20; 2 ტიმ. 3:2; 1 პეტ. 5:5; 2 პეტ. 2:18; იუდ. 16. გამოცხ. 10.

ამრი უთნო მეფე ისრაილისა. 3 მეფ. 16:16, 17, 22, 23. ამრის მწდომად. მიქ. 6:15

ანათოთელთა არა ისმინეს იერემიასი. იერ. 11:21

ანათოთი ქალაქი ბენიამენისა. იერ. 32:7. სადა იშვა იერემია. იერ. 1:1; 29:27. და მღდელი აბიათარ. 3 მეფ. 2:6

ანანია მწდომად იერემიასა ნინასწარმეტყველებდა. იერ. 28:1

ანანია და ცოლი მისი საპფირა მოკედენ სიკვდილითა ანაზდეულითა. საქ. მოც. 5:5, 10

ანგარებისათვის ისუ 6. 7:20; 1 მეფ. 8:3; 25:3, 10; 3 მეფ. 31:2; 4 მეფ. 5:20, 22; ფს. 36:16, 21; იგ. 1:19; 11:28; 12:27; 15:6, 16, 27; 28:16, 22; 30:15; ეკლ. 2:26; 4:8; 5:9, 6, 1; ეს. 5:8; 56:11; იერ. 6:13; 8:10; ეზეკ. 22:13; ამოს 8:4; მიქ. 6:10; აბბ. 2:9; ზირ. 24:3; 31:3; 41:4; 2 მაკაბ. 4:50; 10:20; მათე 6:19; 26:14, 16; 27:3; მარკოზ 8:36; ლუკა 12:15; იოან. 12:4; საქ. მოც. 5:1; 8:19; 24:26; 1 კორ. 6:10; ეფეს. 5:3; ფლპ. 4:11; კოლ. 3:5; 1 ტიმ. 6:9; ტიტ. 1:7, 11; ებრ. 13:5

ანგელოზთა და მსახურებათა მათათვის. და ბუნებათა მათათვის. დაბად. 16:7; 18. 19. 21:17; 22:11; 24:7; 28:12; 31:11; 32.1; 48:16; გამოსლ. 3:2; 13:21; 14:19; 23:20; 32:34; 33:2; რიცხ. 20:16; 22:22; ისუ 6. 5.13; მსჯ. 2:1; 5.23; 6:11, 14, 20; 13:3, 6, 9; 1 მეფ. 29:9; 2 მეფ. 14.17; 19:27; 24:16; 3 მეფ. 13:18; 19:5; 4 მეფ. 1:3, 15; 19:35; 16მშტ. 21:15; 2 ნემშტ. 32:21; ფს. 33:8; 90:11; 102:20; 103:4; 148:2; ეს. 6:6; 34:36; დან. 3:49; 6:22; 8:6; 9:21; 10:5, 10, 16; 12:1; ზაქ. 2:34; 3:1, 6; 4:1; 5:5, 10; 6:4; მალაქ. 2:7; 3:1; იედ. 13:2; ტობ. 5:27; 6. 9. 12. ტობ. 7:5; 8:3; 10:11; 11:2; 2 მაკაბ. 11:8; მათე 1:20; 2:13, 19; 4:11; 11:10; 13:39, 49; 16:27; 18:10; 22:30; 24:31; 26:53; 28:2; მარკოზ 13:32; ლუკა 1:13, 19, 28; 2:9, 15; 12:8; 16:22; 22:43; იოან. 1:52; 5:4; 20:12; საქ. მოც. 1:10; 5:19; 6:15; 7:30; 8:26; 10:3; 11:13; 12:7, 11, 23; 23:9; 27:23; რომ. 8:38; გალატ. 1:8; 3:19; 4:14; კოლ. 2:18; 2 თეს. 1:7; 1

ტიმ. 3:16; 5:21; ებრ. 1. 2:2; 12:22; 13:2; 1 პეტ. 1:12; 3:22; 2 პეტ. 2:11; იუდ. 6. გამოცხ.

ანგელოზთა გარდამოცენისათვის. იობ. 4:18; 15:15; ეს. 14:9; ეზეკ. 28:2, 14, 17; იოან. 8:44; 2 პეტ. 2:4; იუდ. 6.

ანგელოზი გამოითარგმანების მომხრობელად, გინა ქადაგად. ეს. 33:7; მალაქ. 2:7; 3:1; მათე 11:10; მარკოზ 1:2; ლუკა 7:27; გალატ. 4:14; გამოცხ. 2. 3

ანგია ნინასწარმეტყველა ურიათათვის. ანგ. 1:3; 1 ეზრ. 5. 6:14

ანდერძი ახალსა აღტქმასა შინა იძიე. გალატ. 4:24; ებრ. 9:1; 13:20

ანდრიას მოუწოდა ქრისტემან. მათე 4:18; მარკოზ 1:16; იოან. 1:40

ანდრონიკე გამგებელი ანტიოხოზისა მოიკლა. 2 მაკაბ. 4:38

ანნა სიმამრი კაიაფასი. ლუკა 3:2; იოან. 18:13; საქ. მოც. 4:6

ანნა ნინასწარმეტყველა. მადლობს უფალსა ღმერთსა. ლუკა 2:36

ანნას მიერ იშვა სამოელ ნინასწარმეტყველი. 1 მეფ. 1:20

ანტქრისტესთვის და მეფობისა მისისათვის. ეს. 11:14; ეზეკ. 38:39; დან. 7:7, 19, 24; 8:9, 23; 9:27; 12:1; ზირ. 11:15; მათე 24:24; მარკოზ 13:6; იოან. 5:43; საქ. მოც. 20:29; 2 თეს. 2:3; 1 ტიმ. 4:1; 2 ტიმ. 3:2; 2 პეტ. 2. 1 იოან. 2:18, 22; 4:3; 2 იოან. 1:7; იუდ. 10. გამოცხ. 11:7; 12:8; 13. 14:9; 17. 12:20; 20:2, 8

ანტიოქიელთ შინყნარეს ქრისტეს მოციქულთ ქადაგება. საქ. მოც. 11:9, 26; 13:1

ანტიოხოზ ლუსტრაით წარვიდა ეგვიპტედ. 1 მაკაბ. 1:18 დაარღვია ტაძარი და იერუსალიმის ქალაქ საძირკულით აღმოფხვრა 1 მაკაბ. 1:23, 33; 2 მაკაბ. 5:16 აღმართა ბომონი ტაბლასა ზედა უფლისასა. 1 მაკაბ. 1:57. მოკუდა. 6:16; 2 მაკაბ. 9

ანტიოხოზ ევატრა, ძე პირველქსენებულის ანტიოხოზისა, იქმნა მეფედ. 1 მაკაბ. 6:17. განიძო ერთურთ ურიასტანად 6:31. არა დაიმარხა სარწმუნოება ისრაილისა 6:62. მოიკლა 7:4

ანქუს მეფემან გეთელთამან მისცა დავითს ქალაქი სეველა. 1 მეფ. 27:6

აპოლინე დუქსი ასურთა. 1 მაკაბ. 3:12; 10:69

აპოლო კაცი რიტორი, წერილთა მეცნიერი. საქ. მოც. 18:24; 1 კორ. 1:12; 3:4; 16:12

არად მეფე ქანანისა. ბრძოდა ისრაილთა. რიცხ. 21:1

არამ რომელი იწოდების რამ, ძემან ესრომისამან შვა ამინდად. რუთ. 4:19; 1 ნეშტ. 2:10; მათე 1:4; ლუკა 3:33

არან ძმა აბრაჰამისი და მამა ლოთისა. დაბად. 11:27

არისტრაქოს მოყვასი პავლესი, თანამოგზაური და თანაკრული. საქ. მოც. 19:29; 20:4; 27:2; კოლ. 4:10

არტაშერ, მეფემან სპარსთამან, შემზადა ტაბლა უდიდებულესად. ესთ. 1:3. შეირთო ესთერ ცოლად. 2:9, 17. დაუტევა ძე თვისი დარიოს მონაცვლედ თვისსა. დან. 9:1

არტაშერ, მეფემან სპარსთამან, მოინება ყოველი ნერილი ურიათა საბრალოდელად. 1 ეზრ. 4:7, 17. ბრძანა აღმენება ტაძრისა მოოჯრებულისა. 4:21. ნება სცა ისრაიტელთა ტაძრისათვის 1:7

არტემის თყვანის-ცემა ეფესოს და ყოველსა ასიასა შინა. საქ. მოც. 19:27

არჯაქსატ მეფე მიდთა, ნაბუქოდონოსორის მიერ იძლია. ივდ. 1:5, 6

არქილეოზ მეფე იქმნა ნაცვლად მამისა თვისისა ეროდესსა. მათე 2:22

არმაკ, მეფემან სპარსთამან, სძლო დიმიტრის. 1 მაკაბ. 14:3

ასა ძე აბიასი მეფისა იუდასი, რომელმან განაგდო კერპი. 3 მეფ. 15:8, 18. დაცვა ითხოვა ასურასტანელთაგან და მოკუდა. 15:19, 24. და შემდგომად მისსა მეფე იქმნა ძე მისი იოსაფატ. 1 ნეშტ. 3:10

ასაფ მგალობელი დავითისი. 1 ნეშტ. 6:39; 16:5

ასენეთ უშვა იოსებს ეფრემ და მანასე. დაბად. 41:50; 46:20

ასია იქმნა ბრძანებასა ქუემე რომაელთასა. 1 მაკაბ. 8:6

ასორდან შემდგომად მოწყელისა მამისა მისისა სენაქერიმისა დაიპყრა მეფეობა მისი. 4 მეფ. 19:37; ეს. 37:38

ასტრატე მსჯ. 2:13; 10:6; 1 მეფ. 7:4; 12:10

ასურ, ძემან სემისმან, ძისა ნოემსმან, წარმართა მეფობა ასურთა. დაბად. 10:22; 1 ნეშტ. 1:17

ასურ მეფე ბრძოდა ისრაილთა და განასახლა ისრაილნი ასურასტანად. 4 მეფ. 15:29; 16:17. და ბრძოდა ქალაქსა იუდასასა. 4 მეფ. 18:13; 2 ნეშტ. 32:1; ზირ. 48:20

ასურასტანელთ ბანაკი ანგელოზისა მიერ მოისრა. 4 მეფ. 19:35; 2 ნეშტ. 32:21; ეს. 37:36;

1 მაკაბ. 7:41; 2 მაკაბ. 8:19; ტობ. 1:21; ზირ. 48:24; იონა 2:5

ასურასტანელი კუერთხი¹ გულისწყრომისა ღმრთისა. ეს. 10:5. ძინად ასურთა წინასწარტყვევლებს. რიცხ. 24:24; ეს. 5:10, 5; 14:21; 17:3; 30:28-31; 31:8

ასურთა დაიპყრეს ისრაილნი. მსჯ. 3:8. იქსნა გოთონიელის მიერ მსჯ. 3:9. აჭირებდა დავით და მოხარკე ყუნა. 2 მეფ. 8:5. შეენივნეს ძეთა ამონისთა მწდომად დავითისა. 10:6. ლტოლვილნი პირისაგან ისრაილისა მოისრნეს დავითის მიერ. 10:13, 18. სამარია გარემოცულნი მოსწყედეს. 3 მეფ. 20:29. განწყევნეს ისრაილთა. 4 მეფ. 6:8. შესვლებულნი გარე-განისხნეს, ვითარცა ბრძანი და მიყვანებულ იქმნეს სამარიად. 6:18, 19. გარემოცვეს სამარია. 6:24. შეძრწუნებულნი ღმრთისა მიერ განიბნინენ გარემომცულნი. 7:6, 7. წარტყუნა მეფემან ასურასტანელთამან და გარე-განასხნა საზღუართაგან თვისთა, კიერესა შინა. 4 მეფ. 16:9. მოოჯრება მათი პირველადე ითქუა. ეს. 17:1; იერ. 49:23; ამოს 1:3

ასქანა ასული ქალებისი მისცა გონიელს ცოლად. ისუ 6:15; 17; ივდ. 1:13

აქაზ უთნო მეფე ისრაილისა. 3 მეფ. 16:23; 30:18*. მძლავრა ასურთა. 20:20, 29. დადვა აღტქმა ადურ, მეფისა თანა ასურასტანელისა. 20:34. მძლავრა ნაბოთეს. 3 მეფ. 21:2. გარდაჭროლისა სისხლი ნებს ძალთა. 22:38. სიტყვისაებრ ელიასთა. 21:19. ძენი მისნი წარწყმდენ. 4 მეფ. 10:7, 11. მსგავსად მისსა. 3 მეფ. 21:21; 4 მეფ. 9:7

აქაზ ძე იონათანისი, უთნო მეფე იუდასი. 4 მეფ. 16*. 2 ნეშტ. 28*. ეს. 7*. მათე 1:9. სახელწართულად ეწოდა ელიაზარ. ლუკა 3:29. ეზეკია, ძემან მისმან, დაიპყრა მეფობა მისი. 2 ნეშტ. 28:27; მათე 1:10

აქაია საქ. მოც. 18:12, 27; 19:21; რომ. 15:26; 1 კორ. 16:15; 2 კორ. 1:1; 9:2; 11:10; 1 თეს. 1:7

აქარ დაიქოლა. ისუ 6:7; 25; 1 ნეშტ. 2:7. ლელესა შინა აქორისასა. ისუ 6:7; 24; 15:7; ეს. 65:10; ოსე 2:15

აქია წინასწარმეტყველი. სილოვანელმან განხეთქა სამოსელი თვისი ათორმეტ ნანილად. 3 მეფ. 11:30. ბოროტი უქადავა ცოლსა იერობუამისასა. 14:6, 10. აღწერა წინასწარმეტყველება. 2 ნეშტ. 9:29

აქაიას ძე აქიტიბოელისი, მღვდელი უფლისა. 1 მეფ. 14:3, 18. ეწოდა აქიმელიქ. 21. 1

¹ კელთხი S.

აქიმელიქ მღვდელმან სცა დავითს პურნი
შესანირაეთაგან. 1 მეფ. 21:6. მახვილიცა
გოლიათისი. 21:9. განიდევნა. 22:18.
სახელნართულად ეწოდა აქია. 14:3. კვალად
ეწოდა აბიათარ. მარკოზ 2:26

აქიორ დუქსი ამონიტელთა. ივდ. 5:5. მიცა
წელთა ძეთა ისრაილისათა. ივდ. 9. 7. იქმნა
ჰური. 14:6

აქირა მთავარი ნეფთალემისა. რიცხ. 1:15

აქიტობელი თანაგამზრახი დავითისი მივიდა
აბესალომის თანა. 2 მეფ. 15:12. აზრახა
ზრახვა ბოროტი. 16:21. შიშთვილიბა 17:23

აღდგომისათვს მკუდართასა და ჯორცთა
დიდებად შეცვალებისათვის. გამოსლ. 3:6;
იოზ. 14:13; 19:26; 21:30. ეს. 26:19; 66. 14. ეზეკ.
37: 9; დან. 12:12; იონა 2:11; სოფ. 3:8, 4, 7;
ზირ. 2:16; 14:35; 2 მაკაბ. 7:9, 14, 23; მათე
22:23, 31; ლუკა 20:35; იოან. 5:21, 28; 6:39;
11:24; საქ. მოც. 24:15; 1 კორ. 15*. 2 კორ. 4:14;
5*. კოლ. 3:4; ფილპ. 3:21; 4:3; 1 თეს. 4:13, 16; 2
ტიმ. 2:11; გამოცხ. 20:12

აღთქმა (გინა პირობა), რომლისა ვერ
წელგვენიფების გარდასლვა. გამოსლ. 23:32;
34:15; 2 სჯ. 7:2; 20:13; 3 მეფ. 20:36, 42

აღთქმა წინააღმდეგომი ნებისა ღმრთისა და
რომელმანცა დადვას უსჯულოთა თანა
შეირაცხოს. მსჯ. 1. 24. 27; 3:5; 3 მეფ. 20:34,
41; 2 ნეშტ. 19:22

აღთქმა დაუდვა ღმერთმან ერსა თვისსა. დაბად.
17:2, 7; გამოსლ. 19:5; 2 სჯ. 5:2; იერ. 31:31, 33

აღთქმა დაუდვა ერმან ღმერთსა თვისსა. ისუ ნ.
24:25; 4 მეფ. 23:3; 2 ნეშტ. 5:12; 23:16; 3 ეზრ.
10:29

აღთქმა სინმიდის დასაცველი, გინა არა ცნობად
მაჰაკაცისა. ლუკა 1:34. რომელნი გარდაცვენ,
დაისაჯუნენ. 1 ტიმ. 5:11, 12

აღთქმისთვის დაბად. 28:20; ლევ. 27:2; რიცხ. 6. 2;
21:2; 30:2; 2 სჯ. 23:21; მსჯ. 11:30; 1 მეფ. 1:11;
2 მეფ. 15:8; ფს. 75:12; ეკლ. 5:3; ბარ. 6:34;
მათე 14:7; საქ. მოც. 18:18; 21:23; 23:12

აღნათქვაში ღმრთისა მიერ მცესულად მიეცემის
ჭემპარიტად. 2 სჯ. 19:8; 28. 33:4; ლევ. 26:3; 1
მეფ. 2:30; ეზეკ. 18:2; 33:15, 19; მარკოზ 16:16;
იოან. 3:16, 36; 6:47; 8:31; 13:17; 15:7, 14; რომ.
8:17; კოლ. 1:13; ებრ. 3:14; 2 პეტ. 1:4; გამოცხ.
2*. 3*. 21:7

აღნადგინებისათვს ვახშსა თანა იძიე.

აღორძინება გულისხმისყოფითა. ეფეს. 4:15;
კოლ. 1:10; 1 პეტ. 2:2

აღრევა ყოველთა კაცთა არა ჯერ-არს
მსხვერპლისა შენირვათა ზედა, რათა
ურთიერთს შეეროდენ. ლევ. 10:1; რიცხ.
1:51; 3:10. არცა ჭურჭელთა შესანირაეთა
წელი შეახონ კადნიერებით. რიცხ. 1:51; 4:15;
19:20; 8:7; 2 მეფ. 6:7; 2 ნეშტ. 26:18, 19

აღრიპამ რა ისმინა პავლესი. საქ. მოც. 26:2

აღსარება ცოდვათა წერილთა შინა, მრავალსახე
და მრავალრიგ. დაბად. 41:9; ლევ. 16:21, 29;
26:40; რიცხ. 5:6; ისუ ნ. 7:19; 2 მეფ. 24:17; 1
ებრ. 9:6; 2 ებრ. 9:2; ფს. 27:7; 31:5; 37:19;
73:19; 94:2; იგ. 16:3; 18:17; 28:13; ზირ. 4:25,
31; 7:34; 17:27; ეს. 37:15; დან. 9:5; მათე 3:6;
16:19; ლუკა 11:4; 18:13; იოან. 20:23; იაკ. 5:16;
1 იოან. 1:8, 9

აღსარება ქრისტესი და მოძღვრებათა მისთა.
მათე 10:32; ლუკა 12:8; რომ. 10:9; 1 პეტ. 4:14

აღსრულებათათვს მღვდელთაგან დღეთა
სამსხვერპლოთა და შესამოსელთა და
შესანირაეთა და ყოველთა განწესებათათვს.
გამოსლ. 28. 41; 29:1, 7, 21, 29, 35; 32:29;
40:11; ლევ. 7:30, 37; 8:9, 22, 31, 33; 18:21;
21:7, 10; 22:2, 3; 23:12; 27:10, 16, 21, 28; რიცხ.
3:3; 6:5, 9, 13; 7:1; 8:12; 18:10; ისუ ნ. 6:24;
მსაჯ. 16:17; 17:3; 3 მეფ. 15:13; 1 ნეშტ. 10:10;
18:11; 22. 19; 2 ნეშტ. 2:4; 17:16; 23:9; 26:18; 2
ებრ. 3:5; 8:25; ზირ. 49:9

ახალი აღთქმა. იერ. 31:31; მათე 26:28; მარკოზ
14:24; ლუკა 22:20; 1 კორ. 11:24; ებრ. 8:8; 9:15;
10:16; 13:20

ახალი ცა და ახალი ქვეყანა, შემდგომად ქუეყანის
განახლებისა. ეს. 65:17; 66:22; 2 პეტ. 3:13;
გამოცხ. 21:1

აპარონ შეემთხვივა ძმასა თვისსა, მოსეს,
თანაშემნედ. გამოსლ. 4:14; 16:30; 5:1; 6:13;
7:1, 2; მიქ. 6:4. ტომისაგან ლევისა, ძის წული
გამოსლ. 6:16, 18, 20. მკვიდრობით
წელდასხმულ იქმნა ძითურთ სამლუდელოდ
სამსახურებულად. ლევ. 8*. რიცხ. 3:10; 2 სჯ.
18:5; ებრ. 5:4. ვითარცა უბრძანა უფალმან
პირველად. გამოსლ. 29. 40:12. აპარონისა და
ძეთა მისთა სამლუდელო შესამოსელი. გამოს.
28. რომელთა არა შეინყნარეს აპარონის
მღვდელმთავრობა. ნათესავეთურთ
სიკუდილითა მოისხნენ. რიცხ. 16:3, 11, 30, 31.
აპარონის მიერ ქმნა ღმერთმან სასნაულნი და
ნიშები საკვირველნი, უმეტეს სხუათა
მღვდელთასა, რჩეული დიდებითა. რიცხ.
17:5, 8. შემდგომად შენირვისა
ხელგანპყრობით აკურთხნა ერნი. ლევ. 9:32.
ფიცით მოილო სამლუდელო შესანირაეთა
ნაწილი ერისაგან. რიცხ. 18:8, 9, 11. 12*. და
ლევიტელთათვს ათეულნი ათეულთაგან.
რიცხ. 18:26, 28. მოკულა. რიცხ. 20:29; 33:28;

2 სჯ. 10:6; 32:50. მისად ნაცვლად დაიდგინა მლუდელთომოდლურად ელიაზარ. რიცხ. 20:28; 2 სჯ. 1:6. აპარონისა აღესრულა. ზირ. 45:7, 8, 9

ბ

ბაალ კერპი სამარიელთა. 3 მეფ. 16:31.
საზორველი ბაალისი. დაარღვიეს. მსჯ. 6:25, 30. ქურუმნი ბაალისი მოსწყვიდნეს. 3 მეფ. 18:40; 4 მეფ. 10:25; 23:5

ბაალამ ნარვიდა წყევად ისრაილთათვს. რიცხ. 22*. 23*. ისნაეა უფლისა მიერ ჯეროვანი სათქმელი მათდა. 23:5, 26. მოძღვრება ბალამისი. 2 პეტ. 2:15; გამოცხ. 2:14

ბაანა და რექაბ ძელსა დამოეკიდნეს. 2 მეფ. 4:12

ბაასა უთნო მეფე ისრაილისა. ბრძოდა ასა მეფესა იუდასასა. 3 მეფ. 15:16. მოისრა შვილითურთ. 16:4, 11. სიტყვისაებრ იეჟუსისა. 16:1, 2, 3

ბაბილოვნელთაგან ნარტყუნა. უნინარეს სამეოცდაათისა წლისა ითქუა. ლევ. 26:31; 2 სჯ. 4:26; 28:36, 49; 4 მეფ. 20:17; ეს. 5:13, 19; იერ. 13:19, 24; 16:9; 20:4, 6; 25:8; ეზეკ. 7*. 12*; 22, 5; მიქ. 3:12; 4:10; აშბ. 1:6; ბარ. 6:1

ბაბილოვნელთაგან ნარტყვენვათა დაწყება. 4 მეფ. 24. 25. 2 ნემტ. 36*. 1 ეზრ. 1:40, 52. ტყვეობით გამოჰსნა აღეთუა და წინასწარ ეუსყა. ლევ. 26:41; 2 სჯ. 4:29; 30:2; 3 მეფ. 8:33; 2 ნემტ. 6:24, 27; ეს. 14:1, 40:1; 48:20; იერ. 12:15; 16:15; 24:5; 25:12; 29:10; 30. 31:9; 32:37; 36:29; ბარ. 6:2; ეზეკ. 11:17; დან. 9:2, 25; ჯსნა იქმნა. 1 ეზრ. 2:1; 2 ეზრ. 1*. 2*.

ბაბილოვნელთა ტყვეობისა მიზეზი. 4 მეფ. 17:7, 13, 18. ძვინად ბაბილოვნისა. ფს. 136:8; ეს. 13*. 14:2; 4*. 21:2, 9; 47*. იერ. 25:12; 50*. 51*. ბარ. 4:27; გამოცხ. 14:8; 16:19; 17*. 18*.

ბათოელ ძე ნაქორისა, მამა რებეკასი. დაბად. 22:23

ბალაკ მეფემან მოაბელთამან მიუვლინა მოციქულნი ბალამს. რიცხ. 22:5; ისუ ე. 24:9; მსჯ. 11:25; მიქ. 6*. გამოცხ. 2. 14

ბალტსარ იხილა კელი მწერალი. დან. 5:5. მოიკლა და მეფობა მისი აღიკოცა დარიელის მიერ. 5:30; 6:1

ბანიას მთავარი ქერეთისა და ოფელეთისა. 2 მეფ. 20:23. დავითის თანაგანმზრახნი. 23:23; 1 ნემტ. 1:25. შემდგომად მთავრად დაიდგინა სოლომონის ძლიერთა ზედა. 3 მეფ. 2:35

ბარაბა ავაზაკი. განუტყვეს. მათე 27:26; მარკოზ 15:15; ლუკა 23:25; იოან. 18:40; საქ. მოც. 3:14

ბარაკ, ძე აბინოებისა². იძიე დებორას თანა.

ბარიისუ კელი უფლისა პავლემ თვალთა ხედვისაგან დააკლო. საქ. მოც. 13:6, 11

ბარნაბამ დადვა ფასი აგარაკისა, ფერჯთა თანა მოციქულთასა. საქ. მოც. 4:37. მიიყუნა პავლემ მოციქულთა თანა. 9:27. ნარიგ ზავნა ანტიოქიად. 11:22. გარემეიქცა იერუსალიმად. 11:30. კვალად მიიქცა ანტიოქიადვე პავლესა თანა. 12:25

ბარუქ ძე ნარისი. იერ. 32:12. განზრახვითა იერემიასითა აღწერა წიგნი საჰყრობილეს. შინა რა იყო. 36:7, 6. კვალად აღმონერნა სხვანიცა წიგნები, რომელნი წინაშე ერისა აღმოკითხულ იქმნა. 45:1; ბარ. 1:3

ბარტიმოს თუალნი აღეხილნა. მარკოზ 10:46, 52

ბასემათ რომელ არს მასემათ, ასული სოლომონისი, ცოლი აქიმასისი. 3 მეფ. 4:15

ბაქიდ ასისთავი დიმიტრისი. 1 მკაბ. 7:8. მოკლა იუდასი სიტყვისთა დიმიტრისითა. 9:18

ბეზელიელ ვერ წარმოადგინა წიგნი ნათესაობისა თვისისა და განიდეენა მდღელობისაგან. 2 ეზრ. 2:62; 3 ეზრ. 7:64

ბეთსაიდა ქალაქი ანდრიასი და ფილიპესი. იოან. 1:44; 12:21. ვაება მიღებულ იქმნა. მათე 11:21; ლუკა 10:13

ბეთსამინელი მწენდ მბრძოლნი. 1 მეფ. 6:19

ბელ ვეშაპი. დან. 14:2

ბენედად ძე აზაელისი, იქმნა მეფედ ასურასტანელთა ზედა. 4 მეფ. 13:24. კელთა მისთა მიეცა ისრაილნი. 13:3

ბენედან (რომელი აღიწერა ძედ ადერისა), რომელი იქმნა ყურცემულ ასა მეფისა. 3 მეფ. 15:20. მოიცვა სამარია 20:1; 4 მეფ. 6:24. დასნეულდა და მოკუდა. 8:7, 15

ბენიამენ ძე იაკობისი იშვა. დაბად. 35:18

ბენიამენის ტომთა განზრწნეს დედაკაცი ლევიტელი. მსჯ. 19:25. განაძეს. 20:41

ბერეზელმან მოართვა დავითს საზრდელი. 2 მეფ. 17:27. წარუძღვა ვიდრე იორდანემდე. 19:31. დავით ბრძანა ძეთა ბერეზელისათა კეთილისყოფა. 3 მეფ. 2:7

ბერსაბე ასული ელიაბისი, ცოლი ურიასი, რომელისა თანა იმრუშა დავით. 2 მეფ. 11:4, 27. შობილი მისგანი დასნეულდა და მოკუდა. 12:15, 18. შეერთო დავით ცოლად და შვა სოლომან. 12:24; 1 ნემტ. 3:5; მათე 1:6

¹ ამაზე მინაწერი აქვს სომხურს ამოწმე S.

² ამაზე მინაწერია: ბარაკ ძე აბინოებისა იძიე დებორას თანა S.

ბესელიელ სასწაულოანი და ჯელოვანი. გამოსლ.
31:1; 35:30

ბნელ იყო ზედა უფსკრულთა. დაბად. 1:27

ბნელი იყო სამ დღე ეგვიპტეს. შინა. გამოსლ.
10:22; ფს. 104:28; სიბრ. 17:2; 19:16

ბნელსა შინა იქცევის ქვეყანა და უყვარს იგი. 4
ებრ. 14:20; ეს. 9:1, 2; 60:2; 44:9; 49:9; იოან.
1:5; 3:19; 8:12, 23; საქ. მოც. 26:18; 1 თეს. 5:7; 1
იოან. 2:11

ბოროტად მსახურთა განაძებს ღმერთი. მათე
7:22; მარკოზ 9:37; ლუკა 9:49

ბოროტთა ნაწილთაგან ღმერთსა გვიწმს. ფს. 1*.
25:4; იგ. 1:10; 14:7; 24:20; 29:24; ზირ. 8:18;
13*. 2 კორ. 6:14; 2 იოან. 10*. გამოცხ. 18:4

ბოროტის განშორება და კეთილის მიახლება. იგ.
3:7; ეს. 1:16; ეზეკ. 18:24; ფს. 33:15; 36:27

ბოროტთა ბილწებათაგან შორად განეშორების
ღმერთი. გამოსლ. 23:7; 2 ნემშტ. 19:7; იედ.
5:21; იობ. 34:10; ფს. 5:5, 7; 44:8; იობ. 15:8, 9;
სიბრ. 4:9; ზირ. 15:21; ოსე 13:9; რომ. 9:4; 2
კორ. 6:15; იაკობ. 1:13

ბოროტთა მნეთა გამგეთა და მთავართა
ცოდვისათვის ერთსა დაადგინებს ღმერთი. 3
მეფ. 12:24; იობ. 34:30; ეს. 29:10; ეზეკ. 14:9;
ოსე. 13:11; 2 თეს. 2:11. და უბრძანებს
მორჩილებასა მათსა. მათე 23:3

ბოროტთათვის კეთილის ნოდება საძაგელ არს. ეს.
5:20; მალაქ. 2:17; იგ. 24:24

ბოროტნი განიპატიუებთან ღმრთისაგან. 2 სჯ.
32:23; 3 მეფ. 9:9; 21:29; ეს. 45:7; იერ. 11:11;
32:42; ბარ. 2:2; ამოს 3:6; იონა 3:10; მიქ. 1:12;
2:3

ბოროტი ბოროტისა წილ არა მისაგებულ არს. იგ.
20:22; 24:29; რომ. 12:14, 17

; 1 კორ. 4:12; 1 თეს. 5:15; 1 პეტ. 3:9

ბრმათა აღზიდვისათვის. ტობ. 11:15; მათე 9:30;
20:34; მარკოზ 8:25; 10:46; ლუკა 18:35; იოან.
9:7

ბრმობა ოდესმე გონებისა ოდესმე ჯორცისა.
დაბად. 19:11; 2 სჯ. 28:28; 4 მეფ. 6:18; ფს.
68:24; 145:8; ეს. 6:10; 42:7, 16, 18; 35:5; 29:18;
43:8; 56:10; სიბრ. 2:21; ტობ. 11:12; მაკაბ.
10:30; მათე 15:14; მარკოზ 8:18; ლუკა 4:19;
იოან. 9:1, 4; 12:40; საქ. მოც. 9:8, 18; 13:11;
რომ. 1:21; 11:10; 2 კორ. 4:4; ეფეს. 4:18; 2 პეტ.
10:9; 1 იოან. 2:11; გამოცხ. 3:17

ბრძოლა, რომლისა მიზეზისათვის ქმნეს
მორწმუნეთა პირველად. დაბად. 14:14; მსჯ.
9:27; 20*. ისუ 6. 10:1, 7; 1 მეფ. 30:1, 8

ბრძოლა უფროსად ჯერ არს საჭურველითა
სულიერითა. რომ. 13:12; 2 კორ. 10:4; გალატ.
5:17; ეფეს. 6:11

ბრძოლა არიან პატიჟნი ცოდვითანი. ლევ. 26:24; 2
სჯ. 28:36, 49; მსჯ. 2:13; 3:1, 8; 4:1; 6:1; 10:6;
13:1; ეს. 5:25; იერ. 5:15

ბრძოლასა შინა დაცვა თავისა თვისისა ვითარ
ჯერ-არს ნესისაებრ. გამოსლ. 17:8, 12; 1 მეფ.
17:20; 2 ნემშტ. 12:2, 6; 14:9, 12; 18. 20:1; 32:1, 6;
იედ. 8:9; 1 მაკაბ. 3:16, 20; 4:7, 10; 7:41, 45; 2
მაკაბ. 8:16, 19. ღმერთი ბრძოდა თვით
ნაცულად ერისა თვისისა. გამოსლ. 14:13; 2
სჯ. 1:30; 3:22; 1 მეფ. 17:46; 2 ნემშტ. 20:15; ფს.
17:35; 153:1; ეს. 30:15; იძიე ძღვევასა თანა.

ბ

გაალ ძე აბედისი, იელტოდა პირისაგან
აბიმელიქისა. მსჯ. 9:26, 35, 39

გაბაელ მოვიდა რაფაელის¹ თანა ქორნილსა
ტობიასასა. ტობ. 9:7

გაბაონელთა ზაკიითა განირინეს თავნი თვისნი.
ისუ 6. 9:4. დაიძალნეს და ეგრე განერნეს.
10:9. საულის მიერ უსამართლოდ
მონყუდისათვის მოაშვეს ძენი საულისანი. 2
მეფ. 21:1, 6, 9

გაბრიელ ეჩვენა დანიელ წინასწარმეტყველსა.
დან. 8:15; 9:21. ზაქარია მღვდელსა. ლუკა 1:11.
მარიამ ქალწულსა. 1:26

გად ძე იაკობისი, ლიასგანი. დაბად. 30:11; 35:26.
გადის ძეთა მოიღეს სამკვიდრებელი თვისი.
რიცხ. 32. 2 სჯ. 3:12; ისუ 6. 13:24

გად წინასწარმეტყველმან უთხრა დავითს, რათა
არა დაადგრეს ქვეყანასა მოაბელთასა. 1 მეფ.
22:5. აუნყა დავითს რისხვა ღმრთისა. 2 მეფ.
24:11, 18

გაიოს 1 კორ. 1:14. წარიტაცეს საქ. მოც. 19:29.
წინა-უძლოდა პავლეს ასიას. 20:4. მესტუმრე.
რომ. 16:23

გალგალ გინა გალგალას ქალაქი ისრაიტელთა.
ისუ 6. 4:19. გალგალს წინა-დაიცვიოთეს ერმან
და იდელესასწულეს პასეჟი. 5:2, 7, 10.
შემდგომად შევიდა წსნად გაბაონელთა. 10:7.
და მოიქცეს. 10:43

გალილიას შეინყნარეს ქრისტე. იოან. 4:45.
გალილიით იწყო ქრისტემან ქადაგება. მათე
4:12; საქ. მოც. 10:37

გამალიელ კაცი მოძღვარი შჯულისა. საქ. მოც.
5:3; 22:3

¹ რაფიელს S.

გამალიელ მთავარი მანასესი. რიცხ. 1:10

გამოსაძიებელ არს ღმრთისა საქმენი საეჭენი და მის მიერთა ზედამდგომელთაცანი. დაბად. 25:25; გამოსლ. 18:19; ლევ. 24:12; რიცხ. 9:7, 26; 15:34; 27:5; 2 სჯ. 1:17; 17:8; ისუ 6. 9:14; მსჯ. 1:1; 18:5; 20:18, 23; 21:2; 1 მეფ. 10:22; 23:4, 10, 12; 30:8; 2 მეფ. 2:1; 5:19, 23; 21:1; 3 მეფ. 14:2; 22:5, 6, 15; 4 მეფ. 3:11, 16; 8:8; 22:13; 2 ნემტ. 18:4, 14; 33:18 ფს. 118:24; ეს. 8:11; 30:1; 45:11; იერ. 17:3, 5; 42:2; ეზეკ. 14:1, 2; ზაქ. 7:2; ტობ. 4:19 ზირ. 37:19; ლუკა 16:29

გამოსაძიებელ არა არს საქმენი მოგვთა, მსახრვალთა, გრძნეულთა, ულუკთა, და მისთანათანი. ლევ. 19:31; 20:6; 2 სჯ. 18:11; 1 მეფ. 28:7, 9; 3 მეფ. 22:26; 4 მეფ. 1:2, 6; 3:13; 2 ნემტ. 18:5; დან. 2:2; 4:5; 5:6

გამოცხადებათა და ხილვათათვის. ისუ 6. 5:13; 4 მეფ. 7:6; 2 მაკაბ. 3:24; 5:2; 10:29; 11:8. ჰჰოო ჩვენებასა შინა.

გამოსცდის ღმერთი ქუმარიტებით მრავალგზის თვისთა საქმითა, პირად პირადითა. დაბად. 2:1; გამოსლ. 15:25; 16:4; 20:20; 2 სჯ. 8:2; 13:3; მსჯ. 2:22; 3:1; 2 ნემტ. 32:31; ტობ. 2:8; იობ. 1:12; სიბრ. 3:5; ზირ. 2:4, 17, 18; ზაქ. 13:9; რომ. 5:4; 2 პეტ. 2:9; იაკ. 1:2. რომელთა არ ძალ-უც დატევენად, არცა ღმერთი მიუვლენს განსაცდელსა. 1 კორ. 10:13; 2 პეტ. 2:9; გამოცხ. 2:10

გამოცდა ღმრთისა არა ჯერ-არს. გამოსლ. 14:11; 17:2; 2 სჯ. 6:16; ივდ. 8:11; მათე 4:7; 1 კორ. 10:9

განთლებოდად ითქმიან ნათელლებულნი. ებრ. 6:4

განგებულობა¹ ღმრთისა ჰჰოო ღმერთსა თანა.

განგვესეს მოციქულთა, ვიეთთა ცხოველსმყოფელითა ჳმითა. 1 კორ. 11:34; 1 იოან. 2:12; 3:13

განდგომათა მცნებისათა და შერყევათა არა მნებებულნი. იერ. 35:6; 2 მაკაბ. 6:19; 7:2

განდგომილთა განმორებულთათვის. მათე 18:17; 2 კორ. 7. ტიტ. 3:10

განდრეკილთა სიტყვით ვასწავლიდეთ და არა მის თანა შევერთნეთ და არცა ვემეტრებოდეთ. 1 კორ. 5:11; 2 თეს. 3:14; 1 ტიმ. 1:19, 20. უკეთუ განემართის, განერეს სული მისი. 1 კორ. 5:5

განკრძალვისათვის ცრუ ნინასნარმეტყველთაგან. მათე 7:15; მარკოზ 8:15; 13:6; ლუკა 17:23

განმართლება რითა და რომლისა გზითა. ზირ. 18:22; რომ. 2:13; იაკ. 2:21, 24; გამოცხ. 22:11

განმართლება უთნოთა არა თუ მხოლოდ სარწმუნოებით იქმნების, არამედ სხვა და სხვითა სათნოებითა, სასოებისათა. რომ. 8:23. შეყვარებისათვის. გამოსლ. 20:6; იგ. 10:12; ლუკა 7:47; 1 კორ. 13:4; გალატ. 5:6; 1 პეტ. 4:8; 1 იოან. 4:7, 8, 9. განკრძალვისათვის; ზირ. 1:27, 28.

განმზრხეობისთვის კეთილისა. დაბად. 13:8; 45:24; ისუ 6. 22:5; 2 ნემტ. 30:6; 32:7; 2 ებრ. 5:6, 9; საქ. მოც. 11:23; 14:21; 20:17; 1 თეს. 5:11; ტიტ. 2. 3:1; ებრ. 3:13

განმრავლებითა შესანიარვისათვის. დან. 11:31; 12:11. შესანიარვი ვიდრემდის მოვიდეს უფალი. 1 კორ. 11:26

განსარიწებულად იცნა ღმერთმან თვისნი მრავალსახეთა ქირთაგან. დაბად. 19*. გამოსლ. 14*. 18:8; 1 მეფ. 23:14, 26; 4 მეფ. 7. 2 ნემტ. 18:31; 20:24; 2 ებრ. 8:22; ფს. 4:9; 90:9; ესთ. 7:5; ეს. 41:10; 43:1; დან. 3:91; 6:21, 23; 2 პეტ. 2:9

განსვენება მოეცეს ერსა ღმრთისასა. ებრ. 4:9

განსვენება მშვიდობა და ქუმარიტება შეუდგს მართალთა. სიბრ. 3:3; 4:1; ეს. 57:2; ლუკა 16:22; გამოცხ. 14:13

განსვენება ჰჰოოთ სულთა თქვენთა. იერ. 6:16; მათე 11:29

განსყიდვა და მოსყიდვა ვითარ ჯერ-არს. დაბად. 23:9, 15; 25:31; 33:19; 41:57; 42*. ლევ. 19:13, 35; 25:14, 46; 2 სჯ. 15:1; 25:13; 2 მეფ. 4:21; ზირ. 27:3; 42:25; იგ. 11:1, 26; 16:11; 20:10, 23; ეს. 23:18; იერ. 23:6; ეზეკ. 45:10; მიქ. 6:10; მათე 7:2; ლუკა 14:18; 1 კორ. 7:30; 1 თეს. 4. 6.

განსყიდა უჯერო არს ნიჭთა ღმრთისათა. 4 მეფ. 5:22, 26; დან. 5:17; მათე 10:8; საქ. მოც. 8:20; 20:35; 1 კორ. 9:15; 2 კორ. 11:9; 12:13; იძიე განსყიდვასა შინა.

განყენება ვიეთთამე სასმელ საქმელთაგან გვიღირს, რათა არა სხვანი დავაბრკოლნეთ. 2 მაკაბ. 6:24; რომ. 14:20, 21; 1 კორ. 8:13

განყენება რომელთამე საქმელთაგან. დაბად. 1:29, 30; 2:17; 3:11; 9:4. გამოსლ. 12:9; 13:6; 21. 28; 22:31; 29:34. ლევ. 6. 24; 7:18; 11:4; 17:27; 19:7; 22:8; 23:14; რიცხ. 6:4; 18:10; 2 სჯ. 12:16; 14:3; ტობ. 1:12; ივდ. 12:2; დან. 1:8; 2 მაკაბ. 7:1; მათე 12:4; მარკოზ 2:23; ლუკა 6:1; საქ. მოც. 15:29

განყენება ღვინისაგან. ლევ. 10:9; 11:34; რიცხ. 6:3; მსჯ. 13:4, 14; იერ. 35:6; ეზეკ. 44:21; ლუკა 1:25

¹ განგებულობას გასწერო ამაზე: განგდება საზრდელის განჩრევას თანა, სხვა განგდებაც ვასინჯე სოფურში. S.

განყენება ჩვეულებათაგან, მოციქულთაგან
თქმულნი. 1 კორ. 5:3, 9, 10, 2 თეს. 3:6, 14; 1
ტიმ. 1:20; ტიტ. 3:10

განყენება ფარისეველთაგან. იოან. 9:22, 34;
12:42; 16:2

განყენებულნი კეთილისაგან, გინა სწავლათაგან,
ფრიად ცთომილ არიან, რომელთა მხილებითა
არა ინებონ სმენა. იგ. 22:10; მათე 18:17; რომ.
16:17; 1 კორ. 5*. 2 კორ. 2:8; 2 თეს. 30*. 1 ტიმ.
1:20; 6:5; 2 ტიმ. 2:17, 21; 3:5; ტიტ. 3:10; 1
იოან. 2:10

განწმედილთა გულითა. ფს. 23:4; 50:12; 72:1;
მათე 5:8; 1 პეტ. 1:22

გარე განგდება დამტკიცებით ქრისტეს მიერ
რომელთაზე. მათე 5:29; 16:19; 18:8, 18;
მარკოზ 9:42; იოან. 20:23

გედეონ მთავარი და მსაჯული ისრაილისა. მსჯ.
6*. 7*. 8*.

გეზი მსახური ელისესი. 4 მეფ. 4:25.
განკეთროვანდა. 5:27

გერსონ ძე ლევისა. რიცხ. 3:17. გერსონელთა
მსახურება. 3:25; 4:22

გველი რვალისა აღმართეს. რიცხ. 21:8. აღიღეს,
სახელ-სდევს ნესთან (რომელ არს ჩუენ მიერ
ნეიესთან). 4 მეფ. 18:4. რომლისა ხატი
მოესწავა. იოან. 3:14

გვირგვინი ცხოვრებისა. 4 ებრ. 2:43; სიბრ. 5:17; 2
ტიმ. 4:8; იაკ. 1:12; 1 პეტ. 5:4; გამოცხ. 2. 10

გვირგვინოსნობა გინა მეუღლობა. დაბად. 1:27,
28; 2:21, 22, 23, 24; 3:6, 12, 17; 4:1, 17; 9:1;
19:26; 24:3; 29:21. გამოსლ. 2:1; 20:17; ლევ.
18*. 20:10; 2 სჯ. 5:21; 7:3; 22:29; 24:1; ისუ 6.
23:12; მსჯ. 3:6; 14:2, 7, 15; 2 ებრ. 9:2; 3 ებრ.
13:23; ესთ. 2:17; ტობ. 4:13; 6:17; 7:15, 16; 8:9;
იგ. 18:12; 19:14; ზირ. 25:2; იერ. 3:1; მათე 5:32;
19:3, 5; 22:24, 30; მარკოზ 6:18; 10:2, 6, 7, 8, 9;
12:20; ლუკა 2:5; 3:19; 16:18; 20:34; იოან. 2:1,
2; რომ. 7:2, 3; 1 კორ. 7*. ეფეს. 5:31, 32; 1 ტიმ.
3:2; 5:9; ებრ. 13:4; 1 პეტ. 3:1

გვირგვინი კურთხეულნი ეერლარა განიყრებიან.
დაბად. 2:24; მათე 5:32; 19:7; მარკოზ 10:11;
ლუკა 16:18; 1 კორ. 7:10

გვირგვინი სულიერი, რომელ არს შეერთებულ.
იძიე ქორწინებასა თანა.

გვირგვინი არს შესანიშნავთაგანი რაიმე. ეფეს.
5:32. მოიღებს მადლსა და სინშიდეს. 1 თეს.
4:4

გზათა უღმრთოთასა სლვა და დასასრული. იობ.
6:19; იგ. 14:12; 28:18; ზირ. 2:16; 21:11; იერ.
2:36; 48

გზანი უღმრთთა ვითარ არიან. ფს. 118:3; იგ. 4:19,
26, 27; 12:15; 21:2; 22:5; ეს. 57:10

გზანი, რომელთა ზედა მართალნი რბიან, რა არს
და ვითარ? ფს. 118:5; იგ. 3:6, 17; 16:5, 17; ზირ.
5:12; ეს. 26:7; 30:31; 35:8; 40:3; იერ. 31:21; ოსე
14:10; 1 თეს. 4:1; ებრ. 12:13

გზანი მართალთანი უფლისა მიერ
ნარემართებიან. ტობ. 4:20; ფს. 16:5; 24:4;
118:35; იგ. 4:12, 18; 13:6; 16:9; 20:24; ეს. 48:17;
იერ. 10:23; მიქ. 4:2

გზანი მართალთანი მოელიან ნიჭთა ღმრთისასა.
ფს. 24:12; იგ. 12:28; იერ. 6:16; 7:3

გლოანი მრავალთა. დაბად. 23:2, 3; 50:10; 2 სჯ.
34:8; 2 მეფ. 3:31

გოდოლია ძე აქიკამისი, მახვილითა განიკუეთა. 4
მეფ. 25:25; იერ. 41:2

გოთოლია ასული ამასია, მეფისა ისრაილისა. 4
მეფ. 8:26. წარწყმიდა სრულიად ნათესავნი
სამეფონი. 12:2. მეფობდა ექუს ნელ იუდასა
ზედა. 2 ნემტ. 22, 12. შუა განიკუეთა. 4 მეფ.
11:16, 20

გრძნება იძიე მოგესა თანა.

გულარძნილება საძაგელ არს. იგვ. 6:19; 10:12;
15:18; 16:28; 17:11; 18:6; 30:33; მათე 12:24;
ლუკა 11:17; 1 კორ. 14:33; გალატ. 5:15; 2 ტიმ.
2:23

გოლი განწმედების და უმანკო იქმნების ქრისტეს
მიერ. ფს. 50:4; იოან. 13:10; 15:3; 17:19; საქ.
მოც. 15:9; 1 კორ. 6:11; ეფეს. 5:26; ებრ. 1:3;
9:14; 10:14; 1 პეტ. 1:22; 1 იოან. 1:7; 3:3

გულისზრახვანი¹ ბოროტნი განაბნინეს
ღმერთმან. დაბად. 11:7; 27:18 50:20; რიცხ. 22.
2 მეფ. 15. 17:14; 3 ებრ. 4:8, 15; ესთ. 7:5; იობ.
5:13; ფს. 2:4; 20:12; 32:10; ეს. 7:8; 19:3; მათე
27:62; საქ. მოც. 5:19; 19:24; 23:12, 19; 27:42

გულისზრახვათა მეცნიერ არს ღმერთი. 3 მეფ.
8:39; 2 ნემტ. 6:30; იოან. 2:25; და არა რა
დაეფაროს მას. იობ. 42:2; ზირ. 42:19; ეს.
29:15; მათე 9:4; ებრ. 4:12. სცნეს სხვათაცა,
რომელთათვის მოინება ღმერთმან
გამოცხადება. 4 მეფ. 5:26; 6:12; დან. 2:29

გულისთქმა დაყენებულ არს და დასასჯელ.
გამოსლ. 20:17; რიცხ. 11:33; 21:5, 6; ისუ 6.
7:21, 24; იობ. 31:1; იგ. 6:25; ზირ. 19:1; 42:11;
მათე 5:28; მარკოზ 4:19; რომ. 6:12; 7:8; 13:14;
1 კორ. 20:6; გალატ. 5:16; კოლ. 3:5; 1 თეს. 4:3;
1 ტიმ. 6:10; 2 ტიმ. 2:22; იაკ. 1:14; 2:11; 4:3; 2
პეტ. 1:4; 1 იოან. 2:16; იუდ. 18*.

¹ გულზრახვანი S.

გულითქმასა წონცთასა აღვირასხმასა
ჯვარცმასა, მოკუდინებასა უბრძანებს. ზირ.
18:30; რომ. 6:12; 8:8, 12; 13:14; გალატ. 5:16;
ეფეს. 4:22; 5:3; კოლ. 3:5; ტიტე. 2:12; ებრ.
12:1; 1 პეტ. 2:1; 4:3, 6

გულსინებასა კაცისასა ქმნისაებრ მიითვალავს
ლმერთი. დაბად. 4:4; 22:11; გამოსლ. 25:2;
35:5; 2 სჯ. 19:5; მათე 15:8; მარკოზ 12:41;
ლუკა 21:1; 2 კორ. 8:12. იძიე ნებასა შინა.

გულსისტიყვანი ბოროტნი, რომელნი სძულან
უფალსა. იგ. 6:16; ზირ. 8:17; მათე 15:19;
მარკოზ 7:21

ღ

დაბანა ფერჯთა. დაბად. 18:4; 19:2; 24:32; 43:24;
იოან. 13:5, 14; 1 ტიმ. 5:10

დაბრკოლება მოყვასთა არა კეთილ არს არცა ამა
სოფელსა და არცა საუკუნეთა მათე ლეფ. 4:3;
რიცხ. 31:16; 2 მეფ. 11:14; 2 ეზრ. 8:12; იგ.
28:10; 2 მაკაბ. 6:24; მათე 17:27; 18:6; მარკოზ
9:42; ლუკა 17:1; რომ. 14:1, 15; 1 კორ. 8*:10,
32; 2 კორ. 6:3; 1 თეს. 5:22. თითოეულთა
მიზეზთა. დაბრკოლებისა ჩუენისასა
განვამორნეთ. გამოსლ. 24:12; 2 სჯ. 7:2; 16:13;
მათე 5:29; 10:22; მარკოზ 9:42; რომ. 10:17 []
ლთისა იძიე ღმრთისა თანა.

დაგონ კერპი ფილისტიმელთა, გინა უცხო
თესლთა. მსჯ. 16:23; 1 მეფ. 5:2; 1 მაკაბ. 10:83;
11:4

დადგრომა ქრისტეს თანა, გინა შორის
ქრისტესსა. იოან. 15:4; რომ. 8:1; 1 კორ. 4:15;
12:13; კოლ. 2:6; 1 იოან. 2:6, 18; 3:4; 4:13

დავით ძე იესესი. მათე 1:5; საქ. მოც. 13:22.
ცხებულ იქმნა სამოელისაგან. 1 მეფ. 16:13.
მოკლა ლომი, დავით და გოლიათ გმირი.
17:34, 49. აღთქმა დაუდვა იონათანს. 18:3;
20:8, 16, 23; 23:18. ჭამა შესანირაეთაგან. 21:3.
იჩემა სულელობა, წინაშე აქია მეფისა. 21:13.
ნარიელტა მასფეთად მამა-დედათა მისთა
თანა. 22:3. მოპკუეთა¹ საულს კალთა
ქლამინდისა. 24:5. ნაბალს მიუვლინა ათნი
მსახურნი. 25:5. მოპპარა საულს ოროლი და
გოვზაკი. 26:11. იელტოდა აქია, მეფისა
მეთელისა. 27:2. ცხებულ იქმნა მეფედ იუდასა
ქებრონსა შინა. 2 მეფ. 2:4. მოინებეს იგი
ისრაილთა მეფედ ყოველთა. 2 მეფ. 5:1; 1 ნეშტ.
11:3; 12:38. სიტყვისაებრ იონათანისა. 1 მეფ.
23:17. საულისებრ. 24:21. ყო მრუშება და
კაცისკლევა. 2 მეფ. 11. შეინანა მსგავსად
შეცოდებისა. 12:13. იელტოდა

აბესალომისაგან. 15:14. შესწირა წყარო
უფალსა. 23:16. აღრიცხვისათვის ერისა. 24:2.
ორინას კალოსათვს. 24:24. აღშენებისათვს
სახლისა უფლისა. 1 ნეშტ. 17:1. დაადგინნეს
მოქმედნი და ნახპეტნი. 23*. 24*. 25*. 26*. 27*.
დაადგინა ნაცვლად ძე თვისი სოლომონ. 3 მეფ.
1:30. სიკუდილისათვს და დაფლვისათვს. 2:10.
საქ. მოც. 2:29; 13:36. აღესრულა. ზირ. 47:2

დავით სულიერად (რომელ არს ქრისტე)
აღთქმულ იქმნა. იერ. 30:9; ეზეკ. 34:24; 37:23

დავითის ძედ იწოდების ქრისტე. მათე 1:15:22;
22:45; მარკოზ 12:35; ლუკა 20:41; საქ. მოც.
2:29; 13:22; 2 ტიმ. 2:8; გამოცხ. 5:5

დამასკეს მთავარი წარიტყვენა.

თავლატაბასარის მიერ. 4 მეფ. 16:9. ძვინად
დამასკესათვს [წ] წყლებენ. ეს. 8:4; 17:1; იერ.
49:23; ამოს. 1:3

დამბადებელი არს ღმერთი ყოველთა, რაც რავე
არს. დაბად. 1:1; გამოსლ. 20:11; 1 ნეშტ. 29:10;
ფს. 88:12; 95:5; 113:15; 120:2; 123:8; 145:6;
ზირ. 1:8; ეს. 37:16; 40:28; 42:5; 44:24, 45, 12;
48:13; 51:13; იერ. 10:12; 32:17; 51:15; ბარ.
3:32; ზირ. 12:1; იოან. 1:9; მათე 11:25; იოან.
1:3; საქ. მოც. 4:24; 14:14; 17:24; 1 კორ. 8:6;
ეფეს. 3:9; კოლ. 1:16; ებრ. 1:2, 10; 3:4; 11:3;
გამოცხ. 4:11; 10:6; 14:7

დან ძე იაკობისი. დაბად. 30:6. ტომნი დანისნი
ემიებდეს სამკვიდრებელსა. მსჯ. 18:2.
ბრძოდეს ლესემს და წარტყვენეს. ისუ 5.
19:47

დანიელ, რომელსა ეწოდა ვალტასარ. დან. 1:7.
აწნა სიზმარი. 2:31; 4:7, 11, 18, 25. დაიდგინა
მოურნედ სრულიად ბაბილონისად. 6:3.
შთაადგეს მღვიმედ ღმრთისა. 6:16. იწნა
სოსანნა. 13:51, 60. ბილისათვს. 14:2, 8, 9, 10,
13, 17, 21, 27. ვეშაპისათვს. 22:25, 26, 27.
შთაადგეს მეორედ დანიელ მღვიმედ. 30.
ამბაკომ მოიღო სამხარი. 32:33, 34. ამისი
შემდგომი.

დარიოს ძე ასურისი. დან. 9:1. დაიპყრა სამეფო
ბაბილონისა. 6:1. დაადგინა მსაჯულნი
უშჯულნი. 6:8. განმზადა ჭამადი სამეფო. 3
ეზრ. 3:1

დარიოს განაახლა ბრძანება კვიროსისა. 1 ეზრ.
6:1

დარიოს მოიკლა ალექსანდრედ მეფისა მიერ,
მაკედონელისა. 1 მაკაბ. 1:1

დასჯა საუკუნო განმზადებელი ეშმაკათვს, და
ყოველთა უღთოთათვს. სიბრ. 5; იობ. 10:22;
36:12; ეს. 24:21; 30:33; 66:24; დან. 7:11; მათე
3:12; 5:29; 8:12, 29; 13:50; 18:8; 22:13; 23:33;

¹ ბაკულთა S.

25:41; მარკოზ 9:47; ლუკა 3:17; 16:23, 25; 2 თეს. 1:8; ებრ. 10:27; 2 პეტ. 2:4; იუდ. 6. გამოცხ. 9:20; 20:10; 21:8

დატევებული ქრისტესთვის ყოველივე ას ნილად მისაღებელ არს. მათე 19:29; მარკოზ 10:29; ლუკა 18:29

დატევება თავისა თვისისა. დაბად. 12:44; 22. 1, 5; 2 სჯ. 33:9; 3 მეფ. 19:20; 2 მაკაბ. 6:19, 23; მათე 4:19; 5. 29; 10:39; 16:24; 19:21; მარკოზ 10:21; ლუკა 9:23; 14:26; 17:33; იოან. 12:25

დატევება ყოვლისავე რაცა აქვს. დაბად. 22:1; 2 სჯ. 33:9; რუთ. 2:11; მათე 4:19; 19:21, 27; მარკოზ 1:18; 10:28; ლუკა 5:11; 14:26; 18:22; 1 კორ. 7:29; ფილპ. 3:7

დაფლვა მკუდართა წყალობის მოქმედება არს. დაბად. 23:19; 25:9; 35:19, 29; 50:5, 13, 25; რიცხ. 20:1; 2 სჯ. 10:6; 21:23; ისუ 6. 24:30; მსჯ. 12:7; 1 მეფ. 25:1; 31:13; 2 მეფ. 2:32; 3:32; 2 მეფ. 2:10, 31, 34; 11:43; 13:29; 14:31; 4 მეფ. 13:20; 2 ნემშტ. 16:14; 24:16; 35:24; ტობ. 1:20; 2:3, 7; 4:3, 18; 8:14; 12:12; 14:13, 16, 4. ეზრ. 2:23; ზირ. 7:37; 38:16; მათე 14:12; 27:58; იოან. 19:39; საქ. მოც. 13:29; 1 კორ. 15:4

დაცხრომა ცოდვათაგან. რომ. 6:6; გალატ. 2:18

დებორა ნინასწარმეტყველა ცოლი ლაფოჭუედიისა. მსჯ. 4:4. მოუნოდა ბარაკს. 6. თან გაჰყვა თვითთა. 9. აოტა სისარა. 15. მოიკლა სისარა. 21. გალობა დებორასი. 5:1

დედათ მომჭირნეობა. დაბად. 2:22; 3:16; რიცხ. 3:7, 13; 2 სჯ. 22:5; ესთ. 1:10; ტობ. 10:12; იგ. 11:16; 12:4; ეს. 3:15, 17; 1 კორ. 7:11, 5, 9; 14:34; ეფეს. 5:22; კოლ. 3:18; 1 ტიმ. 2:11; 3:11; 5:2, 10; ტიტ. 2:4; 1 პეტ. 3:1

დევნულეებისათვი იძიე ჯვარსა თანა.

დემეტრე ვეცხლისმჭედელი მქდომად აღუდგა პავლეს. საქ. მოც. 19:24

დიაკონათთვის საქ. მოც. 6:3; 2:8; ფილპ. 1:1; 1 ტიმ. 3:8

დიდება ღმრთისა ყოველთა საქმეთა შინა ჩანან. ისუ 6. 7:19; ფს. 115:1; მათე 5:9; იოან. 9:24; 17:4; საქ. მოც. 3:12; 12:23; 1 კორ. 6:20; 10:31; ფილპ. 1:20; კოლ. 3:17; ტიტ. 2:10. იძიე პატივსა თანა.

დიდება ნეტარეულთა. იძიე ნეტართა თანა.

დიმიტრი, ძემან სელევკისამან განაახლა სიმწნე თვისი. 1 მაკაბ. 7:1. გული უთქმიდა აღტქმის დამტკიცებისათვს იონათანისაგან. 10:3. გარდაჲდა აღტქმასა. 11:53

დინა ასული იაკობისი. დაბად. 30:21. განხრწნა სულებ. 34:2

დიონოსიოს არიოპაგელი. მოიქცა. საქ. მოც. 17:24

დოკი მონა საულისა, რომელმან შეასმინა აქიმელიქ მღდელი. 1 მეფ. 22:9, 18. მოსრნა მღდელნი უფლისანი. 22:8

დროსილა ცოლი ფელიქსისა, რომელმან ისმინა პავლესაგან მოძღვრება სახარებისა. საქ. მოც. 24:24

დრტინენისათვის იძიე მდრტინავთა თანა.

დუმილი სარგებელ არს. იგ. 17:20; ეკლ. 3:7; ზირ. 20:6; 32:12

დღე ნაცვლად წელიწადთასა. რიცხ. 14:34; ეზეკ. 4:6

დღესასწაული მეერგასისე. გამოსლ. 23:15; 34:22; რიცხ. 28:26; 2 სჯ. 16:9; იოან. 5:1. საქ. მოც. 2:1; 20:16

დღესასწაული საყვირისა. ლევ. 23:24; რიცხ. 29:1; 2 ნემშტ. 5:3

დღესასწაული ლხინებისა. ლევ. 16:30; 23:27; რიცხ. 29:7, 8, 11

დღესასწაული კარვობისა. გამოსლ. 23:16; ლევ. 23:34; რიცხ. 9:2; 2 სჯ. 16:13; 31:10; 2 ეზრ. 3:4; 3 ეზრ. 8:15, 17; 2 მაკაბ. 1:9; 10, 6; იოან. 7:2

დღესასწაული თთვის თავთა. რიცხ. 28:11; 1 მეფ. 10:5; ეზეკ. 45:18

დღესასწაულთა შეურაცხისმყოფელთა პატიჲნი სასტიკ არიან. რიცხ. 15:31, 36.

დღე უფლისა ეს. 13:6; იერ. 30:7; ამოს 5:18; იოე. 2:1, 31; სოფ. 1:14; მალაქ. 4:1; 4 ეზრ. 2. 27. ფილპ. 1:6; 2:10; 1 თეს. 5:2; 2 ტიმ. 4:8

დღე უფლისა¹ და ჟამი არავისად საცნაურ არს. მათე 24:36, 50; მარკოზ 13:32; ლუკა 17:24, 30; საქ. მოც. 1:7; 1 თეს. 5:1; 2 პეტ. 3:10; გამოცხ. 3. 3; 16:15

დღე უკანასკნელი და საშჯელი მერმისა მის. 1 მეფ. 2:10; ფს. 95:13; ეს. 2:10, 19; 13:4, 6, 13; 26:21; 27:1; 30:30; 66:15, 24; იერ. 30:23; დან. 7:9; სოფ. 1:2, 14; მალაქ. 4:1; 4 ეზრ. 2:27; 13:32; მათე 12:36; 13:41, 49; 16:27; 24:2; 25:31, 42; მარკოზ 13. ლუკა 17:24, 30; საქ. მოც. 1:11; 3:20; 17:31; რომ. 2:5, 16; 14:10; 1 კორ. 15:23; 2 კორ. 5:10; 2 თეს. 4:16; 5:2; 2 თეს. 1:7; 2:1; ტიტ. 2:13; ებრ. 9:28; 2 პეტ. 3:13; იუდ. 14. გამოცხ. 1:7; 20. 11

¹ დღე უფლისა S.

- ებრონი იძიე ქებრონსა თანა ეგვიპტედ. ტყეობა უნინარესეუ ითქვა. დაბად. 15:13. იწყო. გამოსლ. 1:8, 13; საქ. მოც. 7:18
- ეგვიპტით გამოვსნა აღეთქვა ისრაილთა. დაბად. 15:16; 48:21; 5:14; გამოსლ. 3:17; 6:6. აღნათქუამი აღესრულა და გამოვიდნენ ექვისი ათასი კაცი. გმოსლ. 12:37, 51; 13:3; 14:2; მიქ. 6:4
- ეგვიპტის გვემა მრავლითა წყლულებითა. გამოსლ. 7. 8. 9. 10. 11. ვითარცა უნინარეს თქვა უფალმან. 3:19
- ეგვიპტიდ შექცევა ენებათ უშფოთველად კრებულთა ისრაილისათა. გამოსლ. 14:11; 16:3; 17:3; რიცხ. 11:5; 14:4; 20:3
- ეგვიპტით გამოვსნა მრავალგზის იქსენების ზეშთა სიკეთე. გამოსლ. 20:2; ლევ. 22:33; 26:13; 2 სჯ. 4:37; 5:6; 7:8; 8:14; 16:6; მსჯ. 2:1; 6:8; 1 მეფ. 10:18; 4 მეფ. 17:7; მიქ. 6:4
- ეგვიპტის ძვინად წინასწარმეტყველებენ. ეს. 19:1, 11, 18; 20:3; იერ. 43. 2; 44:30; 46. ეზეკ. 29. 30. 31. 32.
- ეგვიპტე დაიპყრა მეფემან ბაბილონელთამან. 4 მეფ. 24:7; იერ. 46:2
- ეგვიპტელნი მბრძოლ ექმნეს ჰურიათა. 2 ნემტ. 12:2
- ეგვიპტელთა მიერ აღივსო ანტიოქია. 1 მაკაბ. 1:17
- ეგვიპტედ ივლტოდა ქრისტე შიშისაგან პეროდესსა. მათე 2:13
- ედომ ძმა იაკობისი. ძე ისაკისი, რომელ არს ესაე. დაბად. 25. 30
- ედომელთა გზა არა სცეს ისრაილთა წარვლად საზღვართა მათთასა. რიცხ. 20:14. დაეცნეს და მონა იქმნეს სახლთა ისრაილისათა. 2 მეფ. 8:14. განუდგეს ისრაილთა და დაიდგინეს მეფე თავისა თვისსა. 4 მეფ. 8:20. ძლეულ იქმნეს იუდასაგნ. 14:7; 2 ნემტ. 25:12
- ედომელთათვის ძვინად წინასწარმეტყველებენ. რიცხ. 20:18; ფს. 136:7; ეს. 21:11; 34:5; იერ. 49:7; გოდ. 4:22; ეზეკ. 25:13, 14; 32. 29; 35. 36:5; ამოს 1:11; აბდ. 1:1. ჰპოო ესავსა თანა.
- ევა აღმოულო ადამს გვერდისაგან. დაბად. 2:21. ჭამა ნაყოფი ურჩებისა. 3:6
- ეზეკია ძე ულმერთო აქაზისი ოდეს გამეფდა, კეთილმორწმუნე იქმნა. 4 მეფ. 16:20. შემუსრა გველი რვალისა. 18:4. განუდგა ასურასტანელთა. 18:7. მიუვლინა მოციქულნი ესაია წინასწარმეტყველისა თანა. 19:2; ეს. 37:2. დაეცა ცხედარსა სნეულებითა

სასტიკითა. 4 მეფ. 20:1; ეს. 38:1. აჩენა ბაბილონელთა საუნჯე თვისი და წარიტყვენა. 4 მეფ. 20:12, 14; ეს. 39:1, 5. აღესრულა. ზირ. 48:19

- ეზეკიელ სსუათა წარტყვენილთა თანა მივიდა ბაბილონად. ეზეკ. 1:1. მოუწოდა უფალმან და გარე-მიაქცია ისრაილთა მიმართ. 2:3. აღესრულა. ზირ. 49:10
- ეზრა მწიგნობარი წარმოვიდა ბაბილონით. 2 ეზრ. 7:6. დედანი წარმართიანი განიშორნა ისრაილთაგან. 9. 10. ნგინი შვეულისა აღმოიკითხა წინაშე მრავალთასა. 1 ეზრ. 9:39; 3 ეზრ; 8:2. ეწოდა ოსედეკია. 1 ნემტ. 6:15
- ეკალად იწოდებიან ზრუნვანი ამის სოფლისანი და სიმდიდრე და შვება ამის ცხორებისანი. მათე 13:7, 22; 19:22; მარკოზ 4:7, 18; 10:22; ლუკა 8:7, 14; 18:22
- ეკლესია ითქმის შესაკრებელად მორწმუნეთა. რიცხ. 19:20; 20:4; 1 მეფ. 17:47; 3 მეფ. 8:14, 55; 1 ნემტ. 29:1; 2 ნემტ. 1:5; ფს. 21:26; 25:12; 34:18; 106:32; 149:1; 1 მაკაბ. 4:37; 5:16; 14:19; მათე 16:18; საქ. მოც. 5:11; 8:1; 16:4; რომ. 16:16, 23; 1 კორ. 6:5; 11:16; 12:28; 14:5; 2 კორ. 8:18, 23, 24; 11:8; 12:13; ფეფს. 5:2; ფილპ. 4:15; კოლ. 4:15; 1 ტიმ. 3:5, 15; იაკ. 5:14; გამოცხ. 1:11; 22:16
- ეკლესია ერთ თემთა და ერთ ტომთათვის. 3 მეფ. 8:14; საქ. მოც. 9:31; 11:2, 6; 13:1; 15:1; 19:32; 20:17; რომ. 16:2; 1 კორ. 2:2; 16:1; 2 კორ. 8:1; გალატ. 1:2; 2 თეს. 1:1; 1 პეტ. 5:13; გამოცხ. 2:1; 3. 2.
- ეკლესია არს წარმოსადგინებული საცხადო-მყოფელი. 3 მეფ. 8:14; მათე 18:17
- ეკლესია არს ერთი საჩინო და სამხილებელი და პირველისა მის წოვს კიდობნისა სახე. დაბად. 6:14; 1 პეტ. 3:20. მსგავსი წმიდისა ქალაქისა იერუსალიმისა. გამოცხ. 21:2. მსგავსი მტილისა დაწმულისა და წყაროსა დაბეჭდილისა. ქებ. 4:12. მსგავსი ერთისა ტრედისა. 6:8. მსგავსი ვენაქისა. ფს. 79:9; ქებ. 2:15; ეს. 5:2; იერ. 2:21; 12:10; მათე 20:1; მარკოზ 12:1; ლუკა 20:9; გამოცხ. 14:15. მსგავსი ნავისა. ლუკა 5:3. მსგავსი ზადისა, შემკრებელი კეთილისა და ჯერკუალისა თევზისა. მათე 13:47. მსგავსი აგარაკისა. მათე 13:24. მსგავსი სასუფეველისა ცათასა. მათე 13*. 25*.
- ეკლესია სიმტიკე არს ჭეშმარიტებისა და არ ძალ-უტ შეცთომა. ეს. 29:21, 22; მათე 16:18; 28:20; ლუკა 22:32; იოან. 14:16; 16:13; 17:11, 20; 1 ტიმ. 3:15; 1 იოან. 2:27

ეკლესია არს გუამი ქრისტესი. ქებ. 4:7, 9, 11, 12; 1 კორ. 12:27; ეფეს. 1:22; 4:4; 5:23.

ეკლესია შობს მორწმუნეთა და განაბრწყინებს გალობითა მოძღურებისათა. იოან. 1:12; 3:3; რომ. 8:13; 9:8; 1 კორ. 4:15; გალატ. 3:20; 4:9; ეფეს. 1:5; ტიტ. 1:1; ფილიმ. 10. იაკ. 1:18; 1 პეტ. 1:13; 1 იოან. 3:9; 5:1, 18

ეკლესია გინა მორწმუნეთა კრებულნი, მღვდელით მათითურთ და მწყემსნი, რომელნიცა საცხოვრებლად მწყსიან. თანამდებობით სამსახურებლად. 2 სჯ. 12:19; 14:27; 16:11; 25:4; 2 ეზრ. 7:23; მათე 10:10; ლუკა 10:7; რომ. 15:27; 1 კორ. 9:7, 11; გალატ. 6:8; ფილმ. 2:29; 4:10, 16; 1 თეს. 5:12; ებრ. 1:7. ჯერ-არს რათა უაღრესთათვის ილოცვიდნენ. საქ. მოც. 4:29; 12:5; რომ. 15:30; ეფეს. 6:18; ფილმ. 1:19; კოლ. 4:2; 2 თეს. 3:1; ებრ. 13:18

ეკლესია არს სძალი ქრისტესი. ფს. 44:11; ეზეკ. 16:9; 2 კორ. 11:2; ეფეს. 5:26; გამოცხ. 19:8; 21:10

ეკლესიისა თავი არს ქრისტე. ოსე 2:2; 1 კორ. 12:27; ეფეს. 1:22; 4:15; 5:23; კოლ. 1:18; 2:10

ეკლესიისა ნაცვლად იქმის ნივთიერი ტაძარი. 2 სჯ. 23:1; მსჯ. 20:2; იედ. 6:12; ფს. 67:27; გოდ. 1:10; იოელ 2:16; 1 კორ. 11:18; 14:34

ეკლესიისა ასონი არიან მართლმადიდებელნი მორწმუნენი და ეგრეთვე თავისა მის ქრისტესნი. და ზედმოურნენი მისნი, გინა უდარესნი, რომლისა ნათესავთაგანიცა იყოს, გინა პურია, გინა ნარმართთაგანი. ეს. 43:9; იოან. 10:16; 1 კორ. 12:12; ეფეს. 3:6

ეკლესიისა კლიტეთა უფლება ქადაგებულ ექმნა. მათე 16:19. სულსა. იოან. 20:23. სწავლისა. მათე 18:17. იძიე აღსარებასა და ზიარებასა თანა.

ეკლესია მიამსგავსა თავსა თვისსა ქრისტემან და მოიყიდა სისხლითა თვისითა. საქ. მოც. 20:28; 1 კორ. 6:20; 7:23; ეფეს. 2:13; კოლ. 1:14; ებრ. 9:12; 1 პეტ. 1:18; 1 იოან. 1:7; გამოცხ. 1:5; 5:9; 14:4

ეკლესიასა თვისსა ღმერთი სცავს და ჰფარავს. გამოსლ. 13:21; 29:45; ლევ. 26:12; 2 სჯ. 7:20; 23:14; 31:3; 3 მეფ. 6:13; ფს. 90:1, 11; 131:13; ეს. 43:2; იერ. 46:28; მათე 18:20; 28:20; იოან. 14:23; 2 კორ. 6:16

ელვიმას მოგვი და ბრმა. საქ. მოც. 13:8

ელი მღვდელი სელ[ა]მისა. 1 მეფ. 1:3. ძენი მისნი მხვეჭელნი. 2:12, 22. შთამოიჭრა სავარძელით ზურგი განუტყდა და მოკუდა. 4. 18

ელია კაცი მატყიერი და სარტყელი ტყავისა ნელთა მისთა. 4 მეფ. 1:8

ელიასაგან ლოცვის ძალთათვის. 3 მეფ. 17:1.

აღდგინებისათვის ყრმისა მკუდრეთით. 17:22. მოწყვედისათვის ბაალის

ნინასწარმეტყველთასა. 18:40.

ლტოლვისათვის იეზაბელისაგან. 19:3.

მიივლინა დამასკედ, რათა სცხოს აზაელს მეფედ ასურასტანელთა. 19:15. მისლვისათვის აქაბისა თანა. 21:17. ერგასის თავთა, ზეგარდამო ცეცხლით დანვისათვის. 4 მეფ. 1:10. დაწყველისათვის, ბეთელის ყრმათათვის. 2:23. ამაღლებისათვის ზეცად, ძრვითა დიდითა. 2:11. ფერისცვალებასა უფლისასა გამორჩინებისათვის. მათე 17:3; მარკოზ 9:3; ლუკა 9:30

ელიაზარ ძე პარონისი. გამოსლ. 6:23; 28:4. და განუყო ისომ ქუყყანა ქანანისა. ისუ 5. 14:1. მცნებისაებრ უფლისა. რიცხ. 34:177

წელდასხმულ იქმნა მღვდელად. ლევ. 8:24.

შემდგომად სიკუდილისა მამისა თვისისა მღვდელთმოდღვარ იქმნა. რიცხ. 20:26; 2 სჯ. 10:6. მოკუდა და დაეფლა. ისუ 5. 24:33. ძე

ესევა სახელით ფინეზ. გამოს. 6:25. რომელი შემდგომად მამისა თვისისა მღვდელთმოდღვარ იქმნა. რიცხ. 25:7, 12

ელიაზარ, ძემან საურისმან, მოკლა პილო, მახელით დაჰკუეთა¹ სასირცხო ასონი და ზედ დაეცა და მოკლა თვით იგიცა. 1 მაკაბ. 6:44

ელიაზარ მოხუცებულის ნამება. 2 მაკაბ. 6:18, 24

ელისე ნინასწარმეტყველად ცხებულ იქმნა. 3 მეფ. 19:19. ვითარცა თუჟა უფალმან. 19:16. განვლო იორდანე. 4 მეფ. 2:14. დაატკბო წყალი. 2:20. აღადგინა ყრმა მკუდარი. 4:32.

განწმიდა ნემან კეთროვანებისაგან. 5:14.

დააბრმნა ასურასტანელნი. 18. ნინასწარ

აუნყა საზრდელთა განმრავლება. 7:1.

დასწულდა და მოკუდა. 13:14, 20. მკუდარმა მკუდარი აღადგინა. 13:21. აღესრულა. ზირ. 48:13

ელიოდოროს, სამოსელთმცუელმან სელეუკისამან, ინება საუნჯეთა ტაძრისათა წარლებად. 2 მაკაბ. 3:7, 13. დაისაჯა ღმრთისაგან. 3:24

ენათა შეკრძალვა ბოროტთაგან წამს. ლევ. 19:16; იობ. 5:21; ფს. 51:4; 139:4, 12; 140:3; იგ. 4:24; 10:18; 11:9; 12:13, 19; 15:2; 16:27, 28; 17:20; 18. 20:19; 21:23; 26:20; 30:11; ეკლ. 5:2; სიბრ. 1:11; ზირ. 5:16; 25:12; 28. 1 კორ. 15:33; იაკ. 1:19; 3:5, 8; 4:11; 1 პეტ. 2:1. იძიე ბოროტის ზრახვასა შინა.

¹ დაქუჟა S.

ენა კეთილი და მშვიდი. იგ. 10:19; 12:14; 13:2, 3; 17:27; 18:21; 21:23; ზირ. 14:1; 20:5; 22:33; 23:17; მათე 12:36; ლუკა 6:45; იაკ. 1:19; 3:2; 1 პეტ. 3:10. იძიე სიტყვიერებასა შინა.

ენეა განიკურნა. საქ. მოც. 9:32, 33

ეპისკოპოსთა რჩეულება და მსახურება მათი. მათე 20:23, 26; ლუკა 4:16; 22:26; იოან. 10:4, 14; 21:15; საქ. მოც. 1:24; 6:3; 11:22; 14:20; 20:28; რომ. 13:16, 25; 1 კორ. 3:5; 4:1; 16:19; 2 კორ. 3:6; 4:5; 6:4; 10:8; ეფეს. 1:15; 3:2; კოლ. 1:23; 1 ტიმ. 3:1; 4:6; 2 ტიმ. 2:1, 15, 24; ტიტ. 1:5; 1 პეტ. 5:2. პპოო მქადაგებელსა თანა.

ერთნება ძმთ განწყობათათს. ფს. 132:1; ზირ. 25:2; რომ. 12:16. მისევ განზრახვასა და მისევ გულისხმისყოფასა უბრძანებთ. რომ 12:16; 15:6. 1 კორ. 1:10; ეფეს. 4:3; ფილიპ. 2:2; 3:15; 4:2; 1 პეტ. 1:3, 8

ესავ ძე იაკობისი, იშვა. დაბად. 25:24. განყიდა პირმშობა. 25:31; ებრ. 12:16. მოტყუენა იაკობ ძმისა თვისიან. დაბად. 27. შვირთო ასული ისმაილისი. 28:9; 36:3. მიეგება იაკობს ოთხასითა კაცითა. 32:6. ამბორს-უყო იაკობს, ძმასა თვისსა. 33:4. ესავის ძეთა ბრძოლისაგან დააყენეს ისრაილნი. 2 სჯ. 2:22. იძიე ედომ თანა.

ესაია ძე ამოსისი ეს. 1:1. ნოდებულ იქმნა და მიივლინა. 6. 8; 49:1

ესთერ ცოლ იქმნა არტაშერისა. ესთ. 2. ვედრებითა თვისითა განარინა ნათესავნი ურითანნი. არტაშერისაგან მოსპოლებისა უქმოაქციენა ერთ დღე. 8:3, 8

ესრომ ძე ფარეზისი. დაბად. 46:12; მათე 1:3. დაუტყევა შემდგომად თვისსა ზარა. და ეწოდა იეფონე. 1 ნემტ. 4:15

ეფრონ არა უტყევა განვლად იუდა და საფუძველით მოოწრებული წარწყმდა. 1 მაკაბ. 5:46; 2 მაკაბ. 12:27

ემშაკნი განიდევენბიან. მათე 8:16, 31; 9:33; 12:22; 17:18; ლუკა 4:35; 8:2, 28; 9:42; 10:17; 13:11; საქ. მოც. 5:16; 8:7; 16:18. წელითა ცოდვილისათაცა განვლენ. მათე 7:22; მარკოზ 9:39; ლუკა 9:49; საქ. მოც. 19:13

ემშაკათა ცა სნამს და იციან ლმერთი. მათე 8:29; მარკოზ 1:24; 3:11; 5:7; ლუკა 4:34, 41; 8:28; საქ. მოც. 19:15; იაკ. 2:19

ემშაკთ ზორვა არს უმჯულობა. ლევ. 17:7; 2 სჯ. 32:17; 2 ნემტ. 11:15; ფს. 105:37; ბარ. 3:4; 1 კორ. 11:20

ემშაკი ანწავებს კაცსა მარადის წარწყმედასა. დაბად. 3:1; 1 ნემტ. 21:1; იობ. 2:1; ზაქ. 3:1;

მათე 4:3, 9; 8:28; 13:19; ლუკა 8:12; 13:9, 14; 22:31; საქ. მოც. 5:3; 13:8; 2 კორ. 4:4; 11:14; ეფეს. 6:11; 1 თეს. 2:18; 1 პეტ. 5:8; გამოცხ. 2:10; 12:9; 20:7

ემშაკი ვერ შემძლებელ არს უმეტეს ყოფად, როდენიცა მიუშვას ლმერთმან. 3 მეფ. 22:22; 2 ნემტ. 18:20; იობ. 1:12; 2:6; მათე 8:31; მარკოზ 5:12, 13; ეფეს. 2:2; 2 ტიმ. 2:26; გამოცხ. 20:7

ემშაკი მამა არს და მთავარი ყოველთა უღლოთა. იობ. 41:25 მათე 4:9; ლუკა 4:6; იოან. 8:44; 12:31; 14:30; 16:11; 2 კორ. 4:4; ეფეს. 2:2; 6:12; კოლ. 2:15

ემშაკი ქრისტეს მიერ დაითრგუნა. დაბად. 3:15; 1 მეფ. 17. იობ. 29:13; ეს. 9:4; 14:8, 12; 27:1; 52:3; ზირ. 3:2; მათე 12:29; ლუკა 10:18; 11:22; იოან. 12:31; კოლ. 1:13; 2:15; 2 ტიმ. 1:10; ებრ. 2:14; 1 იოან. 3:8; გამოცხ. 12:9; 20:2

ემშაკის შვილნი იოან. 8:44; საქ. მოც. 13:10; 1 იოან. 3:10

ექვნი გულისზრახვათანი მრავალგზის კაცთა შეაცთუნებენ. ლევ. 10:1; რიცხ. 15:39; 2 სჯ. 12, 8; 29:19; 1 მეფ. 2 მეფ. 6:6; იგ. 12:15; 14:12; 21:2; ეს. 5:2; 7:12; 14:13; 55:8; მათე 3:14; 16:22; მარკოზ 8:32; იოან. 12:4; 13:2

3

ვაება რად და რომლისა მიზეზისათეს მიეცემის წერილთა შინა. რიცხ. 21:29; ივდ. 16:20; ეკლ. 4:10; 19:16; ზირ. 2:14; 4:11; ეს. 1:4, 24; 3:9, 11; 5:8, 18; 6:5; 10:1; 17:12; 18:1; 24:16; 28:1; 29:1; 30:1; 31:1; 33:1; 45:10; იერ. 4:31; 13:27; 22:13; 23:1; 25:3; 48:1; ეზეკ. 6:11; 13:3, 18; 16:23; 30:2; 34:2; ოსე 7:13; იოვ. 1:15; ამოს 5:18; 6:1; მიქ. 7:1, 2; ნაუმ 3:1; ამბ. 2:6, 12; სოფ. 2:5; 3:1; მათე 11:21; 18:7; 23:13; ლუკა 6:24; 10:13; 11:42; 17:1; 1 კორ. 2:16; იუდ. 11. გამოცხ. 8:13; 9:12; 11:14; 12:12; 18:10, 16.

ვასთი რომელ არს ასთენა. შეურაცხ-ყო ბრძანება მეფისა და მისთვის განიგდო. ესთ. 1:9, 19.

ვაზშისათვის გამოსლ. 22:25; ლევ. 25:35; 2 სჯ. 23:19 2; ებრ. 5:7; ფს. 14:5; იგ. 22:16; 28:8; იერ. 15:10; ეზეკ. 18:8, 13; ლუკა 6:34; 19:8

ვედრება გვიჭმს უწინარეს საზრდელთა მიღებისა და შემდგომად აღებისაცა. 2 სჯ. 8:10; 1 მეფ. 19:13; ეს. 62:9; მთ. 14:19; 15:36; 26:26; მარკოზ 6:41; 8:6; 14:22; ლუკა 9:16; იოან. 6:11, 23; საქ. მოც. 27:35; რომ. 14:6; 1 კორ. 10:30; 1 ტიმ. 4:3

ვენაწი დაბად. 9:20; 2 სჯ. 23:24; ეს. 5:1; ქებ. 8:11; მათე 20:1; 21:33

ვენჯისათვის მსგავსება. დაბად. 49:11; მსჯ. 9:12; 1 მაკაბ. 14:12; ზაქ. 3:10; იოან. 15:1

ვენჯთა რტონი ენოდებიან ერთა ისრაილისათა. ოსე 10:1; იოან. 15:5

ზ

ზაკვისათვის ფს. 14:3; 100:5; ეკლ. 10:20; იგ. 10:18; 11:13; 16:28; 20:19; 26:20; რომ. 1:20; 2 კორ. 12:20; იაკ. 4:11; 2 პეტ. 2:1, 12

ზაკვის მოქმედთავს. იერ. 9:6; ფს. 10:7; 34:20; იგ. 12:17; მარკოზ 7:28; საქ. მოც. 5:1; რომ. 1:29

ზაქარია ძე ოფდიასი (რომელსა ჩუენ მიერ აზარიად აღინერა), გინა ბარაქიი მღდელისა დაიქოლა. 2 ნემტ. 24:20; მათე 23:35

ზაქარია წინასწარმეტყველი, უამსა დაროსისათა. ზაქ. 1:1

ზაქარია მამა იოვანე ნათლისმცემლისა. ლუკა 1:5

ზაქიმ შეინყნარა ქრისტე სახიდ თვისად. ლუკა 19:6

ზებ და ორებ მოსწყედენ. მსჯ. 7:25

ზებედე მამა იაკობ და იოანესი. მათე 4:21. ცოლი მისი სალომე ევედრებოდა ქრისტესა ძეთა თვისთათვს. მათე 20:20

ზებე და სალმანა მეფენი მადიამელთანი წარიტყვენეს. მსჯ. 8

ზედეკია (რომელ არს სედეკია), რომელსა მათანასე ენოდა. მამის ძმა იოვაქიმისა. მისა შემდგომად დაიდგინა მეფედ იუდასასა. 4 მეფ. 24:18; იერ. 37. 1. გარე-მოიცვა იერუსალიმი ნაბუქოდორნოსორ. და სედეკია შეიპყრა და თულნი აღმოპჯანდა და ძენი მისნი წინაშე მისსა მოსწყვიდნა. და იგი შექრა და ბაბილონად წარიყვანა. 4 მეფ. 25:1, 6, 7; იერ. 39:4, 7; 52:3. ვითარცა წინასწარ ეუნყა. იერ. 27:12; 37:16; ეზეკ. 12:3; 17:16; 21.

ზეთისკურთხევა სნეულისა საიდუმლოთაგანი. მარკოზ 6:13; იაკ. 5:14

ზვაობა და პატიჟნი მისნი. გამოსლ. 1:12; 2 სჯ. 23:3; მსჯ. 8:6, 15; 1 მეფ. 25:15, 38; იობ. 20:19; იგ. 21:10; ზირ. 12:13; ამოს 1:6; მათე 18:30, 34; 25:42; ლუკა 16:21, 23; იაკ. 2:13

ზვაობა დაიყენების და მის ნაცულად მიეგების, განიპატიჟების. დაბად. 3:17; 11:5, 7; გამოსლ. 5:2; 14:26; 1 მეფ. 17. 4 მეფ. 18:19; 19:35; ტობ. 4:14; ივდ. 9:16, 13; იგ. 6:17; 11:2; 13:10; 13:25; 16:5; 18:12; 25, 6; 29:23; ზირ. 10:9, 11, 16; 25:4; ეს. 3:15, 17; 9:8; 10:8; 14:9; 36. 37:10, 24; 39:2, 5; 47:8; იერ. 48:29; 49:16; ეზეკ. 16:49; 28:2; 31:10; დან. 4:19, 27; 5:22; აბდ; 1:3; მალაქ.

2:11; 2 მაკაბ. 9:4, 6; ლუკა 1:52; 10:15; 14:7, 31; 18:11; 22:24; საქ. მოც. 12:21; რომ. 1:30; 11:20; 2 ტიმ. 3:2; 1 პეტ. 5:5; 2 პეტ. 2:18; იუდ. 16. გამოცხ. 18.

ზიბა მონა საულისა დაიდგინა ზედამდგომელად მეფიბოსთელისა. 2 მეფ. 9:9. მიენიჭა მას ყოველი, რაცა იყო მეფიბოსთელისა. 16:2. წინა-მიეგება მეფესა დავითს. 19:17

ზიკელა (რომელ არს სიკელა) მიეცა დავითს. 1 მეფ. 27:6. დაინვა ამაღელისა მიერ. 30. 11

ზიფორა (რომელ არს სეპფორა) ცოლი მოსესი. გამოსლ. 2:21. წინა-დასცვითა ძეთა თვსთა. 4:25

ზორაბაბელ (რომელი ითქმის სორაბაბულ) ძე სალათიელისა. 3 ეზრ. 12:1; მათე 1:13; ლუკა 3:27. აღაშენა ტაძარი უფლისა ღმრთისა იერუსალიმს. 2 ეზრ. 3:2; 1 ეზრ. 5:70; ზირ. 49:13. შვა. აბიუდ. მათე 1. 13

ზღვის დაბადებისათვს. დაბად. 1:9. შეკრებისა და მისისათვს და დაყენებისათვის. 1:9; იობ. 26:10; 28:25; იგ. 8:29; იერ. 5:22. განპებისათვს ძეთა ისრაილისათათვს. გამოსლ. 14:21. ქრისტესგან შერისხვით. დაყუდებისათვს. მათე 8:26

ც

ცებერ ჰპოო პებერსა თანა.

ცეროდე ასკალონელის მიერ მოიხრა ჩჩვილინი, და სიკედლი მისი ჰპოო პეროდეს. თანა.

ცეროდე ანტიპას ძემან ცეროდემ, ოთხთა სამთავროთა მთავარმან გალილიასამან, მოკლა იოანე ნათლისმცემელი. ჰპოო პეროდეს. თანა.

ცეროდე და პილატე ქრისტეს სიკუდილისათვს მეგობარ იქმნეს. ჰპოო: პეროდესა თანა.

თ

თადეოს ჰპოო ლებეოს თანა.

თავისუფლობა სახარებისა მიერი. იოან. 8:32; რომ. 6:18; 8:2, 21; გალატ. 5:13; 1 პეტ. 1:18; 2:16; 2 პეტ. 2:19

თავისუფლობა უპირველესი და უმტკიცესი. იობ. 11:12; იერ. 34:15; ოსე 7:16; 2 პეტ. 2:18

თავისუფლობა შემდგომად დაბრკოლებისაცა კაცსავე თანა დაადგრების. დაბად. 4:7; 2 სჯ. 30:19; ისუ 6. 24:15; ფს. 26:9; სიბრ. 9:10; ზირ. 15:18; 31:10; 1 კორ. 3:9; 7:37

თავისუფლობა და აზნაურება მონანილე ექმნებიან მადლსა ღმრთისასა. 2 მეფ. 7:3; 2

ნებტ. 12:14; ფს. 9:17; 72:13; იგ. 16:1, 5, 9; ზირ. 2:20; ეს. 1:16, 17, 18; 40:3; 46:8; 55:6, 7; იერ. 3:1, 12, 22; 4:3, 4, 14; 7:3; 18:8, 11; 25:5; 26:13; 32:15; ეზეკ. 18:21, 22, 27, 28, 30, 31; 33:14, 15, 16, 19; ზაქ. 1:3; მალაქ. 3:7; მათე 3:2; 3:11; 13:12; 23. მარკოზ 1:3; ლუკა 3:4; იოან. 1:23; 7:37; საქ. მოც. 3:19; 8:22; 9:6; რომ. 10:3, 13; 1 კორ. 3:9; 15:10; 2 კორ. 7:1; ეფეს. 5:14; ფილპ. 2:12, 13; 4:13; კოლ. 1:29; 3:9, 10; 1 ტიმ. 4:16; 2 ტიმ. 2:21; ებრ. 4:16; 12:12, 13; იაკ. 4:8; 1 პეტ. 11:22; 1 იოან. 3:3; გამოცხ. 3:20

თავსმდებობა იძიე საუკუნოსა თანა.

თამარ დანჯა იუდა მამამთილისა თვისისა თანა. დაბად. 38:15. შვა მარჩბივად ფარეზ და ზარა. 38:27; 46:12

თამარ განიხრნნა ამონ ძმისა თვისისაგან. 2 მეფ. 13:14

თამარ ასული აბესალომისი: 2 მეფ. 14:27

თარა მამა აბრჰამისი. დაბად. 11:26

თაყუანისცემა ანგელოზთა და კაცთა ჯერ-არს. დაბად. 18:2; 23:12; 27:29; 33:3; 42:6; 43:26; გამოსლ. 18:7; რიცხ. 22:31; 1 მეფ. 20:41; 25:23; 28:14; 2 მეფ. 9:6; 14:4; 3 მეფ. 1:16, 23; იედ. 10:20; ესთ. 3:2; დან. 2:46; საქ. მოც. 10:25

თებეს დაიძალა. მსჯ. 9:50

თებნი (რომელ არს თამნა) მეფე ისრაილისა. 3 მეფ. 16:21

თეგლატფალასარ (რომელ არს თავლატბალასარ) დიდითა მძლავრებითა მიულო ნანაილი ისრაილისა და მისცა ასურთა. 4 მეფ. 15:29

თევედ მიიკლა. საქ. მოც. 5:36

თეკველაი მივლინებულ იქმნა დავით მეფისა მიერ, რათა მიაქციოს აბესალომ. 2 მეფ. 14:2

თოლა ძე ფუასი. მსაჯული ისრაილისა. მსჯ. 10:11

თოლომელემ მეფე გესურისა. 2 მეფ. 13:37

თომა მარჩბივმა სიკუდილად განმზადებდა თავისა თვისისა აღუთქვა ქრისტეს. იოან. 11:16. იქმნა ურნმუნო. 20:25, 27

თული განნმედილი და წრფელი. ზირ. 35:12; მათე 6:22; ლუკა 11:34

თული უსამართლო. დაბად. 6:2; იგ. 6:13; ეკლ. 4:8; ზირ. 14:8; 31:14; მათე 6:22; მარკოზ 7:22; ლუკა 11:34; 1 იოან. 2:16

თული გონებისა, გინა მეცნიერებისა. რიცხ. 24:3; 2 სჯ. 29:4; ეს. 6:9; ლუკა 8:10; საქ. მოც. 26:18; ეფეს. 1:18

თულთა შეკრძალვა და ჯეროვანად განშორება ცოდვათაგან. დაბად. 3:6; 16:2; 34:2; 38:15;

39:7; 2 მეფ. 11:2; 13:1; იედ. 10:17, 18; 12:16; იგ. 23:26, 33; ზირ. 9:5, 7, 8, 9, 11; 25:28; 41:25; 42:12; დან. 13:8; მათე 5:28; 2 პეტ. 2:14

თულლება უმიზეზოდ ღმერთი არა თულ-აღებს. ლევ. 19:15; 2 სჯ. 1:17; 10:17; 17:2; 1 მეფ. 16:7; 2 ნებტ. 19:7; იობ. 34:19; იგ. 18:5; 24:23; 28:21; სიბრ. 6:8; ზირ. 35:15, 16; ეს. 11:3; მალაქ. 2:9; მათე 22:16; მარკოზ 12:14; ლუკა 20:21; საქ. მოც. 10:34; რომ. 2:11; გალატ. 2:6; ეფეს. 6:9; კოლ. 3:25; იაკ. 2:9; 1 პეტ. 1:17

თულლება ქრმათოს. გამოსლ. 23:8; რიცხ. 35:31; 2 სჯ. 10:17; 16:19; 27:25; 2 ნებტ. 19:7; იობ. 15:34; 36:18; იგ. 14:20; 15:27; 17:23; 19:6; 22:9; 28:21; ზირ. 4:36; 7:6; 20:31; ეს. 1:23; 5:23; 33:15; იუდ. 16

ი

იაბის გალაღელი. ისრაილთაგან ფერწით დათრგუნვილ იქმნა. მსჯ. 21:10. გარე-მოიცვეს. 1 მეფ. 11:1. კაცთა იაბისა და გალაღისნი არა კეთილი ქმნეს საულისა და ძისა მისთვის.

31:12

იაკობ ძე ისაკისა იშვა. დაბად. 25:23. მოიყიდა პირმშოება ესავისაგან. 25:31. მოიფერავა კურთხევა. 27:5. წარვიდა ლაბანის თანა. 28:10. იხილა კიბე და აღუთქვა აღთქმა. 28:12, 20. მძონებდა ლაბანს ორთა ასულთათვის. 29:18. მოიქცა მამულადვე. 31:17. ერკინებოდა ანგელოზსა. 32:24. ეწოდა ისრაილ. 32:28; 35:10; 3 მეფ. 18:31. შთაავლინა ძენი თვისნი ეგვიპტედ. დაბად. 42:1. შთავიდა ძითურთ ეგვიპტედ. 46:2 სჯ. 10:22. იშვილნა ძენი იოსებისანი თვისად შვილად. დაბად. 48:5, 8. აკურთხნა ათორმეტნი ძენი თვისნი და მოკუდა. 49:32. დაეფლა მამათა მისთა თანა ქვეყანასა ქანანისასა. 50:4, 7. აღთქმისაებრ. 47:29. მცნებისაებრ. 49:29. აღესრულების. ზირ. 44:24. შპოო ისრაილსა თანა.

იაკობ ძეს. ზებედესასა მოუნოდა. მათე 4:21. მოიკლა. საქ. მოც. 12:2

იაკობ ძმა უფლისა. საქ. მოც. 15:13; გალატ. 1:12

იებოს ეწოდების იერუსალიმსა. ისუ 6. 15:8; მსჯ. 19:16; 1 ნებტ. 11:4

იებოსელთა ვერა სძლეს ისრაილთა. მსჯ. 1:21. ხოლო სძლო დავით. 2 მეფ. 5:8

იებოსთე ძე საულისი, დაიშოო. 2 მეფ. 21:8

იეზაბელ უღმრთოა-უღმრთოსა აქაბის ცოლი. 3 მეფ. 16:31; 21:5, 7. მოსწყვიდნა წინასწარ-

მეტყველნი უფლისანი. 18:4, 13. ექადოდა ელია ნინასნარმეტყველსა სიკვდილად. 19:2. ძალთაგან შეიჭამა. 4 მეფ. 9:33. სიტყვისა ებრ ელია ნინასნარმეტყველისათა. 3 მეფ. 21:23

იერემია ნინასნარმეტყველი ანათოთისა. იერ. 29:27. ინოდების და ლთისაგან მოივლინების. 1:4

იერემია დევნულ იქმნა. იერ. 18:19; 20:1; 26:7; 33:1; 37:12; 38:4

იერემიამ პოვა წყალობა ნაბუქოდორნოსორისაგან. იერ. 39:11

იერემია განიყნა კრულებისაგან ნაბუზარდანის მიერ. იერ. 40:1

იერემია გოდებდა ოზიასა. 2 ნეშტ. 35:25

იერიქოს ბრძოლა მომტკიცებულისა. ისუ 6. 6:20, 24. კულად აღემენა აქიელის მიერ. 3 მეფ. 16:34 სახელ-სდევს სახელად ქალაქი ზეთისხილისა. 2 სჯ. 34:3; 2 ნეშტ. 28:15

იეროზუამ ძე ნაბატისი, მონა სოლომონისი, მტერ იქმნა ისრაილისა. 3 მეფ. 11:26; 2 ნეშტ. 13:6. მეფე იქმნა ათთა მათ ტომთა ზედა. 3 მეფ. 12:20. სიტყვისაებრ აქიასა. 11:29. აღმართნა ორნი ჳბონი ოქროსანი და სამსახურებელნი ამოაღმერთანნი. 12:28, 31. ამისთვის ემზილა და განიპატოჳა. 14:7; 15:25; 16:19, 26; 4 მეფ. 3:3; 10:29, 32; 13:2, 6, 11; 14:24; 15:9, 18, 24; 17:22; 23:15. ჳელი მისი განწმა. 3 მეფ. 13:4. განიკურნა. 13:6. მოკუდა. 14:20. სრულიად სახლელით წარწყმდა. 15:29. პირველ თქმულთაებრ. 14:10. ძინად იეროზუამისა ნინასნარმეტყველებს. 7. 10

იეროზუამ ძე ოსიასი. იქმნა მეფედ ისრაილისა. 4 მეფ. 13:13; 14:16. მოკუდა. 14:29

იერუსალიმი წარიტყუნა ძეთაგან იუდასთა. მსჯ. 1:8. რჩულ იქმნა ღმრთისაგან სამკვიდრებელად. 3 მეფ. 8. 2 ნეშტ. 6:2; 7:16

იერუსალიმი¹ გარემოცულ იქმნა მეფისა ასურასტანელთა მიერ და ისრაილთაგან. 4 მეფ. 16:5. მეფისა მიერ ნაბუქოდორნოსორისა. 4 მეფ. 24:10; 25:1

იერუსალიმი² სრულიად მოიწრდა და საფუძველითურთ დაირღვა. 4 მეფ. 25:9. შემდგომად აღმართა და განახლდა. 3 ეზრ. 3. 6:15. მჯდომად იერუსალიმისა და მუნ შინა მოქალაქეთათჳს. 4 მეფ. 21:12; 23:27; ეს. 1:6; 3:1; 22:1, 8; 29:1, 7; 65:2; იერ. 4:3, 9. 7. 13. 17:19; 19:3, 6; 21:3; 39:25; 8:32; 3:26; 34:1; 38:3; 39:8; ეზეკ. 3:6; 4. 10:2; 15. 21:6; 22:23; სოფ. 3. 1

¹ იეროსალიმი S.

² იეროსალიმი S.

იერუსალიმი მოიწრდა რომანელთა მიერ. დაწ. 9:29; ზაქ. 14:1; მათე 24:1, 15; ლუკა 13:35; 19:41; 20:16; 2:6; იოან. 11:48

იერუსალიმი ითქმის: სულიერად, წმიდად, ეკლესიად. ტომ. 13:15; ფს. 12:1, 3; ეს. 33:20; 54:11; 60. 62:6; 65:16, 18; ბარ. 5:1, 7; გალატ. 4:26; ებრ. 11:10; 12:22; გამოცხ. 3:12; 21:2, 10

იერუსალიმს ეწოდების იებოს. ისუ 6. 15:8; მსჯ. 19:10; 1 ნეშტ. 11:4

იერუსალიმს ეწოდების სალიმ. ფს. 75:3

იერუსალიმს³ შინა რომელნი ნათესავნი დამკვიდრებულ იყუნეს იაკობისნი. 1 ნეშტ. 9:3; 2 ეზრ. 11:1

იუ⁴ ნინასნარმეტყველი, ძე ანანიანისი, რომელი აყვედრებდა | ქმეფისა ისრაილისა მიმართ. 3 მეფ. 16:7

იუ ძე იოსაფატისი, ძისა ამასიასი, ცხებულ იქმნა მეფედ ისრაილისა, რათა აღიწოცოს სახელი აქაბისა. 4 მეფ. 9:5, 6. პირველ წერილისაებრ. 3 მეფ. 19:16. მოიკლა იუზაბელ. 4 მეფ. 9:30, 33. მოწყვიდნა სამეოცდაათნი ძენი აქაბისნი. 10:1. ბრძანა შეეყრობა და მოკლვა ძმთა ოქოზია, მეფისა იუდასთა. 10:14. წარწყმიდნა მონანი ბაალისნი. 4 მეფ. 10:17, 25. მოკუდა. 10. 25

იუთა⁵ გალადელი ბრძოდა ამონელთა და ამსხვერპლა ასული თვისი. მსჯ. 11:2.

ივდიო ქერივი ბეთუელელი. დიდებული და პატრიოსანი. ივდ. 8:1. მოკუეთა თავი ოლომფორეს. 13:10. მოკუდა. 16:28

იოაბ ძე შარუჳისა. 2 მეფ. 2:13. მოკლა აბნენრ. 3:27. დაეზავა აბესალომს. თეკელთა მიერ. 14. მოწყლა ამასია. 20:9. მოიწყლა თავი თვისი. 3 მეფ. 2:28, 34. სიტყვისაებრ დავითისსა. 2:5, 7

იობედ⁶ ძე ბოოსისა და რუთისა. რუთ. 4:17; მათე 1:5

იოვად მღდელმან უბრძანა მოკლვა ზათალია დედოფლისა (რომელ არს გოთოლია) და მოკლა. 4 მეფ. 11:15; 2 ნეშტ. 24, 14. მოკუდა. 24:15

იოვას ძე ოქოზიასი მხოლოდ განერა, ოდესცა ნათესავნი მისნი მოისრნეს. 4 მეფ. 11:2. გვირგვინოსან იქმნა მეფედ იუდასა. 11:12. მოკლა ზაქარია, ძე იოდაესი (რომელსა ჩვენ

³ იეროსალიმს S.
⁴ ეს იუ და მისი ამხსნელი ტექსტი ძირითად ტექსტში არ იყო. ამაზა გატანილი და ნიშანი უნის, საღ ჩაემატოს.
⁵ აგრეთვე იუთათა თვის ტექსტთანად ამაზაე სწერია და მიწინაშეულია, საღ ჩაემატოს.
⁶ იობედის წინ ტექსტში პატარა ხაზია და წერია: იოანეები აქ დაწერე

აზარიად აღესწერეთ). 2 ნეშტ. 24:21; მათე 23:35. მოიკლა მსახურთა თვისთა მიერ. 2 ნეშტ. 24:25; 4 მეფ. 12:20. შემდგომად მეფე იქმნა ძე მისი ამასია. 1 ნეშტ. 3:12; 2 ნეშტ. 24:27

იოვაკიმ და პირველ ნოდებულ ელიაკიმ, ძე ოსიასი, მეფე იქმნა იუდასთა. 4 მეფ. 23:34; 1 ეზრ. 1:37. დასწავა წიგნები, თქმული იერემიასნი. იერ. 36:21. სახელ-ედვა მელქი. ლუკა 3:24. მოკუდა. 4 მეფ. 24:1, 5. შემდგომად მისსა დაჯდა მეფედ ძე მისი ოქაიმისი. 24:6

იოანე ნათლისმცემელი, ძე ზაქარიასი. ლუკა 1:55, 59, 67. ქადაგა სახარება სასუფეველისა და ნათელს-სცემდა. მათე 3:1; მარკო 1:4, 5; იოან. 1:28; 3:23, 26. სამოსელი მისი, აქლემის სტევისა, და საზრდელი მისი: მკალი და თაფლი ველური. მარკო 1:6. არა ენება სიმაღლე, არამედ რა იგი აქუნდა. იოან. 1:19, 20, 26; 3:28. მიავლინა მონაფენი თვისნი ქრისტეს თანა. მათე 11:2. თავის კვეთისათვის. მათე 14:8. ელიად სახელ-ედვა. მალაქ. 4:5; მათე 11:14; 17:10; ლუკა 1:17

იოანე ძე ზებედესი. მიწოდდა. მათე 4:22. მხოლოდ ქრისტეს საყვარელ იქმნა. იოან. 13:23; 19:26; 20:2; 21:7, 20. აღწერა, რომელი იხილა. იოან. 19:34; 21:24; 1 იოან. 1:1

იოვანა ცოლი ქოზასი. შეუდგა ქრისტეს. ლუკა 8:3

იოვას ძე იოქაზ მეფისა, ისრაილისა. 4 მეფ. 13:9. ბრძოდა ამასიას და შემუსრა ზღუდე ირუსალიმისა და მოაოჭრა ტაძარი და მოკუდა. 4 მეფ. 14:13, 16

იოვაქაზ ძე იეუასი, მეფისა ისრაილისა. 4 მეფ. 1:35; 13:1

იოვაქაზ ძე იოსიასი განიდევნა მეფობისაგან. და მიყვანებულ იქმნა ეგვიპტედ და მასვე დღესა მოკუდა. 4 მეფ. 23:24. ტყვეობა მისი უწინარესვე ეუნყა. ეზეკ. 19:4. სახელ-ედვა იოვანან. 1 ნეშტ. 3:15. შემდგომად მისსა აღდგა მეფედ ძე მისი ელიაკიმ. 4 მეფ. 23:34

იოვაქიმ, ძე იოვაკიმისი, მეფე იქმნა იუდასა. 4 მეფ. 24:8. წარიტყუნა ნაბუქოდორნოსორის მიერ ბაბილოვანად. 24:12, 15. განუტევა საპყრობილით და პატივსაცევა კვალად აგეს. 5:24. სახელ-ედვა იექონია. იერ. 37:1. ეწოდა წერი. ლუკა 3:27. მისგან გამეფდა მამისძმა მისი მეთთანია. 4 მეფ. 24:17

იონა წინასწარმეტყველი. 4 მეფ. 14:25. შთაიგდო ზღუად. იონა 1:15. შთანთქა ვეშაპჰან. განგებითა ღმრთისათა. 2:1. იყო მუცელსა შინა მისსა სამ დღე და სამ ღამე. მათე 12:40

იონათან ძემან საულისმან შემუსრნა ფილისტიმელნი. 1 მეფ. 13:3; 14:1, 11. განერა ერისა მიერ ოდესცა მამასა მისსა მოკლვა მისი ენება თაფლისა ჭამისათვის. 14:45. დადვა ალექმა დავითის თანა. 18:3; 20:8; 23:18. მოკედა. 31:7

იონათან ძე მატათიასი, პირველმთავარი ერთა პურიათა. 1 მაკაბ. 9:31. პირობა დადვა დიმიტრის თანა. 10:3, 15. შეპყრობილ იქმნა. 12:48. მოისრა შვილითურთ თვისით. 13:23

იოსაფატ ძე ასია, მეფისა იუდასი. 3 მეფ. 22:41. ბრძანა, რომელნი ტყმაროტებით ასწავებდენ მსახურებასა ღმრთისასა ქალაქად ურიასტანად. 2 ნეშტ. 17:7. პირობა დადვა ულთოსა აქაბისა თანა. 18. 3. ამისთვისცა იყვედრა წინასწარმეტყველთაგან. 19:2. თანაშემენ ექმნა ოქოზიას. 2 ნეშტ. 20:35. მოკუდა. 21:1. შვა ძე, მკვიდრი იორამ. 1 ნეშტ. 3:11

იოსებ ძე იაკობისა. დაბად. 30:23. ჩვენების ხილვისათვის. 37:5, 9. მისყიდვისათვის ისმაიტელთათვის ძმათაგან. 37:26; ფს. 104:17. ცილის შენამებისათვის. დაბად. 39:17. საპყრობილედ შთაგდებისათვის. 39:20; 41:14. ეგვიპტის უფლად დადგინებისათვის. 41:40. პეტეფურეს ასულის ცოლად მიცემისათვის. 41:45. ძმით გამოცხადებისათვის. 45:1. სიკუდილისა მისისათვის. 50:24. ძვალთა მისთა ეგვიპტით ნაღებისათვის. გამოსლ. 13:19. სუქემად დაფლვისათვის. ისუ 5. 24:32

იოსებ ქმარი ქალწულ ნეტარის მარიამისი. მათე 1:16. იელტოდა ეგვიპტედ. 2:14

იოსია ძე ამონისი, მეფისა იუდასი. 4 მეფ. 21:24; 22. შობა მისი პირველადვე ეუნყა. 3 მეფ. 13:2. გამოიძია წიგნი შჯულისა. 4 მეფ. 23:21. აღესრულა პასექი. 23:21. მოიწყლა მშვილდოსანთაგან და მოკუდა. 2 ნეშტ. 35:23, 24; 4 მეფ. [] მისად მონაცვლედ იქმნა იოვაქაზ. 4 მეფ. 23:30, 34

იორამ მეფე ისრაილისა. 4 მეფ. 1:17; 3:1. წინარე ემთხვია აზაელ, მეფესა ასურასტანისასა. 8:28. განიკურნა ეზრაელის მიერ. 9:15. მოკუდა. 9:24

იორამ ძე იოსაფატ, მეფისა იუდასა. 3 მეფ. 22:51. მოსწყდნა ექესნი ძმანი თვისნი. 2 ნეშტ. 21:4. მოკუდა. 4 მეფ. 8:24. 2 ნეშტ. 21:19

ისმაელ ძე აბრამისი. შვა აგარ. დაბად. 16:15. მოკუდა. 25:17

ისმაელ ძე ნათანისი, მკულელი გოთოლიასი და სხვათა ურიათა. იერ. 41:2, 6

ისო ბრძოლა ყო ამალეკისა თანა. გამოსლ. 17:9, 13. წარავლინნა მსტოვარნი ქუეყანად ქანანისა. რიცხ. 13:2. განანესნა ერნი. 14:6. დაიდგინა ადგილსა მოსესასა წინამძღურად ერისა. 27:18; 2 სჯ. 3:21; 31:3, 7, 14; ისუ 6. 1:16. წარავლინა მსტოვარნი. 2:1. განვლო იორდანე. 3:16. დასხნა ქენი ათორმეტნი გაღვალს. 4:3, 8, 20. ეჩუნა ანგელოზი უფლისა. ისუ 6. 5:13. აკურთხა ერი. 8:33. აღვიდა ისო, გაბონელთა თანა განრიგებად. 10:7. მზე და მთოვარე დააყენა სიტყვითა. 10:12. მოიქცა. იყო გაღვალით. შემდგომად გაბონელთა წსნისა. 10:43. დასცნა ოცდაათერთმეტნი მეფენი. 12. განუყო ქუეყანა და განანაწილა. 19:49. მოკუდა. 24:29; მსჯ. 2:8. აღესრულა. ზირ. 46:1

ისრაილ ეწოდების იაკობს. ჰპოო იაკობის თანა.

ისრაელი ერი, დასამკვდრებელი უფლისა. გამოსლ. 3:7; 5:1; 6:7; 19:5; ლევ. 20:26; 2 სჯ. 4:20; 7:6; 9:29; 10:15; 14:2; 26:18; 32:9; 1 მეფ. 10:1; 12:22; 2 მეფ. 7:23; 3 მეფ. 8:53; ეს. 19:25; 43:1; იერ. 13:11. ათნი ტომნი ისრაილისანი განუდგეს სახლსა დავითისასა. 3 მეფ. 12:3, 9, 16. სიტყვისაებრ აქია წინასწარმეტყველისა. 11:29. განისახლნეს ასურასტანს. 4 მეფ. 15:29; 17:6. წინასწარმეტყველებისაებრ. 2 სჯ. 4:26. მრავალნი ისრაილთაგანი მიჰყენეს ლევიტელთა იერუსალიმს. 2 ნემტ. 11:13. წინააღმდგომად ათთა მათ ტომათუს. ჰპოო სამარიასა შინა.

იუდა ძე იაკობისა იშვა. დაბად. 29:35. უმეცრებით დანვა თამარ, სძლისა თვისისა თანა. 38:15. თავს-იდვა საქმენი ბენიამენისნი. 43:9; 44:32. წინასწარ ითქვა, რამეთუ არა მოაკლდეს მთავარი იუდასაგან, ვიდრემდის მოვიდეს მესია. 49:10; 2 სჯ. 33:7; მსჯ. 1:2; 2 მეფ. 7:12; 2 ნემტ. 6:6. წინააღმდგომად იერუსალიმისა და იუდასტუს. ჰპოო იერუსალიმს თანა.

იუდა მკაბელი. გამონდა დუქსად, ძმათა შორის თვსთა; 1 მკაბ. 2:66. ბრძოლა ყო მოღვანედ. 3. 4. 5. 7:25; 2 მკაბ. 8:11; 10:16; 12. 13. 14. 15. გარდაადგინეს. 1 მკაბ. 9. 17

იუდა ისკარიოტელი, რჩეული მოციქული. მათე 10:4. ეზრახა ფარულად. აღთქმითა. ლუკა 22:4. განსცა იესო ქრისტე. მათე 26:20; 46. მარკოზ 14:43; იოან. 18:5. წინასწარმეტყველებისაებრ. ფს. 40:10; 54:14; 108:8; იოან. 6:7; 12:4; 13:21. შიშველიბა. მათე 27:4, 5; საქ. მოც. 18

იუდა გალილეველი. წარწყმედილი ყოვლით მისიანი. საქ. მოც. 5:37

იუდა და შილა პაველსა და ბარნაბას თანა ანტიოქიად წარივლინეს. საქ. მოც. 15:22, 27

კ

კაიაფა მღვდელთმძღვარმან განიზრახა წინააღმდგომა ქრისტესი. იოან. 11:49; 18:14. განდევნა მოციქულნი, რათა არა ქადაგებდენ. საქ. მოც. 4:18

კაინ პირმყო ადამისა. იშვა; დაბად. 4:1. მოკლა ძმა თვისი აბელ. 4:8; სიბრ. 10:3; 1 იოან. 3:12

კანან ქალაქი გალილიისა, სადა ქრისტემან წყალი ღვინოდ შესცუალა. იოან. 2:1, 7

კაპერნაუმ ქალაქი გალილიისა, რომელსა შინა იწყო ქადაგება ქრისტემან. მათე 4:17; ლუკა 4:13. მუნეე განჰკურნა მონა ასისთავისა. მათე 8:13. ეწოდა ქალაქი მისი. 9:1. შერისხნა. 11:23; ლუკა 10:15; დაბად. 1:26; 2:7; 5:1; 9:6; სიბრ. 2:23; ზირ. 17:1; იობ. 10:8; ფს. 11:8, 73; იაკ. 3:9

კაცი დაიწყევა. დაბად. 3:17. იკურთხა ქრისტეს მიერ. 12. 3; 22:18; გალატ. 3. 8

კაცი მეორედ იშვების. მათე 18:3; იოან. 1:13; 3:3, 6; 4:14; 7:31; 1 კორ. 4:15; გალატ. 4:19; ეფეს. 4:22; კოლ. 3:8; ტიტ. 3:5; 1 პეტ. 1:23; 2:2; იაკ. 1. 18

კაცი არს მტვერი და თიჯა. დაბად. 2:7; 3:19; 18:27; ეკლ. 12:7; ზირ. 17:1; 18:8; 41:23; იობ. 4:19; 10:8; 34:15; ფს. 77:39; 102:14; 143:4; ეს. 40:6

კაცისმკულელობა ავაზაკობა და დათხევა სისხლთა. დაბად. 4. 9:6; 37:18; გამოსლ. 2:12; 20:13; 22:2; ლევ. 24:21; რიცხ. 25:7; 2 სჯ. 5:18; 19:4, 11; 21:1; 27:24; ისუ 6. 20:3; მსჯ. 9:5; 1 მეფ. 18:17; 2 მეფ. 3:27; 4:7, 12; 3 მეფ. 2:5, 25, 34, 46; 4 მეფ. 14:5; 21:16; იგ. 6:17; 28:17; ზირ. 34:25; 27; გოდ. 4:13; ეზეკ. 11:6; 22:2; 24:6; ოსე 4:2; მათე 5:21; 19:18; 23:34; 26:51; იოან. 8:44; რომ. 13:9; გალატ. 5:21; 1 იოან. 3:12; გამოცხ. 13:10

კეთილი საქმენი და შეწყალება ჭკუშარიტი. ღთისა მიერ მოეცემის. გამოსლ. 19:15; 20. 23:19, 25; 2 სჯ. 5:6, 11, 16; 10:12; ისუ 6. 22:5; 1 მეფ. 15:22; ფს. 2:10; 39:7; 49:14; იგ. 1:3; 3:1; 14:31; ეს. 1:16; 58:6; იერ. 22:3; ეზეკ. 18:6; ოსე. 6:11; მიქ. 6:8; ზაქ. 7:9; 8:16; ზირ. 35:12; მათე 5:24, 29, 39; ლუკა 1:15; 3:11; იოან. 12:26; რომ. 12. 13. 14:17; ფილიპე 3:3; იაკ. 1:27; კუალად ჰპოო საქმეთა თანა.

კეთილი და სიტკბოება და მონყალება ღმრთისა მოსავთა თვსათუს. დაბად. 18:26, 30; გამოსლ. 6:1; 9:26; 11:7; 20:6; 34:6; რიცხ. 20:8; 2 სჯ. 4:29; 5:10; 7. 9. 10:18; 28:1; 30:3; 32:10; 2 მეფ. 7:12; 12:13; 24:14; 3 მეფ. 8:23; 4 მეფ. 20:5; 3 ეზრ. 9:8; სიბრ. 11:24 |] 36:25; 85:5; 102. 135. 144:8; ეს. 30:8; 34:5, 7; 55:7; იერ.

- 12:15; 18:8; ეზეკ. 18:27; 33:17; ოსე 2:21; იოელ. 2:13; იონა 4:2; მათე 11:28; 18:19; ლუკა 1:30; 6:36; 15:20, 27; 23:43; რომ. 11:4, 31; 2 კორ. 1:3; ეფეს. 2:4; 1 ტიმ. 1:13, 16
- კეთროვანება რად საცნობელ არს. ლევ. 13. 14.**
კეთრსა მოავლენს ღმერთი ცოლდათათვის. გამოსლ. 4:6; რიცხ. 12:10; 4 მეფ. 5:1, 27; 15:5; 2 ნემტ. 26:18, 19, 21
- კეთროვნება განმძღვების. გამოსლ. 4: რიცხ. 12:15; 4 მეფ. 5:14; მათე 8:2; ლუკა 17:14**
- კეთროვნის განძება. ლევ. 13:49; რიცხ. 5:2; 4 მეფ. 15:5**
- კეფა პპოო პეტრეს თანა.**
- კვიროს მეფე სპარსთა, რომელმან განუტყვენა ტყვეობისაგან ისრაილნი. და მიქიტეს პურიასტანად. 2 ნემტ. 36:22; 1 ეზრ. 1:1; 3 ეზრ. 2:1. მიაქცია სამსახურებელი მათნი პირველ ნაბუქოდორნოსორის მიერ ნარხმულნი. 1 ეზრ. 1:7; 5:14; დან. 1:2**
- კიდობანი ნოესი. დაბად. 6:14. 7. 8. სიბრ. 10:4; 14:6; მათე 24:38; ლუკა 17:26; ებრ. 11:7; 1 პეტ. 3:20**
- კიდობანი აღთქმისა უფლისა შეიმზადა. გამოსლ. 25:10, 21. ნარიხენეს ფილისტიმელთათვის საძლეველად. 1 მეფ. 4:5. ნარიტყვენა უცხო თესლთა მიერ. 4:11. მოილო დავით კიდობანი და შიგან რაჲცა იდვა. გამოსლ. [სჯ. 10:2; 31:26; 3 მეფ. 8:9; 2 ნემტ. 5:10; ებრ. 9:4; და როკვიდა. 2 მეფ. 6:16**
- კლავდიოს კეისარი რომისა, რომელმან ბრძანა განსხმა ყოელთა პურიათა რომით. საქ. მოც. 18:2. ამისა ჟამსა იყო სიყმილი დიდი ყოველსა ქუეყანასა ზედა. საქ. მოც. 11:28**
- კლავდიოს ნარავლინა ლივიას ფელიქს მსაჯულისა თანა კესარიად. საქ. მოც. 23:23, 30**
- კლეოპა ნარიელინა სხვათა მოციქულთა მიერ ემშაოს. ლუკა 24:13. იცნა ქრისტე განტეხასა პურისასა. 24:30**
- კლეოპატრა ასული პტოლემეოსისა. მიეცა ალექსანდრეს. 1 მაკაბ. 10:58. და მას გამოერთვა და მიეცა დემეტრეს. 11:12**
- კორნილიოს ასისტავის მოქცევისათვის. საქ. მოც. 10:3, 44**
- კრძალვისა და სინრფოებისათვის. დაბად. 20:6; იობ. 1:8; მათე 10:16; საქ. მოც. 2:46; რომ. 16:18; ეფეს. 6:5; კოლ. 3:22**
- კრძალვა სასმელ-საჭმელთაგან და მეუღლეობასა შინა. ტობ. 6:15; ეკლ. 3:6; ზირ. 31:18; 32:7; დან. 1:8, 11; რომ. 13:13; 14:17; 1 კორ. 7.**
- გალატ. 5:23; 1 ტიმ. 3:2; 2 ტიმ. 1:7; ტიტ. 1:8; 2:6, 12; 1 პეტ. 1:13; 5:8; 2 პეტ. 1:6**
- კრძალვა მარტოებით მყოფთა უზეშთავს გამოჩნდების, ვიდრეღა კრძალვა მეუღლეობასა შინა. ფს. 44:15; სიბრ. 6:20; მათე 19:12; 22:30; 1 კორ. 7:25, 34, 38; გამოცხ. 14:4**
- კრძალვა მსგავს არს სახარების აღსრულებისა. მათე 19:12; 1 კორ. 7:25**
- კრძალვის ქებათათვის. 1 მეფ. 21:5; ტობ. 6:16; ივდ. 15:11; 16:26; ფს. 44:15; იგ. 22:11; სიბრ. 3:13, 14; 4:1, 2; 6:20; ზირ. 6:28; 26:20; ეს. 7:14; 56:3, 4, 5; ზაქ. 9:17; 2 მაკაბ. 14:38; მათე 5:8, 48; 19:12; 22:30; 25:1; ლუკა 1:27; 20:34; საქ. მოც. 24:25; რომ. 2:7; 1 კორ. 7:25; 2 კორ. 6:5; 11:2; 1 ტიმ. 2:2; 3:2; 4:12; 5:2; ტიტ. 1:8; 2:5; გამოცხ. 14:4**
- კუნესა რომელიმე შესანყნარებელ არს და რომელიმე არა შესანყნარებელ. გამოსლ. 2:24; ტობ. 3:1; 2 მაკაბ. 6:30; ეზეკ. 9:4; რომ. 8:22; იაკ. 5:9**
- კურთხევა რომლითა კაცი კაცსა აკურთხევეს. დაბად. 14:16; 27:4; 28:4; 48:9; გამოსლ. 12:32; 39:43; ლევ. 9:22; რიცხ. 24:9; 2 სჯ. 10:8; 33:1; ისუ 6: 8:33; 14:13; 15:19; 22:6; 1 მეფ. 2:20; 2 მეფ. 6:18; 13:25; 14:22; 19:39; 3 მეფ. 1:47; 8:14; 4 მეფ. 10:15; 1 ნემტ. 16:2; 2 ნემტ. 6:3; ივდ. 15:10; ფს. 117:26; 128:8; იგ. 27:14; 1 მაკაბ. 2:69; ლუკა 2:34; 6:28; რომ. 12:14; ებრ. 7:1**
- კურთხევა რომლითა დაბადებულნი იკურთხევიან და შეინარევიან და განმდებიან. გამოსლ. 28:2; 29:6, 27; ლევ. 21:20; 22:2; 27:28, 29, 30; რიცხ. 5:17; 31:6; ისუ 6: 6:24; მსჯ. 17:3; 1 მეფ. 21:5; 1 ნემტ. 18:11; 1 ეზრ. 1:41; 1 ტიმ. 4:5; ებრ. 9:2, 3. ამავე რიცხვებთა შინა გამოჩენს სამღვდლო შესამოსელთა საკურთხეველისა ეკლესიისა. სანთლებისა წმიდა წინასწარმეტყველისა და სხვათა.**
- კურთხევა პურისა. მათე 26:26; მარკოზ 14:22; ლუკა 22:19; 1 კორ. 11:24; 10:16; მრავალგ ზის ქმნა ჯერ-არს. საქ. მოც. 2:42; 20:7. პირველ გამოსახულნი. გამოსლ. 16:15**
- კურთხევა პურისა მხოლოდ, არა თუ სხვისა რისამე, ესე სახე არს პურისა მის. იოან. 6:58. მოციქულ არს ქრისტეს მიერ. ლუკა 24:30. მოციქულთა მიერცა. საქ. მოც. 2:42; 20:7**
- კურთხეულსა პურთა შინა არღარა დარჩების არსება პურისა შემდგომად შეწირვისა, არამედ ჭეშმარიტი ჯორცი და სისხლი ქრისტესი. მათე 26:26; მარკოზ 14:22; ლუკა 22:19; იოან. 6:51**

კურთხეულის პურისა მოწესეთა ერთგან მოღება
მოსწავებულ არს პირველადე. ისუ ნ. 6:6;
7:11; 20. 1 მეფ. 4:3; 2 მეფ. 6:4, 5, 6

კურთხეულის პურისა თაყუანისცემა თანა-
გვაცს. ფს. 21:28, 30; 98:5; იოან. 9:38

ლ

ლაბან ისტუმრა მონა აბრჰამისი. დაბად. 24:32.
სასყიდლით დაიდგინა. იაკ. 29:14, 20. დევნა
იაკობს. 31:22

ლაზარე მდებარე იყო ბჭეთა თანა მდიდრისა მის
ფუფუნეულისა. ლუკა 16:20

ლაზარეს მკუდრეთით აღდგომა. იოან. 11:43.
ურიათაგან დევნისათვს. 12:10

ლაისი გარე-მოიცვეს დანის ძეთა, მოსრეს და
მოაოჯრეს და ალაშენეს. და უწოდეს სახელთ
მათი დან. მსჯ. 18:27. ენოდა ლესენ. ისუ ნ.
19:47

ლაქის მიეცა წელთა ისრაილთასა. ისუ ნ. 10:32.
აღეშენა. 2 ნეშტ. 11:9

ლებეოს სახელ ნართაულად, თადეოს, მონაფე
ქრისტესი. მათე 10:3. ენოდა იუდას, ძესა
იაკობისასა. ლუკა 6:16

ლევითა. დაბად. 29:34. მოსწყვიდნა სუქემელნი,
მისი ძმით სვიმონით. 34:25. შურისძიება
ამისისა ქმნისათვს. 49:5. ლევიტელთ
სამკუდრებელისა და თანანადებთა და
წესთათვს. ლევ. 10:12; 25:32; რიცხ. 18:21, 24;
35:2, 7; 2 სჯ. 10:8; 12:12, 19; 14:27; 18:1; 26:11;
ისუ ნ. 13:14, 33; 18:7; 21. 3 ეზრ. 10:33, 37;
13:10; ეზეკ. 48:13; ზირ. 7:32

ლევითელთ მსახურებისა და შენიღვისათვს.
რიცხ. 1:49; 3. 4:1, 8; 18:2, 23; 2 სჯ. 10:8; ისუ ნ.
3:6; 1 ნეშტ. 6:31; 9:14; 2 ნეშტ. 19:8; ეზეკ. 44:11

ლევითელი შეიწყნარნა თავადმან ღმერთმან
მსახურად თვსად პირმშოთა წილ ისრაილისა.
რიცხ. 3:12; 40. 8:16

ლევითელთაგან ცოდვათა ლხინებისათვს
ზვარაკის დადგინებითა. გამოსლ. 32:26

ლევითელი განდგენ სამკვიდრებელისაგან
ისრაილთასა. 2 ნეშტ. 11:14

ლვიდია ძონეულის მოფარდული, რომელსა
რწმენა ქრისტე. საქ. მოც. 16:14

ლია ეზრახა იაკობ მამამთავარსა. დაბად. 29:21.
შენა ძენი რაოდენიმე. 19:31

ლივას დუქსი მონაცვლე ანტიოხოზისა. 1 მაკაბ.
3:32. ეფუცა ურიათა. ნ:18. ნარიტყვენა და
დიმიტრის მიერ მოიკლა. 7:2

ლმობილნი მისახედავ და ნუგეშინისსაცემელ
არიან. დაბად. 48:1; 4 მეფ. 8:29; 13:14; იობ.
2:11; ფს. 40:4; ეკლ. 7:3; ზირ. 7:38; მათე 25:36,
40; იოან. 11:3; 21:1; 2 კორ. 1:4. ვითარ
წმიდანი კაცი ჭირთა და იწროებათა შინა,
ანუ ჟამთა ცვალებითა, გინა მიცვალებათა
შინა იქმნებიან. დაბად. 49. 50:74; 2 სჯ. 31:1, 6;
ისუ ნ. 13. 23. 24. 1 მეფ. 12. 3 მეფ. 2:17; 2 ნეშტ.
32:24; ტობ. 4. ეს. 28:1; 1 მაკაბ. 2:49, 61

ლმბნა მოიცვეს. ისუ ნ. 10:29. მოაკლდა
იუდასაგან. 4 მეფ. 8:22. გარემოცულ იქმნა
ასურთა მიერ. 19:8

ლმთ განერა სოდომურსა დანვასა. დაბად. 19:15,
17; 2 პეტ. 2:7. ცოლი მისი იქმნა ძეგლ
მარილისა. დაბად. 19:26; სობრ. 10:7; ლუკა
17:32. დაეცა ორთა ასულთა თანა. დაბად.
19:31, 35

ლოცვა სახელითა იესო ქრისტესითა. იოან. 14:13;
15:7, 16

ლოცვა თუ ვითარ ჯერ-არს, ვილოცვიდეთ
მრავალგზის არა უწყით, რასა ვილოცავთ.
მათე 20:20; მარკოზ 10:35; რომ. 8:26; იაკ. 4:3

ლოცვა დღე და ღამე. ფს. 118:62; ლუკა 18:1; 1
თეს. 3:10; 1 ტიმ. 5:5; 2 ტიმ. 1:3

ლოცვა მარადის. მათე 7:7; ლუკა 11:9; 18:1; საქ.
მოც. 10:2; ეფეს. 6:18; კოლ. 4:2; 1 თეს. 5:17

ლოცვანი სარწმუნოების ქადგებისანი
ნაყოფიერ იქმნას. ეფეს. 6:19; კოლ. 4:3; 2 თეს.
3:1

ლოცვანი ურთიერთათვს. იერ. 42:2, 20; ბარ.
1:13; 2 მაკაბ. 1:6; ეფეს. 6:18; კოლ. 4:2; 1 თეს.
5:25; 2 თეს. 3:1; 1 ტიმ. 2:1; იაკ. 5:16

ლოცვა მტერთათვს. რიცხ. 22:46; 2 მაკაბ. 3:33;
მათე 5:44; ლუკა 6:28; 23:34; საქ. მოც. 7:60

ლოცვანი წმიდათათვს, რომელი ქრისტეს თანა
სუფევენ. ჰპოო წმიდათა თანა.

ლოცვანი შესვენებულთათვს. ჰპოო
სალხინებელსა თანა.

ლოცვანი ვითარ ჯერ-არს და სადა ჯერ-არს,
რათა ვითხოთ, რაიცა გვინებს. რიცხ. 11:16,
24; 2 სჯ. 4:7; მსჯ. 10:10, 15; 1 მეფ. 1:11; 2 მეფ.
22:2, 7; 3 მეფ. 3:7; 1 ეს. 65:24; ამოს. 7:2; 1
ეზრ. 35:26; 1 ტობ. 3:11; ივდ. 4:11; მათე 6:5, 9;
7:7; 18:19; 20:20; 21:22; 26:38; მარკოზ 11:24;
13:33; ლუკა 11:2, 9; 18:1; 22:40; იოან. 4:23;
9:31; 14:13; 15:7; 16:23; საქ. მოც. 1:14; 2:42;
4:24, 31; 10:2; 11:23; რომ. 8:26; 12:12; 1 კორ.
14:13; ეფეს. 6:18; კოლ. 11:23; 1 თეს. 5:17; 1
ტიმ. 2:1; ებრ. 13:18; 1 პეტ. 3:12; 1 იოან. 5:14;
იაკ. 1:6; 4:3; 5:13; გამოცხ. 19:10; 22:9

ლოცვას, რომელიცა ჯერ-არს, შეისმენს ღმერთი.
დაბად. 16:11; 21:17; გამსლ. 2:24; 3:7; 6:5;
22:23, 27; 2 სჯ. 4:7; 15:9; 1 მეფ. 7:9, 10; 9:16;
12:18; 2 მეფ. 22:4, 7; 3 მეფ. 13:6; 17:22; 18:36; 4
მეფ. 13:4; 20:5; 2 ნეშტ. 32. 22. 33:13; 4 ეზრ.
15:8; იედ. 4:8, 12; ტობ. 3:24; ფს. 3:5; 4:4; 9:13;
17:7; 21:25; 33:7; 49:15; 54:17; 117:5; 119:1;
144:19; იგ. 15:29; ზირ. 4:9; 21:6; 36:24, 26;
48:22; ეკ. 30:19; 37:15, 21; 55:7; იერ. 29:12;
გოდ. 3:56; დან. 13:44; იონა 2:3; ზაქ. 13:9; 2
მაკაბ. 3:22; იოან. 9:31; საქ. მოც. 10:4

ლოცვათა რომელსამე არა ისმენს ღმერთი. 2 სჯ.
1:45; 31:18; მსჯ. 10:10; 1 მეფ. 8:18; ფს. 17:42;
იგ. 1:28; 15:29; 21:13; 28:9; ზირ. 34:29, 31; ეს.
1:15; იერ. 7:18; 11:11, 14; 14:12; 15:1; ეზეკ.
8:18; 14:16, 20; მიქ. 3:4; ზაქ. 7:13; 4 ეზრ. 1:26;
2 მაკაბ. 9:13; იოან. 9:31; ებრ. 12:17; იაკ. 4:3

ლოცვანი ნმიდათანი მაგალითად მდებარე.
დაბად. 37:9; გამოსლ. 32:11, 13; რიცხ. 14:19; 2
სჯ. 9:26; 3 მეფ. 8:15; 4 მეფ. 20:3; 2 ნეშტ. 6:16;
14:11; 20:6, 12; 1 ეზრ. 9:6; 2 ეზრ. 1. სიბრ. 9.
ზირ. 23:2; 36:1, 11; 51. ტობ. 3:1, 12; 8:7; 13:1;
იედ. 9:2; 16. ესთ. 14:3; ეს. 33:2; 37:16; 64. იერ.
20:13; 17:13, 14; 18:19; 32:16; გოდ. 5. ბარ.
1:17, 21; 2:6; 3:1, 9; ეს. 14:3; დან. 9, 5, 6; 13:42;
იონა 2. აშბ. 3. 3 ეზრ. 8:74; 4 ეზრ. 4:3; 6:38; 1
მაკაბ. 7:37; 2 მაკაბ. 6:30; საქ. მოც. 4:24

ლოცვა მკუდართათს. 2 მაკაბ. 12:15, 16; მათე
5:25; 12:32; 1 კორ. 3:15. დაისაჯების, არამედ
განერების ვითარცა ცეცხლითა. ფილპ. 2:10;
2 ტიმ. 1:18; 1 იოან. 5:16

ლუკა მკურნალი. კოლ. 4:14. დაადგრა პავლეს
თანა. 2 ტიმ. 4:11

მ

**მააქა ასული თოლემია, მეფისა გესურისსა, დედა
აბესალომისა.** 2 მეფ. 3:3

**მააქა ასული აბესალომისი, დედა აბისა, მეფისა
იუდასი.** 3 მეფ. 15:2. უწოდეს მიქაია. 2 ნეშტ.
13:2

მაგდალენელი ჰპოო: მარიამისა თანა.

მადიამ ძე აბრამისი. დაბად. 25:2. ბრძანა
ღმერთმან მოსპოლვა მადიამელთა. რიცხ.
25:16. მადიამელნი მოისპნეს, ჭაბუკიან-
მეფითურთ მათით. 31:7. აჭირვებდენ
ისრაილთა. მსჯ. 6:1. გედეონ აღდგა მათ
ზედა. 7.

მადლი წერილთა შინა მოიღების
კეთილმოქმედებისათს. რუთ. 2:20; 2 მეფ.
2:6; 15:20; იგ. 4:9; ზირ. 7:37; 29:20. მადლისა
და წყალობისათს. დაბად. 6:8; 18:3; 19:19;

39:21; გამოსლ. 12:36; ტობ. 3:13; ესთ. 2:17; იგ.
13:15; ზირ. 4:25; დან. 1:9; საქ. მოც. 2:47;
24:27; 25:9. მადლის ქმნისათს, ღმრთისაგან
ნიჭის მოლოდინება. იგ. 1:9; 12:2; 2 მაკაბ.
12:45; ლუკა 6:33; 1 პეტ. 2:19. უსასყიდლოდ
მინიჭებისათს პატივისა. ესთ. 15:17; ფს. 44:3;
იგ. 3:22; 16:23; 22:11; 1 კორ. 12. ეფეს. 4:7; 1
პეტ. 4:10. ნიჭთა, უმადლეს ბუნებათასა,
ღმრთისა მიმართ მადლობა. ფს. 83:4, 12;
ლუკა 1:28; 2:40; იოან. 1:14; რომ. 1:7; 1 კორ.
16:23; 2 კორ. 1:12; გალატ. 5:5; ებრ. 13:9; იაკ.
4:6. სასურველი, შევნიერი და საყვარელი. იგ.
31:30; ეკლ. 10:12; ზირ. 7:21; 11:19. 28:20;
40:42; ლუკა 4:22; ეფეს. 4:29

**მადლისა ნიჭი იქმნების ფარულად და
დაფარულისა ადვილად არავინ თქუან.**
ვითარმედ თავით ჩემით მაქუს ესე. იობ. 9:20,
21; ფს. 2:11; 18:13; 142:2; იგ. 14:12; 20:9; ეკლ.
9:1, 2, 12; ზირ. 5:5; იერ. 17:9; 1 კორ. 4:4; 2
კორ. 1:14; 13:5; გალატ. 6:3; ფილპ. 2:12; 1
პეტ. 4:18; 2 პეტ. 1:10, 1; იოან. 4:1

**მადლი ვიეთთა კაცთა მიეცა, იგიცა ღმრთისა
მიერ არს.** გამოსლ. 3:21; 11:3; 12:36; 4 მეფ.
25:27; 2 ეზრ. 2:5; ფს. 105:45; იერ. 40:2, 3, 4;
დან. 1:9; ტობ. 1:13; საქ. მოც. 24:23; 27:3;
28:18

**მადლიერი სული ღმრთისა მომართა და კაცთაცა
შევედრების.** დაბად. 4:4; 8:28; 14:22; 23.
24:28; 26:25; გამოსლ. 15:1; ლევ. 25:6; რიცხ.
14:38; 31:28; 2 სჯ. 4:9; 6:5; იედ. 5:18; 1 მეფ.
2:1; 14:35; 31:12; 2 მეფ. 10:2; 19:33; 3 მეფ. 2:3; 1
ნეშტ. 29:10, 20; 2 ნეშტ. 15:11; 26. ესთ. 6. ტობ.
9. 1; 12. 1. 7. ზირ. 7:22; 32:18, 28; 35:13; 1
მაკაბ. 4:24; 5:24; 2 მაკაბ. 3:33; მათე 11:25;
მარკოზ 5:10; ლუკა 18:43; იოან. 11:40; საქ.
მოც. 4:21; 27:35; რომ. 6:17; 2 კორ. 6:1; ეფეს.
5:19; ფილპ. 4:6; კოლ. 2:7; 3:15; 1 თეს. 5:18; 2
თეს. 1:3; 1 ტიმ. 4:3

**მადლის მიცემა თანა-გვაცს ჭამისა და სმის
შემდგომად.** ჰპოო ვედრებისა თანა.

მათან ქურუმი ბაალისი. მოიკლა. 4 მეფ. 11:18; 2
ნეშტ. 23:17

მათე მეზვერეს მოუწოდა. მათე 9:9; 10:3. სახელ-
ედვა ლევი, აღფესი. მარკოზ 2:14; ლუკა 5:27

მათუსალა ძე ენუქისი. იშვა. დაბად. 5:21. ცხონდა
ცხრაასამეოცდაცხრანელ და მოკუდა.
დაბად. 5:27

მაკედონელთა წყალობა მიუვლინეს
იერუსალიმელთა გლახაკთა. რომ. 15:26. 2
კორ. 8:1. მიუწოდეს პავლეს მაკედონელთა.
საქ. მოც. 16:9

მაღაღელ იშვა. დაბად. 5:12

მაღლქოზს ყური ნარპკვეთა პეტრემ. იოან. 18:10

მანამ მუფე ისრაილისა. 4 მეფ. 15:14

მანასე პირმშო ძე იოსებისა. დაბად. 41:51; 48:14

მანასე უღმერთო ძე კეთილმორწმუნის ეზეკია, მეფისა იუდაისი. 4 მეფ. 21:1, 16; 2 ნემტ. 32:33; 33:1; იერ. 15:4; შერული ნარიყვანეს ბაბილოვნად და სინანულად მოიქცა უფლისა მიმართ. მიტევება და კვალად მეფობა მიიღო. 2 ნემტ. 33:11, 13. დაუტევა შემდგომად მისა ამონ. 4 მეფ. 21:18; მათე 1:10. ენოდა ნერ. ლუკა 3:28

მანანასათვის გამოსლ. 16. რიცხ. 11:7 2 სჯ. 8:3; ისუ 6. 5:12; ფს. 77:24; სიბრ. 16:20; იოან. 6:31

მარადის მოძულეებულათოს. დაბად. 19:15, 16; იობ. 2:3; იგ. 3:31; 23:17; ებკ. 18:24; 33:13; ზირ. 2:1; 11:1; 35:9; მათე 10:22; 15:22; 24:13; ლუკა 9:54; იოან. ... საქ. მოც. 2:23; 14:21; ებრ. 3. 2 პეტ. 2:20; 1 იოან. გამოცხ. 2:16

მარდოქე მსახური და აღმზრდელი ესთერისა. ნარიტყვენა და განისახლა ბაბილონს. ესთ. 2:5, 7. მეფისა მიერ დიდებულ და პატიოსან და ბედნიერ იქმნა. ნ:10. კულად მოიქცა ტყეობისაგან იერუსალიმად. 1 ეზრ. 2:2; 2 ეზრ. 7:7

მართალთა ქმშარიტებით ყოფა საწუთროსა ამას შინა. ლუკა 1:6; 15:7; იოან. 8:36; 17:17, 19; 1 კორ. 6:10; ებრ. 12:23; 2 პეტ. 2:7; 1 იოან. 3:1, 7; გამოცხ. 3:4; 14:5. შპოო ცოდვასა თანა.

მართლიად არათუ საქმეთა ჩუნეთაგან განმართლდებით და ცოდვათა მოტევენას და ცხორებასა საუკუნოსა ღირს ვიქმნებით. ეკლ. 9:1, 2; ზირ. 5:5; რომ. 8:17; 11:20; 1 კორ. 4:3, 4, 5; 9:27; 10:12; ფილპ. 2:12; 3:11, 13; 2 ტიმ. 2:19; ებრ. 3:14; 4:1; 2 პეტ. 3:17

მართამ ისტუმრა უფალი. ლუკა 10:38. აჩვენა სარწმუნოება თვისი. იოან. 11:27

მარიაჲ, დამან პარონისამან, თქვა ქება უფლისა და უგალობდა. გამოსლ. 15:21. განკეთროანდა. რიცხ. 12. 2 სჯ. 24:9. მოკუდა. რიცხ. 10:1

მარიაჲ ქალწულობით პირველადე ნინასწარმეტყველებული. გამოს. 3:15. რიცხ. 24:17; ფს. 18:6; 44:10; 45:5; 84:2; 86:3; 131:8; იგ. 9:1; 31:10, 19; ქება. 1. 2. 3. 4. 5. 6. ზირ. 24. ეს. 7:14; 11:1; 19:1; 45:8; იერ. 31:22

მარიაჲ ეწოდების და არს დედა უფლისა. ლუკა 1:43. დედა იესოსი. მათე 2:13; იოან. 19:25

მარიაჲს სამარადისო ქალწულება მოესწავების. გამოს. 3:2; მსჯ. 6:37, 38, 39, 40; ფს. 18:6; ქება.

2:2; 4:7; 6:9; ეს. 7:14; 11:1; 35:1, 2; 66:7; ებკ. 44:2; დან. 2:34; მათე 1:20; ლუკა 1:35

მარიაჲჲ ქალწული მრავლითა კეთილითა შემოკობილი და სარწმუნოებით სრული. იგ. 31:18; ლუკა 1:38, 45; იოან. 2:5. სასოებითა აღსავსე. ზირ. 24:24; იოან. 2:5. სიყვარულითა აღვსილი. ზირ. 24:24; ლუკა 1:56; 2:7; იოან. 2:3; 19:25. განწმედილი, რომელსა სინმიდე სამარადისო აღეთქვა. ლუკა 1:3, 5. მდაბალი. 1:38, 48. მონყალი. იოან. 2:3. მეცნიერი. ლუკა 2:19. მყუდრო 2:48. სახიერი. 1:46, 47. დიდი აზნაური. 1:40. ძლიერი. იგ. 31:10; იოან. 19:25. ბრძენი. იგ. 31:26; იოან. 2:5. გლახაკ. მათე 2:11; ლუკა 2:7, 24. დამტეველი. მათე 2:13; ლუკა 2:35. და ყოველთა უაღრესი. იგ. 31:29; ზირ. 24:25; ლუკა 1:28, 48

მარიამს ახარა ანგელოზმან. ლუკა 1:28. წარვიდა მოკითხვად ელისაბედისა და აქებდა ღმერთსა. ლუკა 1:39, 46. მოიქცა იოსების თანა ბეთლემად. ლუკა 2:4. ივლტოდა ეგვიპტეს. მათე 2:14. მოიქცა მუნით ქუეყანად ისრაილისა. მათე 2:14, 21. პოვა ქრისტე ტაძარს შინა. ლუკა 2:46. ჯვარცმულისაგან იოვანეს შევედრებულ იქმნა. იოან. 19:26. იყოფებოდა მოციქულთა თანა. საქ. მოც. 1:14

მარიაჲჲ მადანელი, მტირალი ცოდვისა თვისისა. ლუკა 7:38. მოილომტევება ცოდვისა. ლუკა 7:48. გაწერა შვითა ეშმაკთა და მსახურებდა ქრისტესს ლუკა 8:2, 3. სცხო ნელსაცხებელი უფალსა. მათე 26:6. მარკო 14:3. იოან. 11. 2; 12:3. მახლობელად დგა ჯვარსა თანა ქრისტესსა ჟამსა სიკუდლისასა. იოან. 19:25. გოდებდა საფლესა ზედა. იოან. 20:11. ეჩვენა ქრისტე შემდგომად აღდგომისა. მარკო 16:9. იოან. 20:14. მონაფეთა ახარა აღდგომა ქრისტესი. იოან. 20:18

მარხვისთვის მკუდართათოს. 1 მეფ. 31:13; 2 მეფ. 1:12; 3:35; 1 ნემტ. 10:12

მარხვა ღირსი საქნელი. იერ. 35:14, 19; იონა. 3:7, 9, 10; ივდ. 4:8; 8:6; მათე 6:17; 17:20; ლუკა 2:37

მარხვა სამარადისო. გამოსლ. 24:18; 34:28; 2 სჯ. 9:9, 18; მსჯ. 20:26; 1 მეფ. 7:6; 31:13; 2 მეფ. 3:35; 12:16; 2 ნემტ. 20:3; 1 ეზრ. 8:21; 2 ეზრ. 1:4; ესთ. 4:3; ფს. 34:13; იერ. 36:9; დან. 10:3; იონა 3:5; ივდ. 4:7; 8:5; ტობ. 12:8; მათე 4:2; 9:14; ლუკა 2:37; 5:33; საქ. მოც. 10:30; 13:3; 14:22

მარხვა და მარხულობა პირველ ყოფილნი. ტობ. 12:8; იოვ. 2:12; მათე 6:10; მარკო 2:20; ლუკა 2:36; 5:35; საქ. მოც. 13:2, 3; 14:22; რომ. 13:13; 1 კორ. 7:5; 2 კორ. 6:5; 11:27; ეფეს. 5:18; 1

თეს. 5:6; ტიტ. 2:2; 1 პეტ. 1:13; 5:8. იდიე
ორმოცთა მარხვათა თანა.

მარხვა ქადაგებული საულ მეფისაგან. 1 მეფ.
14:24. იოსაფატის მიერი. 2 ნეშტ. 20:3.
ნინეველთა და მეფისა მათისაგან. იონა. 3:5, 7.
ეზრას მიერი. 1 ეზრ. 8:21. ესთერისა და
მარდოქეს მიერი. ესთ. 4:16

მარხვა ორმოცთა დღეთა ორმოცთა თანა იდიე.

მატათია მღვდელმან გამოაცხადა მნივნობრობა
დასაცუელად შჯულთა. 1 მაკაბ. 2:24.
ბრძოლა ყო მღვეანითა გულითა. 2:41.
განაკრძალნა ძენი თესნი დამარხვად
შჯულთა ღმრთისათა. 2:49, 64

მატათია რჩეულ იქმნა მოციქულად. საქ. მოც.
1:26

მატიანეთა წარმოჩენა რასათვს არს, ანუ რა არს
ძალი მისი. გამოსლ. 17:14; 34:27; 2 სჯ. 4:1;
17:18; 31:9; ისუ 6. 1:8; 2 ეზრ. 8:2; 3 ეზრ. 9:29;
2 ეზრ. 15:1; ეს. 8:9; 30:8; 34:16; იერ. 30:2; 36:2,
10; 45:1; ბარ. 1:3, 14; 4:1; დან. 10:21; მათე 4:4;
22:29; ლუკა 4:4; 16:29; იოან. 5:39; 10:34;
20:30; საქ. მოც. 15:21; 17:11; რომ. 1:2; 4:23;
15:4; 1 კორ. 9:9; 10:11; 15:3; 2 ტიმ. 3:15; 1 პეტ.
1:20; 3:1; გამოცხ. 1:19

მატიანენი არიან ძნიად საცნაურნი. 2 პეტ. 3:16.
ხოლო მოციქულთა არა ყოველივე წერილით
განგვიწესნეს. იოან. 20:30; 21:25; 1 კორ.
11:34; 2 თეს. 2:14; 1 იოან. 2:12; 3:18

მატიანეთა მიერ არათუ შჯული არს მსაჯული,
არამედ მღვდელი. 2 სჯ. 17:18; ებუკ. 44:24;
მალაქ. 2:7. ჰპოო მღვდელმსახურებისა თანა.

მაშფოთებელნი შერისხულ იქმნებიან. რიცხ.
16:31. ჰპოო დრტვივნესა თანა.

მახარებელთა განწესებათასა თანა გვაცხ
მიდევნება. მათე 10:9; მარკოზ 6:8; ლუკა 9:4;
10:7; რომ. 15:26; 1 კორ. 9:7, 11, 13; გალატ.
6:6; 1 ტიმ. 5:17; 2 ტიმ. 2:6

მახვილი მონესეთა არა ბრძანებულ არს. მათე
26:51; მარკოზ 14:47; ლუკა 22:50; იოან. 18:10

მახვილი სულიერი. სიტყვა ღმრთისა არს. 4 ეზრ.
13:9, 27; ეს. 11:4; 27:1; 31:8; 49:2; 66:16; ეფეს.
6:17; 2 თეს. 2:8; ებრ. 4:12; გამოცხ. 1:16; 2:16;
19:15

მდიდართა უღმრთოთათვს. 1 მეფ. 25:2; იობ.
20:19; 27. იგ. 23:4; 28:8, 20, 27; ეკლ. 6:1; ეს.
5:8; 32:9; იერ. 15:3; ამოს 6:1; ამბ. 2:5; ლუკა
6:24; 16:19, 24; იაკ. 5:1. ჰპოო ანგართა თანა.

მდიდართაგან გლახაკათავს, ვითარ ჯერ-არს
ყოფა. ლევ. 25:35; 2 სჯ. 15:7, 10; იობ. 31:16;
ფს. 61:11; იგ. 14:31; 17:5; 19:17; 21:13; 22:7;
28:27; 30:7; ეკლ. 11:1; ზირ. 4:4; 7:35; 11:10;

29:12; 31:8; ეს. 23:18; მათე 6:19; 19:21; ლუკა
14:13; 16. 18:22; საქ. მოც. 2:2, 45; 4:34; 1 ტიმ.
6:18. ჰპოო ქველისა საქმესა თანა.

მდიდარი ამონი და განქარვებანდი, რომელთა
არა ჯერ-არს სასოებისა მისისა მინდობა. ფს.
38:7; 48. 51:9; იგ. 10:2; 11:4, 28; 15:16; 18:11;
22:16; 23:4; 28:11; 30:7; ეკლ. 5:9, 12; 6:5; ზირ.
5:1, 10; 10:10; 11:7; 14:1, 31:3; ეს. 2:7; იერ. 17:3,
11; 22:13; ებუკ. 7:19; სოფ. 1:18; მათე 13:22;
19:21; ლუკა 8:14; 12:15; 1 ტიმ. 6:9; იაკ. 1:11

მღრტივინენი რასა ემსგავსებიან და პატიჟნი
მათნი. გამოსლ. 14:11; 15:24; 12:2, 7, 8; 17:2;
რიცხ. 11:1; 12:1, 9, 10; 14:2; 27. 16:3; 17:13;
20:2; 21:5; 2 სჯ. 1:27; ისუ 6. 9:18; ივდ. 8:10;
სობრ. 1:11; მათე 20:12; ლუკა 15:2; 19:7; იოან.
6:41; საქ. მოც. 6:1; 1 კორ. 10:10; იუდ. 16

მეგობრობა კეთილთა თანა სანატრელ არს.
ხოლო ბოროტთაგან შორს ყოფა. დაბად.
19:15; ლევ. 7:19; რიცხ. 16:25; 25:4; ისუ 6. 23:1;
2 ნეშტ. 19:2; ტობ. 1:5; იობ. 31:1; ფს. 25:4, 8,
36; იგ. 1:10; 4:14; 6:25; 13:20; 20:19; 22:10, 24;
23:6, 17; 24:1, 21; 29:27; იერ. 16:8; ზირ. 6:35;
8:1, 18; 9:21; 12:10; 13:1, 20; მათე 7:15; საქ.
მოც. 19:9; 2 კორ. 6:34; ეფეს. 5:11; 2 ტიმ. 4:14;
გამოცხ. 18:4

მეგვიპტელთაგან აღივსო ანტიოქია. 1 მაკაბ. 1:17

მელქისედეკ მღვდელი და მეფე სალიმისა. დაბად.
14:18; ფს. 109:4; ებრ. 7:1

მეთთან მამის ძმა იოაკიმისი, დაიდგინა მეფედ
იუდასსა. 4 მეფ. 24:17. სახელ-ედვა სედექია. 1
ნეშტ. 3:15

მელქოლ ასული საულისი, მიეთხოვა დავითს
ცოლად. 1 მეფ. 18:27. აღთქმისაგებ მეფისა.
17:25. განარინა დავით სარკმლით
გარდატევებითა. 19:12. ნარეგუარა მას და
მიეთხოვა ფალიტას. 25:44. უკულად მიეცა
მასვე. 2 მეფ. 3:14, 15. გასცინა შროკავსა
წინაშე უფლისა. 6:16

მემკვიდრე და მემკვიდრა ჰპოო უფალსა და
უფალასა თანა.

მემფიბოხსთე ძე იონათანისა. 2 მეფ. 4:4. პოვა
მადლი წინაშე დავითისა. 21:7. სახელ-ედვა
მემფიბალ ჩუენ მიერ. 1 ნეშტ. 9:40

მენელაუს შემასმენელი მამულთა თვსთა.
დაინინდა მღვდელმოძღუარად. 2 მაკაბ. 4:24.
ახლითა პატიჟითა რისხვეულ იქმნა. 2 მაკაბ.
13:4; 5:6

მეორედ შობა არს შეცვალება ჯორცისა სულად.
იოან. 3:5. ჯორციელისა შრომისა სულიერად
შრომად. რომ. 8:5, 13. ურწმუნოებისა
სარწმუნოებად. იოან. 1:12; გალატ. 3:16; 1
იოან. 5:1. გონებისა განახლება სულისაგან
წმიდისა. გალატ. 4:6; ტიტ. 3:5. ჯორციელის
ბუნებისა საღმრთო ბუნებად. კოლ. 2:11; 2
პეტ. 1:4. რომელნი საძაგელ ვიქმენით,
განწმედილ შევიქმენით. 1 კორ. 6:11; ეფეს. 5:8

მეორედ შობილნი შინაგან და გარეგან
განახლებულნი ცხოვლობით ვლენან. რომ. 6.
7:6; 12:1; 1 კორ. 5:7; 2 კორ. 5:15; ეფეს. 4:22;
კოლ. 3:9; 1 პეტ. 4:11

მერარი ძე ლევისა. რიცხ. 3:17

მერარის ტომთა მსახურება. რიცხ. 3:33; 4:42

მესია ესე არს ქრისტე და ჭეშმარიტი ცხებულნი
უფალი ჩუენი იესო. მათე 3:6; მარკოზ
1:4; 2; ლუკა 22:67; იოან. 1:14; 4:25; 7:41;
11:27; საქ. მოც. 17:3; 18:28; 19:4; 1 იოან. 5:1

მეუღლეობა პპოო გვირგვინის კურთხევასა თანა.

მეუღლეობა სულიერი, შორის ღმრთისა და
სულისა. ექვ. ეს. 50:1; 34:5; 62:4; იერ. 31:22;
ეზეკ. 16:7, 8; ოსე. 2:20; მათე 9:15; 22:2; 25:5;
მარკოზ 2:19; 2 კორ. 1:12; გამოცხ. 19:7; 21:2,
9

მეფეთაგან რა არს საქნელი, ანუ წესი გინა
სიელტობა, რომლისაგან თანა-აცხ. 2 სჯ.
17:19; 1 მეფ. 8. 3 მეფ. 2:2; 10:9; 2 ნემტ. 9:1;
17:5; იობ. 24:30; ფს. 2:10; 100. იგ. 14:28; 19:12;
20:8, 26; 28:16; 29:4. 14. 31:4; სიბრ. 6. 9. იერ.
22:2. პპოო უარესთა ზედამდება თან.

მეძაობა მოუწოდს რისხვას ღმრთისა. 2 სჯ.
22:21; იგ. 23:27; ზირ. 19:3; იერ. 5:7; ოსე 4:14; 1
კორ. 6:9; 13:15; კოლ. 3:5; ებრ. 13:4. ჭორცთა
მოაუძღურებს და ძლიერებას მიუღებს. იობ.
31:12; იგ. 23:27; 29:3; 31:3; ზირ. 9:6. ბოროტთა
ჰამბავთა განსთქვამს. ზირ. 9:10; 42:21.
სასიძიად სლვა საკრძალებელ არს. ზირ. 9:4,
12; 42:12. სიძვა არათუ მხოლოდ საქმითა
ოდენ განსაპირებელ არს, არამედ
თუალგებითაცა. გამოსლ. 20:17; მათე 5:28

მეძაობა სულიერი არს ნუაღება და
კერპმსახურება. 2 სჯ. 31:16; მსჯ. 2. 17; ეს.
1:21; 57:3; იერ. 3:1; ეზეკ. 6:9; 16. ოსე. 1:2; 2:4;
4:15; გამოცხ. 18:2

მზისა და მთოვარისა შექმნისათვის. დაბად. 1:16.
დადგა სიტყვითა ისო ნავესითა. ისუ 6. 10:12.
უკუნ-იქცა მზე ათთა ხარისხთა თხოვისაგებ
ეზეკიელისა და ედერებითა ესაიასათა. 4 მეფ.
20:11; ეს. 38:8. დაბნელებისათვის. მათე 27:45;
მარკოზ 15:33; ლუკა 23:44

მთრეალობა დაბად. 9:21; 19:32, 35; 25:29; ლევ.
10:9; 1 მეფ. 25:36; 2 მეფ. 11:13; 13:28; 3 მეფ.
20:12, 16; იგ. 20:1; 21:17; 23:1, 2, 3, 20, 29; 31:4;
სიბრ. 2:7; ზირ. 19:1; 23:6; 31:12, 17; 31:35;
37:32; ეს. 5:11, 22; 22:13; 28:7; 56:12; ეზეკ.
16:49; დაწ. 5:2; ოსე 4:11; იოი. 1:5; მიქ. 2:11;
აბშ. 2:5, 16; ივდ. 13:4; 1 მაკაბ. 1:5; ლუკა
12:45; 21:34; რომ. 13:13; 1 კორ. 5:10; 6:10;
15:32; 1 ტიმ. 3:3; ტიტ. 1:7; ებრ. 12:16; 1 პეტ.
4:3. სრულიად პპოო მარხულობასა თანა.

მთრეალობა მოანეცს გულისწერომასა
ღმრთისასა. ეს. 5:11, 22; 28:1; დაწ. 5:2; იოელ
1:4, 5; 1 კორ. 6:10. გონებასა შეამრღვევს. იგ.
23:31; ზირ. 19:2; ეს. 28:1, 7; ოსე 4:11.
ბილნებად აღაზრუნეს. იგ. 20:1; ეფეს. 5:18.

ფერმიწვილი იქმს. იგ. 25:20; ზირ. 19:1.
ხვაშიადს გააცხადებს. იგ. 31:4; აბშ. 2:15.
ბრძოლად და გულისწერომად აღსძრავს. იგ.
20:1; 23:29; ზირ. 38:40; ოსე 7:5

მთიები გარდმოვარდა ზეცით. ეს. 14:12

მიღთა დაიპყრეს სამეფო ბაბილონელთა. დაწ.
5:31

მიმადლებისათვის 2 კორ. 2:10

მისნობა და გრძნება. პპოო მოგობასა თანა.

მიტევება გვიწმს შეცოდებისა ძმისათა. ზირ. 28:8;
მათე 5:23; 6:14; 18:22, 35; ლუკა 17:3; ეფეს.
4:32; კოლ. 3:13

მიქაელ ბრძოდა ეშმაკსა. დაწ. 10:13; იუდ. 9.
გამოცხ. 12:7

მიქია წინასწარმეტყველებდა ძვინად
წინასწარმეტყველთა. 3 მეფ. 22:13, 15, 23; 2
ნემტ. 18:14

მიქია ძე მემფიბოსთესი. 2 მეფ. 9:12

მიქიამ შეამზადა ეფუდი და გამოქანდაკებული
დედისა თვისისათვის. მსჯ. 17:5. კუალად
მოიყუნა ლევიტელი. 17:7, 10.
გამოქანდაკებული და ეფუდი იგი მიუღეს და
კუალად მღდელმან მიიღო. 18:13, 18, 20

მიცემა უმჯობეს არს ვიდრე მოღება. ზირ. 4:36;
საქ. მოც. 20:33

მიცემა მუნ უმჯობეს არს, სადა არასადა ელოდეს
მოღებასა და უფროსად სახლთა
მორწმუნეთასა. ზირ. 7:35; 12:8; მათე 5:42;
ლუკა 6:30, 38; რომ. 12:13; გამოცხ. 6:10.
სრულიად პპოო მონყალებასა თანა.

მკუდართავს ცრემლი გინა გოდება
რომელიმეთათვის ჯერ-არს, ხოლო რომელი-
მეთათვის – არა. ლევ. 19:28; 2 სჯ. 14:1; 34:8; 2
მეფ. 1:11; 3:32; 10:2; 12:16; 14:2; 19:1; 21:10,
13; ზირ. 22:10; 38:16; 1 მაკაბ. 9:20; 12:52;
13:26; მათე 9:23; ლუკა 7:13; იოან. 11:33; საქ.
მოც. 8:2; 9:39; 1 თეს. 4:13

მკუდართა აღდგინებისათვის. 3 მეფ. 17:20; 4 მეფ.
4:33; 13:21; მათე 9:25; 27:52; მარკოზ 5:41;
ლუკა 7:13; 8:54; იოან. 11:43; საქ. მოც. 9:40;
20:10

მკუდართა საფლავი იძიე დაფლავსა შინა
მკუდართასა.

მკუდართათვის ედერება პპოო საღმრთისა
თანა.

მოაბ ძე ლოთისი, უხუცესისა ასულისაგან იშვა.
დაბად. 19:37. მოაბელთათვის უბრძანა
ღმერთმან ისრაილთა, რათა არა ბრძოდენ. 2
სჯ. 2:8. მოაბელი იქმნეს დავითის მოხარკე. 2
მეფ. 8:2. შეურაცხ-ყენეს მოაბელთა
ისრაილი. 4 მეფ. 1:1; 3:5. ავაზკათა
მოაბელთამან მოაოწრა ქუეყანა ისრაილთა.
13:20. არაშესლვად მოაბელთა სახლსა შინა
უფლისასა. 2 სჯ. 23:3; 2 ებრ. 13:1. ძვინად

მოაბელთათჳს წინასწარმეტყველებენ. რიცხ. 21:29; 24:17; ფს. 59:10; 107:10; ეს. 16. 25:10; იერ. 48:1; ეზეკ. 25:8; ამოს 2:1; სოფ. 2:8

მოგვნი ფარაოსნი უკერთხთა¹ გუელად შემცვალებელნი. გამოსლ. 7:12

მოგვნი წარმართნი პირველად ქრისტეს თაყუანისმცემელნი. მათე 2:11

მოგვთა გრძნულთა და მუცლით მეზღაპრეთათჳს. გამოსლ. 7:11; 8:18; 22:18; ლევ. 19:11; 20:6. 27; რიცხ. 23:23; 2 სჯ. 18:10; 1 მეფ. 28. 4 მეფ. 17:17; 21:6; ეს. 2:6; 44:25; 47:13; იერ. 10:2; დან. 2:2, 10; მიქ. 5:11; საქ. მოც. 8:8; 13:6; 16:16; 19:19; გალატ. 5:20; გაგოსლ. 18:23; 21:8

მოთმინება და სულგძელება ჯერ-არს ყოველთა საქმეთა და განსაცდელთა შინა. დაბად. 12:4, 6; 2 მეფ. 16:10; ტობ. 2:8; 2 მაკაბ. 6:20; 7. იობ. 1:20; 2:9; 7:2; იგ. 3:11; 14:29; 15:1; 16:32; 25:15; ზირ. 1:29; 2:4; 4 ეზრ. 10:15; მათე 5:39; რომ. 5:3; 12:12; 15:4; 2 კორ. 6:4; გალატ. 5:22; ეფეს. 4:2; 1 თეს. 5:14; 2 თეს. 1:4, 7; 1 ტიმ. 6:11; 2 ტიმ. 2:3; 12; ებრ. 10:36; 11:25; 12:1; იაკ. 5:7; 1 პეტ. 1:6; 2:19; 3:14; 17. 4:1; 2 პეტ. 1:6

მოთმინე და სულგრძელ არს ღმერთი. დაბად. 6:3; გამოსლ. 34:6; რიცხ. 14:18; ფს. 8:15; 102:8; 144:8; ეკლ. 8:12; სობრ. 11:22; 15:1; ეს. 30:18; იოელ 2:13; იონა 4:2; ნაუმ 1:3; მათე 18:27; რომ. 2:4; 1 ტიმ. 1:16; 2 პეტ. 4:9

მოლოქ კერაბი. ლევ. 18:21; 20:2. ენოდა მელქომ. 1 ნემტ. 20:2; იერ. 49:1; ამოს. 1:15; სოფ. 1:5. მოლოქისათვის კუალად განიხილე. 3 მეფ. 11:5, 7; 4 მეფ. 23:10

მონათა და მწვეალთა, გინა მონისა ძეთა ერთგულობით თანამდებთა. დაბად. 16:4, 6; 24. 30:25; 31:4; 39:6; გამოსლ. 21:2, 20; 4 მეფ. 5:20, 25; იგ. 14:35; 17:2; 19:10; 29:19; ეკლ. 2:7; ზირ. 7:22; 10:28; იერ. 34:8, 9; იოელ 2:29; ლუკა 12:37, 45; საქ. მოც. 12:13; 1 კორ. 7:21; ეფეს. 6:5; კოლ. 3:21; 1 ტიმ. 6:1; ტიტ. 2:9; 2 პეტ. 2:18

მორწმუნეთა იჴსნის ღმერთი საზოგადოს წარწყმედისა და უღოთთა შეერთებისაგან. დაბად. 6. 7. 8. 19. გამოსლ. 8:22; 9:4, 6, 26; 10:23; 11:7; რიცხ. 16:20, 26, 31; იერ. 39:18; დან. 6:22; 2 პეტ. 2:7

მორჩილება ჯერ-არს ღმრთისა და ბრძანებათა მისთა და რომელნიცა ერჩიან, სასყიდელი მიიღონ. დაბად. 12:14; 17:9, 23, 22; 26:5; გამოსლ. 1:17; 15:26; 20:6; 22:2, 25; ლევ. 20:22; 26:3, 11; 2 სჯ. 4:40; 7. 11. 13:4; 17:15; 18:15; 24:8; 27:10; 28:1, 12; ისუ 6. 22:1; 1 მეფ. 12:14; 15:22; 4 მეფ. 10:30; 2 ნემტ. 7:17; იგ. 1:18, 33; 15:31; ეს. 1:19; 28:18; 5:2; იერ. 7:23; 11:4; 17:24; 35. დან. 3:16; 2 მაკაბ. 7:30; მათე 4:19; 7:14; 8:21; 15:3; 17:5; 25:3; ლუკა 5:4; 10:16; იოან. 2:7; საქ. მოც. 4:19; 5:32; რომ.

16:19; ფილპ. 2:8, 12; 1 თეს. 4:3; 5:18; იაკ. 1:2; 1 პეტ. 1:22

მოსე იშვა ლევისაგან. გამოსლ. 2:1; 6:20; საქ. მოც. 7:20. მოკლა მეგვიპტელი და იელტოდა. გამოსლ. 2:12, 15. მოიყვანა სემფორა მადიამელი ცოლად. გამოსლ. 2:21. მიივლინა ფარაოს თანა ეგვიპტედ. 3:10; 5:1; 6:12; 7. 8. 9. 10. მოიქცა ეგვიპტედვე ცოლითა და შვილითურთ. 4:20. ლოცვა-ყო ფარაოსათჳს. 8:13, 30; 9:28, 33; 10:17. ლოცვა-ყო ერისა თჳსისათჳს. 14:15; 17:4, 11; 32:11, 13, 31; რიცხ. 11:2; 14:1, 13, 17; 21:7; 2 სჯ. 9:18, 26. მოილო პირველი მჯულის ფიცარი. გამოსლ. 31:8. შემუსრა ერის კერპმსახურებისათჳს. გამოსლ. 32:19. მოილო მეორედ ფიცარნი. 34:28. დიდებულ იქნა პირი მისი, რომელსა ვერ მიხვდინან ერნი ისრაილისანი. 34:30; 2 კორ. 3:7. მიავლინა მსტოვარნი ქუეყანასა ჯანანელთასა. რიცხ. 13. 2. გამოვლინათჳს თავისა თჳსისა, ვინათგან ღმრთისა მიერ იყო მოვლინებული. რიცხ. 16:28, 13. იხილა ქუეყანა აღთქმისა და მოკვდა. 20:12; 27:12; 2 სჯ. 34:1, 5. გამოჩნდა ქრისტეს ფერისცვალებასა. მათე 17:3; მარკოზ 9:3; ლუკა 9:30. სრულ-იქმნა. ზირ. 45:1. ეშმაკი და მიქელ მთავარანგელოზი შეიცილნენ მოსეს გვაშსა ზედა. იოელ 9

მოსლვად უფლისა მოლოდინი ჯერ-არს. მათე 24:42; 25:13; 26:40; მარკოზ 13:33; ლუკა 12:40; 21:34; რომ. 13:12; ეფეს. 6:18; კოლ. 4:1; 1 თეს. 5:6; 1 პეტ. 4:7; 5:8; გამოსლ. 3:3; 16:15

მოყვანისი ჭეშმარიტნი და მტკიცენი. 2 სჯ. 13:6; 33:9; 2 მეფ. 3:27; 13:14; 15:19; 20:8; ფს. 40:10; 54:14; იგ. 14:20; 18:24; 27:10, 19; ზირ. 6:7; 7:20; 9:12, 14; 22:25; 37:10; იერ. 9:4; 12:6; 41:1; დან. 11:26; მიქ. 7:5; მათე 10:35; ლუკა 12:53; იოან. 13:18; 1 თეს. 2:14

მოციქულთ უდიდეს არს ქრისტე. ებრ. 3:1

მოციქულნი გამორჩივნა მონაფეთაგან. ლუკა 6:13. წარავლინა ურიასტანს ქადაგებად სასუფევლისათვის ღმრთისა. მათე 10. ლუკა 9:2, 6. გარეშე იქცენ. 9:10. წარავლინა, რათა ყოელსა სოფელსა ახარებდენ. მათე 28:19; მარკოზ 16:15; ლუკა 24:46; იოან. 15:16, 27; 20:21; საქ. მოც. 1:8; 10:42

მოციქულნი განსწავლდენ მატრიანთა მიერ. 2 ტიმ. 4:13. ნუგეშინის-იციმდეს სწავლათა კითხვითა. 1 ტიმ. 4:13, 15. მსოფლიონი და მარადის დღე და ღამე მათდა შეთვისებულნი. საეკლესიოსა ბრძანებასა ნუ შეერთვან. ზირ. 38:26, 37

მოციქულნი გამორჩივნა ღმერთმან უწინარეს სოფლის დაბადებისა. ეფეს. 1:4

მოციქულთა საკვირველებანი ჰპოო წმიდათა თანა.

მოციქულთა და წინასწარმეტყველთა მიიღეს სული ღმრთისა. გამოსლ. 4:12; 2 მეფ. 23:2; დან. 9:10; ზაქ. 7:7; მათე 10:20; მარკოზ 13:11;

¹ უკერთხთა S.

იოან. 14:17; საქ. მოც. 1:5; 2:4; 4:31; 9:17; 19:6; 1 კორ. 2:12; 12:3; 2 კორ. 13:3; 1 თეს. 4:8; 2 ტიმ. 3:16; 1 პეტ. 1:11; 2 პეტ. 1:21

მოძაგება ბოროტისა. ფს. 96:10; 138:21; ამოს. 5:15; 6:8; რომ. 12:9; გალატ. 5:21; ეფეს. 5:18; 1 თეს. 5:7

მოძაგებისათვის ჰპოო მტერობასა თანა.

მოძღვრება მოციქულთა მიერ აღწერილინი, გინა დაუნერვლენი მტკიც დასაცულ არიან. რომ. 16:17; 1 კორ. 11:3, 34; გალატ. 1:8, 11; 2 თეს. 2:14

მოძღვრება მოციქულთა ქრისტეს მოძღვრება არს. ლუკა 10:16; 1 კორ. 14:37; 2 კორ. 2:14, 17; 7:12; გალატ. 1:11; 1 თეს. 2:2; 13:14

მონაშენი ოდესმე მართალნი ოდესმე ცრუნი. გამოსლ. 20:16; 23:1; რიცხ. 35:30; 2 სჯ. 5:20; 17:11; 19:15; 18:3 მეფ. 21:10; ფს. 26:12; 34:11; იგ. 6:19; 14:5; 19:5, 9; 21:28; 24:28; 25:18; დან. 13:34; მათე 18:16; 19:18; 26:59; 28:13; მარკოზ 10:19; იოან. 8:17; საქ. მოც. 6:11; რომ. 13:9; 2 კორ. 13:1; 1 ტიმ. 5:19; ებრ. 10:28. სრულიად ჰპოო ტყუილსა თანა.

მონყალებისათვის ჰპოო კეთილმოქმედებისა თანა.

მპარაობათა განგდება და განშორება. გამოსლ. 20:15; 21:17; 22:1; ლევ. 19:11; 2 სჯ. 5:19; 24:7; ისუფ. 7:1, 19; ტომ. 2:21; 2 მაკაბ. 12:40; იგ. 6:30; ოსე. 4:2; მათე 19:18; იოან. 12:6; 1 კორ. 6:10; გამოცხ. 9:21

მპარაობა არს სიტყვისა ღმრთისა და ჭეშმარიტებისა სწავლისა შურაცხყოფა და გაცულება. იერ. 23:30; იოან. 10:1

მსახურებასა ღმერთი ვარეგანისა საქმისაგან შინაგანსა სურვილსა კაცთასა უმეტესდ მიითულავს. 2 სჯ. 5:9; 6:5; 11:13; 26:16; 28:47; 30:2; ისუფ. 22:5; 1 მეფ. 12:20; ეკლ. 7:31; ეს. 29:13; 64:11; მათე 15:8; 22:37; იოან. 4:23

მსახურთა ბოროტთა საქმენი ვიეთთა კაცთაგან, ვითარცა კეთილნი ღმრთისანი, შიერაცხებიან. მათე 7:22; მარკოზ 9:37, 38; ლუკა 9:49. რომელთათვის ბრძანებულ არს სმენა და არა საქმით ქმნა. მათე 23:3

მსაჯულთა განჩინება რიგი და ურიგობა. გამოსლ. 18:13, 21; 21:22, 23. ლევ. 19:15; 24:11, 23; 2 სჯ. 1:13, 16; 17:18:15; 23:1; 27:19; ისუფ. 7:19; 1 მეფ. 8:1; 12:5; 1 ნემტ. 19:6; ფს. 81: იგ. 18:5, 19; 24:23; 28:15; ზირ. 4:10; 10:1; 42:12; ეს. 5:16; 10:1; იერ. 5:26; ლუკა 18:2; 23:1, 13, 23; იოან. 7:24; 8:15; იაკ. 2:4

მსაჯულნი ისრაილისანი სჯიდეს ოთხას ერგასის ნელ. საქ. მოც. 13:20

მსაჯული სრულიად სოფლისა არს ღმერთი. ჰპოო ღმერთსა თანა.

მსაჯულ ექმნებიან წმიდანი სოფელსა ამას. სიბრ. 3:8; 5:1; მათე 19:28; 1 კორ. 6:2; იუდ. 14

მსხვერპლისა საიდუმლო პირველთაგანვე თქმულ არს და განთქმულ. ლევ. 26:9, 10, 11, 12; ფს. 22:5; 109:4; ეს. 2:2, 3; 19:19, 20; 56:7; 61:6; 66:19, 20, 21; იერ. 31:31; 33:16, 17, 18; დან. 12:11; ამოს 9:11; მალაქ. 1:10, 11

მსმსხვერპლთა საიდუმლოები პირად-პირადითა სახითა ძულსა აღთქმასა შინა მოსწავებულ არს. დაბად. 14:18; 22:13; გამოსლ. 12:5, 23; 25:30; 29:2, 15; ლევ. 21, 13; 3:12; 4:23; 5:7, 11; 6:15; 9:8; 14:4; 16:3; 19:21; რიცხ. 15:24; 18:17; 1 მეფ. 21:4; 3 მეფ. 19:6; 4 მეფ. 4:41; დან. 8:12. ენოდების სამარადისო შენირვა. დან. 11:31; 12:11. არა მოაკლდეს სანირავთა მსხვერპლი. იერ. 33:18, 21

მსხვერპლისა საიდუმლონი ქრისტეს მიერ განწესებულ არს. ლუკა 22:19 და მონაფეთა მისთა მიერ სწავლებულ. საქ. მოც. 13:2

მსხვერპლისა საიდუმლოსა წსენებასა ჰყოფს პავლე. 1 კორ. 10:16; 11:23

მტერი არა თუ ყოველსა ადგილსა სამტერებულ არს. 1 მეფ. 14:14; 17:43; 2 მეფ. 21:20; 3 მეფ. 20:4 მეფ. 14:8

მტერისა ზავი განუწყატრებლად არა სარწმუნებულ არს. 1 მეფ. 24:17; 26:21; 2 მეფ. 3:26; 1 მაკაბ. 12:24

მუცელი აქვან ვიეთთა ნაცულად ღმრთისა. რომ. 16:18; ფლპ. 3:19

მუწლი ყოველთანი მოდრკენ უფლისათვის. ფს. 21:30; ეს. 45:24; რომ. 14:11; ფლპ. 2:10

მქადაგებულთა მწყემსთა და წინასწარმეტყველთა მსახურებათათვის. 1 მეფ. 12:23; ეს. 58:1; 61:1; იერ. 1:5; ეზეკ. 3:1, 9, 12, 21; 33:2, 7; საქ. მოც. 3:18, 24. სრულიად ჰპოო ეპისკოპოსთა რჩეულებასა და მსახურებასა თანა.

მღვდარება ჰპოო უფლისა მოსლევასა თანა.

მღვდელნი შუგლიერი და შესანირაენი მათნი. გამოსლ. 29:44; 30:7; ლევ. 10:1, 6, 9; 21:22. 24:3; რიცხ. 3:10; 4:5, 11; 10:8; 18:1, 7; 2 სჯ. 21:5; 1 მეფ. 2:28, 35; 1 ნემტ. 6:49; 2 ნემტ. 26:17; ეზეკ. 44:15, 20; ებრ. 5:7; 10:11

მღვდელთა სიმრავლე ძულსა შუგლსა შინა. 1 ნემტ. 23:3. ხოლო აღრიცხულ იქმნა ოცდათურამეტეი ათასი.

მღვდელთა განწესებულ შესამოსელნი, და სამკაულნი და სამსახურებელნი. გამოსლ. 28:29:1; 39:1; 40:12; ლევ. 8:1, 8

მღვდელთა მიეცემოდინ ათეული და პირველ ნაყოფნი. რიცხ. 5:9, 10; 18:8, 11; 2 სჯ. 18:3. რათა საქმართა უზრუნველად იმსახურებოდენ და მოცალე იყუნენ შუგლისათვის ღმრთისა. 2 ნემტ. 31:4. სრულიად ჰპოო ათეულსა თანა.

მღვდელთა შუგლიერი მისაცემელი ცხოვნებისა სასოებისათვის. გამოსლ. 29:25; ლევ. 2:3, 10;

5:13; 6:9, 19; 7:6, 32; 10:13; 24:9; რიცხ. 3:48; 5:9; 18:8, 11, 28; 2 სჯ. 18:1; 1 მეფ. 2:28; 2 მეფ. 12:16; 16:6; 6:54; 2 ნემსტ. 31:4; 2 ეზრ. 10:36; ზირ. 45:25

მღვდელთა უკეთურთათვის და რისხვანი მათნი. რიცხ. 16. 1 მეფ. 2:22; 3:13; 3 მეფ. 2:26; ეს. 3:11; იერ. 2:5; 8:7; ოსე 4:6, 9; 5. მლაქ. 1. 2:1, 8; 1 მაკაბ. 7:5, 9, 21

მღვდელი არს მსაჯული, არა მხოლოდ მჯულისა და აღთქმისა, არამედ ხილულთაცა. 2 სჯ. 17:9, 12; მალაქ. 2:7

მყუდროებისთვის ჰპოო მშვიდობასა თანა.

მშკობა რომელიმე უამითი, რომელიმე სამარადისო. დაბად. 13:6, 8; 26:22; 45:24; ლევ. 26:6; რიცხ. 6:26; ზირ. 25:2; 28:15, 19; იერ. 29:7; მათე 5:9; მარკოზ 9:49; ლუკა 14:32; საქ. მოც. 9:31; რომ. 12:18; 1 კორ. 14:33; ეფეს. 4:3; 2 ტიმ. 2:22; ებრ. 12:14; იაკ. 3:18; 1 პეტ. 3:11; გამოცხ. 6:4

მშკობა შინაგან უხილავი, რომელი არს შორის ღმერთისა და მეგობრისა მისისა. ეს. 2:4; 9:6; 11:6, 7; 66:12; ოსე 2:14, 20; მიქ. 4:3; ზირ. 9:10; ლუკა 2:14; 24:36; იოან. 14:17; 16:33; 20:19; საქ. მოც. 10:36; რომ. 5:1; ეფეს. 2:14; ფილპ. 4:7

მშკობასა და ნყალობასა ცრუ ნინასწარმეტყველნიცა ქადაგებენ. იერ. 6:14; 8:8, 12; 14:13; 23:16; ეზეკ. 13:10, 16; მიქ. 3:5; 1 თეს. 5:3

მშობელთა მიერ შვილთათვის. დაბად. 18:19; 21:19; 24:2; 25:6; 34:4; 29:49; გამოსლ. 10:2; 12:26; 13:13, 14; 21:10; ლევ. 19:29; რიცხ. 30:6; 2 სჯ. 4:9; 6:7, 20; 11:19; 21:19; 22:15, 19; 32:46; ისუ 6. 4:21; 1 მეფ. 2:23; 3:13; 3 მეფ. 2:1; ტობ. 1:10; 4. 10:13; 14:5, 11; იობ. 1:5; ფს. 77:3; იგ. 1:8; 4:1; 5:7; 11:19; 13:24; 19:18; 20:7; 22:6, 15; 23:13; 29:17; ზირ. 4:23; 7:25; 8:11; 17:1; 25:10; 26:13; 30:1, 11; 33:32; 42:5; დან. 13:3; 1 მაკაბ. 2:49, 66; 2; მაკაბ. 6:24; 7:20, 21, 27; მათე 10:37; ეფეს. 6:4; კოლ. 3:21; 2 ტიმ. 3:15; ტიტ. 2:4

მცონარებისთვის 2 მეფ. 11. იგ. 6:6; 10:4, 26; 12:11; 13:4; 18:8; 19:15, 24; 20:4, 13; 21:25; 24:30; 26:13; 28:19; ზირ. 33:26; ეზეკ. 16:49; რომ. 12:11

მწირ ვართ და წარმავალ სოფლისა აბის ცხოვრებისაგან. დაბად. 15:13; 23:4; 47:9; 1 ნემსტ. 29:15; ფს. 38:13; 118:19; 2 კორ. 5:8; ფილპ. 3:20; ებრ. 11:13; 1 პეტ. 2:11

მწირთა კეთილისყოფა ჯერ-არს. დაბად. 18:2; გამოსლ. 22:21; 2 სჯ. 19:33; 23:22; რიცხ. 15:15; 2 სჯ. 10:18; 14:21; 24:14, 17; 26:11; ეზეკ. 22:29; 47:21; ზაქ. 7:10

მწირთა კეთილი მადლი პოეს. 3 მეფ. 8:41; 4 მეფ. 5:11

მწვანელებელი და ურწმუნონი უტყენა ღმერთმან, მართალთა გამოსაცდელად. მსჯ. 3:1; 1 კორ. 11:19

მწვანელობა პირველადვე მოციქულთა უამითგანვე იწყო. 1 ტიმ. 1:20; 2 ტიმ. 2:18; 1 იოან. 2:18; 2 იოან. 7. გამოცხ. 2:15

მწვანელებელთა უკანასკნელ გამოჩინება უწინარესვე ითქუა. მათე 24:5, 24; იოან. 5:43; 1 ტიმ. 4:1; 2 ტიმ. 3:1; 2 პეტ. 2:1; 3:3; იუდ. 18.

მწვანელებელთა განვეკრძალებოდეთ. 2 სჯ. 13:1; მათე 7:15; რომ. 16:17; 2 ტიმ. 2:17; 3:5; 2 თეს. 3:14; ტიტ. 3:10; 1 იოან. 2:18; 2 იოან. 10.

მწვანელებელი ბოროტად წარმოაჩინებენ პირველად ქმნილთა. გამოცხ. 2:14

მწვანელებელი ჯერ-არს, რათა განვიოცნეთ ჩუენგან. 2 სჯ. 13:5; 18:20; 3 მეფ. 18:40; 4 მეფ. 10:25

მწვანელობა არს მეძაობა სულიერი, ჰპოო მეძავეობასა თანა.

მწვანეილი და თივანი მსწავლ წარმავალ არიან და კაცნიც მსგავსად მისსა. ფს. 89:6; 128:6; ზირ. 14:15; ეს. 40:6; იაკ. 1:10; 1 პეტ. 1:24

მწყემსთა და მთავართა და სხუათა მნეთა თანა-აც ველქუემეთა მათათვის ღვნა და მოურნეობა და უფროსად სარწმუნოებისაგან შეცთომილთა მოქცევა. იგ. 27:23, 24; სიბრ. 6:23, 26; ეზეკ. 34:4; მათე 18:12; ლუკა 15:4; იოან. 10:11; 13:1; 17:9; 11. 18:18; საქ. მოც. 20:22, 28, 31; რომ. 9:2, 3; 12:7, 8; 1 კორ. 4:14; 2 კორ. 11:28, 29; გალატ. 3:9

მხიარულება და შუება¹ მყუდროებით ჯერ-არს. 1 ნემსტ. 29:9; 2 ეზრ. 12:24; ფს. 67:4; ლუკა 1:14; 1 თეს. 1:6; 5:16

მკეცი და პირუტყუნი არა ბოროტად საჭმერებელ არს. დაბად. 33:13; გამოსლ. 23:12; რიცხ. 22:23, 28; 2 სჯ. 5:14; 22:10; იგ. 12:10; ეკლ. 7:24

6

ნაას მეფე ამონელთა, განწყო აბიას. 1 მეფ. 11:1. მოკუდა. 2 მეფ. 10:1

ნაას, რომელსა ჩუენ მიერ ეწოდების იესე, მამა აბიგალისა. 2 მეფ. 17:25

ნაასონ ძე ამინადაბისი. მთავარი და დუქსი ტომთა იუდასთა. რიცხ. 1:7; 2:3; 7:12

ნაასონ ძე ამინადაბისი. მათე 1:4

ნაბალ კაცი უსჯულო. 1 მეფ. 25:25, 26

ნაბოთე, რომელი მოიკლა აქაბის მიერ თვისისა ეენაისათვის. 3 მეფ. 21:2, 13

ნაბუზარდან ქონდაქარი მეფისა ბაბილოვნელისა, რომელმან დაარღვივა

¹ შუბა S.

ტადარი უფლისა და ზღუდე იერუსალიმისა და
ერნი დაშთომილთაგანი. და ყოველივე
ჭურჭელი წარიღო ბაბილონად. 4 მეფ. 25:8;
იერ. 39:9, 11; 52:12

ნაბუქოდორნოსორ მძლავრი მეფე ბაბილოვნისა.
იერ. 22. 6, დაიპყრა ეგვიპტე. 4 მეფ. 24:7; იერ.
46:2. მოვიდა იერუსალიმად. 4 მეფ. 24:1, 10;
25. 1; იერ. 39:1. წინასწარმეტყველებისაებრ.
25:8; 32:28. აღმართა ხატი ოქროსა. დან. 3:1.
შვიდთა თთვეთა მწყეტოთა თანა იქცეოდა. 4:28,
30. საზარლად ამპარტავანი და უფროს
ყოველთა მეფეთასა სიბოროტე გარდარია.
ეს. 14:2, 8

ნადბ და აბიუდ ცეცხლით დაინვენეს. ლევ. 10:1;
16:1; რიცხ. 3:4; 26:61

ნადბ მეფე ისრაილისა. 3 მეფ. 14:20. მოკუდა.
15:28

ნათან ძე დავითისი. 2 მეფ. 5:14. სახელ-ედვა
მატათიად. ლუკა 3:31

ნათან წინასწარმეტყველი მიივლინა დავით
მეფესა თანა. 2 მეფ. 7:4; 12:1

ნათანელ მთავარი ტომისა იზაქარისა. რიცხ. 1:8

ნათანელ იხილა ქრისტემან. იოან. 1:47. ქრისტე
გამოეცხადა ნათანელს. 48

ნათელ არს ქრისტე. ეს. 9:2; 42:6; 49:6; 60:1, 19;
იოან. 1:5; 8:12; 9:5; 12:35, 46; 1 იოან. 1:5; 2:8

ნათელ არიან ქრისტიანენი. იგ. 4:18; ეს. 62:1; მათე
5:15; რომ. 2:19; ფილპ. 2:15

ნათელღებულნი მიიღებენ სულსა წმიდასა. საქ.
მოც. 2:38; 19:5. და შეიმოსენ ქრისტეს.
გალატ. 3:27. სიკუდილისა მისისა მიერ
ნათელ-იღებენ. რომ. 1:3. ერთ გუამად მისა
ნათელ-იღებენ. 1 კორ. 12:3, 27

ნათელღებული სვიმონ მოგვი. საქ. მოც. 8:13

ნათელღებული საქურისი. საქ. მოც. 8:38

ნათელღებული კორნილიოს ნარმართი. საქ. მოც.
10:47

ნათლისღება ქრისტეს მიერ ბრძანებულ არს.
მათე 28:19; მარკოზ 16:16; იოან. 3:5

ნათლისღება ასწავეს მოციქულთა და
ალასრულესცა. საქ. მოც. 2:38, 41; 8:12, 36;
9:18; 10:47; 16:15, 33; 19:4; 22:16; რომ. 6:3; 1
კორ. 1:14; გალატ. 3:17; ეფეს. 4:5; ებრ. 6:2

ნათლისღება აცხონებს. 1 პეტ. 3:26

ნათლისღების განბანა მეორედ შობა არს. ტიტ.
3:5

ნათლისღება აპკოც ცოდვთა. დაბად. 17:14; ეს.
44:3; ებუკ. 36:25; ზაქ. 13:1; მათე 18:14; 28:19;
მარკოზ 1:4; 16:16; იოან. 1:33; 3:5; საქ. მოც.
2:38; 8:12, 38; 16:33; 18:8; რომ. 6:3, 4, 5, 6; 1
კორ. 6:11; ეფეს. 5:26; კოლ. 2:11; ტიტ. 3:5;
ებრ; 10:22; 1 პეტ. 3:21

ნათლისღება მეორედ არა ჯერ-არს. ეფეს. 4:5;
ებრ. 6:4; 10:26. გამოაჩინა სახითა რათამე.
დაბად. 17:14; 1 კორ. 10:2

ნათლისღება იოანესი. მათე 3:6; 21:25; მარკოზ
1:4; 11:30; ლუკა 3:16; 7:29; 20:4; იოან. 1:25, 33;
3:23; საქ. მოც. 1:5; 11:16; 13:24; 19:3

ნათლისღება სინანულად იქადაგების. მარკოზ
1:4; ლუკა 3:3; საქ. მოც. 2:38; 13:24; 19:3; რომ.
6:3; კოლ. 2:12

ნათლისღების სახელი მოასწავებს ვნებასა. მათე
20:22; მარკოზ 10:38; ლუკა 12:50

ნათლისღება სულის წმიდითა და ცეცხლითა.
მათე 3:11; მარკოზ 1:8; ლუკა 3:16; იოან. 1:33;
საქ. მოც. 1:5; 2:4; 11:15

ნათლისღება ჩჩვილთა ჯერ-არს. დაბად. 17:14;
გამოსლ. 4:24, 25, 26; მათე 11:28; 18:3; 19:13;
მარკოზ 10:14; ლუკა 18:15; იოან. 3:5; საქ.
მოც. 2:39, 41; 16:15, 33; 18:8; 1 კორ. 1:6; 10:2;
15:22; 1 ტიმ. 2:4

ნათლისღება წერილთა შინა ოდესმე
განმანათლებულად აღინერების. ებრ. 6:4.
ოდესმე განახლებად. ებრ. 6:6

ნათლისღება ქრისტესი. მათე 3:15; მარკოზ 1:9;
ლუკა 3:21. ქრისტეს ნათლისღებაზედ
გარდამოქდა სული წმიდა. მათე 3:16; მარკოზ
1:8; ლუკა 3:21; იოან. 1:33

ნათლისცემა ქრისტეს მიერი მონაფითურთ.
იოან. 3:22; 4:2

ნათელღებულნი სახლეულითა. საქ. მოც. 16:15,
33; 18:18; 1 კორ. 1:14

ნათესავთა თანდაცემა უშჯულოება არს დიდი.
ლევ. 18:6, 7; 20:11, 14; 2 სჯ.; 22:3; 1 კორ. 5:1:2

ნაომ ქადაგა ნინევს. ნაუმ 1. 2. 3.

ნაქორ პაპა აბრაჰამისი. დაბად. 11:23, 25

ნება ჩუენი მიუტეოთ ნებასა ღმრთისასა. 1 მეფ.
3:18; 2 მეფ. 10:12; 15:20; 1 მაკაბ. 3:60; მათე
6:10; 26:39; მარკოზ 14:36; ლუკა 22:42; საქ.
მოც. 21:14; 1 კორ. 4:19; ებრ. 6:3; იაკ. 4:15.
სრულიად ჰპოო განდგომილთა თანა.

ნება ღმრთისა. მათე 7:21; 12:50; მარკოზ 3:35;
იოან. 6:39; რომ. 12:2; ეფეს. 5:17; კოლ. 1:9; 1
თეს. 4:3; 1 ტიმ. 2:4; 1 იოან. 2:7

ნება ღმრთისა არა არს, რათამცა წარწყმდეს
ვინმე. ებუკ. 18:23; იოან. 6:39; 1 ტიმ. 2:4; 2
პეტ. 3:9

ნებასა საქმისაებრ მიითუალავს ღმერთი. დაბად.
20:3, 6; 22:9; 2 მეფ. 11:14; 12:9; 3 მეფ. 21:19.
სრულიად ჰპოო გულსა თანა.

ნებროთ ძლიერი და მწვე მონადირე. დაბად. 10:8

ნეუმია მზარეულთუხუცესი არტაშერისა. 2 ეზრ.
1:11. მიივლინა ურიასტანად აღსაშენებულად
დარღვეულებისა მათთვის. 2:9. სახელ-ედვა
ათერსატა. 8:9

ნემან მთავარი, მეფისა ასურისა, განიწმინდა
კეთროვნებისაგან. 4 მეფ. 5:14; ლუკა 4:27

ნეტარება გინა ნეტართა სიხარული და ცხორება
საუკუნო. სიბრ. 3:7; 5:1, 16; ეს. 25:9; 30:29;
49:10; 60. 64:2; იერ. 31:3, 8, 13; დან. 12:13;
მათე 13:43; 19:28; 25. მარკოზ 12:25; ლუკა
9:33; 16:21; 22:29; იოან. 16:20; 17:2, 24; რომ.
8:30; 1 კორ. 2:9; 5:4; 2 კორ. 10:3, 4; 2 ტიმ. 4:8;
ებრ. 10:35. 12:23; იაკ. 1:12; 1 პეტ. 1:4, 8; 5:4;
გამოცხ. 2. 3. 7:9, 15; 14:1; 21. 22.

ნეტარება, რომლისა საქმითა მოიღებინ. ეს. 25:9;
მათე 2:23; 25:34; მარკოზ 10:40; იოან. 3:15, 16,
36; 5:24; 20:29; საქ. მოც. 2:21; 15:11; 16:31;
რომ. 1:16; 10:4; ეფეს. 1:13; 2:6; 1 თეს. 5:9; 2
თეს. 2:13; 2 ტიმ. 1:18; ტიტ. 1:1; 3:5; ებრ. 5:12;
1 პეტ. 1:9

ნექოვ მეფე მევვიპტელთა. 4 მეფ. 23:29; 2 ნემტ.
35:20; 36:3

ნემტნი ნანილნი ნმადათანი, გინა სამოსელნი
მათნი, რომელიცა ღმრთისა მიერ აქუნდეს და
მის მიერ იქმოდეს ღმერთი სასწაულთა,
ვითარცა ხალენი ელიასი. 4 მეფ. 2:14. გუამი
ელისესი. 4 მეფ. 13:21. სამოსელი ქრისტესი.
მათე 9:20; 14:36. ოლარი პავლესი. საქ. მოც.
19:12. აზრდილი პეტრესი. საქ. მოც. 5:15

ნიერობ ასული საულისი. 1 მეფ. 14:49. მიეთხოვა
დავითს ცოლად. 18:17

ნიკანორა დუქსი ლევსიასი. 1 მაკაბ. 3:38.
დუქსივე იქმნა დიმიტრის ერისა. 7:26.
დაიქდა დაწუა ტაძრად. 7:34. გარდმოაგდეს.
7:43; 2 მაკაბ. 15:28

ნიკოდემოს ფარულად მონაფე ქრისტესი. იოან.
3:1; 7:50; 19:39

ნინევი აღაშენა ასურ. დაბად. 10:11. შეინანეს.
იონა 3:5. დაემკო ნინევი. ტობ. 14:5; ნაუმ 1.
სოფ. 2:13. აღდგენ სასჯელსა და დასაჯნეს
დამბრძალნი პურიანი. მათე 12:41

ნოე ძე ლამეჩისი. დაბად. 5:30. ქადაგი
სიმართლისა ღმრთისა. 2 პეტ. 2:5. შემზადა
კიდობანი. დაბად. 6. შევიდა კიდობნად. 7:1, 7.
გამოვიდა კიდობნით. 8:15. მოიღო სასწაული
სარწმუნოებით. 9:8, 14. განესრულა. ზირ.
44:17

ნოემია ცოლი ელიმელიქისი. რუთ. 1:2

ნუგეშინისცემა გლახაკთა ჰპოო წყალობასა
თანა.

ა

აესოსთს ჰპოო იესოს თანა.

ო

ოგ მეფე ბასანიას. მოიკლა. რიცხ. 21:33; 2 სჯ. 3:2;
29:7; 31:4; ფს. 135:20

ოზია მღვდელი, შეინყნარა ზაქიორ სახიდ
თვისად. ივდ. 6:19. ხუთთა დღეთა უწინარეს
აუწყა მონყალეება უფლისა. 7:23

ოზია (რომელსა ეწოდა ოსია) მეფე იუდასი.
ბრძოდა ფილისტმელთა და წარმდებდა იწყო
მღვდლებრ მსახურება და კმევა.
განკეთროვნდა და მოკლდა. 2 ნემტ. 26:17, 20,
23. სახელ-ედეა აზარია. 4 მეფ. 15:1. ეწოდა
ოზია. მათე 1:9

ოლომფორე მთავარი ნაბუქოდორნოსორისა.
წარმოემართა ისრაელსა ზედა. ივდ. 2:4.
გმობდა ღმერთსა. 6:1. მოიკლა ბეთული. 7:1.
მახვილითა თვისითა წარეკვეთა თავი. 13:8.
თავი მისი ქალაქისა ზღუდეს. ზედა დადებულ
იქმნა სახილველად. 14:1. ყოველი ლაშქარი
ასურასტანისა ლტოლვილ იქმნა. 15:1

ონია მღვდელთმოდლუარმა შეწირა
პელიოდიასათს. 2 მაკაბ. 3:32. მოიკლა. 4:34

ონისიფორესთვის ევევრა პავლე წყალობის
მიცემად. 2 ტიმ. 1:14

ორგულეებისათს 1 მეფ. 15:11; 18. 2 მეფ. 5:2, 7; 4
მეფ. 1:6, 9; იობ. 8:13; 13:16; 15:34; 20. 27:8;
36:13; იგ. 30:13; ზირ. 1:36; 19:24; ეს. 29:13;
38:2; იერ. 9:8; ეზეკ. 33:30; მალაქ. 3:13; 2
მაკაბ. 6:24; მათე 2:7, 16; 6:5; 15:7; 16:3; 22:18;
23. 24:51; მარკოზ 7:6; ლუკა 11:44; 12:1, 56;
18:11; საქ. მოც. 5:1; 8:18; 13:8; რომ. 2. გალატ.
2:13; 1 თეს. 5:22; 1 ტიმ. 4:2; 2 ტიმ. 3:5; 1 პეტ.
2:11

ორებ და ზებ. მოისრნეს. მსაჯ. 7:25

ორმოცთა დღეთა მარხვა მოასწავა მოსემ.
გამოსლ. 24:18; 34:28; 2 სჯ. 9:9, 18. ელიამ. 3
მეფ. 19:8. ქრისტემანცა. მათე 4:2. იძიე
მარხვასა თანა.

ოქოზია ძე იორამ მეფისა იუდასი. 4 მეფ. 8:24.
იელტოდა მაკედონად. პირისაგან იეუსა და
მოიკლა. 9:27. აქენდა შემდეგად მისსა იოვას
მეფეს. 16 ნემტ. 3:11

პ

პავლე პურია ტომისაგან ბენიამენისა. რომ. 11:1;
ფილმ. 3:5. მობილი და აღზრდილი ტარსოსა
შინა. საქ. მოც. 22:3. სდენიდა ქრისტიანეთა.
9:1; გალატ. 1:13; 1 ტიმ. 1:13. მოიქცა მხოლო.
საქ. მოც. 9.

პავლე მოძღვარი წარმართთა. რომ. 11:13; 15:16;
გალატ. 2:2, 8; 1 ტიმ. 2:7; 2 ტიმ. 1:11. ქადაგა
ანტიოქიას. საქ. მოც. 13:16. იკონიას. 14:1.
ლუსტრას. 14:6, 13. თესალონიკეს. 17:1.
ბერიას. 17:10. ათინას. 17:22, 28. კორინთეს.
18:1. მიხადეს მაკედონიას. საქ. მოც. 16:9.
შეპყრობილ იქმნა. 21:27. აღყუანებულ იქმნა
კესარიად. 23:23, 30. მიყუანებულ იქმნა
რომედ. 27. 28. წარდგა ნინაშე ნეროისა. 2
ტიმ. 4:17

პაულემ არავის დაუმძიბა ტვირთი. საქ. მოც. 20:33; 2 კორ. 11:9, 11; 12:13; 1 თეს. 2:9; 2 თეს. 2:8. პირველად ეწოდებოდა საელე. საქ. მოც. 7:59; 9:1; 13:1

პარვათა განმორება და განგდება. იძიე მპარავთა თანა.

პასექის დღესასწაულის განწესება და დღესასწაულობა. გამოსლ. 12. 13:6; 23:15; 34:18; ლევ. 25:5; რიცხ. 9:2, 11; 28:17; 2 სჯ. 16:1, 5; ისუ 6. 5:10; 4 მეფ. 23:21; 2 ნემტ. 30:1, 15; 35:1; 1 ეზრ. 6:19; 2 ეზრ. 1:10; 7:10; ეზეკ. 45:21; მათე 26:19; მარკო 14:12; ლუკა 22:7

პასქორ ჰპოო ფასკურსა თანა.

პატივი კაცთაგან მიღებადი არარა დიდ არს. რიცხ. 16:1; მსჯ. 9:1; 1 მეფ. 10:27; 2 მეფ. 15:1; 3 მეფ. 1:5; ესთ. 3:1; 6:6; ზირ. 9:16; 10:29, 30; იერ. 9:23; მათე 6:1; 8:4; 9:30; 17:9; 20:21, 26; მარკო 1:44; 5:43; 7:36; 8:26; 9:8; 10:35, 43; ლუკა 22:24; იოან. 6:15; 8:50; 12:43; საქ. მოც. 10:26; 14:14; გალატ. 6:3; ფლპ. 2:3; 1 თეს. 2:6; 1 პეტ. 5:3; 3 იოან. 9. გამოცხ. 19:10; 22:9

პატივი ღმრთისაგან ჰპოო დიდებასა თანა.

პატივი მშობელთაგან ჰპოო მშობელთა თანა.

პატივი შეილთაგან ჰპოო ძესა თანა.

პატივნი ცოდვათანი არათუ სრულიად ყოველთავე მეყსა შინა მიეტყუების მოტყუებითა შენდობისათა. რიცხ. 14:20, 22, 23; 2 მეფ. 12:13, 14; 24. 1 ნემტ. 21.

პეტრეს მოუწოდა ქრისტემან. მათე 4:18. აღიარა ქრისტე. 16:16. ეწოდა სიმონ. 4:18; 10:2; იოან. 20:2. სახელ-ედვა კეფა. იოან. 1:42; 1 კორ. 1:12; 3:22; 9:5; გალატ. 2:9. ეწოდა სიმონ, ძე იონასი და სიმონ იონასი. მათე 16:17; იოან. 21:15. უარ-ყო ქრისტე და შეინანა უარისყოფა. მათე 26:69, 70, 72, 75. ქადაგა და თქუა. საქ. მოც. 1:16; 2. 3:12; 4:1; 10:34. მკელობელი განკურნა. 3:4. ეძინა საპყრობილეს. შინა. 12:3

პეტრე თავი მოციქულთა. მათე 10:2; 16:18, 22; ლუკა 22:31; იოან. 21:17

პილატე და პეროდე მეგობარ იქმნეს. ლუკა 23:12. პილატემ დასაჯა ქრისტე უბრალოდ. მათე 27:24; იოან. 19:16

პირველნაყოფთა ჯერ-არს ღმრთისათჳს შენირვა და მღვდელთა მისათჳს. გამოსლ. 23:19; 34:26; ლევ. 23:10; რიცხ. 18:13; 2 სჯ. 18:4; 26:2, 10; 2 ნემტ. 31:5; 2 ეზრ. 10:35, 37; ტომ. 1:7; იგ. 3:9

პირველთა გზანი საძიებელ და დასაცუელ არიან. ხოლო ახალთანი საძაგელ. იგ. 22:28; ზირ. 8:11; 39:1; იერ. 6:16; რომ. 16:17; გალატ. 1:6, 7, 8; 1 ტიმ. 6:20; 2 ტიმ. 4:3; 2 პეტ. 3:17; 1 იოან. 2:24; 2 იოან. 7. იუდ. 18:19, 20

პირმშონი მეგვიპტელთანი მოიხრნეს. გამოსლ. 12:29; ფს. 77:51; 134:8; 135:10

პირმშონი ღმრთისათჳს შენირვიან. გამოსლ. 13:2; 22:29; 34:20; ლევ. 27:26; რიცხ. 3:13; 8:17; 2 სჯ. 15:19; 1 მეფ. 1:24; ლუკა 2:23

პირმშობისა დამტკიცება და უღარესობა. დაბად. 25:31; 49:3; 2 სჯ. 21:15; 2 ნემტ. 21:3

პირმშონი ოდესმე საძულელ ღმრთისა იქმნეს. დაბად. 48:17; 49:4; რომ. 9:13; შეცოდება და პატიუნ მისნი¹. დაბად. 37:23; მსჯ. 1:24; 1 მეფ. 23:19; ეს. 22:15; 2 მაკაბ. 3:4; 4:1; 10:20; 13:21; მათე 26:14, 47

პირუტყვთა ჳმარება ჳვეცთა თანა ჰპოო.

პოპლიოსმან ისტუმრა პაულე. საქ. მოც. 28:8

პტოლემეოს გარე-მოიცვა ანტიოქია. 1 მაკაბ. 1:19. თავს-იღვა მეგობრობა ალექსანდრეს, ძის ანტიოხოზისი. 10:51. ბრძოდა ალექსანდრეს და მოკუდა. 11:1, 18

პტოლემეოს, რომელსა ერქუა გუამ მაღალი. 2 მაკაბ. 10:12. შესვა ნამალი მაკედონელი თვისითა ნებითა და მოკუდა. 10:13

ჟ

ჟამსა შინა ყოველივე კეთილი დასაცუელ² არს. ეკლ. 3:1; 8:5; ზირ. 20:6; 32:20; რომ. 12:11

ჟამი სიტყვისა კეთილ სარწმუნოსა. იძიე სიტყუასა თანა.

რ

რააბ მეძაქმან ქალაქად იერიქოდ მივილინებულნი მსტოვარნი ისტუმრა და შეინყნარნა. ისუ 6. 2:1; იაკ. 2:25. განერა თჳს ტომითურთ. ისუ 6. 6:17, 23

რაბათ მოცულ იქმნა. 2 მეფ. 11:1; 12:26; 1 ნემტ. 20:1

რაბია გინა პრაქსა, პურია, რომელმან თავი თჳსი მახვილითა მოიკლა. 2 მაკაბ. 14:37; 41.

რაფიელ ანგელოზი უფლისა.. მკურნალი და ნინამდღუარი ტობიასი. ტომ. 5:5; 6. 12:12

რაფსაკ მზარეულთუხუცესი სენექერიმისა. 4 მეფ. 18:17. ეს. 36:2

რაჰქაელ მწყისიდა ცხოვარსა მამისა თჳსისასა. დაბად. 29:9. მიეთხოვა იაკობს ცოლად. 29:28. ნარიპარა კერპი მამისა თჳსისა. 31:19. შობასა ძნიადა მოკუდა. 35:17

რებეკა ასული ბათოელისა. დაბად. 22:23. ცოლი ისაკისი. 24:50. შობა მარჩბიენი. 25:24

რესფა ხარჭა საულისი, რომლისა თანა შევიდა აბენერ. 2 მეფ. 3:7. სცივდა გუამსა ძელთა დამოკიდებულსა. 21:10

¹ პატივი მისნი S.

² დასაცულ S.

რეკაბ მამა იონადახისი, მეგობარი იეუმ მეფისა
ისრაილისა. 4 მეფ. 10:15

რეკაბა ცოლი სალმონისი. 1 ნემტ. 2:11; მათე 1:5

რისხვა რაოდენთა ბოროტთა მშობელ არს.
დაბად. 4:5; იობ. 5:2 იგ. 12:16; 14:3; 15:18;
17:19; 19:19; 27:3; 29:22; ეკლ. 7:10; ზირ. 25:22;
28:6; 14; 30:26; მათე 5:22; ლუკა 4:28; გალატ.
5:20; ეფეს. 4:26; კოლ. 3:8; ტიტ. 1:7; იაკ. 1:19

რისხვასა შინა უმრავლესი გუემანი იქმნებიან
ვიდრე ბრძოლათა შინა. დაბად. 27:42; იგ.
22:24; 29:32; ზირ. 8:19; მათე 2:13

რობუამ ძე სოლომონისი, მეფედ იუდასა
დაიდგინა. 3 მეფ. 12:1. განუდგეს ისრაილნი
რობუამს. და მიერთვნენ იერობამს. 12:19.
უბრძანა ღმერთმან, რათა არა ბრძოდეს
ისრაილთა. 2 ნემტ. 11:2. ბრძოლა-ყო სისაკ,
მეფისა მეგვიპტელისა, მიმართ. 12:2, 9.
მოკუდა. 3 მეფ. 14:31. მეფე იქმნა მის წილ ძე
მისი. 15:1

როკვათა განწყობათა და შემომღებელთა
მათათეს. გამოსლ. 23. 6:19; მსჯ. 11:34; 21:21;
2 მეფ. 6:14; ფს. 149:3; 150:4

რომაელთათეს ჰპოო პრომაელთა თანა.

რუბენ პირმყო იაკობისი, იშვა. დაბად. 29:32.
შეაგინა სარეცელი მამისა თვისისა. 35:22.
ამისთვის მიეცა პირმშობა მისი ძეთა
იოსებისათა. 49:4; 1 ნემტ. 5:1. ენება განრინება
ძმისა თვისისა. დაბად. 37:21, 27, 29. ეტყოდა
მამასა ორთა მისთა ძეთა მონყვედასა, თუმცა
არა მოაქციოს ბენიამენ. 42:37; ძეთა
რუბენისთა პირველად მიეცა სიმდიდრე.
რიცხ. 32:2 სჯ. 3:12; 29:8; ისუ 6. 1:12; 13:23.
მოისრნეს. 4 მეფ. 10:33. განისახლნეს
ასურასტანელთა ქვეყანასა. 15:29.
წინასწარმეტყველებისაებრ. დაბად. 49:4.
აღაშენეს საკურობეველი. ისუ 6. 22:10. წინა-
აღუდგეს აგარიანთა. 1 ნემტ. 5:19

რუთი მოაბელი. რუთ. 1:4. მიიყვანა ბოოს და შვა
იობედ. 4:13. 1 ნემტ. 2:12; მათე 1:5

ს

საბა ეძიებდა მეფობასა და თავი მოიკლა. 2 მეფ.
20:22

სადუქ ძე აბიათარისა, იქმნა მღვდელმძღვან. 3
მეფ. 2:35

სადუქეველი არა აღიარებენ აღდგომასა
შკუდართასა. მათე 22. 23. საქ. მოც. 4:1; 23:8

საზრდელი, რომელი ურიათაგან შეურაცხ არს.
გამოსლ. 21. 28. 22. 31. ლევ. 3:17; 7:23; 11:4;
17:10, 13; 19:26; 2 სჯ. 12:16, 23; 14:7, 10; 1
მეფ. 14:32

საზრდელი და სანმელი შეებითა და
განცხრობითა. ეს. 5:12; ეზეკ. 16:49; ლუკა
16:19; 21:34; რომ. 13:13; გალატ. 5:21; 1 პეტ.

4:3; 2 პეტ. 2:13. სრულიად ჰპოო
მთვრალობასა თანა.

საზრდელის მიღება მადლობით ჯერ-არს, ჰპოო
ვედრებასა თანა.

საზრდელის განრჩევა მისალმებელად. დაბად. 1:29,
30; 2:17; 3:11; 9:4. გამოსლ. 12:9; 13:6; 21:28;
22:31; 29:34; ლევ. 6:24; 7:18; 11:4; 17:27; 19:7;
22:8; 23:14; რიცხ. 6:4; 18:10; 2 სჯ. 12:16; 14:3;
ტობ. 1:12; ივდ. 12:2; დან. 1:8; 2 მაკაბ. 7:1;
მათე 12:4; მარკოზ 2:23; ლუკა 6:1; საქ. მოც.
15:29

სათქმელად გვიმს სიტყუანი ჭეშმარიტებისანი,
რომლითაცა ან ვემუნებით. გამოსლ. 22:28;
ფს. 14. იგ. 13:2; 24:26; 25:11; 29:20; ეკლ. 5:2;
ზირ. 7:37; მათე 5:37; 12:36; ეფეს. 4:29; 5:3;
კოლ. 3:8; 1 პეტ. 3:10

საკურობეველი საზორავი. გამოსლ. 30:1, 10;
35:25; 40:10

საკურობეველი საკმეველთა. გამოსლ. 27:1; 28:1;
რიცხ. 7. 2 მეფ. 24:25; 3 მეფ. 18:32; 4 მეფ.
16:15; 2 ნემტ. 1:5; 4:1; 15:8; 1 ეზრ. 3:2; ეზეკ.
43:13; 1 მაკაბ. 4:47; 5:3

სალმანასარ მეფე ასურელთა, განვიდა
პირველად პირისპირ სამარიას და გარე-
განასხნა ისრაილნი ოზია მეფითურთ
ასურასტანად. 4 მეფ. 17:6. ორგზის ტყვე
იქმნა სამარია. 18:9

სალმობა და წყლულება და პატიჟნი ცოდვათანი.
გამოსლ. 15:26; ლევ. 26:16; რიცხ. 12. 2 სჯ.
7:15; 28:27, 60; 2 მეფ. 24:15; 4 მეფ. 5:27; 2
ნემტ. 21:18; იოან. 5:14

სალპადას, რომელ არს ზალპადას. ასულთა
მისთა ითხოვს სამკვიდრებელი. რიცხ. 27:7;
36:2; ისუ 6. 17:3

სალხინებელი, რომელ არს ადგილი შესაკრებელი
სულთა, რომელნი წირვითა და ლოცვითა და
ქუელისსაქმითა გამოიწუნებიან ჭეშმარიტად.
2 მაკაბ. 12:43, 46; მათე 5:25; 12:32; ლუკა
12:58; 1 კორ. 3:15; ფილპ. 2:10; 2 ტიმ. 1:18; 1
იოან. 5:16; გამოცხ. 5:3, 13

სამარია, რომელი შემდგომად მიტრაპოლ იქმნა.
ათთა ტომთა ისრაილთა აღუშენა. 3 მეფ.
16:17, 24. მოცულ იქმნა ასურასტანელთა
მიერ. 4 მეფ. 6:24. კუალად მოიციეს
ასურასტანელთა სამ წელ და დიაპყრეს და
აღწერეს ერნი. 4 მეფ. 17:5. ძინად
სამარიასათეს წინასწარმეტყველებს. ეს. 7:30;
9:7; ეზეკ. 23. ოსე. 8. 13. ამოს 3:12; მიქ. 1:5

სამარიტელთა არა ენებათ სიტყვისა ღმრთისა
შენყნარება. ლუკა 9:52. შეიწყნარეს სიტყუა
ღმრთისა. საქ. მოც. 8:5

სამარიტელმან შეიწყალა მონყლული
ავაზაკათაგან. ლუკა 10:33

სამარიტელი ეტყოდა ქრისტეს. ჯურღმულსა
ზედა. იოან. 4:7

სამების გამოსახვა და გამოჩინება. დაბად. 1:26; 11:7; 18:2; გამოსლ. 3:6, 15, 16; 4:5; ფს. 32:6; ეს. 6:3; 34:16; 48:16; 61:2; მათე 3:16; 10:20; 17:5; 28:19; ლუკა 4:18; იოან. 3:35; 14:16, 26; 15:26; 16:3; 1 იოან. 5:7

სამეი გინა სემეი მივილინებულ იქმნა რობუამისა თანა. 3 მეფ. 12:22; 2 ნემტ. 11:2; 12:5, 7

სამოელ 1 მეფ. 1:20. მიყუანებულ იქმნა სახლსა უფლისასა, სელომს. 1:24. უნოდა უფალმან. 3:4, 10. შეკრიბნა ისრაილნი ყოველივე მასეფთად, და ღალად-ყო უფლისა მიმართ ისრაილთათჳს. 7:5, 9. დაადგინა ძე თვისი მსაჯულად ისრაილისა. 8:1. უბრალო ყოფისათვის თვისისა 12:3. სიკუდილისათჳს აგაგისა. 15:33. დავითს სცხო მეფედ. 16:13. მოკუდა სამოელ. 25:1. შემდგომად სიკუდილისა ეჩუენა საულს. 28:15, 16; ზირ. 46:23. იქების. 46:16

სამოსლის დაპობისათჳს. დაბად. 44:13; ისუ 6. 7:6; მსჯ. 11:35; 1 მეფ. 4:12; 2 მეფ. 13:31; 3 მეფ. 21:27; 4 მეფ. 5:78 6:30; 11:14; 18:37; 19:1; 22:11, 19; ესთ. 4:1; იერ. 36:24; იოელ 2:13; 1 მაკაბ. 2:14; 3:45; 4:31; 11:71; მათე 26:65; საქ. მოც. 14:13; 16:22

სამსონ იშვა. მსჯ. 13:24. ანგელოზის ხარებისაებრ. 13:3. შერთო ცოლი თემნათემს და მოკლა ლომი. 14:1, 5, 10. მავნებელ ექმნა ფილისტიმელთა და მრავალი მძლავრება დამართა. 15:4, 8. მოკლა თავი. 16:29, 30

სამწყსო ღმრთისა არს ერი მისი. გამოსლ. 19:5; 2 სჯ. 7:6; 14:2; იოან. 1:11; ეფეს. 1:14; 1 პეტ. 2:9

სანაბლალტ მთავარი სამარისი. მცდელობდა დახრწევად ტაძრისა შენებისაგან. 2 ეზრ. 2:10

სანთელთა და ლამპართა ტაძართათჳს განწესებულთა. 2 ნემტ. 4:20

სააფირა ეცრუა სულსა წმიდასა და დაეცა ქვეყანასა ზედა და მოკუდა. საქ. მოც. 5:1, 8

სარა ასული რაგოელისა, მიეთხოვა ტობითას ცოლად. ტობ. 7:10, 15

სარუია შპოო შარუიასა თანა.

სარწმუნოება მატანეთა შინა სხვასა და სხვა რიგად იხილვებიან, ესე იგი არს ერთგულებით და ქვემარტებით. ღმრთისა აღთქმად და მარხვა. ფს. 32:4; ეფ. 11:5; გოდ. 3:23; ოსე 2:20; 5:9; რომ. 3:3. ქვემარტისა სიტყვისა სმენითა დაჯერებისათჳს. დაბად. 39:16; 44:31; ლევ. 6:2; ზირ. 22:28; იერ. 42:5; 1 მაკაბ. 10:27; 1 ტიმ. 2:7. ძლიერებისათჳს საღთოთა სიტყვისა. სიბრ. 1:2; 3:14; ამბ. 2:4; მათე 8:13; 9:22; 17:20; მარკოზ 5:34; ლუკა 5:20; რომ. 3:21; 4:3; 5:1. უკუდაებისა სარწმუნოებისა გამოხატვით სურვილისა მიერ. ამბ. 2:4; მათე 9:22; 5:28; მარკოზ 5:34; 10:52; ლუკა 7:50; რომ. 3:22; გალატ. 5:6; ებრ. 11. მკუდარ არს სარწმუნოება თვნიერ სიყვარულისა. მათე 7:21, 2; 1 კორ. 13:2; 15:2;

იაკ. 2:20. პირობისა და აღთქმისათჳს. 1 ტიმ. 5:12. რწმუნებისათჳს. იაკ. 1:6

სარწმუნოებასა სიყვარული უაღრეს არს. შპოო სიყვარულსა თანა.

სარწმუნოება საცხორებელი, რომელი სიყვარულისა მიერ იქმნების დიდად, ძლიერ არს. მათე 9:28 22:29; 21:22; მარკოზ 16:16; ლუკა 18:42; იოან. 1:12; 3:15, 16, 36; 6:35; 7:38; 11:25; 14:12; 20:29; საქ. მოც. 3:16; 10:53; 15:9; 16:31; რომ. 1:16; 3:22; გალატ. 3:8; ეფეს. 2:7; ებრ. 11:6

სარწმუნოება თვნიერ საქმეთა არა განგუამართლებს. 1 კორ. 13:2; გალატ. 5:6; იაკ. 2:24

სარწმუნოებასა თავით თვისით ეწოდებიან საქ. მოც. კეთილი. ფილპ. 1:6

სარწმუნოება ერთ არს. 4:5

სარწმუნოებისა მართლისა მოქმედსა მიეცემის სიმართლე და ცხორება. დაბად. 15:6; მარკოზ 16:16; ლუკა 1:45; 8:48; 23:41; იოან. 5:24; 17:3; საქ. მოც. 13:38; 16:31; რომ. 3:22; 4:3, 22, 5; 10:1, 10. ფილპ. 1:29; ებრ. 4:3; 1 პეტ. 2:6

სარწმუნოებისა გამოცხადება პირველად მათ უქმს, რომელნი არიან ეკლესიისა მსაჯულნი. გალატ. 2:2

სარწმუნოება წარმართთაგა გამოაჩინა ღმერთმან. იერ. 39:18; მათე 8:5; 13; 15:28; ლუკა 7:9; 10:33; 17:16; იოან. 4:47; საქ. მოც. 10:3; 18:6

სასმელი გულისწყრომისა და რისხვისა. ფს. 59:5; 74:9; ეს. 5:17; იერ. 25:15; გამოცხ. 16:19

სასმელი ვნებისა. მათე 20:22; 26:39; მარკოზ 10:38; ლუკა 22:42; იოან. 18:11

სასოება უღმრთოთა ცუდ იქმნას და რომელნი ესვენ მას, უბადრუკ არიან ყოვლითურთ. 4 მეფ. 18:21; იობ. 8:13; 11:20; 14:19; 20:4; იგ. 10:28; 11:7, 23; 25:19; სიბრ. 5:15; ზირ. 5:1, 10; ეს. 28:15, 18; 30:2, 12; 57:11; იერ. 9:12; 17:7; 1 მაკაბ. 2:62

სასოება მართალთა არათუ ხილულთა მიმართ, არამედ ღმრთისა მიმართ: და მისისავე აღთქმისა ზედა დაფუძნებულ არს. დაბად. 26:5; მსჯ. 7:2, 4; 1 მეფ. 4:3; 17:45; 22:1; 3 მეფ. 20:28; 1 ნემტ. 19:13; 2 ნემტ. 2:7; 3:7; 16:7; 20:15, 20; ივდ. 9. ფს. 9:11; 13:6; 21:5, 10; 24:2; 30:2; 39:5; 61. 70:1; 90:2; 113:9, 10, 11; 141:6; 145:5; იგ. 3:9; ზირ. 2:6, 12; 13:9; 33:9; 34:14; ეს. 26:4; 29:19; 30:1, 15; 13:1; 36:7; 40:31; იერ. 2:33, 7; 7:4; 9:24; 17:7; 39:18; გოდ. 3:24; ეზეკ. 29:6; ოსე 2:6; მიქ. 7:5, 7; ნაუმ 1:7; 1 მაკაბ. 3:18; მათე 10:37; 12:21; რომ. 5:2; 8:24; 2 კორ. 5:2; კოლ. 1:27; 1 თეს. 1:3; 1 ტიმ. 1:1; 6:17; ებრ. 3:6; 1 პეტ. 1:13

სასუფეველი ღმრთისა იძულების. მათე 11:12; ლუკა 16:16; გალატ. 5:16; გამოცხ. 2. 3. 21:7

სასუფეველი ღმრთისა სასულიერო არს, ან და საუკუნოდ. დაბად. 49:10; რიცხ. 24:17; 1 მეფ. 2:10; 7:9, 10; 16:23; 18:11; 29:2, 4; ფს. 2:2, 6; 9:8; 21:28; 44:7; 71:1; 109. 144:11; ეს. 9:6; 11. 3:16; 40:9; 42:1; იერ. 23:5, 6; 33. ეზეკ. 34:23; 37:24; დან. 2:44; 4:33; 7:14, 27; 9:24, 25; ოსე 3:5; მიქ. 4:1, 4; 5:1; ზაქ. 9:9; მათე 13. ლუკა 1:28; 12:31, 32; 22:29; 23:2; იოან. 6:14; 12:4, 34; 18:33, 36; 1 ტიმ. 1:17; ებრ. 1:8; 2:9

სასყიდელი თანამედბ არს მოქმედთავს. დაბად. 4:7; 15:1; ფს. 118:113; იგ. 11:18; სიბრ. 5, 16; 10:17; ზირ. 2:8; 11:24; 18:22; 36:18; 51:30, 38; ეს. 3:10; იერ. 31:16; მათე 5:12; 6:1; 10:32, 41; 20:8; მარკოზ 9:40; ლუკა 6:35; 10:7; იოან. 4:36; რომ. 4:4; 1 კორ. 3:8; 1 ტიმ. 5:18; გამოცხ. 22:12

სასწაულთა მომავალთათვს. დაბად. 9:12; გამოსლ. 31:13; ისუ 6. 2:18; 1 მეფ. 2:34; 10:1; 2 მეფ. 5:24; 4 მეფ. 19:29; ტობ. 5:3; ეს. 38:7; ლუკა 2:12

სასწაულთა მოსაქსენებელი გარდასრულთათვს. გამოსლ. 12:3, 8; რიცხ. 15:38; 16:38, 40; 17:10; ისუ 6. 4:6

სასწაულნი და მოქმედებანი, რომელნი იქმნებიან კელითა მათითა ყოვლად ძლიერისაგან: ქუმშარიტება, სიმართლე და სახიერება ღმრთისა მიერ მოეცებიან. გამოსლ. 4:26; 7:17; 16:12; ისუ 6. 3:10, 14; 3 მეფ. 13:4; 17:14; 18:38; 20:13, 18; 4 მეფ. 5:14; 20:9; მათე 8:26; 9:2; 14:28

სასჯელი განდრეკილი. ზირ. 11:9; მათე 7:1; 12:7; ლუკა 6:37; 7:31; იოან. 7:24; 9:16; საქ. მოც. 28:4; რომ. 2:1; 14:4, 13; 1 კორ. 4:5; 1 ტიმ. 5:21; იაკ. 4:11

სასჯელი ღმრთისა უკანასკნელი, ვინათგან ქრისტე დასასრულსა სოფლისასა მსაჯულ არს. 1 მეფ. 2:10. სრულიად ჰპოო დღეთა უკანასკნელთა თანა.

სასჯელთა შინა ჯერ-არს გამოწველივა. საქმისა და ცნობა მიზეზისა. დაბად. 3:11; 11:5; 18:21; გამოსლ. 3:8; 23:2; 2 სჯ. 23:6; 17:9; 19:18; ისუ 6. 7:19; 22:13; მსჯ. 20:3, 12; იგ. 18:13; ზირ. 11:7; დან. 13:51; 1 მაკაბ. 7:7

სასჯელი კაცთა ჰპოო ეჭვსა თანა.

სატანა ჰპოო ეშმაკსა თანა.

საულ ტომისაგან ბენიამინისმან მოიძია კარაული. 1 მეფ. 9:3. ცხებულ იქმნა მეფედ სამოელის მიერ. 10:1; 11:14; საქ. მოც. 13:21. მცნებისაგან. 1 მეფ. 9:15. და სცნა ამონენლი. 11:11. შესწირა მსხვერპლი. 13:9. მიელო მეფობა მისი. 13:13; 15:22, 26, 28; 16. ქოთებდა სულისაგან არანმდისა. 16:14; 18:10; 19:9. ეძიებდა დავითს მოკლავდ. 19:10. სდევნიდა მას. 23. მოსწვეიდნა მღვდელი უფლისანი. 22:18. ჰკითხვიდა დედაკაცსა ულუქსა. 28:7. მოიკლა თავი თვისი. 31:4. ძენი მისნი მოსრნეს. 2 მეფ. 21:8, 9

საუნჯე მცირე სანატრელ არს, უფროსად შესაყარებელ. ოსე 9:1; მათე 6:19; 19:21; მარკოზ 10:22; ლუკა 12:22, 23; 18:23; იოან. 6:26; 2 კორ. 4:18

საფუძველ არს ქრისტე. 1 კორ. 3:11; ეფეს. 2:20; 1 პეტ. 2:6. საფუძველნი არიან მოციქულნი. ეფეს. 2:20; გამოცხ. 21:14. უფროსლა პეტრე. მათე 16:18; იოან. 21:15, 17. რომლისა სარწმუნობა არა, ოდეს მოაკლდეს. ლუკა 22:31, 32

საქებელ არს ღმერთი უწინარეს საზრდელის მიღებისა და შემდგომად ალებისა. 2 სჯ. 8:10. ჰპოო მადლობასა თანა.

საქმეთა ღირსი მისაგებელი და სასყიდელი მისი. ფს. 118:112; იგ. 11:18; ზირ. 36:18; ეს. 3:10; მათე 5:12; 10:42; 16:27; 25:34; რომ. 2:6; 1 კორ. 15:28; 2 კორ. 5:10; 2 ტიმ. 4:8; ებრ. 6:10; 10:35; 11:26; იაკ. 2:24; გამოცხ. 20:7, 8; 22:12

საქმენი ბოროტანი არა ნება არს ღმრთისა და პატიუთა ღირს არს. დაბად. 3:11; 4:7; 6:3, 5, 6, 7; 7:4, 9, 6; 11:4; 17:14; 18:20; 19:11, 24, 26; 20:3; 42:21; 44:16; გამოსლ. 3:9; 7:8, 9; 10:11; 12:14; 21:22; 31:13; 32:9, 27, 28, 33; ლევ. 10:12

საქმენი კეთილნი წინაშე ღმრთისა უსასყიდლოდ გუეზებოს და სასყიდელი მოგვეცემის. 4:4; 5:24; 6:8, 9; 8:20, 21; 27:7; 22:16; 26:4, 5; 29:32; გამოსლ. 1:20; 20. 23:22, 25; ლევ. 11:43, 44, 45

საქმით შეერთება მადლსა ღმრთისასა ჰპოო თავისუფლებას თანა.

საქმისა კეთილისა ქმნა თანა გვაცს, რათა კეთილი სასყიდელი მოვილოთ. ფს. 118:112; მათე 5:12; 2 ტიმ. 4:8; ებრ. 11:26. საქმეთა შინა ურთიერთს არა შესცოდონ კაცთა. 2 პეტ. 1:10; 1 იოან. 3:6, 9; 5:18

საქმეთა კეთილთა საქსენებელი. 4 მეფ. 20:3; იობ. 6:2, 3; ფს. 17:21, 22, 25; 131:1; ეს. 38:3

საქმენი კეთილნი, რომელნიცა არიან, ჰპოო კეთილობასა თანა.

საქმენი ქმნილნი მოყვასსა ზედა - რაცა თავისა თვისათვის უნდეს, მას ზედაცა იგი ქმნას. უკეთო არა შეიყვარებს ღმერთი არცა კეთილსა, გინა ბოროტსა. ეს. 37; 23; იერ. 1:19; ზაქ. 2:8; მათე 25:4; საქ. მოც. 9:5; 1 კორ. 8:12

საყვირსა დაბერვენ ანგელოზნი აღსასრულსა სოფლისასა. მათე 24:31; 1 კორ. 15:52; 1 თეს. 4:15

სანყაული, რომლითა მიუწყოთ მოგენწყოსთ. გამოსლ. 21:23; მსჯ. 1:7; 1 მეფ. 15:33; 2 მეფ. 22:25; ფს. 17:21; იგ. 22:33; ეს. 33:1; 65:6; 66:4; იერ. 50:15, 29; 51:49; ეზეკ. 16:59; იოელ 3:7; მათე 7:2; მარკოზ 4:24; ლუკა 6:38

სანყაული და სასწორი და საზომი სწორენი ჯერ-არს და არა მეტ-ნაკლები. ლევ. 19:35; 2 სჯ. 25:13; იგ. 16:11; 20:10; ეზეკ. 45:10; ამოს 8:5; მიქ. 6:11

სახარება ქრისტესი და მისივე ქადაგება. დაბად. 3:15; ეს. 53:1; 55:5; 61:1; მათე 1:21; 11:28; 28:19; მარკო 16:15; ლუკა 2:10; 24:46; იოან. 3:16; 6:35; 8:12; 10:9; 12:46; რომ. 1:16; 3:21, 24; 8:3; 1 კორ. 1:15, 29; 4:15; 15:1; 2 კორ. 5:18; გალატ. 1:6, 11; ეფეს. 1:13; 1 ტიმ. 1:15; 2 ტიმ. 1:8; 2:8; 1 პეტ. 4:17

სახარება მოიღებს სარწმუნოებასა სრულსა, განკრძალვასა და ნუგეშისცემასა და შერისხევასა. მათე 3:7; 5:20, 23; 7:13, 19, 23; 8:12; 9:15; 10:33; 11:12; 12:37, 41; 13:29, 40, 50; 15:13; 16:27; 18:6, 7; 20:16; 22:13, 14; 24:12, 24; 25:12, 13, 30, 41; მარკო 10:21, 31; 13. ლუკა 3:17; 6:24, 25; 9:62; 12:20, 40, 48; 13:5, 26, 30; 16:22; 17:30, 34; 19:22; 20:47, 21; იოან. 5:28; 15:16; საქ. მოც. 5:5, 6; რომ. 1:18, 2, 5, 6; 6:23; 9:18; 11:20, 22; 13:2, 3, 4; 14:12; 1 კორ. 3:13, 17; 5:5; 10:8; 11:29; 15:51; 16:22; 2 კორ. 7:1, 8, 10; 13:5; გალატ. 5:21, 24; ეფეს. 5:5; ფილპ. 2:12; ტიმ. 5:24; ებრ. 9:27; 10:26, 27; იაკ. 4:9; 5:1; 1 პეტ. 4:18; 5:8; 2 პეტ. 1:10, 24; 3:10; იუდ. 15

სახლი სხეულისა ჩუენისა. 2 კორ. 5:1; 2 პეტ. 1:14

სახლი აღსაშენებელი კლდეა ზედა დაემყაროს. ფს. 45:2; მათე 7:24; 16:18; ლუკა 6:48; რომ. 8:35

სედეკია პპოო ზედეკიასა თანა.

სედეკია ცრუ წინასწარმეტყველი. 3 მეფ. 22:11; 2 ნეშტ. 18:10. დაინვა. იერ. 29:22

სელევკოს მეფე ასიისა. 2 მაკაბ. 3:3

სელომნ ადგილი, სადა ქმნეს სახლი ღმრთისა. ისუ 6. 18:18 21:2; 1 მეფ. 1:3. შეკრბენ სელომს ყოველნი ტომნი რუბენისნი. ისუ 6. 22:12. სელომით წარიხვნეს კიდობანი სჯულისა. 1 მეფ. 4:4; იერ. 1:12; 26:6

სემიი სწყევდა დავითს. 2 მეფ. 16:5, 13. შენდობა ითხოვა დავითისაგან. 2 მეფ. 19:18. მოიკლა ბრძანებითა დავითისითა. 3 მეფ. 20:42, 46

სენეერიმ მოიცვა ქალაქი ჰურიასტანისა მოზლუდეილი. 4 მეფ. 18:13; 26:22. 21:1. პკიობდა ღმერთსა. ეს. 36. მოიკლა ძეთა მისთაგან. 4 მეფ. 19:37; ეს. 37:38. სიტყვისაებრ ესაიასითა. ეს. 10:33; 31:8; 33:1

სეონ მეფემან ამორეველთამან არა გზა-სცა საზღვართა თვისითა. წარველად ისრაილთა. რიცხ. 21:23; 2 სჯ. 2:30. მოიკლა მახვილითა. რიცხ. 21:24

სეპფორა პპოო ზიფორასა თანა.

სეიმონ პპოო სიმონ თანა.

სეინიდიხი კეთილთა განსვენებაი არს. იგ. 15:15; ზირ. 13:30; 2 კორ. 1:12; 1 იოან. 3:21

სეინიდიხი ბოროტთა ბორგნულობაი არს. სიბრ. 17:10, 11

სიბა პპოო ზიბასა თანა.

სიბრმე რომელიმე წორციელი რომელიმე გონებათა. დაბად. 19:11; 2 სჯ. 28:28; 4 მეფ. 6:18; ფს. 68:24; 145:8; ეს. 6:10; 29:18; 35:5; 42:7, 16, 18; 43:8; 56:10; 59:10; ტობ. 1:12; სიბრ. 2:21; 2 მაკაბ. 10:30; მათე 15:14; მარკო 8:18; ლუკა 4:19; იოან. 9:1, 4; 12:40; საქ. მოც. 9:8, 18; 13:11; რომ. 1:21; 11:10; 2 კორ. 4:4; ეფეს. 4:18; 2 პეტ. 1:9; 1 იოან. 2:11; გამოცხ. 3:17

სიბრძნე ღმრთიე დამკვიდრებული საქებელ და სარგებელ. 2 სჯ. 4:6; 29:9; იობ. 18:20; 32:78 ეკლ. 7:12; 9:13; სიბრ. 6:13, 16; 7. 8. 9. 10. ზირ. 1. 3. 1, 31; 4:12, 28, 29; 21:12; 24. 39:14; ლუკა 21:15; რომ. 11:33; 1 კორ. 1:17; 2:6, 10; 3:19; კოლ. 2:3; იაკ. 1:5; 3:15

სიზმართა და ხილვათა მიერ ნება ღმრთისა პირველად გამოცხადებოდა. დაბად. 20:3; 28:12; 31:24; 37:5, 9; 40:8; 41:1; 46:2; რიცხ. 12:6; 2 სჯ. 7:13, 15; 1 მეფ. 3:4, 8, 11; 28:6; 2 მეფ. 7:4; 3 მეფ. 3:5, 15; იობ. 7:13; 33:15; დან. 2:1; 7:1; 2 მაკაბ. 15:11, 14; მათე 1:20; 2:12, 13; საქ. მოც. 16:9; 18:9; 23:11; 27:23

სიზმარნი და ხილვანი, რომელნი არა შეინყნარებიან ქრისტეს მოძღურებათაგან და ეკლესიათაგან განკუთვითლ არს. 2 სჯ. 13:1; ეკლ. 5:2; ზირ. 34:1; იერ. 23:16, 25; 27:9; 29:8

სიკელეგ (რომელ არს სიკელა), პპოო ზიკელასა თანა.

სიკიმ, ძე ემორისა, რომელმან მძღაურა დინას და დანვა მის თანა. დაბად. 34:2. მოიკლა. 34:26

სიკედილი არს პატიუი ცოდვისა. დაბად. 2:17; 3:19; რომ. 5:12, 17; 6:23; 1 კორ. 15:21; ეფეს. 2:1; კოლ. 2:13; 1 ტიმ. 5:6; იაკ. 1:15

სიკუდილი თანა-გვაცხ ყოველთა კაცთა. 2 სჯ. 31:14; ისუ 6. 23:14; 1 მეფ. 26:10; იობ. 14:5; ფს. 88:49; ეკლ. 3:2; 8:8; 9:5; ზირ. 17:3; 41:1; იოან. 7:30; 8:20; რომ. 5:12; 6:23; ებრ. 9:27

სიკუდილისა ფამი უცნაურ არს. ეკლ. 9:12; მათე 24:42; ლუკა 12:40; 1 თეს. 5:2; 2 თეს. 2:2; იაკ. 4:13

სიკუდილი სხეულითა მართალთათვის, ვითარცა განსვენება და ძილი არს. 2 სჯ. 31:16; 2 მეფ. 7:12; 3 მეფ. 2:10; 11:21, 43; 14:20; სიბრ. 3:3; მათე 9:24; იოან. 11:11; საქ. მოც. 7:60; 13:36; 1 კორ. 11:29; 1 თეს. 4:13

სიკუდილსა ჩუენსა სიკუდილითა თვისითა სძლო ქრისტემან. ეს. 25:8; ოსე 13:14; რომ. 6:9; 1 კორ. 15:54; 2 ტიმ. 1:10; ებრ. 2:14; გამოცხ. 21:4

სიკუდილი, რომელმანცა მოატყვა თავსა თვისსა. მსჯ. 9:54; 16:29; 1 მეფ. 31:1; 2 მეფ. 17:23; 3 მეფ. 16:18; 2 მაკაბ. 10:13; 14:41; მათე 27:5; საქ. მოც. 1:18

¹ განკუთვითლ S.

სიმართლე სრული სოფელსა ამახ შინა არა მოიგებოს, ვინათგან არა უცოდველ ვართ. დაბად. 6:5; 8:21; გამოსლ. 34:7; რიცხ. 14:18; 3 მეფ. 8:46; 2 ნემტ. 6:36; იობ. 4:17; 9:1, 15, 20; 25:4; ფს. 13:1; 50:7; 52:1; 129:3; 142:2; იგ. 20:9; სიბრ. 12:10; ზირ. 7:21; ეს. 64:4; იერ. 2:19, 20; 30:11; მიქ. 7:2; ნაუმ 1:3; მათე 6:12; ლუკა 17:3, 10; რომ. 3:9, 23; 7. გალატ. 3:22; ეფეს. 2:3; 1 იოან. 1:8. სრულიად კპოო ცოდვილთა თანა.

სიმართლე ჩუენი ველთა შინა ქრისტესითა არს და განმართლება და მიტევება ცოდვილთა არა მიეცემის ღირსყოფით თვინიერ ქრისტესსა. დაბად. 15:6; ეს. 45:25; 53:8, 13; იერ. 23:6; 33:16; დან. 6:22; ამბ. 2:4; ზაქ. 9:11; საქ. მოც. 10:43; 13:39; რომ. 1:17; 3:22, 24; 5:1, 18; 10:4, 10; 1 კორ. 1:30; გალატ. 2:16; 3:11; 5:5; ფილპ. 3:9; ტიტ. 3:7; 1 პეტ. 3:18

სიმდაბლე არს მომადლება ღმრთისა. დაბად. 18:27; 29:31; 41:40; მსჯ. 6:15; 1 მეფ. 1. 2:1, 8; 7:9, 10; 2 მეფ. 6:16, 21; 2 ნემტ. 2:6, 8; 32:26; 33:12; 34:26; იედ. 4:7, 11; 9:16; ფს. 33:19; იგ. 11:2; 16:19; 18:12; 22:22; 25:7; 29:23; ეკლ. 3:18; 7:19; 37:1; 57:15; 66:21; იერ. 1:6; იონა 3:5; მათე 3:11; 5:3; 8:8; 11:20; 15:27; 18:4; 20:26; 21:5; 23:7, 11; მარკოზ 9:34; 10:43; ლუკა 1:48; 9:42; 14:7, 11; 15:19; 18:13; 22:26; იოან. 13:4; საქ. მოც. 10:26; რომ. 11:20; 12:16; 1 კორ. 4:6; 15:8; ფილპ. 2:3; კოლ. 3:12; ებრ. 11:24; იაკ. 1:9; 4:10; 1 პეტ. 5:5; გამოცხ. 4:1; 19:10

სიმეონ იშვა. დაბად. 29:33. მოსრა ლევიტურთ სიკიმელნი. 34:25. ამისთვისცა იყვედრა მამისა თვისსაგან. 49:5. საპყრობილედ შევარდა ეგვიპტეს. 42:25

სიმონ ფარისეველმან ბეთანიას შეიწყნარა უჟალი. მათე 26:6; მარკოზ 14:3; იოან. 12:1

სიმონ მოგვი. საქ. მოც. 8:18, 19, 20, 21, 22; 23:24

სიმტკიცისათვის მორწმუნეთასა. 1 მეფ. 13:13; 16:16; 3 მეფ. 18:4, 13; 4 მეფ. 3:13; იედ. 13:3, 10; სიბრ. 5:1; დან. 13; 1 მაკაბ. 1:65; 2:16, 24; 24:2; 2 მაკაბ. 6:10; 19. 7. მათე 14:3; საქ. მოც. 4:8, 13; 1 თეს. 1:6

სიმშვიდისათვის კპოო მშვიდობასა თანა.

სინანული და თავსდება ცოდვასა. ფს. 6:7; მათე 3:8; ლუკა 3:8; საქ. მოც. 2:33; 8:22; 2 კორ. 7:10. კპოო.

სინანულს ქადაგებს. იერ. 7:3; მათე 3:2; 4:17; ლუკა 3:3, 8; 13:3; 24:47; საქ. მოც. 2:38; 3:19; 8:21; 17:30; 20:21; 26:20

სინანული ჭეშმარიტებითა და არა თუ სახილველად მოქმედითათვის, აღთქმულ არს მიტევება. 2 სჯ. 4:29; 30:2; 1 მეფ. 7:3; 2 ნემტ. 7:14; 20:6; 34:26; იობ. 22:23; ფს. 31:5; იგ. 28:13; ზირ. 17:23; ეს. 1:16; 30:18; 45:22; 55:7; 59:20; იერ. 3:10, 17; 18:8; 29:12; 31:18, 20; ეზეკ. 18:21, 27; 33:14; ოსე 14:2; იოვ. 2:12; იონა 3:8; ზაქ. 1:4; მალაქ. 3:7; ლუკა 15:18; საქ. მოც. 3:19; 26:18, 20

სინანულით ყოფა გვიღირს ვიდრეცა ცოცხალ ვართ. ზირ. 7:24; 18:25

სინანული საქმით. სიბრ. 11:24; ეზეკ. 18:21, 22; მათე 3:2, 8; ლუკა 7. რომლისა სახე არს მაგდანელელი. 15. მაგალითადვე ქე უძღვბისა. 18. გერეთვე მეზვერისა.

სინანული მართალი მარადის დაფარულად წამს. მსჯ. 10:15; 2 მეფ. 12:13; 24:10, 17; 2 ნემტ. 12:6; 33:12; იედ. 4:8; იონა 3. მათე 26:75; ლუკა 7:37, 44; 15:18; 18:13; 19:8; 22:62; 23:41; საქ. მოც. 2:37

სინანული ცრუ და მარადის საჩუენებელი. დაბად. 4:138 27:38; გამოსლ. 8:8; 9:27; 10:16; ისუ 6. 7:20; მსჯ. 1:7; 1 მეფ. 15:24, 30; 24:19; 3 მეფ. 13:6; 21:27; სიბრ. 5:3; იერ. 12:17; 1 მაკაბ. 6:12; 2 მაკაბ. 9:12; მათე 27:4; საქ. მოც. 8:13, 23; ებრ. 12:17

სირცხვილით ნუ ვისებ რცხვენის სახარებისათვის. ფს. 39:11; ზირ. 42:9, 21; მათე 10:33; მარკოზ 8:38; ლუკა 9:26; რომ. 1:16; 2 ტიმ. 1:8

სირცხვილი ჯერ-არს ცოდვათათვის. ზირ. 42:11; ეზეკ. 16:52

სისხლის პკურება. გამოსლ. 24:6; 29:20; ლევ. 1:5, 11; 3:2, 8, 18; 4:6, 16; 7:2; 8:19, 30; 9:18; 16:14, 18; 17:6; 2 ნემტ. 30:16; ეზეკ. 43:20; ებრ. 9:13, 14, 19, 21, 22

სისხლი ქრისტესი დათხეული, რომელ არს პკურებისა ნილ. ებრ. 9:14; 10:19; 12:24; 1 პეტ. 1:22

სისხლის დათხევა დაყენებულ არს. დაბად. 9:4; ლევ. 3:17; 7:26; 17:10, 14; 19:26; 2 სჯ. 12:16, 23; 15:23; 1 მეფ. 14:32; საქ. მოც. 15:20; 21:25

სისხლის დინება დასწყდა. მათე 9:20

სისხლთა უბრალოთა დათხევისათვის. 2 სჯ. 19:5, 11; 27:24; 2 მეფ. 20:9; 3 მეფ. 21:13; 4 მეფ. 21:16; 24:4; 2 ნემტ. 24:22; იგ. 6:17; 28:17; ეს. 26:11; ებრ. 7:6; 22:3; ეზეკ. 22:4; 4 ეზრ. 1:32; მათე 23:34; ლუკა 11:50; გამოცხ. 6:10; 18:24

სისხლი უბრალოთა დათხეული ღალადებს შურისძიებად წინაშე ღმრთისა. დაბად. 4:10; 4 ეზრ. 15:8; გამოცხ. 6:20

სისხლითა ქრისტესითა მოვიყიდენით. საქ. მოც. 20:28; 1 კორ. 6:20; 7:23; 1 პეტ. 1:18; გამოცხ. 5:9

სიტყვა ღმრთისა მარადის წინაშე თუალთა გუაქუნდეს. რიცხ. 15:39; 2 სჯ. 4:1; 6:6, 17; 11:18; ფს. 1:2; იგ. 3:1; 4:1, 20; 6:20; 7:1

სიტყუსაგან ღმრთისა ნუმცა ვინ მიიქცევი. 2 სჯ. 4:2; 5:37; 28:14; ისუ 6. 1:7; 13:6; იგ. 4:27; ეს. 30:21

სიტყუა ღმრთისა წერილთა შინა არა ყოველი ცხადად არს მოცემული. იოან. 14:26; 20:21; 21:25; 1 კორ. 11:34; 2 თეს. 2:15; 2 იოან. 12. 3 იოან. 13.

სიტყუა ღმრთისა არა თუ მხოლოდ სასმენელ და სათქმელ ოდენ არს, არამედ გულით სარწმუნო და საქმით საქნელცა. 2 სჯ. 5:1, 27; 6:1; 31:12; ეს. 29:13; ეზეკ. 33:31; მათე 5:22; 7:24; 15:8; 28:20; ლუკა 6:47; 11:28; 12:47; იოან. 13:17; ებრ. 4:2; იაკ. 1:22

სიტყუსა ღმრთისა შეურაცხებისა პატიჟნი. 3 მეფ. 13:4; 4 მეფ. 17:14, 19; 2 ნემტ. 30:6, 10; 36:15; იგ. 1:24, 28; 28:9; ეს. 28:14. 30:9, 14; 65:10; 66:4; იერ. 2:5; 5:12, 20; 7:13; 16:9, 19; 25:4; ეზეკ. 33:30; მათე 10:14; 11:20; ლუკა 10:10; საქ. მოც. 13:45; 18:6; რომ. 1:21, 30; 2 თეს. 2:10; ებრ. 2:3. სრულიად ჰპოო ურჩებასა თანა.

სიტყუა ღმრთისა დაადგრების უკუნისამდე. რიცხ. 2:19; ტობ. 14:6; ფს. 32:11; 116:2, 6; 118:89; ეს. 40:8; 51:6; 54:10; მათე 5:18; 24:35; მარკო 13:31; ლუკა 16:17; 2:33; 1 პეტ. 1:25

სიტყუა ღმრთისა ძლიერი და შემძლებელი. დაბად. 1. ფს. 32:9; იობ. 38:11; ეს. 46, 10; 55:11; მათე 8:13, 26; მარკო 1:27; ლუკა 5:13, 24; 8:24; 18:42

სიტყუა ღმრთისა საზრდელი არს სულისა. 2 სჯ. 8:3; სირ. 16:26; იერ. 14:16; ეზეკ. 3:3; მათე 4:4; ლუკა 4:4

სიტყუა უქმი არა სათქმელი არს. ფს. 111:5; იგ. 13:3; 15:2, 13; 17:27; 20:15; 21. 23; 25:11; ეკლ. 5:2; 12:10; ზირ. 5:12; 20:7; 23:7; 28:29; 32:18; მათე 12:36; კოლ. 4:6; იაკ. 1:19; ზირ. 23:7

სიტყუა ჟამიერი და კეთილი და სარწმუნო. იგ. 15:23; 25:11; ეკლ. 8:5; ზირ. 11:8; 20:6; 22:9; 33:4. ვითარ სასიტყველ არიან. იობ. 6:29; იგ. 15:4; 16:20, 22; 29:11; ზირ. 4:34; 5:16; 6:5; კოლ. 4:6

სიტყუსგებისათვის კაცად-კაცადსა თანა-გვაცს თავისა თვისისათვის სიტყვის მიცემა ღმრთისა. მათე 12:3[6]; 18:23; 25:31; რომ. 14:12; 2 კორ. 5:10

სიყუარულისა სათნოება უაღრეს არს ვიდრელა სარწმუნოებებისა. იგ. 10:128 მათე 22:38; 25. რომელნიცა განიდევნეს სასძლოსაგან ცოფნი, არამქონებენი სიყუარულის ზეთისანი. მარკო 12:33; 1 კორ. 12:31; 13:1, 8, 13; კოლ. 3:14; 1 ტიმ. 1:5; 1 პეტ. 4:8; 1 იოან. 4:16

სიყუარული ძმათა. დაბად. 13:8; ლევ. 19:18; 1 სჯ. 22:1; 1 მეფ. 18:1; ფს. 132:1; იგ. 10:12; ზირ. 25:2; მათე 7:3; 19:19; 22:38; იოან. 13:14, 34; 15:12; რომ. 12:10; 13:9; 1 კორ. 13. გალატ. 5:14; ეფეს. 4:15, 5; 1; ფილპ. 2:2; კოლ. 3:13, 7; 1 თეს. 4:9; 1 ტიმ. 1:5; ებრ. 13:1; 1 პეტ. 4:8; 1 იოან. 3:14; 4:7. შეყუარება კუთადად მტერთა. გამოსლ. 23:4; 1 მეფ. 24:5, 7; 26:5; 30:11; 2 მეფ. 9:9; 4 მეფ. 6:21; იობ. 31:29; იგ. 25:21; მათე 5:44; ლუკა 6:27, 35; 23:34; საქ. მოც. 7:59; რომ. 12:10. სრულიად ჰპოო სიყუარულსა თანა.

სიყუარული უმეტეს ყოველთასა ჯერ-არს. ჰპოო შეყუარებასა თანა.

სიყუარული ღმრთისაგან თვსთა მათ ჰპოო შეყვარებასა თანა.

სიყმილი მრავალ ნელ და ნაკლულევანობა. დაბად. 12:10; 26:1; 41. 42. 43. 44. 45. 47. გამოსლ. 16:3; 2 სჯ. 28:53, 32, 24; რუთ. 1:1; 2 მეფ. 21:1; 24:13; 3 მეფ. 8:37; 18:2; 4 მეფ. 4:38; 6:25; 8:1; 25:3; 2 ნემტ. 6:28; 20:9; 2 ებრ. 5; ფს. 36:19; ეს. 5:13; იერ. 14:1, 12, 15; 15:2; 29:17; 34:17; ეზეკ. 5:12, 16; 6:11; იოვ. 1; ამოს 4:6; ანგ. 1:6, 10; 2:17; მათე 24. 7; ლუკა 4:25; 15:14; საქ. მოც. 7:11; 11:28; რომ. 8:35; 2 კორ. 9:6; 11:27; გამოცხ. 6:8; 18:8

სიყმილი სიტყუათა ღმრთისა. 1 მეფ. 3:1; 2 ნემტ. 15:3; ოსე 3:4; 4:1; ამოს. 8:11

სიცოფენი ამის სოფლისანი სიბრძნე არს ნინაშე ღმრთისა. 1 კორ. 1:18; 3:19

სიცრუე დაბად. 3:4; 37:19; 39:17; ლევ. 19:11; 2 მეფ. 1:2; 7; 4 მეფ. 5:25; იგ. 6:19; 12:22; სიბრ. 1:11; სირ. 7:13; 20:26; 28; 25:4; ოსე 4:2; იოან. 8:44; საქ. მოც. 5:4, 8; ეფეს. 4:25; კოლ. 3:9

სიცრუვისა და მაჩუენებლობისაგან. განშორება ჯერ-არს. იობ. 15:34; ზირ. 1:36; ეს. 32:6; იერ. 9:6; 2 მაკაბ. 6:24; მათე 23

სიძე სულიერი არს ქრისტი. ეს. 54:5; 62:4; იერ. 31:22; ეზეკ. 16:8; მათე 9:15; 25:1; მარკო 2:19; ლუკა 5:34; იოან. 3. 29. 2 კორ. 11:2; ეფეს. 5:24; გამოცხ. 19:7; 21:2

სიძვისა და ბოროტთა გულისტქმათა და მრუშებათათვის. დაბად. 6:2; 19:5, 31, 33; 38:15; გამოსლ. 22:16; ლევ. 18. 19:29; 20:10, 13; 21:9; რიცხ. 25:1, 6; 2 სჯ. 22:13, 22, 23; 23:17; მსჯ. 19:9, 25; 1 მეფ. 2:22; ტობ. 4:13; იგ. 2:16; 5. 7:10; 22:14; 23:27; 29:3; ეკლ. 7:27; ზირ. 23:25; 25:4; ეზეკ. 22:10; საქ. მოც. 15:20; რომ. 1:26; 1 კორ. 5:1; 6:9, 15; 10:8; ეფეს. 5:5; კოლ. 3:5; 1 თეს. 4:3; 1 ტიმ. 1:10; ებრ. 13:4

სიძვა სულიერი და ჯორციელი განსაზოვრებელ და განსაგდებელ და საღტოლეველ არს. დაბად. 20:28 26:7; გამოსლ. 20:15; ლევ. 18:8; 20:10; რიცხ. 5:13; 2 სჯ. 5:18; 22:22, 30; მსჯ. 19:2; 2 მეფ. 11:2, 4; 12:1, 9; იობ. 24:15; 31:1, 9; ფს. 27:27; იგ. 5:3, 8, 20; 6:24, 32; 7. სიბრ. 3:16; ეს. 57:1; იერ. 2:36; 3:1; 5:7; 13:26; ოსე. 2. 4; 4:2; მათე 5:27; 14:3; 19:9; იოან. 8:3; 1 კორ. 6:10; 1 თეს. 4:3; ებრ. 13:4; იაკ. 4:4

სინმილე შინაგანი და გარეგანი ვითარ განენესების. მათე 23:25; ლუკა 11:39; 2 კორ. 7:1

სინრფოვობით მთქმელნი მრავალგ ზის ბოროტებათაგან შეიძრვის. ისუ 6. 22:22; 1 მეფ. 1:14; 3 მეფ. 18:17; იერ. 35:12; საქ. მოც. 2:14; 6:14; 7:2; 28:17

სიხარული წარმართთა არა არს სასიხარულო.
იგ. 2:14; ეკლ. 2:2; 7:3; ოსე 9:1; ამოს. 6:8; იაკ.
4:9

სიხარული დევნულებათა შინა. მათე 11:12; საქ.
მოც. 5:41; 20:24; რომ. 5:3; კოლ. 1:24; ებრ.
10:34; 11:25

სიხარული სულისა. ლუკა 10:21; რომ. 12:12;
14:17; გალატ. 5:22; ფილპ. 4:4; 1 თეს. 5:16

სიხარული საუკუნოს ცხორებისა. სიბრ. 3:1, 7; ეს.
25:9; 26:1; 33:20; 65:28. სრულიად ჰჰოო
ნეტარებასა თანა.

სოდომი და გომორი კეთილთა ადგილთა
დაშენებული. დაბად. 13:10. განიდარცვა.
14:11. დაინთქა უფლისა მიერ. 19. 25; 2 სჯ.
29:23; სიბრ. 10:6, 7. სიტყვისაებრ უფლისა.
18:20. მიზეზი. ეზეკ. 16:49

სოლომონ ძე დავითისი. ოდეს შობა მისი
აღეთქუა. 2 მეფ. 7:12. იშვა. 2 მეფ. 5:14; 12:24.
ცხებულ იქმნა მეფედ ისრაილისად. 3 მეფ.
1:33. ერუენა უფალი ჩუენებასა ღამისასა
გაბაონს შინა, ოდესცა სიბრძნე ითხოვა. 3:5,
9; 2 ნემტ. 1:7. საჯა ორთა მძძვეთა სარჩელი. 3
მეფ. 3:16, 24. სიბრძნისათეს და დიდებისათეს
და სიმდიდრისათეს და ჳელმწიფებისათეს და
მსახურთა მისთათეს. 2 ნემტ. 9:3.
დაემეგობრა ქირამ მეფეს. ტვროსისასა. 3
მეფ. 5:12. შემდგომად აღშენებისა მის
ტაძრისა მისცა ქირამს სოფელი ოცნი. 9:11.
მოვიდა მისა დედოფალი სამხრისა. 10:1; მათე
12:42; ლუკა 11:31. აღაშენა ბომონი ქამოს,
კერპისა შობის. 3 მეფ. 11:7. ქანანელნი
მოხარკე-ყო. 2 ნემტ. 8:7. ცხებულ იქმნა
მეფედ ორგზის. 1 ნემტ. 29:22. მოკუდა. 3 მეფ.
11:54. დაიპყრა მეფობა შემდგომად მისსა
ძემან მისმან რობუამ. 3 მეფ. 12:1

სოსანა დან. 13.

სოსთენი შესაკრებელთმთავარი. საქ. მოც. 18:17

სოსიპატროს შუედგა პავლეს. საქ. მოც. 20:4

სპარსნი ემძლავრნეს ბაბილოენელთა. დან. 5:28.
წინასწარმეტყველებისაებრ. ეს. 21:9; იერ.
51:8, 11, 41, 55

სატურუბა ტაძრისა. გინა ტაბლისა. რიცხ. 7:10,
11, 84, 88; 3 მეფ. 8:26, 63, 65; 2 ნემტ. 7:5, 9;
15:8; 1 ეზრ. 6:16; 2 ეზრ. 12:27; 3 ეზრ. 7:7; ფს.
29:1; 1 მაკაბ. 4:56, 57; 2 მაკაბ. 2:9, 12, 20

სტეფანე გამოირჩიეს. საქ. მოც. 6:5. ცილი
შენსამეს. 6:11. სიტყვა-უგო
ცილისწამებელთა. 7. ქვა დაკრიბეს. 7:57

სტუმართ სიძუილი. მსჯ. 8:5; 19:18; 1 მეფ. 25:9,
14; სიბრ. 19:13

სტუმართ შეწყნარებისა განწესება. ეს. 58:7; მათე
25:36; ლუკა 14:13; რომ. 12:13; 1 ტიმ. 3:2;
ტიტ. 1:8; ებრ. 12:2; იაკ. 1:27; 1 პეტ. 4:9; 3
იოან. 5:8

სტუმართ შეწყნარება პირველ სახეთაებრ.
დაბად. 18:3; 19:2; 14:31; ისუ 6. 2. მსჯ. 13:15;
19:4, 9; 3 მეფ. 17:10, 17; 4 მეფ. 4:8; ტობ. 2:1;
იობ. 1:4; 31:17; ლუკა 10:38; 19:6; საქ. მოც.
16:15; 28:2, 7

სულგრძელებისათეს ჰჰოო მოთმინებასა თანა.

სულმოკლობა და პატიყნი მისნი. ჰჰოო
უთმინობებასა თანა.

სულნი მართალთანი შემდგომად სიკუდილისა
წამსავე შინა მივლენ ქრისტეს თანა. 2 კორ.
5:8; ფილპ. 1:23; გამოცხ. 14:13. წინააღმდეგად
მათდა, რომელნიცა იჭვნოულბენ,
ვითარმედ დღემდე სასჯელისა არა შესვლად.

სულიწმიდა გამომავალ არს. ეს. 44:3; ეზეკ. 11:19;
36:26; 39:29; იოვ. 2:28; მათე 3:11; იოან. 7:39;
14:16, 26; 15:26; 16:7. მოვივლინა. საქ. მოც. 2:1

სულიწმიდა ასწავებს გონებასა. გამოსლ. 4:12;
ფს. 31:8; ეს. 54:13; მათე 10:20; მარკოზ 13:11;
ლუკა 12:11; 21:14; იოან. 6:45; 14:16, 26; 15:26;
16:13; რომ. 8:18, 26; 2 კორ. 1:22; 5:5; ეფეს.
1:13; 4:20, 21; 1 იოან. 2:27

სულნი გამოსცადენით უკეთუ ღმრთისაგან არიან
ანუ არა. ივდ. 8:28; 1 კორ. 14:29; 1 თეს. 5:21; 1
იოან. 4:1

სულელნი იგ. 14:29; 20:3; 26:1; 27:22; ეკლ. 10:2;
ზირ. 33:5; ბარ. 3:23; მათე 7:26; 25:2; მარკოზ
7:22; ეფეს. 6:4

სულელთა გულისზრახვანი ენათა მისთა ზედა
არიან, ხლო ბრძენთა ენანი გულთა შინა
მათთა არიან. ზირ. 21:23

სოქემ ჰჰოო სიკიმ თანა.

სძალი ქრისტესი, ჰჰოო ეკლესიასა თანა.

სჯული პირველი და მცნება მოეცა. დაბად. 2:16.
გარდაედა. 3:4, 6

სჯული ათთა მცნებათა მოეცა მოსეს. გამოსლ.
20. 2 სჯ. 5

სჯულსა ღმრთისასა თენიერ სულისა მისისა არ
ძალ-გვიც აღსრულება. 2 სჯ. 5:29; ფს. 118:24;
ლუკა 18:22; საქ. მოც. 15:10; რომ. 8:2

სჯული წარმართა. 2 სჯ. 1:5; 31:9, 11; ისუ 6. 8:33;
4 მეფ. 23:2; 2 ეზრ. 8:8; 9:3; 3 ეზრ. 9:39; 2
მაკაბ. 8:19, 23

სჯული ახალი ქრისტიანეთა უმეტეს
სიყუარულსა ზედა დადგრომილ არს. მათე
5:44; 7:12; 22:36; იოან. 23:34; რომ. 13:10;
გალატ. 5:14; 6:2; 1 ტიმ. 1:5

სჯულის ფიცარნი მოეცნეს. გამოსლ. 31:18; 2 სჯ.
5:22. შემუსრნა. გამოსლ. 32:19; 2 სჯ. 9:17.
სხვა ფიცარნი მოილო. გამოსლ. 35:27; 2 სჯ.
10:1

სჯულისა ბუნება და მსახურება და მოქმედება.
რომ. 3:20; 4:15; 5:20; 7:1, 7; გალატ. 3:19; 1
ტიმ. 1:8; ებრ. 7:18, 27

სჯულთა წესნი დაიყენებთან ქრისტეს მიერ. მათე 11:13; მარკოზ 15:38; საქ. მოც. 13:38; 15:11; რომ. 6:14; 7:4; 8:3; გალატ. 3:13; 4:4, 5; ეფეს. 2:13; კოლ. 2:14; 1 პეტ. 1:11, 18¹

ტ

ტაბითა აღადგინა მკუდრეთით. საქ. მოც. 9:36, 40

ტაძარი სოლომონისა, ოდეს და რაოდენ ჟამ და რომლითა სახითა აღეშენა. 3 მეფ. 6. 7. 2 ნემტ. 33; 4; აღთქმულება მისი. 2 მეფ. 7:13; აღაშენეს შენვენითა წარმართთათა. 3 მეფ. 5. განწმდა. 8. 2 ნემტ. 7:7. შეიბილნა აქაზის მიერ. 2 ნემტ. 28:21. კულად განწმდა ეზეკიელის მიერ. 2 ნემტ. 29. კულად შეიგინა და კულად განწმდა მანასეს მიერ. 2 ნემტ. 33:7, 15. დაიწვა. 4 მეფ. 25:9. პირველთქმულთაებრ. 2 ნემტ. 7:20. კულად აღეშენა. 1 ეზრ. 1. 3. 4. 5. 6:3, 7. წარიტყუენა და დაიწვა. 1 მაკაბ. 1:23, 33. შეგინებულ იქმნა. 1:49, 57. განწმდა და შეინირა. 4:36; 2 მაკაბ. 10:1. მოოჯრდეს. დან. 9:26; მათე 24:2; მარკოზ 13:2; ლუკა 19:41. წინააღმდეგად ტაძრისა წინასწარმეტყველებს. ლევ. 26:31; 3 მეფ. 9:7; 4 მეფ. 21:12; 2 ნემტ. 7:20; ფს. 73:6; ეს. 66:1; იერ. 7:3, 17; 26:6, 12; ამოს. 9:1; მიქ. 3:12; ზაქ. 11. 2

ტაძარი სულიერი და სახლი ღმრთისა. 2 მეფ. 7:13; იგ. 9:1; ანგ. 2:8; მათე 7:24; 16:18; იოან. 2:19; 1 კორ. 3:16; 6:19; 2 კორ. 6:16; ეფეს. 2:20; 1 ტიმ. 1:15; ებრ. 3:6; 1 პეტ. 2:5. სრულიად ჰპოო ეკლესიასა თანა.

ტაძარი კერპთა. 1 მეფ. 5:2; 31:9; 3 მეფ. 1:17; 4 მეფ. 10:21; 17:32; 19:37; 1 ნემტ. 11:10; ეს. 37:38; იერ. 43:12; ბარ. 6:16, 30, 54; დან. 14. 1 მაკაბ. 1:50; 6:2; 10:83; 2 მაკაბ. 6:2; საქ. მოც. 19:27

ტაძარსა სახლი ღმრთისა და სახლი სალოცველი ენოდების. ეს. 57:7; მათე 21:13. თვით ქრისტე და ყოველნი მორწმუნენი მრავალგზის ტაძარსა შინა იქცეოდნან, მათე 24:1; მარკოზ 11:11; 12:35; ლუკა 2:30; 19:45; საქ. მოც. 2:46; 3:1; 5:20, 21, 26; 22:17. ტაძარსა შინა ლოცვასა შეისმენს ღმერთი. 3 მეფ. 3:3; 8:29; 2 ნემტ. 16:9; მათე 21:13

ტაძარსა წელით ქმნილთა შინა არა დამკვიდრებულ არს ღმერთი. არცა მის მიერ გარე-შეიცვის, ანუ ნაკულევეანება რამე აქენდეს მისგან თხოვისა, ვითარცა კაცთა სამყოფელად. 3 მეფ. 8:17; 2 ნემტ. 6:18; ეს. 66:1; იერ. 23:24; საქ. მოც. 7:48; 17:1] 4. რათამცა ღმერთი ტაძარსა შინა ნივთიერთა დამკვიდრებულად ითქუას. 3 მეფ. 6:13; 8:12; 1 ნემტ. 23:25; ფს. 77:60; 131:13; იერ. 7:3, 7; მათე 23:21; საქ. მოც. 7:46

ტაძარი ენოდების ადგილსა წმიდასა. დაბად. 28:17; გამოსლ. 3:5

ტაძართა დიდდინი ნიჭნი შენანირნი. 2 ნემტ. 1. 2. 3. 4. 5. მაკაბ. 3:2

ტაძრისა შემაგინებელნი ღმრთისა მიერ განიპატოებინან. ეს. 56:5; 2 მაკაბ. 3:25, 26; მათე 21:12; იოან. 2:15

ტერტიროზ ხურო შესამენდა პავლეს. საქ. მოც. 24:2

ტერიფონ კერძოა აღექსანდრიისასა წარვლო მალაქიელისა თანა (რომელ არს მალკუს) არაბელი. 1 მაკაბ. 11:39. ენება ანტიოქიისა მეფის გამოცვლა და უჩვენა თავი თვისი მოყუარედ პტოლემეოსს და ზაკით შეიპყრა იონათამ. 12:39, 49. სვიმონისაგან მოიღო ქრთამი და მოკლა იონათამ ძითურთ 13:17; 19:23. მოკლა ანტიოქოზ, ძე აღექსანდრესი. 13:31

ტიმოთეს წინა-დასცვივით და შეუდგა პავლეს. საქ. მოც. 16:3. მივიდა პავლეს თანა მაკედონად. 19:22. მიიღო მაღლი ქელის დასმისა. 1 ტიმ. 4:14; 2 ტიმ. 1:6

ტიტე წარმართთაგანისა არა ინება წინადაცუეთა პავლემ. გალატ. 2:3. ტიტე პავლეს მიერ დაიდგინა კრიტას ეპისკოპოზად. ტიტ. 1:5

ტობით კაცი სახიერი მონყალედ გამოჩნდა. ტობ. 1:1. დაბრმა. 2:12. კულად აღეხილნა. 11:14

უ

უარესთა მორჩილება და სმენა ვითარცა ღმრთისა. გამოსლ. 16:8; ლუკა 10:16; საქ. მოც. 16:4; რომ. 13:1; 1 თეს. 4:2, 8; ტიტ. 3:1

უარესთა ხარკი, წინამძღუართა მსახურება უდარესთაგან ძალოსაებრ მათისა. დაბად. 9:6; გამოსლ. 1:8; 5. 18:13, 17; 22:8; ლევ. 24:10, 23; რიცხ. 11:16, 24, 25; 4:27, 15, 18; 2 სჯ. 1:13, 17; 17:1; 19:17; ისუ 5. 1:10; მსჯ. 2:7, 16; 1 მეფ. 10:24; 3 მეფ. 3:7; 2 ნემტ. 19:5, 8; იობ. 29. 34. ფს. 81. იგ. 8:15; 11:14; 12:24; 16:10; 20:8; 28:15; 29:4, 14; 31:4; ეკლ. 10:1, 12; სიბრ. 1:1, 6; ზირ. 7:4; 10:1, 24; 16:18; ეს. 1:23, 26; 3:2; 10:1; 32:1; იერ. 5:26; 22:2; 27. ეზეკ. 22:6, 12; 45:9; დან. 2:21; ოსე 13:10; მიქ. 3:1, 9; მათე 22:17, 21; 26:51; ლუკა 20:22; იოან. 3:31; 19:11; რომ. 12:8; 13:1; 1 კორ. 15:24; 1 ტიმ. 2:1; ტიტ. 3:1; ებრ. 13:17; 1 პეტ. 2:13

უთმიწობება და პატოქინი მისნი. გამოსლ. 14:11; 15:24; 16:2, 7; 17:2; რიცხ. 11:1, 10; 14:1, 28; 21:6; იობ. 3:1; იგ. 12:16; ზირ. 2:16

უთნოთა თქმულნი და ქმნილნი და განზრახვანი მჯდომად კეთილმსახურთათეს. ფს. 9. 10. 11. 13. იგ. 4:14; სიბრ. 2

უთნოთა კეთილბედნიერობა. იობ. 10:3; 21:7, 10; ფს. 72:2, 8; 91:8; იერ. 12:1; ამბ. 1:13; 2 მაკაბ. 6. 4 ეზრ. 3:28, 31

¹სანს ბოლო ციფრებს სვეტის პირველი სტრიქონი უკავია. დანარჩენი ადგილი სვეტისა თავისუფალია. საბა წერს აქ არ აკლია, ტარი მოაბი.

უთნოთა კეთილბედნიერობა საკვირველ არს
ვითარ იქმნებთან. იობ. 21:7, 13; ფს. 27:2; ეკლ.
7:16; იერ. 12:1; ამბ. 1:13; მალაქ. 3:13

უთნონი შთავარდებიან ბოროტთა შინა, რომელი
განუშავდებიან მათ კეთილმსახურთათჳს. 1
მეფ. 17:42; 23:4; ივდ. 13:4; ესთ. 7:10; ფს. 7:16;
9:16; 34:8; 36:14; იგ. 26:27; ეკლ. 10:8; ზირ.
27:28; ეს. 33:1; იერ. 48. დან. 3:22; 6:24; 13:62;
გამოცხ. 18:6

უთნონი მრავალგ ზის შთავარდებიან ბოროტთა
შინა, რომელსაცა ეკრძალებიან. იობ. 6:16; იგ.
1:26; 10:24; ეს. 66:4

უთნოთა მეყსეული და მოულოდებელი პატიჳი და
განბნევა და გაგდება. დაბად. 7:21; 14:15;
19:24; 34:25; გამოსლ. 14:24; ლევ. 10:2; რიცხ.
11:33; 16:31; ისუ 6. 10:9; 11:7; მსჯ. 4:20; 7:12,
15, 21; 8:11; 16:28; 1 მეფ. 30:16; 2 მეფ. 13:28; 3
მეფ. 16:2; 18:40; 20:13, 19; იობ. 4:8; 5:3; 8:13;
15:20; 18. 20. 27. 14. 36:12; ფს. 1:5; 36. იგ. 1:27;
6:15; 10:25; 12:7; ეს. 5:24; 47:9; იერ. 15:8; დან.
5:30; 1 მაკაბ. 2:62; 4:3; მათე 24:38; ლუკა
12:20, 46; 16:23, 25; 17:27, 29; 1 თეს. 5:3

უთნოთათჳს განსაცდელი შიშისათჳს, რათა
განეკრძალოს კეთილად. 2 სჯ. 13:11; 17:18;
19:20; 21:21; იგ. 19:25; 21:11; ზირ. 23:37; საქ.
მოც. 5:11; 1 ტიმ. 5:20

უთნოთა განბასრავს ღმერთი. ფს. 2:4; 36:13. 58:9;
იგ. 1:26; სიბრ. 4:12

უმადლოობა და პატიჳი მისნი. დაბად. 31:1;
40:23; გამოსლ. 1:8; 2 სჯ. 23:3; მსჯ. 2:1; 6:8;
8:33; 12. 1; 1 მეფ. 10:18, 12, 8; 25:3, 10; 2 მეფ.
14:30; 2 ნეშტ. 24:21; იგ. 16:29; სიბრ. 16:29; ეს.
1:2; 5:4; იერ. 2:5, 6; ეზეკ. 16. ოსე 10:1; 13:2, 6;
მიქ. 6:3; 1 მაკაბ. 16:16, 19; მათე 11:20; ლუკა
17:18; იოან. 11:46; რომ. 1:21; 2 ტიმ. 3:2

უმცირესთაგან მსახურებისათჳს. გამოსლ. 10:28;
22:28; რიცხ. 16. ისუ 6. 1:16; იგ. 13:13; 20:2;
24:17; 25:6; ეკლ. 8:2; 2 ეზრ. 5:16; იერ. 29:7;
ბარ. 1:11; მათე 17:24; 22:16, 21; ლუკა 20:22;
რომ. 13:1, 7; 1 თეს. 5:12; 1 ტიმ. 2:1; ტიტ. 3:1;
ებრ. 12:17; 1 პეტ. 2:13

ურვა გინა მწუხარება სასტიკი. დაბად. 23:2, 3;
50:10; 2 სჯ. 34:8; 2 მეფ. 3:31

ურჩობა და პატიჳი მისნი. დაბად. 3:16, 17; 19:17,
26; ლევ. 10:1; 26:14; რიცხ. 14:28, 41; 16:31;
20:24; 2 სჯ. 11:16, 28; 17:12; 18:19, 20; 27:16;
28:15; 1 მეფ. 12:15; 13:11; 15:24; 28:16; 2 მეფ.
6:6; 3 მეფ. 11:9; 13:15; 21. 14:17; 20:35; 2 ნეშტ.
7:19; 26:16, 19; ეს. 24:5; იერ. 11:3, 8; 13:8;
17:27; 26:4; 35; იოან. 1:3; მათე 17:17; მარკ. 7:39;
რომ. 2:8; გალატ. 3:10; 2 თეს. 1:8

ურნმუნობა პპოო სარნმუნობასა თანა.

ურნმუნობა და პატიჳი მისნი. დაბად. 19:11, 17,
26; რიცხ. 11:21; 14:2, 11; 20:12; 2 სჯ. 9:20; 4
მეფ. 7:2, 17; 4 ეზრ. 15:4; ფს. 77:32; ზირ. 2:15;
მათე 8:28; 14:30; 17:17; მარკოზ 16:16; ლუკა
1:16; 24:24; იოან. 3:18; 36. 6:7; 8:24; 12:48;

20:27; რომ. 11:20; ებრ. 3:18; 4:2; 11:6; გამოცხ.
21:8

უსამართლოება განმრავლდეს. 4 ეზრ. 5:2; 14:16;
მათე 24:12; 1 იოან. 5:19

უფალსა და უფალსა მონათა და მყველთათჳს,
რაც ეჯერ-არს. გამოსლ. 21:2, 20, 26; ლევ.
19:13; 25:38; 2 სჯ. 5:14, 21; 15:12, 16; 24:15;
იობ. 31:13; იგ. 29:19; ზირ. 7:22; 33:31; 42:16;
იერ. 34:9, 14; ეფეს. 6:9; კოლ. 4:1

3

კმენოს ცრუ მოციქული. 1 ტიმ. 1:20; 2 ტიმ. 2:17

ფ

ფაგულ დუქსი ტომისა ასურისთა. რიცხ. 1:13

ფაკე ძე რომელასი, შემდგომად რომელას
სიკუდილისა მეფე იქმნა ფაკე ისრაილისა. 4
მეფ. 15:25, 27; ბრძოდა იერუსალიმს. ეს. 7:1.
დასცა იუდასაგან ასოცი ათასი კაცი ერთსა
დღესა შინა. 2 ნეშტ. 28:6

ფაკეია ძე მანაემისი. იქმნა მეფე ისრაილისა. 4
მეფ. 15:22, 23

ფანოელის გოლოლი აღმოფხვრა გედეონ და
მოსწყდა მკუიერნი მის ქალაქისანი. მსჯ. 8:8,
13, 17

ფარაო განიცადა სარასათჳს, ცოლისა
აბრაჰამისა. დაბად. 12:17

ფარაომ ჩუენება იხილა. დაბად. 41:1, იოსებ
ალექსნა. 41:21

ფარაო აჭირვებდა ისრაილთა კირთად. გამოსლ.
1:8. და დაინთქა ყოვლით ძალით მისითურთ.
14:24, 28

ფარაოს ასული მიიყუნა სოლომონ ცოლად. 3
მეფ. 3:1

ფარაომ ნექაოთი ყო მეფედ და სახელ-სდვა
ოქოზია. 4 მეფ. 23:34

ფარისეველმან ისტუმრა ქრისტე. ლუკა 7:36

ფარისეველი და მეზვერე ილოცვედენ ზოგად
ტადარსა შინა. ლუკა 18:10

ფარისეველი დიდად იყუედრებთან. მათე 3:7; 7:1;
16:4; 23; იოან. 8:44; საქ. მოც. 7:51; 23:3;
ფილპ. 3:2

ფასკურ (რომელ არს პასკორ) სცა იერემია
ნინასნარმეტყველსა. იერ. 20:2

ფესტოს მსაჯული ჰურიათა. საქ. მოც. 24:27

ფიგელოს და ერმოგენი დაუტევეს პავლე და
განუდგეს. 2 ტიმ. 1:15

ფილიპეს მოუწოდა ქრისტემან. იოან. 1:43.
აღირაცხა მოციქულად. მათე 10:3. ითხოვა
ხილვა მამისა. იოან. 14:8

ფილიპე დაიდგინა დიაკუნად. საქ. მოც. 6:5.
ქადაგა სამარიასა შინა. 8:5. ნათელ-სცა
ეთიოპელსა საჭურისსა. 8:37. ისტუმრა პაველ
მოყვისითურთ. 21:8

ფილისტიმელნი სდევნიდენ ისრაიტელთა,
რომელნი არიან უცხო თესნი. მსჯ. 3:3; 10:7;
15:9; 1 მეფ. 4. 5. 13:15, 17; 23:1; 28:1; 31:1; 2
მეფ. 5:17, 22; 21:15, 18

ფილისტიმელნი მოსწყდენ. მსჯ. 3:31; 1 მეფ. 7:11;
13:3; 14; 17:50; 18:27; 19:8, 23; 2 მეფ. 5:24; 8:1;
4 მეფ. 18:8. ძვინად ფილისტიმელთა. ეს.
14:29; იერ. 47:1, 4; ეზეკ. 25:15; ამოს 1:6; სოფ.
3:5; ზაქ. 9:6

ფელიქსი მსაჯული პურიათა. საქ. მოც. 23:24; 24

ფინეზ ძე ელიაზარისი. გამოსლ. 6:25; მსჯ. 20:28.
განგმირა შურითა ღმრთისათა მემრუშენი.
რიცხ. 25:7, 12; ფს. 105:30. მიიღოდა
ქუეყანასა გალადისასა. ისუ 6. 22:13

ფინეზ ძე ელისი. 1 მეფ. 1:3. წარწყმდა ცოდვითა
თვისითა. 4:11

ფიცო და სიტყვისგება და პატიუნი მათნი. რიცხ.
16. 20:2; მსჯ. 9:23, 31, 34; 12:1, 4; 2 მეფ. 20; 3
მეფ. 1:5; ესთ. 2:21; საქ. მოც. 5:36, 37; 19:23;
23:12, 20

ფიცის გარდასვლა და ცრუფიცობა და ბრალი
მისი. გამოსლ. 8:8, 15, 28; ლევ. 5:4; 1 მეფ.
19:6; 3 მეფ. 8:31; იერ. 7:9; ზაქ. 5:3; მალაქ. 3:5;
1 მკაბ. 6:6; 7:15, 18; 11:31; 13:16, 19; 2 მკაბ. 4:
4:34; 12:3; მათე 26:7; 1 ტიმ. 1:20

ფიცო რისათვს და რომლისა მიზეზისათვს და
მრავალგზის წინააღდგომად
უფიცობისათვს. დაბად. 14:22; 21:24; 22:16;
24:3; 25:23; 26:3, 31; 31:53; 42:15; 47:31; 50:5;
გამოსლ. 13:19; 20:7; 22:11; 23:13; ლევ. 5:4;
19:12; რიცხ. 14:21; 30; სჯ. 6:13; 7:8; 10:208
ისუ 6. 2:12; 6:22; 9:15; 23:7; მსჯ. 21:1, 7, 18; 1
მეფ. 14:24; 19:6; 24:23; 25:34; 28:10; 30:15; 2
მეფ. 3:35; 19:7; 21:2, 17; 3 მეფ. 1:13, 29; 2:8;
8:31; 19:2; 2 ნემტ. 6:22; 15:14; 36:13; ივდ. 1:12;
1 ეზრ. 10:5; 2 ეზრ. 10:29; იობ. 27:1; ფს. 14:4;
23:4; 62:12; 88:4; 94:1; 101:4; 109:4; ზირ. 23:9,
17; ეს. 14:24; 19:18; 45:23; 49:18; 54:9; 65:16;
იერ. 4:2; 5:2. 7; 12:16; 22:5; 44:26; 51:14; ოსე
4:15; ამოს 6:8; 8:7; სოფ. 1:5; ზაქ. 8:17; მათე
5:33; 23:16, 18, 20, 21, 22; ებრ. 6:13, 16;
გამოცხ. 10:6

ფიცად არავინ იკადროს, არცა ცისა, არცა
ქუეყანისა, არცა რა არს მას შინა. მათე 5:34;
იაქ. 5:12

ფუა მეფემან ასურთამან მყედრობა წარავლინა
მტერად იერუსალიმისა. 4 მეფ. 15:19

ქ

ქალებ ძე ესრომისი. ნემტ. 2:18. განმსტრო
ქუეყანა ქანანისა. რიცხ. 13:8, 31; 14:6, 24, 30,

38. მოინება დაპყრობად ქუეყანა ქებრონისი.
ისუ 6. 14:6, 9, 13; 21:12; მსჯ. 1:20; ნემტ. 6:56

ქალწულება გამოჩინებულ იქმნა. მათე 19:12; 1
კორ. 7:27; გამოცხ. 14:4

ქალწულება უმჯობეს არს მეუღლობასა. 1 კორ.
7:38, 40

ქალწულთა დაცვა. რიცხ. 31:18; 21:11

ქალწულნი პირველადცა, ვითარცა აწინდელნი
მოზღუდვილსა შინა შეწყვედულ იყუნეს. 2
მკაბ. 3:19

ქამოსი (გინა ქამოს) ბომონი მოაბელთა. რიცხ.
21:29. აწასვე სოლომან აღუყენა ტაძარი. 3
მეფ. 11:7. მოოჯრდა. 4 მეფ. 23:13

ქანან ყრბა, ნოეს მიერ დაიწყება. დაბად. 9:25;
10:1, 6. ქება ქანანის ქუეყანისა. 2 სჯ. 11:10;
ქუეყანა ქანანისა აღეთქუა აბრაჰამს და
თესლთა მისთა. დაბად. 12:7; 13:15; 15:18;
17:8; 26:4; 35:12; გამოსლ. 3:8, 17; ლევ. 20:24; 2
სჯ. 9:6. მიეცა. ისუ 6. 13:6. ამისთვის
აღმოფხვრა ღმერთმან ქანანელნი. ლევ.
18:25; 2 სჯ. 9:4; 18:12; 20:17. ამისთვის
მცირედ-მცირედ და არა ერთბაშად ნათესავი
მათი არა მოაკლო. გამოსლ. 23:29; 2 სჯ. 7:22;
მსჯ. 2:23; 3:1. აღწერა და განყოფა ქუეყანისა
ქანანისა. დაბად. 10:19; გამოსლ. 23:31; რიცხ.
26:52; 33:54; 34; ისუ 6. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
ეზეკ. 47:13, 21

ქანანელის დედაკაცის ასული
ემმაკეულობისაგან იწსნა. მათე 15:28;
მარკოზ 7:25

ქება ღმრთისა ღირსებით შუეძლებულ არს. ფს.
95:4; 105:2; 118:164; 144:2; ზირ. 43:2; 32

ქება ღმრთისა გალობითა. ფს. 46:2; 146:7; 149:1;
ეს. 12:4; ეფეს. 5:19; კოლ. 3:16; ებრ. 13:15; იაკ.
5:13

ქერიეთა კეთილმოქმედება ჯერ-არს. გამოსლ.
22:22; 2 სჯ. 16:14; 24:17, 19; 26:12; 17:17; ივდ.
16:28; იობ. 24:3; 31:16; ზირ. 4:10; ეს. 1:23, 27;
იერ. 22:3; ზაქ. 7:10; მალაქ. 3:5; მათე 23:14; 1
ტიმ. 5:3, 16; იაკ. 1:27

ქერიეთა პატიოსანთა რაი უწყსთ. ივდ. 8:4; ლუკა
2:37; 1 ტიმ. 5:3, 5; კოლ. 2:3

ქრისტე იესო. ჭემმარტიად ღმრთად და კაცად
იქადაგების. დაბად. 3:15; 12:3; 17:19, 21;
22:18; 26:4; 28:14; 49:10; რიცხ. 24:17; 2 სჯ.
18:18; 1 მეფ. 2:10, 35; 2 მეფ. 7:13; ფს. 2; 21;
109:1; ეს. 7:15; 8:3; 9:6; 11:1, 10; 28:16; 40:9;
42:18 45:1; 46:13; 49:1, 6, 20; 50:6; 52:10; 59:20;
60:1; 62:11; იერ. 23:5; 30:9; 33:15; ეზეკ. 17:22;
34:11, 15, 23; 33:24; დან. 7:13; 9:24; მიქ. 5:1;
ანგ. 2:8; ზაქ. 2:10; 3:8; 9:9; მალაქ. 3. 1

ქრისტე დასაბამითგან აღთქმისაებრ ღმრთისა
მამისა ფაშთა უკანასკნელთა ჩუენთვის
ჭემმარტიად განკაცდა და ჩუენ შორის
იქცეოდა. იოან. 1:14. ღმერთი უორციტო
გამოგვეცხადა. 1 ტიმ. 3:16; 1 იოან. 4:2.

ღმერთმან მოავლინა ძე თვის მსგავსად
წორცთა ცოდვისათა. რომ. 8:3

ქრისტე არს ქვეშარიტი ძე ღმრთისა. მათე 3:17;
14:33; 17:5; მარკოზ 1:11; 5:7; 9:7; 15:39. ლუკა
1:31; 3:22; 9:35; იოან. 1:34, 49; 6:69; 9:39;
11:27; 19:7; რომ. 1:14; 8:3; ებრ. 1:2; 5:8; 6:6;
7:3; 10:29; 2 პეტ. 1:17; 1 იოან. 3:8; 4:9; 5:20

ქრისტე არს მუცლადღებული სულისა მიერ
წმიდისა. მათე 1:2; ლუკა 1:35

ქრისტე არს შობილი მარიამ ქალწულისაგან. ეს.
7:14; მათე 1:25; ლუკა 1:31; 2:6, 11; გალატ.
4:4. იშვა ბეთლემს. მიქ. 5:2; მათე 2:1; ლუკა
2:6, 11; იოან. 7:42

ქრისტე არს უცოდველი. ეს. 53:12; იოან. 8:46; 2
კორ. 5:21; ებრ. 4:15; 7:26; 1 პეტ. 2:22; 1 იოან.
3:5. წინადაიციეთა. ლუკა 2:21. ნათელ-ილო
იორდანესა შინა. მათე 3:16; მარკოზ 1:9; ლუკა
3:21

ქრისტეს განცხადებულად გუაჩვენებენ
მრავალნი ნამებითა. მათე 1:1, 16, 23; 3:11;
8:29; 11:5; 16:16; 17:5; 22:44; 26:63; 27:53;
მარკოზ 9:7; 15:39; ლუკა 1:31, 43; 2:10, 16;
9:29; 22:68; იოან. 1:14, 29; 32:49; 2:11; 3:2, 13,
16, 35; 5:39; 6:69; 7:40; 9:35; 10:7, 24, 36; 11:27,
41; 12:17; 14: 15; 25; 17:1; 20:28; რომ. 1:2; 8:3;
9:5; 2 კორ. 5:19; გალატ. 4, 4; ფილპ. 2:6; კოლ.
2:9; 1 ტიმ. 3:13; ტიტ. 2:11; ებრ. 1. 5. 1 იოან.
5:20

ქრისტე არს კრავი ღმრთისა. ეს. 53:7; იოან. 1:29;
საქ. მოც. 8:32; 1 კორ. 5:7; გამოცხ. 5:6, 12;
7:9, 17; 13:8; 14:1; 17:14

ქრისტე არს უფალი უფლებათა და მეუფე
მეუფებთა. ეს. 2:6; 24:7; ეზეკ. 37:14; კოლ.
2:19; 1 ტიმ. 6:15; გამოცხ. 1:5; 17:14; 19:16

ქრისტე არს ხატი ღმრთისა. სიბრ. 7:26; 2 კორ. 4:4;
ფილ. 2:6; ებრ. 1:3

ქრისტე არს ნათელი წარმართთა და ყოვლისა
ქუეყანისა. ეს. 2:5; 9:2; 42:6; 49:6; 60:1, 19;
მათე 4:16; ლუკა 2:32; იოან. 1:4; 3:19; 8:12; 9:5;
12:35, 46; საქ. მოც. 13:47; 1 იოან. 1:5; 2:8;
გამოცხ. 21:23

ქრისტე არს მწყემსი ქვეშარიტი. ეს. 40:11; ეზეკ.
34; 37:24; მიქ. 5:3; ზაქ. 13:7; მათე 26:31;
მარკოზ 14:27; იოან. 10:11; ებრ. 13:20; 1 პეტ.
2. 25; 5:4

ქრისტემან გევანა და გეიქადავა. მათე 4:17; 5.
6. 7. მარკოზ 1:14; ლუკა 4:15; 6:20. განკურნა
ყოველი უძლურებანი. მათე 4:23; 8. 9:2, 20, 28;
მარკოზ 8:23; ლუკა 17:12

ქრისტემან ფერი იცვალა. მათე 17:2; მარკოზ 9:2;
ლუკა 9:29

ქრისტე

ქრისტემან ივნო. ფს. 21. ეს. 53. დან. 9:26; მათე
16:21; 17:12, 22; 20:18, 22; 26:37, 66; 27.
მარკოზ 8:31; 9:30; ლუკა 17:25; 18:31; 23.

იოან. 18:28; 19. საქ. მოც. 3:18; 8:32; 17:3; რომ.
8:32; ებრ. 2:18; 13:12; 1 პეტ. 2:21; 4:1

ქრისტე ჯვარს ეცვა. მათე 27:25; მარკოზ 15:24;
ლუკა 23:32; იოან. 19:18; საქ. მოც. 3:23; 4:10; 1
კორ. 2:2; 2 კორ. 13:4

ქრისტეს ენებანი პირველადე ითქუა და
მოესწავა. დაბად. 22:2; რიცხ. 21:8; ფს. 21; ეს.
53; დან. 9:26; მათე 20:22; იოან. 3:14, 16; 8:28;
12:32

ქრისტე მოკუდა და დაეფლა ცოდვთა
ჩუენთათს. მათე 27:50, 58; მარკოზ 15:37, 42;
ლუკა 23:45, 52; იოან. 19:0, 40; საქ. მოც. 13:29;
რომ. 5:6; 6:10; 8:34; 14:9; 1 კორ. 15:3; 2 კორ.
5:15; 1 თეს. 5:10. უწინარესე ითქუა
მომავალი. მათე 16:21; 20:22

ქრისტე მესამესა დღესა აღდგა მკუდრეთით. ფს.
15:10; მათე 28:6; მარკოზ 16:6; ლუკა 24:5;
იოან. 20:9; საქ. მოც. 2:24; 31; 10:40; 13:30;
17:31; რომ. 4:25; 8:34; 14:9; 1 კორ. 15:4, 12; 2
ტიმ. 2:8. იგიცა უწინარესე ითქუა. ფს. 15:10;
იონა 2:1; მათე 12:40; 16:21; 17:22; 20:22;
მარკოზ 8:31; 9:30; 10:34; ლუკა 11:30; 18:33;
იოან. 2:19

ქრისტე ამლდდა ზეცად. ფს. 67:19; მარკოზ
16:19; ლუკა 24:51; იოან. 3:13; 6:63; საქ. მოც.
1:9; ეფეს. 1:20; 4:8; ებრ. 4:14; 1 პეტ. 3:22

ქრისტე არს ღმერთი და ძე ღმრთისა დასაბამი და
უკუნისამდე. იგ. 8:22; მიქ. 5:2; იოან. 1:1; 8:58;
17:5, 24; კოლ. 1:16; ებრ. 1:2

ქრისტე არს შუამდგომელი და მაგებელი და
მშვიდობისმყოფელი. იოან. 6:44, 65; 10:7;
14:6; საქ. მოც. 4:12; რომ. 3:25; 5:2; 8:34;
გალატ. 3:20; ეფეს. 2:14, 17; კოლ. 1:19; 1 ტიმ.
2:5; ებრ. 7:24; 8:6; 9:5; 12:24; 1 იოან. 2:1; 4:10

ქრისტე მჯღომარე არს მარჯუენით მამისა. ფს.
109:1; მათე 22:44; მარკოზ 16:19; ლუკა 22:69;
საქ. მოც. 7:56; რომ. 8:34; ეფეს. 1:20; კოლ. 3:1;
ებრ. 1:13; 10:12; 12:3; 1 პეტ. 3:2

ქრისტე მოვალს განსჯად ცხოველთა და
მკუდართა. ფს. 95:13; მათე 16:27; 24:30;
25:21; ლუკა 17:24, 30; 21:25; იოან. 5:22; საქ.
მოც. 1:11; 10:42; 17:31; რომ. 2:16; 2 კორ. 5:10;
1 თეს. 4:16; 2 თეს. 1:7; ტიმ. 4:1; ებრ. 9:28; 1
პეტ. 4:5; იუდ. 14; გამოცხ. 1:7; 20:11

ქრისტეს დაემორჩილნეს ყოველი, რომელნი
მოსცნა მამამან: მათე 11:27; 28:18; ლუკა
10:22. იოან. 3:35; 17:2; ეფეს. 1:22

ქრისტეს მიერ დაებადნეს ყოველნივე. ფს. 32:6;
იოან. 1:3; ეფეს. 3:9; კოლ. 1:15; ებრ. 1:10

ქრისტე ჰვიეს სამარადისოდ. ფს. 109:4; ეს. 9:7;
დან. 7:14; მიქ. 5:1; იოან. 12:34

ქრისტე ითქმის ლომად. გამოცხ. 5:5

ქრისტე ითქმის ვარსკულავად ცისკრისად,
რომელ არს მთიები. 2 პეტ. 1:19; გამოცხ.
22:10

ქრისტე მეცნიერ არს ყოვლისავე იოან. 16:30; 21:17; გამოცხ. 2:23

ქრისტე არს თანაარსი მამისა. იოან. 10:30; 14:10, 20; 17; 21

ქრისტემან აღასრულა, როდენი რა უკმს ქრისტიანეთა. იგ. 14:31; 17:5; ზაქ. 2:8; მათე 10:42; 18:5; 25:35; მარკოზ 9:40; ლუკა 10:16; საქ. მოც. 9:4; 1 თეს. 4:8

ქრისტიანი ენოდების მორწმუნეთა, საქ. მოც. 11:26; 26:28; 2 კორ. 10:7

ქრისტიანენი ინოდებიან ნმიდად, რამეთუ სინმიდესა მოქმედებენ: საქ. მოც. 9:41; რომ. 1:7; 12:13; 15:26; 16:2, 15; 1 კორ. 1:2; 6:1; 14:33; 2 კორ. 1:1; 9:1, 12; 13:12; ეფეს. 1:1, 15; 3:8, 18; 4:12; 6:18; ფილპ. 1:1; 4:21; კოლ. 1; 1 თეს. 5:27; 1 ტიმ. 5:10; ებრ. 6:10; 13:24

ქრისტიანეთა ქცევა ესრეთ ჳამს, ვითარცა იქცეოდა ქრისტე. გალატ. 2:19; 1 იოან.1:7; 2:6; 3:3

ქრისტიანეთა სამყოფი არს ქრისტეს თანა. იოან. 12:26; 14:3; 17:24

ქუში ძე ქაამისი. დაბად. 10:6; 1 ნეშტ. 1:8

ქუში მეგობარი დავითისი, რომელმან გამოუცხადა დავითს განზრახვა აბესალომისა. 2 მეფ. 15:32; 17:15, 16

ქუში მეფე რასათიმისა. ასურასტანელთა და ისმაილელთა ზედა იმეფა რვა წელს. მსჯ. 3:8

ლ

ღირსთა საქმეთა სასყიდელი და მისაგებელი ჰპოო საქმეთა შინა.

ღირსთა საქმენი. ზირ. 10:31; 16:15; 38:18

ღმერთი არს ყოველთა შემძლებელ და არა რა არს მისდა შეუძლებელ. დაბად. 17:1; 18:14; 35:11; 43:14; 18:3; რიცხ. 11:23; 1 მეფ. 14:6; 2 ნეშტ. 14:1; იობ. 42:2; სიბრ. 11:22; ეს. 40:10; 46:9; 50:2; 59:1; იერ. 32:17, 27; ზირ. 8:6; მათე 19:26; მარკოზ 9:22; 10:27; 14:36; 1 ლუკა 1:37; 18:27; ეფეს. 3:20; გამოცხ. 16:7, 14; 19:6

ღმერთი სუფევს ყოველსა ზედა და ყოველსავე განაგებს ნებისაებრ თვისისა. დაბად. 45:5; 50:19; 2 სჯ. 8:18; 1 მეფ. 9; ტობ. 7:12; იობ. 9:5; 12:13; ფს. 102:19; 113:3; 126:1; იგ. 10:22; 16:4, 9; 19:21; 20:24; 21:1, 30; ეკლ. 3:15; სიბრ. 12:13; ეს. 26:16; 45:7; ებრ. 10:23; 27:5; დან. 2:21; 5:18; მათე 6:33; 11:26; 20:14; ლუკა 12:31; იოან. 5:17; რომ. 9:15; 2 კორ. 3:5; ფილპ. 2:13; ებრ. 13:21; გამოცხ. 4:11

ღმერთი მამა არს მორწმუნეთა თვისთა და სათნოყოფილთა. 2 სჯ. 32:6; ფს. 102:13; იგ. 1:7; იერ. 3:4, 14, 19; მალაქ. 1:6; მათე 6:9; 18:14, 23:8; ლუკა 11:2; მონან. 20:17; რომ. 8:15; 1 კორ. 8:6; 2 კორ. 1:3; 6:18; ეფეს. 3:14; 4:6; 1 თეს. 1:3; 2 თეს. 1:1, 2; 2:15

ღმერთი ჭმეპარიტ და სარწმუნო არს. გამოსლ. 34:6; რიცხ. 23:19; 2 სჯ. 7:9; 32:4; 1 მეფ. 15:29; ეს. 49:7; იოან. 3:33; 8:26; რომ. 3:4; 1 კორ. 1:8; 10:13; 1 თეს. 5:24; 2 თეს. 3:3; 2 ტიმ. 2:13; ტიტ. 1:2; ებრ. 10:23; 1 იოან. 1:9; 5:20; გამოცხ. 3:7, 14

ღმერთი არსებით ერთ არს და არა არს თეინიერ მისა სხუა. გამოსლ. 3:14; 2 სჯ. 4:35; 6:4; 7:9; 10:17; 32:39; 2 მეფ. 7:22; 3 მეფ. 8:60; 14:36; 1 ნეშტ. 19:20; ტობ. 8:20; 13:4; სიბრ. 12:13; ზირ. 36:5. ეს. 37:16; 43:10; 44:6, 24; 45; 46:9; ოსე. 13:4; მარკოზ 12:29; იოან. 17:3; 1 კორ. 8:6; 12:6; გალატ. 3:20; ეფეს. 4:6; 1 ტიმ. 2:5

ღმერთი სამგუამონ არს და ერთი არს. ჰპოო სამებასა თანა.

ღმერთი სამარადისო არს და არ აქუს დასაბამი და არცა დასასრული, არამედ თუთ თვადი არს დასაბამ და დასასრულ. დაბად. 21:33; გამოსლ. 15:18; იობ. 36:26; ეს. 41:4; 43:10; 44:6; 48:12; 57:17; დან. 7:9; რომ. 16:26; ებრ. 1:8; გამოცხ. 1:8, 17; 21:6; 22:13

ღმერთი იცნობს, ისმენს და ხედავს ყოველთა. გამოსლ. 3:19; რიცხ. 2:2; 2 სჯ. 31:21; 1 მეფ. 2:3; 16:7; 2 ნეშტ. 16:9; იობ. 16:6; 22:11; 28:24; 31:4; 42:2; ფს. 7:10; 32:13; 37:10; 89:8; 140:8; იგ. 5:21; 15:3, 11; 24:12; სიბრ. 1:10; ზირ. 16:15; 17:13; 23:27; 39:24; 27; 40:9; ეს. 29:15; 40:27; 48:4. იერ. 1:5; 7:11; 17:10; 23:24; 32:19; ეზეკ. 11:5; 2 მაკაბ. 19:5; 12:22; მათე 6:4; 21:2; მარკოზ 2:8; 14:13; ლუკა 22:10; იოან. 1:47; 13:21; 16:30; 21:17; საქ. მოც. 15:8; რომ. 8:27; 1 თეს. 2:4; ებრ. 4:13; 1 იოან. 3:20; გამოცხ. 2:23

ღმრთისა ხილვად ვერაიენ შემძლებელ არს. გამოსლ. 33:20; 2 სჯ. 4:12; იოან. 1:18; 6:46; 1 ტიმ. 6:16; 1 იოან. 4:12

ღმრთისა და ყოვლისავე ღმრთიულისა ვერ შემძლებელ არს კაცთა სიბრძნემ და მეცნიერობამან გამოიყოფილს: გამოსლ. 33:20; 3 მეფ. 3:5; იობ. 32:8; ფს. 93:10; 118; 142:8; ეს. 22:22; 54:13; მათე 11:25; 13:11; 16:17; ლუკა 8:10; 10:21; 24:44; იოან. 1:10; 3:3; 6:44, 65; 14:8, 17; 17:6; საქ. მოც. 16:14; რომ. 1:19; 11:33; 1 კორ. 2; გალატ. 1:11; 1 ტიმ. 6:16; გამოცხ. 3:7

ღმერთი განუზომელ და გარეუმეომუნერელ არს. 3 მეფ. 8:27; 2 ნეშტ. 2:6; 6:18; იობ. 11:8; ფს. 138:7; სიბრ. 1:7; ეს. 6:3; 66:1; იერ. 23:24; ამოს 9:2; მათე 5:35; საქ. მოც. 7:48; 17:24

ღმერთი მონმობს თავისა თვისსათკს, ვითარმედ ღმერთი არს და არს მაცხოვარი და ნუგეშის-მცემელი ისრაილთა და ყოველთა მათ, რომელნი მცნებათა მისთა იმარხვენ. და ხადიან მას. დაბად. 17:1, 7; გამოსლ. 6:2; 20:2; 29:4, 5; ლეე. 26:11; ფს. 17:3; 49:6; ეს. 30:19; იერ. 31:33; 32:38; ეზეკ. 37:23; იოან. 10:17

ღმერთი უფალი არს. და შემოქმედი ცათა და ქუყანისა: ჰპოო დამბადებელსა თანა.

ღმერთი არა მოიძულებს ქმნულსა თვისსა. სიბრ. 11:25

ღმერთი მსაჯულ არს ყოვლისა სოფლისა და მიმგებელი კაცად კაცადისა ღირსებისებრ მისაგებელთა. დაბად. 18:25; 2 სჯ. 10:17; იობ. 34:11; ფს. 7:9; 61:13; 93:2; 95:13, 35, 22, 27; ეს. 11:3; იერ. 17:10; 25:14; მათე 16:27; 25:31. საქ. მოც. 17:31; რომ. 2:6; 2 ტიმ. 4:8; ებრ. 12:23

ღმერთისამიერი წყალობა, სულგრძელება და სიყუარული. და სიბრძნე. და სიტყუა. ჰპოო მის მისა განწესებულთა ადგილთა შინა:

ღმერთი მხოლო არს და სხუანი ზიარად მისა არა ითქმიან წერილთა შინა, რამეთუ ღმერთად ღმერთი არს მხოლოდ სათქმელად. 2 სჯ. 6:4; 32:39; 1 მეფ. 2:2; ფს. 85:10; 2 მაკაბ. 7:37; მარკოზ 12:29. სხუათაცა მიეცემის კულად. გამოსლ. 7:1; 22:8; 1 მეფ. 28:13; ფს. 46:10; 81:6

ღმერთი მხოლო არს სახიერი. მათე 19:17; ლუკა 18:19. კულად სხუათაცა მიეცემის სახიერება და კეთილობა. დაბად. 1:31; 3:6; 49:15; რიცხ. 14:7; 1 მეფ. 29:9; 2 მეფ. 18:27; 1 ნემტ. 28:8; ტობ. 12:8; ივდ. 12:12, 14; ფს. 110:10; 146:1; იგ. 18:22; 22:1; ეკლ. 7:2; სიბრ. 8:19; ზირ. 14:5; იერ. 7:3; მათე 7:17; მარკოზ 9:49; ლუკა 6:45

ღმერთი მხოლო არს ნმიდა. 1 მეფ. 2:2. კულად სხუათაცა მიეცემის სინამდე. გამოსლ. 3:5; 12:16; 22:31; 28:2; 29:29, 31; 30:29; 35:2; ლევ. 11:44; რიცხ. 16:5; 2 სჯ. 6:7; ისლ 5. 5:15; 2 მეფ. 22:26; 4 მეფ. 4:9; ივდ. 8:29; ფს. 5:8; მათე 7:6; რომ. 7:12

ღმერთი მხოლო არს ძლიერ. 1 მეფ. 2:2; კულად სხუათაცა მიეცემის ძლიერება. დაბად. 32:28; 49:24; ფს. 53:5; ქებ. 3:7; ეს. 19:4; იერ. 9:23; მათე 22:29; მარკოზ 3:27; ლუკა 11:21; ებრ. 11:34; 1 პეტ. 5:9

ღმერთი მხოლოდ არს მართალ. 2 მაკაბ. 1:25. სხუანიცა ვიეთნიმე მართალ. დაბად. 7:1; 18:23; ფს. 33:16; 36:29, 30; იგ. 8:8; სიბრ. 5:16; მათე 1:19; 10:41; 25:46; ლუკა 1:6; რომ. 1:17

ღმერთი მხოლო არს მოწყალე. გამიცხ. 15:4. სხუანიცა ვიეთნი მოწყალე. 1 პეტ. 2:9

ღმერთი მხოლო არს ნეტარი. 1 ტიმ. 6:15. კულად სხუანიცა ნეტარნი. დაბად. 30:13; ფს. 1:1; 31:1, 2; 40:1; 118:1; 126:5; მათე 5; 16:17; 24:46; ლუკა 1:45; 14:14; მაკაბ. 1:12

ღმერთი მხოლო არს შემძლებელი. 1 ტიმ. 6:15. კულად სხუანიცა შემძლებელი. გამოსლ. 1 8:21; ფს. 111:2; ლუკა 1:52; საქ. მოც. 8:27; 18:24

ღმერთი მხოლო არს უკუდავი. 1 ტიმ. 6:16. კულად სხუათაცა მიეცემის უკუდაება. სიბრ. 1:15; 4:1; 8:17.

ღმერთი მხოლო არს საკვირველთმოქმედი. ფს. 71:18; 135:4; ზირ. 11:4. სხუათაცა ქმნეს საკვირველნი. 2 სჯ. 34:12; ზირ. 31:9; 48:4, 15

ღმერთმან მხოლომან იცნის ზრახვანი დაფარულნი. 3 მეფ. 8:39; 2 ნემტ. 6:20. კულად სხუათაცა ცნეს. 1 მეფ. 9:19; 4 მეფ. 5:26

ღმერთი მხოლო არს მიმტევებელი ცოდვთა. ლუკა 5:21. სხუანიც კულად ღირს იქმნეს მიტევებად ცოდვთა. მათე 18:18. იოან. 20:23

ღმერთისა მხოლოსა არს პატივი და დიდება. ფს. 113:1; ეს. 42:8, 1 ტიმ. 1:17. კულად სხუათაცა მიეცემის. 4 მეფ. 14:10; 2 ნემტ. 17:5; ფს. 149:9; ზირ. 31:10; ლუკა 14:10; იოან. 5:44

ღმერთი მხოლო არს თაყუანისსაცემელ. გამოსლ. 20:5; ლევ. 26:1; 2 სჯ. 5:9; მათე 4:10. კულად სხუათა თაყუანის-ეცემების. დაბად. 18:2. სრულიად ჰპოო თაყუანის ცემასა თანა.

ღმერთისა მხოლოსა ჯერ-არს მონება. 2 სჯ. 6:13; 10:20; 1 მეფ. 7:3; მათე 4:10; ლუკა 4:8. შემდგომად ღმერთისა სხუათაცა ჯერ-არს მონება. დაბად. 25:23; 29:20; 47:25; 1 ტიმ. 6:2

ღმერთი რომლისა ბოროტის-ყოფისა მიზეზ არს და რომლისა ბოროტისა არა. ჰპოო ბოროტსა თანა.

ყ

ყოფად შემწირელობისათვის მატრიანთა შინა. ლევ. 15:15, 30; რიცხ. 6:11, 16; 8:12; 9:2, 4, 10, 14; მსჯ. 13:16; ლუკა 22:19

ყუდრებისათვის ძმათასა. დაბად. 37:21; ლევ. 19:18; ფს. 140:5; იგ. 1:20; 9:7; 10:17; 12:1; 13:1; 15:21; 17:10; 24:25; 25:12; 27:5; 28:23; 29:1; ეკლ. 7:6; ზირ. 19:15; 20:1; 21:7; 32:13; ისე 4:4; მათე 18:15; ლუკა 17:3; გალატ. 2:11; 6:3; 1 ტიმ. 5:20; 2 ტიმ. 2:25; [] 3:13; იაკ. 5:19

ყუდრება სხვათა ვითარი არს. მათე 7:3; ლუკა 6:41; იოან. 8:3; 1 ტიმ. 3:2; ტიტ. 1:6

შ

შაბათისათვის დაბად. 2:2; გამოსლ. 16:23; 20:8; 23:12; 31:14; 17; 34:21; 35:2; ლევ. 19:3; 23:3, 15; 25:4; რიცხ. 15:32; 28:9; 2 სჯ. 5:12; ეს. 56:2, 4; 58:13; 66:23; იერ. 17:21, 27; ეზეკ. 20:12; 22:8; 2 ებრ. 13:16, 22; 1 მაკაბ. 1:47; 2:33, 41; 2 მაკაბ. 15:1, მათე 20:1, 10; მარკოზ 2:23; 3:2; 6:2; ლუკა 4:16, 31; 6:1; 13:11, 14; 14:1; იოან. 5:10; 7:22; 9:16; საქ. მოც. 13:14, 27, 44; 15:21; 18:4; 20:7; 1 კორ. 16:2; ებრ. 4:4, 10

შარუა ასული იესუსი, დაჲ დავითისი, რომელმან შვა აბია. იოან. და ასაელ. 2 მეფ. 2:18; 1 ნემტ. 2:16

შემოსა შიშველთა ტობ. 2:20; ეს. 58:7; ეზეკ. 8:7; მათე 25:36; 38. სრულიად ჰპოო მოწყალეებასა თანა.

შენდობისათვის 2 კორ. 2:10

შერევნა წინააღმდეგი ბუნებათა. დაბად. 19:5; 38:7; ლევ. 18:22; 20:13; მსჯ. 19:22, 30; რომ. 1:27; 1 კორ. 6:9; ეფეს. 5:12; 1 ტიმ. 1:10; 2 პეტ. 2:7; 8

შესალტოლველი ქალაქი. გამოსლ. 21:13; რიცხ. 35:11; 2 სჯ. 4:4; 19:2, 7; ისუ 6. 20; 3 მეფ. 1:5; 2:28

შესანირაი და მსხვერპლი ყოველივე არა შესწირო ბინიანი. ლევ. 1:3; 3:1; 22:19; რიცხ. 28:3, 31; 2 სჯ. 15:21; ზირ. 35:14; ეზეკ. 43:23; მალაქ. 1:8, 14

შესანირაი ღმრთისა ზეცით ცეცხლით შეინუნა. დაბად. 4:4; 8:20; 15:17; ლევ. 9:24; მსჯ. 6:21; 13:19; 3 მეფ. 18:38; 1 ნემშ. 21:26; 2 ნემშ. 7:1; 2 მაკაბ. 1:22; 2:10

შესანირაი სამარადისო. გამოსლ. 29:38; რიცხ. 28:3; 1 ეზრ. 3:2

შესანირაად შეილნი მათნი. ლევ. 18:20; 20:2; 2 სჯ. 13:13; 18:10; მსჯ. 11:19; 4 მეფ. 3:27; 16:3; 17:17; 21:6; 2 ნემშ. 28:3; ფს. 105:37; ეს. 57:5; მერ. 7:31; 19:5; ეზეკ. 16:20, 36; 20:31; 23:37

შესანირაი ლხინითა და სიხარულითა იდღესანსაუღებოდენ. დაბად. 31:46; გამოსლ. 18:12; 32:6; რიცხ. 25:2; 2 სჯ. 12; 27:7; 1 მეფ. 1:4; 9:12; 16:5; 2 მეფ. 15:12; 3 მეფ. 1:9; 3:15; 2 ნემშ. 29:21

შესანირაი უღმრთოთა. დაბად. 4:3; 1 მეფ. 15:21; ფს. 39:7; 49:7; 50:8; იგ. 15:8; 21:27; ზირ. 35:15; ეს. 1:10; 43:23; 61:8; 66:3; იერ. 6:20; 7:30; 14:12; ოსე 5:6; 8:13; 9:4; ამოს. 5:22; მიქ. 6:7; მალაქ. 1:7, 13; მათე 9:13; 22:7; მარკოზ 12:33; ებრ. 10:5

შეურაცხთა სამოსელთა ჩუეულებათათს. ესთ. 14:16; ეს. 3:18; ეზეკ. 7:20; მათე 11:8; მარკოზ 12:38; ლუკა 7:25; 16:19; 20:46; 1 ტიმ. 2:9; 1 პეტ. 3:3

შეყარება ღმრთისა უმეტეს ყოველთასა ჯერ-არს. დაბად. 22:2, 9; გამოსლ. 20:6; 2 სჯ. 5:10; 6:5; 10:12; 11:1, 13, 22; 30:6; ისუ 6. 22:5; ზირ. 7:32; 34:19; 47:11; მათე 10:37; 22:36; მარკოზ 12:30; ლუკა 7:47; 10:27; იოან. 21:15; რომ. 5:5; 8:28, 35; 1 კორ. 10:21; 1 იოან. 4:17

შეყარება ღმრთისაგან თვსთა მათ. გამოსლ. 20:5; 34:14; 2 სჯ. 4:24; 6:15; 7:8; ისუ 6. 24:19; იგ. 8:17; ზირ. 4:18; იერ. 31:3; იოან. 3:16; 10:11; 13:1, 18; 15:9; 16:27; რომ. 5:8; გალატ. 2:21; ეფეს. 3:19; 5:2

შეპინდენ და მოიქცენ ბოროტისმოქმედნიცა კეთილად. დაბად. 20:8; გამოსლ. 14:25; 1 მეფ. 18:12; 4 მეფ. 1:4; 2 ეზრ. 6:16; 1 მაკაბ. 3:25; 12:28; მარკოზ 6:20; საქ. მოც. 5:13; 6:19

შენუხება სულის წმიდისა. ეფეს. 4:30. შენუხება სინანულისათს განწესებულ არს. 2 კორ. 7:9

შენყალბა და ნუგეშინის-ცემა უძლურთა და წყლულეანთა საქმე არს წყალობისა. დაბად. 48:1; 4 მეფ. 8:29; 13:14; იობ. 2:12; ფს. 40:4;

ეკლ. 7:3; ზირ. 7:38; 38:23, 24; მათე 25:37, 40; იოან. 11:3; 12:9; 2 კორ. 1:4

შეილთა თანა-აც მსახურება მშობელთა თვსთა. დაბად. 9:23; 22:2, 7; 27:1; 28:7; 37:14; გამოსლ. 20:12; 21:17; ლევ. 19:3, 32; 20:9; 21:9; 2 სჯ. 5:16; 21:15, 18; :27:16; მსჯ. 14:1; 1 მეფ. 2:11; 18; 22:3, 1, 7; 8:1; 18:5; 3 მეფ. 2:19; 4 მეფ. 2:23; 12:2; 22:1; 2 ნემშ. 34:3; ზირ. 3:1, 8; 6:18; 7:29; 8:7, 11; 22:3; 23:18; 25:10; 32:24; ტობ. 4:1; 14:5; იობ. 1:4; 8:4; 32:4, 9; იგ. 1:8; 4:1; 8:20; 10:1; 13:1; 15:20; 19:20; 20:11, 20; 22:15; 23:19, 25; 28:24; 30:17; იერ. 35:16; ეზეკ. 22:7; მათე 4:20; 10:35; 15:4; 19:19; მარკოზ 10:19; ლუკა 2:48; 18:20; საქ. მოც. 7:14; 22:3; ეფეს. 6:1; კოლ. 3:10; 1 ტიმ. 5:1; 1 პეტ. 5:5

შილა მიიღვნა პავლეს თანა ანტიოქიად. საქ. მოც. 15:27. ნარვიდა პავლეს თანა. 15:40. დამთა იბერიას. 17:14

შიმშილი სიმართლისათვის. ფს. 106:9; ეს. 55:1; მათე 5:6; ლუკა 1:53; 6:21; გამოცხ. 21:6; 22:17

შიშველთ შემოსა. პპოო შემოსასა თანა.

შიში ღმრთისა მრავალნაყოფიერ, სარგებელი მისი და საქებელი. დაბად. 20:9; ფს. 102:17; 117; 124:1; იგ. 10:27; 14:27; 19:23; 22:4. მისის მოკლებისა მიზეზი შეცოდება არს. დაბად. 20:11

შიში ღმრთისა მარადის სახედველი. გამოსლ. 1:17; 14:31; 3 მეფ. 18:3; 2 ნემშ. 19:7; ტობ. 1; 2:9, 1 3; 3:18; 9:12; იედ. 8:8; იობ. 31:23; იგ. 31:30; იონა 1:16; 2 მაკაბ. 6:30; ლუკა 2:25; საქ. მოც. 8:2; 9:31; 10:2, 35

შიში და მცონარება ნუ წინა-აღუდგეს სარწმუნოებასა და სასოებასა. ფს. 2:11; ეკლ. 9:1, 2; ზირ. 5:5; რომ. 11:20; 1 კორ. 9:27; 10:12; ფილპ. 2:12; 3:11, 13; ებრ. 3:14, 4:1; 2 პეტ. 3:17

შიში ღმრთისა თანა-გუაცხ, თულთა წინაშე გუაქუნდეს. დაბად. 22:12; 31:29; გამოსლ. 1. 17; 20:20; 2 სჯ. 4:9; 6:2, 13, 24; 10:12, 20; 13:4; ისო 24:14; მსჯ. 6:10; 4 მეფ. 17:36; 2 ნემშ. 2:15; იობ. 1:8; 28:28; ფს. 26:1; 32:8; 33:8, 10; 110:5; 111:1; 127:1; იგ. 1:7; 3:7; 9:10; 14:2, 27; 15:16; 16:6; 22:4; 24:21; ეკლ. 12:11; ზირ. 1:11; 2:7, 10, 18; 7:31; 10:23; 15:1; 25:16; 33:1; 34:16; 41:16; ეს. 8:15; 41:10; 43:1; 51:12; იერ. 10:7; 32:39; ბარ. 3:7; 4 ეზრ. 16:68; მათე 10:28; ლუკა 12:5; 1 პეტ. 2:17; 3:15; გამოცხ. 1 4:7

შიშითა და კდეშითა განჰპატივებს ღმერთი. დაბად. 35:5; გამოსლ. 23:27; ლევ. 26:36; 2 სჯ. 2:24; 11:25; 28:10, 65; ისუ 6. 2:9; 10:10; მსჯ. 4:5; 7:21; 1 მეფ. 7:10; 4 მეფ. 7:6; 1 ნემშ. 15:17; 2 ნემშ. 14:14; 17:10; 20:29; იედ. 14:14; 15:1; ფს. 9:20; იერ. 49:37; 2 მაკაბ. 3:24

შიშისათს ბოროტისმოქმედი კეთილად შეიცვალეზიან. დაბად. 20:8; გამოსლ. 14:25; 1 მეფ. 18:12; 4 მეფ. 1:14; 2 ეზრ. 6:16; 1 მაკაბ. 3:25; 12:28; მარკოზ 6:20; საქ. მოც. 5:13; 16:19

შრომა და რუდუნება საზოგადო ყოველთა
კაცთათვის. დაბად. 3:17; გამოსლ. 20:9; 34:21;
2 სჯ. 5:13; ტობ. 2:19; ფს. 127:2; იგ. 6:6; 10:4;
20:4; ეკლ. 5:11; ზირ. 29:19; იოან. 21:3; საქ.
მოც. 18:3; 20:34; 1 კორ. 4:12; ეფეს. 4:28; 1
თეს. 2:9; 4:1; 2 თეს. 3:8, 12

შრომითა ვერა გამდიდრებ[] თვინიერ
კურთხევისა ღმრთისა. დაბად. 3:17; 26:3;
12:30, 27; 2 სჯ. 8:18; იობ. 42:12; იგ. 10:22;
ზირ. 11:6

შრომისათვის სარუნავი ჯერ-არს. ლევ. 19:13; 2 სჯ.
24:15; 25:4; ტობ. 4:15; ზირ. 7:22; 34:25, 26;
იერ. 22:13; მალაქ. 3:5; მათე 0:10; ლუკა 10:7;
1 კორ. 9:9, 24; 1 ტიმ. 5:18; იაკ. 5:4

შრომისათვის წელითა და ქუეყნისმოქმედებათა-
თვის. ქება და სარგებელი. იგ. 12:11; 13:4;
14:23; 24:27; 28:19

შურისა და სიძულვილისათვის. დაბად. 4:5; 26:14;
27:41; 30:1; 37:4, 11; გამოსლ. 1:8; 20:13; ლევ.
19:17; რიცხ. 12:1; 35:20, 23; 2 სჯ. 19:11; 1 მეფ.
18:7, 11; იგ. 10:12, 18; სიბრ. 2:24; ეზეკ. 25:15;
დან. 6:3; ლუკა 15:28; იოან. 12:4; რომ. 1:29;
13:13; გალატ. 5:15, 20; იაკ. 3:14, 4, 2; 1 პეტ.
2:1; 1 იოან. 3:13, 15; 4:20

შურისგება მხოლოდ ღმრთისა და მსახურთა
მისათვის განთვისებულ არს; ხოლო
სხუათათვის დაყენებულ არს. დაბად. 15:14;
ლევ. 19:18; 2 სჯ. 32:35; ივდ. 8:20; 16:20; ფს.
7:7; 9:13; 93:1; იგ. 17:11; 20:22; 24:29; 28:22;
ზირ. 27:1; ეზეკ. 25:12, 14; ნაუმ 1:2; მათე 5:39;
ლუკა 9:54; 18, 6, 7, 8; რომ. 12:19; გალატ. 5:10;
1 თეს. 5:15; 2 ტიმ. 4:14; ებრ. 1 0:30; 1 პეტ. 3:9;
იაკ. 5:4; გამოცხ. 6:10

შურისგებისა და შურისძიებისათვის. დაბად. 34:2,
25, 27; გამოსლ. 32:19, 27; რიცხ. 25:7; მსაჯ.
20:1, 8; 1 მეფ. 11:6; 15:11, 32; 3 მეფ. 18:40;
19:10, 14; 4 მეფ. 10; 1 მაკაბ. 2:24; მათე 21:12;
იოან. 2:17; საქ. მოც. 9:1; ფილპ. 3:2

შფოთი საძაგელ არს. იგ. 6:19; 10:12; 15:18; 16:28;
17:11; 18:6; 30:33; მათე 12:24 ლუკა 11:17; 1
კორ. 14:33; გალატ. 5:15; 2 ტიმ. 2:23

წ

ჩუენება ღმრთისა და ანგელოზთა კაცთა. დაბად.
32:24; გამოსლ. 3; რიცხ. 22:21; ისუ 6. 5:15; 1
მეფ. 28:11; მათე 17:3; 28:2, 9; მარკოზ 9:3;
16:5, 9, 12, 14; ლუკა 9:30; 24:4, 15, 36; იოან.
20:2, 14, 19, 26; 21:1; საქ. მოც. 1:10; 16:9; 18:9

ც

ცნობა კაცისა შემდგომად მცირედისა წამს
სიტყუათა და საქმეთაგან მისთა. ზირ. 19:27;
27:9; მათე 7:16; 12:33; ლუკა 6:44

ცნობა ღმრთისა კაცობრივისა სიბრძნისა მიერ
შუქლებელ არს, არა თუ თვთ თავადმან

გამოცხადოს კნინთა და უდარესდა მისთა.
მათე 11:25; 16:17; ლუკა 10:21; იოან. 7:28;
8:19, 27; 10:14; 14:4; 15:15; 17:6; საქ. მოც.
17:23; 1 კორ. 1:17; 18; 2:6, 10; 3:13; კოლ. 1:26

ცოდვათათვის ერთისა ვისთვინმე მცირისათვის
მრავალნი განიმატიებებიან. დაბად. 3; რიცხ.
16:20; ისუ 6. 7; მსჯ. 19:25; 2 მეფ. 24

ცოდვათა ძირთა და ფესვთათვის. დაბად. 2:17; 3:6;
რომ. 5:12; 1 კორ. 1 5:21

ცოდვათა აღსარება. ჰპოო აღსარებასა თანა.

ცოდვათა შეუნდობენ მღვდელნი საღმრთოთა
წელმწიფებითა. მათე 18:18; იოან. 20:23.
ცოდვა ბუნებრივი. იობ. 14:4; 15:14; ფს. 50:7;
რომ. 3:9; 23; 5:12. შებლაღვა მისით. დაბად.
8:21; ზირ. 17:30; რომ. 5:12, 17; 6:23; 7:8, 11,
13, 17; გალატ. 5:17; ეფეს. 2:3; ქრისტეს მიერ
აღწოცების თანამდებობა: იოან. 1:29; რომ.
3:23, 24; 5:9, 15, 17, 18, 19; 6:3; 7:24; 8:1, 2;
გალატ. 3:22; ეფეს. 2:5

ცოდვათა მიტევება მხოლოსა ღმერთსა
საუკუნითგან აქუს წელმწიფება. გამოსლ.
34:7; ფს. 18:13; 31:5; 102:12; ეს. 43:25; 44:22;
53; იერ. 31:34; 33:8; მიქ. 7:18; მათე 9:2;
მარკოზ 2:5; ლუკა 5:20; 7:48

ცოდვანი მიტევებიან ქრისტეს მიერ. ეს. 13; დან.
9:24; მათე 1:21; 9:2; 11:28; 20:28; 26:27;
მარკოზ 2:3; ლუკა 24:47; იოან. 1:29; საქ. მოც.
2:38; 4:12; 10:35, 43; 13:38; რომ. 4:25; 5:9; 1
კორ. 6:11; 15:3; 2 კორ. 5:21; გალატ. 1:4; კოლ.
1:14; ეფეს. 1:7; 5:25; 1 ტიმ. 1:15; ტიტ. 2:14;
ებრ. 1:3; 9:12, 14; 1 პეტ. 1:18; 2:24; 3:18; 4:1; 1
იოან. 1:7; 2:12; 3:5; გამოცხ. 1:5

ცოდვანი სულის წმიდის მიმართნი. მათე 12:31;
მარკოზ 3:28; ლუკა 11:15; 12:10; ებრ. 6:4;
10:26; 1 იოან. 5:16

ცოდვანი რომელნი დაღადებენ წინაშე ღმრთისა.
დაბად. 4:10; 18:20; გამოსლ. 22:23, 27; ზირ.
35:18; იაკ. 5:4

ცოდვანი ბუნების გარეგანი. დაბად. 19; ლევ.
20:13; მსჯ. 19:22; რომ. 1:27; 1 კორ. 6:10; 1
ტიმ. 1:10

ცოდვანი უმეცრებოთნი. ლევ. 4:2; 5:15; რიცხ.
15:27; ლუკა 23:34; იოან. 9:41; 15:24; საქ. მოც.
3:17; 1 ტიმ. 1:13

ცოდვისა სიბოროტესა არა რიოდნ შურის
ქმნისათვის. რიცხ. 15:30; ზირ. 10:14; მათე
28:13; იოან. 12:10; საქ. მოც. 45:18; ებრ. 6:4;
10:16

ცოდვა არათუ მხოლოდ ოდენ განიგდების,
არამედ ჭეშმარიტად [] ტებისცა და სულითა
განიწმიდებისცა და განიბანების. ფს. 50:12;
საქ. მოც. 2:38; 1 კორ. 6:11; 2 პეტ. 1:9; 1 იოან.
1:9

ცოლოსანთა მათი გამგეობა და გაძლოლა
წესიერად. დაბად. 3:16; რიცხ. 5:12, 18; 30:7,
13; 2 სჯ. 22:5, 13; 24:1; იგ. 5:18; 18:22; 31:10;

ეკლ. 9:9; ზირ. 7:28; 9:1; 25:2, 27; 26:1; მალაქ. 2:14, 16; 1 კორ. 7; 11:2, 18; ეფეს. 5:22; კოლ. 3:18; 1 ტიმ. 2:11; ტიტ. 2:4; 1 პეტ. 3:1

ცომი ითქმის ბოროტის სწავლისათვის. ლევ 2:11; 6:17; 2 სჯ. 16:3; მათე 16:6; მარკოზ 8:15; ლუკა 12:1; 1 კორ. 5:6; გალატ. 5:9

ცრუ წინანარმეტყველნი და პატიყენი მათნი და რომელიცა არა ჯერ არს სმენად მათნი. 2 სჯ. 13:1; 18:20; 3 მეფ. 13:11; 18:40; 22:6, 10; 4 მეფ. 10:19; იგ. 28:10; ეს. 3:11; 28:7; 46:10; იერ. 14:13, 15; 23; 27:9, 28; 29:8, 21, 25; ეზეკ. 13; 14:9; 22:25; 34:2, 8, 18; ამოს. 7:10; მიქ. 3:5; ზაქ. 13:2; მათე 7:15; 24:11; ლუკა 12:1; საქ. მოც. 20:29; 1 კორ. 15:12; ფლპ. 3:2; კოლ. 2:8; 1 ტიმ. 4:1; 2 ტიმ. 2:6, 17; 3:1; 2 პეტ. 2; 1 იოან. 4:1; იუდ. 4:8.

ცრუ წინანარმეტყველი უნოდებთან მათცა, რომელი პირველ უამისა რბიან და შეუძლებელისა შეძლებად მივლელან. იერ. 14:14; 23:32; 27:10; ეზეკ. 1:36

ცხორება მორწმუნეთა ვითარისა წესითა განწესებულ არს. დაბად. 17:1; გამოსლ. 20:11; ლევ. 11:44; 19:2; 20:7, 29; 21:8; მათე 5:48; 11:29; ლუკა 6:36; იოან. 12:26; 13:13; 15:12; 21:15; რომ. 6:4; 8:29; 13:14; 15:2; ეფეს. 2:9; 4:1, 23; 5:1, 9; ფლპ. 1:27; 2:5, 14; კოლ. 2:6; 3:9, 12; 1 თეს. 4:3; ტიტ. 2:11; 3:8; ებრ. 12:2; 1 პეტ. 1:15; 2; 3:17; 4:1; 1 იოან. 1:7; 2:6

ცხორება თვისი დადვას ნაცვლად მეგობრისა თვისისა. ივდ. 13:3, 25; ესთ. 4:15; იოან. 15:13; 1 იოან. 3:16

ცხორება ჩუენი ღმრთისათვის ჯამს და არა ჩუენთვის. რომ. 1:4; 7; 2 კორ. 5:15; გალატ. 2:20; 1 თეს. 5:10; 1 პეტ. 4:2

ცხორება კაცთა უხანაო არს და ამაო. დაბად. 3:19; 2 მეფ. 14:14; 1 ნეშტ. 29:15; ტომ. 4:23; იობ. 3:20; 7:6; 8:9; 9:21, 25; 13:28; 14:1; ფს. 38:6; 89:5, 9; 101:4, 12; 102:15; 108:23; [1] 43:4; ეკლ. 2:23; 3:10; 7:1; სიბრ. 2:5; 5:9; ზირ. 14:18; 17:31; 18:8; 40:6; 41:1 ეს. 40:6; ლუკა 12:18; ეფეს. 5:16; ებრ. 13:14; იაკ. 1:10; 4:14; 2 პეტ. 1:14

დ

ძიება სახელითა იესოსითა. იოან. 14:13; 15:16; 16:23, 26; 1 იოან. 5:14, 15

ძიება ჰჰოო ვედრებას თანა.

ძიება უსარგებლო საძაგელ არს. დაბად. 3:1, 6; იგ. 25:27; ეკლ. 7:11; ზირ. 3:21; მათე 24:3; იოან. 6:53; 21:21; საქ. მოც. 1:6; 1 ტიმ. 1:4; 6:3; 2 ტიმ. 2:16; ტიტ. 3:9

ძლევა ღმრთის მიერ მოსალოდებელ არს. დაბად. 14:14; გამოსლ. 17:9; 2 სჯ. 7:8; ისუ 6. 11:6; მსჯ. 7:7; 1 მეფ. 14:6; 17:45; 2 ნეშტ. 14:11; 16:8, 24; 24; 25:8; ივდ. 9:15; ფს. 117:16; იგ. 21:31

ძლევითა განძლიერდებიან მცირენი მრავალთა ზედა. დაბად. 14:14; ისუ 6. 11:17; მსჯ. 7:2, 4; 1 მეფ. 14:6, 14; 2 ნეშტ. 13:14; 14:11, 12; 24:24; 1 მაკაბ. 3:16, 22. ძლევა შემოსილნი ახალ შობილად ინოდებიან. რიცხ. 31:13; მსჯ. 11:34; 1 მეფ. 18:6; 2 მაკაბ. 5:7

ძმანი და დანი ქრისტესნი ვინა არიან. ფს. 21:33; მათე 12:49; 28:10; მარკოზ 3:33; ლუკა 8:21; იოან. 20:17; ებრ. 2:12

ძლუნთა მიღება დაყენებულ არს. დაბად. 14:23; გამოსლ. 18:21; 22:8; რიცხ. 22:18; 2 სჯ. 10:17; 27:25; 1 მეფ. 8:3; 12:3; 3 მეფ. 13:7; 4 მეფ. 5:16; 2 ნეშტ. 19:7; იობ. 15:34; ფს. 14:5; 25:10; იგ. 15:27; 17:23; ზირ. 8:3; 20:31; ეს. 1:23; 5:23; 33:15; 45:13; ეზეკ. 13:19; 22:12; დან. 15:17; მიქ. 3:11; საქ. მოც. 20:35

ე

ნარმართთა ნოდება. დაბად. 49:10; რიცხ. 24:17; 2 სჯ. 32:43; 2 მეფ. 22:44, 50; 3 მეფ. 8:41; ფს. 2:8; 21:28; 67:32; 71:8, 17; 85:9; 86:4 [] 7:27; 13:29; 17:35; 41:25; 43:5; 45:14; 49; 51:5; 54; 55; 56:3, 6; 60:3, 9; 65:1; 66:19, 20; იერ. 9:24; 12:16; 16:19; ისე 2:23; იოვ. 2:28; მიქ. 4:2; სოფ. 3:9; ზაქ. 2:11; 8:20; 9:10; მათე 2:2, 7; 8:11; 21:31, 43; 22:9; იოან. 10:16; საქ. მოც. 8:26, 30; 10; 1 კორ. 12:13; ეფე [] 10

ნარმართთა ჩუელებასა არა გვივმს მიდევნება. ლევ. 18:3; 20:23; იერ. 10:2

ნარტყუენილთა და პყრობილთა მიხედვა. დაბად. 14:14; 1 მეფ. 30:98 ტომ. 1:15; იერ. 38:9; მათე 25:39; საქ. მოც. 15:5; 2 ტიმ. 1:16; ებრ. 13:3

ნარტყუენილთა არა უგულვებელს-პყოფს ღმერთი. დაბად. 39:21; სიბრ. 10:13; ეს. 42:7; საქ. მოც. 5:18; 12:17; 16:25

ნერიენი განსაკუთვლენი. 2 სჯ. 23:1; ეს. 50:18 იერ. 3:3; მალაქ. 2:16; მათე 5:30; 19:7; მარკოზ 10:4

ნესი და ჩუეულება მართლიად ლოცვასა შინა. 3 მეფ. 8:22; 54; 17:21; 18:42; 2 ნეშტ. 5:12; მათე 2:11; 26:39; მარკოზ 14:35; ლუკა 22:41; 1 კორ. 11:4; 1 ტიმ. 2:8

ნესი საეკლესიონი და გარემოს მსახურება. დაბად. 8:28; 14:18; 15:9, 17; 10:22; 26:5, 11, 28; 33:20; 43:4, 26; გამოსლ. 12; 18:20; 19; ლევ. 8:34; 9; 10:19; 12; 14; 23; 24; რიცხ. 1:50; 4:5; 6; 7; 8; 9; 15; 1 ნეშტ. 23; 3 ეზრ. 8; მათე 2:11

ნესი კულად თენიერ ნერილისა, რომელიცა მოციქულთა შეიწყნარეს, ჩუენ მიერცა შესაწყნარებელ არიან. 2 თეს. 2:14

ნიგნი ცხორებისა, გინა ცხოვლთა. გამოსლ. 32:32; ფს. 68:29; ფილპ. 4:3; გამოცხ. 3:5; 20:12; 21:27

ნილის აღმოსვლა. ლევ. 16:8; რიცხ. 17; 26:55; 33:53; ისუ 6. 7:14; 18:10; 1 მეფ. 10:20; 14:42,

47; 1 ნემტ. 25:8; 2 ებრ. 11:1; იგ. 16:33; 18:18; ეზეკ. 21:19; იონა 1:7; საქ. მოც. 1:17

წინადაცუთა ჯორციელი და სულიერი დაბად.
17:10; 21:4; 34:24; გამოსლ. 4:25; 12:44; ლევ. 12:3; 2 სჯ. 10:16; 30:6; ისუ 6. 5:2, 7; ივდ. 14:6; იერ. 4:4; 6:10; 9:25; 1 მაკაბ. 1:16, 51, 63; 2 მაკაბ. 6:10; ლუკა 1:59; 2:21; იოანე. 7:22; საქ. მოც. 7:8; 15:1, 24; 16:3; რომ. 2:25, 29; 3:1; 4:10; 1 კორ. 7:19; გალატ. 2:3; 5:2; 6:12; ფეს. 2:11; ფილპ. 3:2; კოლ. 2:11; 3:11

წინდი არს ცხორებისა ჩუენისა სული წმიდა. რომ.
8:16; 2 კორ. 1:22; 5:5; ფეს. 1:13; 4:30

წმიდა არს ღმერთი. ეს. 6:3; გამოცხ. 4:8

წმიდად და განწმედლიად ჯერ-არს, რათა იყუნეთ. ლევ. 11:44; 19:2; 20:7, 26; 21:5; 2 სჯ. 26:19; ფეს. 5:26; 1 თეს. 4:3; 1 პეტ. 1:16.
რომელნიცა განსაწმედელ არიან, განიწმედენ. გამოცხ. 22:11

წმიდა უფლისა. გამოსლ. 35:2; ლევ. 16; ფს. 113:2; მათე 7:6; ლუკა 1:31

წმიდანი ჩუენთვის ევედრებიან. იერ. 15:1; 2 მაკაბ. 15:14; გამოცხ. 5:8; 8:3. მეოხებით მათითა მრავალს ნიჭს მოგვეცემს ჩუენ ღმერთი, დაღაცათუ მიცვალებულნიცა იყუნენ. დაბად. 26:5, 24; გამოსლ. 32:13, 14; 3 მეფ. 11:12, 13, 32, 34; 15:4, 5; 4 მეფ. 19:34; 20:6; ზირ. 44:24; ეს. 37:35

წმიდათა ევედრებით, რათა მარადის მეოხ-გუექმნენ და არა უგულებელს-ყონ მეოხება ჩუენი და ილოცვიდენ, ვითარცა სხუათა კაცთა მიერ რა ვითხოვთ ვითარცა პავლე. რომ. 15:30; ფეს. 6:198 კოლ. 4:3; 1 თეს. 2:25; 2 თეს. 3:1; ებრ. 13:18. და არა არს საევირველ, რამეთუ წმიდანი მეყსა შინა სცნობენ ევედრებასა ჩუენსა. ვინადგან არიან ვითარცა ანგელოზნი ღმრთისანი. მათე 22:30; ლუკა 15:10. და შესწირვენ ღმერთსა ევედრებასა ჩუენთვის. ტობ. 12:12; გამოცხ. 5:8; 8:3. არათუ წინააღმდეგ ამისად არიან, ვინადგან ღმერთი არს მხოლოდ გულთა და გონებათა გამკითხველი, არამედ კაცთაცა ცნობა მიეცა ღმრთისა მიერ გულისხმეუთა გამოცხადებისა. 4 მეფ. 5:26; 6:12; დან. 2:29

წმიდანი ზეცას სუფევენ ქრისტეს თანა. იოან. 12:26; 17:24; 2 კორ. 5:8; ფილპ. 1:23; გამოცხ. 3:21; 7:9; 14:13

წმიდანი გარდაცვალებულნი ჯერ-არს, რათა ჩუენ მიერ იქებოდინ. ზირ. 44; იოანე. 12:26

წმიდათა შორის მისთა იქების ღმერთი. ფს. 150:1

წმიდანი განსჯიან. ჰოო განსჯასა თანა.

წმიდანი სასწაულებსა იქმინ მსგავსად მოსესსა და აპრონისსა. გამოსლ. 7; 8; 9; 10; 11. ელიამ აღადგინა ყრმა მკუდარი. 3 მეფ. 17:22. შკერა პაერი, რათა არა წვიმოს. 17:1; იაკ. 5:17.
კუალად განწსნა კრულებისაგან. 3 მეფ. 18:41, 45; იაკ. 5:18. ელიას ხალენმა განაპო წყალი. 4

მეფ. 2:8, 14. ელისემ აღადგინა ძე ქერივისა მომკუდარი. 4 მეფ. 4:35. განპკურნა წყალი შთადგებითა მარილისათა. 2:8, 14.
განამრავლა ზეთი. 4:6. შთაავლო ცომი ნაცარსა შინა. 4:41. განპკურნა ნემან ასური. 5:14. აღმოილო ცული იორდანით. 6:6.
მკუდარმან შეხებით აღადგინა მკუდარი. 13:21. მოციქულთაგან განსხნეს ეშპაკნი. მათე 6:13; 16:17; ლუკა 10:17. იოვანე და პავლემ განკურნეს მკელობელი. საქ. მოც. 3:6.
პეტრემ აღადგინა ტაბითა მკუდარი. 9:41.
აზრდილიცა მისნი განპკურნებდა. 5:15.
პავლემ აღადგინა საპყარი. 14:9. ოლარებითა განკურნა სნეულნი. 19:21. აღადგინა ქაბუკი ჩამოჭრით მკუდარი. 20:10

წმიდათა სხუათაგ მრავალი სასწაული ქმნეს, რომელნიცა აურაცხელ არიან. ებრ. 11:32

წმიდათა რომელთამე ესრეთი ჯელმნიფება მინიჭებია, რომელთა მხოლოსა ღმერთსა ოდენ შეენის. მათე 18:1, 18; იოანე. 20:23; რომ. 11:14; 1 კორ. 9:20, 21; 1 ტიმ. 4:16; იაკ. 5:19

წმიდათა ჯსენებანი ევედრებასა ღმრთისასა ფრიდად მასწაულებენ. დაბად. 31:9:48, 16; გამოსლ. 32:13; 2 სჯ. 9:27; 3 მეფ. 18:36; 1 ნემტ. 29:18; 2 ნემტ. 5:42; ტობ. 7:15; ესთ. 13:15; 14:18; ეს. 6:3, 17; დან. 3:35

წრფელთა და მდაბლთა გამოუცხადა ღმერთმან დაფარულნი მათნი, რომელთა თაენი თესნი ბრძენ ჰგონიათ. ეკლ. 9:15; ეს. 28:18, 24; 32:4; მათე 11:25; ლუკა 2:9, 50; 5:8; 10:21; საქ. მოც. 4:13; კორ. 1:24; 2:1

წურთა ღმრთისმიერი სარგებელად ჩუენდა ქმნილ არს. 2 მეფ. 7:14; ტობ. 2:8; ივდ. 8:22; იობ. 5:17; 33:16; იგ. 3:11; იერ. 46:28; 2 მაკაბ. 6:12; 1 კორ. 11:31; ებრ. 12:5; 1 პეტ. 4:17; გამოცხ. 3:19

წურთა და წინააღდგომა ჯორცთა ჩუენთანი მიგუაახლებს ღმერთსა და დიდებასა მას საუკუნოსა. გამოსლ. 1:12; 2 ნემტ. 33:11; ივდ. 8:15, 21; იგ. 6:23; მათე 7:24; ლუკა 24:26, 46; იოანე. 12:25; საქ. მოც. 14:21; რომ. 8:17; 2 კორ. 4:8, 17; 5:1; ფილპ. 2:8; 2 თეს. 1; ებრ. 2:9; 12:2

წურთა და განსაცდელთ მოთმინება სულითა მზიარულითა ჯერ-არს თავს ვიდვათ. მათე 5:10; 10:38; იოანე. 15:20; 16:33; საქ. მოც. 5:41; 16:26; 2 კორ. 8:2; კოლ. 1:24; ებრ. 10:34; იაკ. 1:2, 12; 1 პეტ. 4:12, 16

წურთითა და იწროებითა არს წუგეშინის-ცემა. იობ. 17; იგ. 18:12; ეს. 26:12, 19; გოდ. 3:28; მათე 5:10; იოანე. 15:20; 16:20, 33; რომ. 8:18; 1 კორ. 10:13; 2 კორ. 1:4, 8

წურთასა და განსაცდელსა ზომისაებრ მოაწეეს ჩუენზედ უფალი. ივდ. 8:21; ზირ. 2:1; 27:8; იგ. 17:3; სიბრ. 3:5, 6; 2 თეს. 1:4; 1 პეტ. 1:7

წყალი არა რას ავენებს რჩეულთა ღმრთისათა. გამოსლ. 14:22; ფს. 65:6; ეს. 43:2; იოანე. 2:5

წყალი წარმდგენლად იწოდების. ფს. 68:16; 143:7; იგ. 17:14; მათე 7:25; ლუკა 6:48; გამოცხ. 12:15

წყალი ემსგავსებაზ მეცნიერებასა ღმრთისასა და ნიჭსა სულისა წმიდისასა. ეს. 11:9; 12:3; 34:6; 43:20; 44:3; ეზეკ. 47; ზაქ. 14:8; იოან. 4:10; 7:38

წყალი კურთხეული; ჰჰოო კურთხევასა თანა.

წყალობა გლახაკთა საქნელ არს. გამოსლ. 22:25; 23:11; ლევ. 19:10; 23:22; 25:34; 2 სჯ. 15:7, 10; 24:19; 3 მეფ. 17:10; 2 ეზრ. 8:11; ტობ. 1:8; 4:7; 17; 12:9; 14:12; ესთ. 9:22; ფს. 40:1; 81:4; 111:9; იგ. 3:9, 28; 11:18, 25; 1:31; 18:17; 21:13, 21; 22:9; 28:27; 31:20; ეკლ. 1:1; ზირ. 4:2; 7:35; 12:3; 14:11; 29:12; 35:4; ეს. 58:7; ეზეკ. 16:49; 18:7; დან. 4:24; მათე 6:3; 10:42; 19:21; 25:35, 42; ლუკა 3:11; 6:35; 11:41; 12:33; 14:13; 16:9, 21; 19:8; 21:1; საქ. მოც. 2:42; 6:2; 9:39; 10:2; 11:29; [35;] რომ. 12:8; 15:26; 1 კორ. 16:1; 2 კორ. 8:4; 15:9; ეფეს. 4:28; ებრ. 13:16; იაკ. 2:15; 1 იოან. 3:12. სრულიად ჰჰოო მონყალეებასა თანა.

წყალობა თვისთა ტომთა უპატიოსნეს არს. 1 მეფ. 16:6; 2 ნემტ. 28:9, 15; ფს. 111:5, 9; იგ. 14:21, 31; 19:7; 25:21; ზირ. 4:2, 29; 35:18; ეს. 58:7; ოსე 6:11; მიქ. 6:8; ზაქ. 7:9; მათე 5:7; 9:13; 10:41; 18:33; 25:42; მარკოზ 9:40; ლუკა 6:35; 11:33; რომ. 12:13; გალატ. 6:28 კოლ. 3:12; 1 ტიმ. 5:10

წყევა და კურთხევა. დაბად. 3:14, 17; 8:21; 9:25; 24:41; 27:28; 48:15, 20; 49:7; რიცხ. 5:21; 2 სჯ. 11:26; 27:15; ისუ 6. 8:34; მსჯ. 9:20; 1 მეფ. 17:438 2 მეფ. 2:5; 16:7; 4 მეფ. 2:24; 2 ეზრ. 5:13; იგ. 26:2; იერ. 29:22; 49:13; ზაქ. 8:13

წყულულება და შურისგება ღმრთისმიერი. გამოსლ. 7:8; 9; 14; 2 მეფ. 8:28; 2 ნემტ. 6:28; ფს. 77:44; 104:27; იერ. 5:2

ჭ

ჭემმარიტებისათვს 3 ეზრ. 3:12; 4:33; 4 ეზრ. 1:17; ეს. 59:15; ზაქ. 8:16; ეფეს. 4:21, 25

ჭმევისათვს მშიერთასა. 2 სჯ. 23:4; მსჯ. 8:5; 1 მეფ. 21:3; 28:22; 2 მეფ. 16:1; ეს. 58:7; მათე 25:35

ჭმუნვა და ზრუნვა წარმავალთათვს არა საქებელ არს. იგ. 12:23, 25; 15:13; 17:22; ზირ. 30:22; 38:19; 1 მაკაბ. 6:8; 2 კორ. 7:10

ხ

ხარკი და ზუერი თანა-გუაც მთავართა მიცემად. მათე 17:24; 22:17; მარკოზ 12:16; ლუკა 20:22; რომ. 13:7

ხატო განწესებისათვს. რიცხ. 21:8

ხატო ქმნა ბრძანა ღმერთმან. გამოსლ. 23:18; რიცხ. 21:8

ხატი ქმნა სოლომონ. 3 მეფ. 6:35; 7:25, 29, 36; 10:19; 2 ნემტ. 3:10, 14; 4:3

ხილვათათვს წმიდათასა გული უთქმიდა პავლეს. 1:11; 15:23, 32; გალატ. 4:20; 1 თეს. 2:17

ჯ

ჯბო შეიშადა ბომონთა. გამოსლ. 32:4; 2 სჯ. 9:16; 2 მეფ. 12:28; 4 მეფ. 10:29; 17:16; ფს. 105:19; ოსე 8:5; საქ. მოც. 7:4

ჯელის-დასხმა არს შეწირვა, გინა ხარისხად ალყანება; იოან. 20:22; 1 ტიმ. 4:14; 3:22; 2 ტიმ. 1:6; ტიტ. 1:5

ჯელის-დასხმა. სხუა და სხუანი ძუელისა აღთქმისანი. დაბად. 48:14; გამოსლ. 29:10; ლევ. 1:4; 3:2; რიცხ. 27:23; დან. 13:34; მარკოზ 10:16

ჯელის-დასხმა შეწირვისა და წესისა და სიმტკიცისა. საქ. მოც. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1 ტიმ. 4:14; 5:22; [6.] 2 ტიმ. 1:6

ჯელის-დასხმათა საიდუმლონი. საქ. მოც. 8:17; ებრ. 6:2

ჯორცნი თვისნი თუთოულმან ვითარ ჯერ-არს ჯუარს აცუნან. ზირ. 18:30, 31; რომ. 6:12; 8:12, 13, 14; გალატ. 5:16; ეფეს. 4:22; 5:3. ტიტ. 2:12. ებრ. 12:1; 1 პეტ. 2:1; 4:2, 6

ჟ

ჯვარი და ტანჯვა ყოველთა კეთილმოქმედთათვს საწმარ არს. დაბად. 4:8; 27:41; 37:18; 2 მეფ. 16:5, 13; ფს. 33:20; იგ. 24:16; ზირ. 2:1; მათე 10:16; 12:14, 16, 24; 24:9; მარკოზ 13:9; ლუკა 14:26; 21:12; იოან. 15:20; 16; 2; საქ. მოც. 9:23; გალატ. 4:29; 1 თეს. 3:3; 2 ტიმ. 3:12; 1 პეტ. 4:1, 12; 5:10

ჯოჯოხეთი და სატანჯველი განწმადებულ არს ეშმაკთა და მსახურთა მათათვს. ჰჰოო დასჯასა თანა.

ჯოჯოხეთისა პატიენი სხვა და სხუანი არიან და საშინელ. 2 სჯ. 32:22; იობ. 24:19; ფს. 10:6, 20; 10:48; 15:11, 10; სობრ. 11:17; ზირ. 21:10; ეს. 30:33; 33:11, 13, 14; 34:9; იერ. 9:15; მალაქ. 4:1; მათე 8:12; ლუკა 13:27; 16:23; გამოცხ. 14:9; 18:7; 20:14. არაოდეს დაეწრულეების ეს. 66:24; მათე 25:41, 46; მარკოზ 9:47; 2 თეს. 1:9

კ

კაგან და კაგარიანი ჰჰოო აგარსა თანა.

კამან დიდებულსა პატივი მიწადა მონყევედისათვს პურიათასა. ესთ. 3. ძელსა დამოჰკიდეს. 7:10. მისეუ ტანჯვითა ათნივე შეილნი მისნი. 9:13

კამბავი კეთილი უხესთავს არს სიმდიდრეს. იგ. 22:1; ეკლ. 7:2; ზირ. 41:15, 16

პეროდე ასკალონელის ზე მოისრნეს ჩჩვილნი
უბრალონი. მათე 2:16. მოკუდა. 2:19

პეროდე ანტიპას ძე პეროდესი. ოთხთა
სამთავროთა გალილიისათა მთავარი. ლუკა
3:1. მოკლა იოანე ნათლისმცემელი. მათე
14:10; მარკოზ 6:27

პეროდე და პილატე ქრისტეს სიკუდილზე
მეგობარ იქმნეს. ლუკა 23:12; საქ. მოც. 4:27

პრომაელთა და პურიათა მშვიდობისა და ზავისა
ყოფისათვის. 1 მაკაბ. 8:14, 17, 27; 12:1; 14:17,
20

პრომაელთა წარმართობასავე შინა ქება. 1 მაკაბ.
8:2, 9

პრომაელთა ქრისტიანობაში ქება. რომ. 1:8

პრომაელთ აღმოფხვრეს იერუსალიმს ტაძარი
უფლისა. რიცხ. 24:24; ეს. 5:26; 6:11; დან. 9:26;
11:30, 31; ლუკა 19:41; 21:21; იოან. 11:48

პურიათა განწესება აჩრდილი იყო აწინდელსა.
გამოსლ. 13:9, 14; რიცხ. 15:38; 2 სჯ. 16:1;
ეზეკ. 20:10; 1 კორ. 10:1; 2 კორ. 3:13; ებრ.
7:17; 8:5; 9:1, 10, 23; 16:1

პურიათა განწესება რომელიმე სარწმუნო იყუნეს.
დაბად. 32:31; მსაჯ. 11:40; რუთ. 4:7; 2 ნეშტ.
35:25

პურიამ მიიღო პროარტაგი დავითისი იოაბსა
თანა. 2 მეფ. 11:14

პურია წინაწარმეტყველებდა წინააღმდეგად
იერემიასთვის. ამისთვის წარყუანებულ იქმნა
ეგვიპტედ და მოიკლა იოაკიმის მიერ. იერ.
26:20, 23

პურია მღვდელმან მეფის აქაზის ბრძანებით
დადგა საკურთხეველი. 4 მეფ. 16:11

პურიელ ანგელოზი ღთისა. 4 ეზრ. 4:1; 5:20

სულხან-საბა ორბელიანის სომხური წყაროები¹

სულხან-საბა ორბელიანს თავისი ლექსიკონისათვის დართულ ანდერძნამაგში, სადაც მოკლედ ჩამოთვლილია პირობები, რომელშია ც მისი ნამუშავევი აღმოცენდა, ნათქვამი აქვს:

„და ერთი სომხური მომცრო ლექსიკონი ვნახე, რომელსა მათისავე ენითა ბარგირქი ეწოდების და მეც მათის ბაძით ჯელი მიეყავ და, რაოდენ ძალმედეა, აღწერე“. („ქართული ლექსიკონი“, II გამოცემა, გვ. 01).

საბას, იმავე ანდერძნამაგში, ცოტა ქვემოთ, სადაც საუბარია იმის შესახებ, თუ როგორ ახერხებდა იგი ზოგიერთი ძნელი სიტყვის შინაარსის ზედმიწევნით დადგენას, აღნიშნული აქვს:

„...რაოდენ ძალმედეა, ვეცადე ელენთა, ლათინთა, სომხურთა, რუსთა და არაბთა წიგნებისაგან და მით გამოვიღე...“

(იქვე, გვ. 02).

მართლაც, ზოგიერთი გამოყენებული წიგნი თვით ლექსიკონშივე აქვს დასახელებული სულხანს სხვადასხვა სიტყვის განმარტებისას. ასეთად, სომხურის მიმართ, პირველ ყოვლისა სომხური ბიბლია² ჩანს. მაგ.:

„კცენა ფჳენა (41, 9 იობ.). („კცენასა მისსა გამოჰკრთების ცეცხლი“. სომხურში კცენა ფჳეინვად ეწერა C). [ნ. კცენა“ სთან].

ეს სწორედ ასეა. სომხურში ამ ადგილს ფჳეინვავა (ჴჳიჳნჴი).

სულხანს რომ, პირველ ყოვლისა, სომხური ბარგირქი ჰქონია ხელთ, ამას ხსენებული ანდერძნამაგის კიდევ ერთი სხვა ადგილიც მოწმობს:

„მე უწინარეს ლათინური და ელენური ლექსიკონი ვერ ვნახე, თვარა უკეთესის რიგით აღწერდი, მას უკან ვნახე და ზოგი რამ იმით გაემართე და რიცხვებიც წერილთანი თან ჩართვით დაუსხი“.

(იქვე, გვ. 03).

საბას ასეთი არაერთგზისი აღიარება საკითხს სვამდა იმის შესახებ, თუ რა და როგორ გამოიყენა მან. ის ზოგადი ხასიათის თქმა სომხურის მიმართ, რომ მათი „ბაგირქი“ მქონდა ბ ა ძ ა დ და მათი წიგნებიდანაც საჭირო მასალის გ ა მ ო ლ ე ბ ა ს ვეცადეო, ჩვენს კითხვებზე გარკვეულ პასუხს ვერ იძლევა, პირიქით, პრობლემის ამოხსნის ნყურვილს იგი უფრო აძლიერებს.

სულხანის „ქართული ლექსიკონის“ მეორე გამოცემის ერთმა რედაქტორთაგანმა, პროფ. ა. შ ა ნ ი ძ ე მ, შესაძლოდ მიიჩნია, რომ ის ლექსიკონი, რომლისათვის საბას მიუბაძავს, „თითქოს უნდა იყოს ერემია ვარდაპეტის ლექსიკონი“. მაგრამ არა ნაბეჭდი, რომელიც 1698 წ. გამოიცა, ე. ი. იმ დროს, როცა საბას უკვე დაწყებული ჰქონდა ლექსიკონზე მუშაობა (დაიწყო-კი 1695 წ.), არამედ იგი, განაგრძობს პატივცემული მკვლევარი, „ამ ლექსიკონს ჯერ კიდევ ალბათ ხელნაწერი სახით იცნობდა“-ო (ნ. „ქართული ლექსიკონის“ II გამოცემის წინასიტყვაობა, გვ. IV, შენიშვნა). ამ ვარაუდს ახლა, როცა ამავე პირის ხელმძღვანელობით „ქართული ლექსიკონის“ ახალი მეცნიერული გამოცემა მზადდება, შემოწმება დასჭირდა. საბას ლექსიკონის შედარებამ პირველ ნაბეჭდ სომხურ ლექსიკონთან, მართლაც, გარკვეულ ნაწილში, სახელდობრ – საკუთარ სახელთა განმარტების დარგში, შეხვედრის შემთხვევები გვიჩვენა. ამან-კი უფრო მეტად გააცხოველა აზრი, რომ შესაძლოა ვარაუდი გამართლებულიყო, სინამდვილედ ქცეულიყო.

¹ ნაკითხულია მოხსენებად ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან არსებული ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების (ან შ. რუსთველის სახელობის) ინსტიტუტის ენისა და ლიტერატურის სექციების გაერთიანებულ სხდომაზე 1934 წლ. 28-11-ს.

ოთხთავი-კი ბერძნულიცა და ლათინურიც გამოყენებია, როგორც ეს ჩანს სიტყვა „ტეგანის“ განმარტებიდან: ტეგანი (11, 42 ლუკა) ტარხუნი. ბერძნულში სხვა მხალი სწერია და ლათინურში სხვა და სომხურში სხვა.

გვეგონა, რომ იმ განსხვავებას, რომელიც მაინც არსებობს ლექსიკონების ხსენებულ ნაწილში, ერემიას ხელნაწერ ლექსიკონში ადგილი არ ექნებოდა და სხ... ერთი სიტყვით, საჭირო შეიქმნა სულხანის სომხური წყაროების ასე თუ ისე დაჩხრეკა და მათთან მისი დამოკიდებულების საკითხის გარკვევა.

ბეჭდური ლექსიკონის წინამორბედ სომხურ ხელნაწერ ლექსიკონებთან გაცნობამ, სომხური ხელნაწერებით ყველაზე უფრო მდიდარ ერევნისა და ენმიაწინის საგანძურებში¹, შემდეგი სურათი დაგვიხატა. თარიღის მქონე ლექსიკონებს შორის ყველაზე ძველი 1370 წლისაა (ერმ. № 3937), შემდგომი 1417-ისაა (ერმ. № 3202), 1419-ისა (ერმ. № 3201), და ასე შემდეგ რამდენიმე ათეული დაითვლება პირველ ბეჭდურ ლექსიკონამდ². როგორც ადრინდელი, ისე შემდგომი დროის ლექსიკონები ორი ძირითადი სახისაა: ერთი – რომლისაზე ავტორის თუ ნაშრომის მიხედვით გაკეთებული, და მეორე – საზოგადო. პირველი ჩვეულებრივ სათაურშივე ასახელებს წიგნის ავტორს, ან, თუ უავტოროდაა მოხსენებული, მაშინ წიგნის სახელწოდება, ყოველ შემთხვევაში, მაინც არის დასახელებული. მეორე-კი ან სრულიად უსათაუროა, ან არა და, რაიმე ზოგადი სახელწოდების მატარებელია.

პირველი სახის ლექსიკონებს ეკუთვნიან:

1. სიტყვები ფილონისა (Բարդ Փիլոնի – ერმ. № 3937, № 266, № 532, № 529 და სხ...).
2. სიტყვები გალიანოსის (გალენოსის, ჯალინოზის) მკურნალთ-მოძღვრისა (Բարդ Գալիանոսի բժշկապետի – ერმ. №№ 3202, 3201, 266, 532, 529, 533, 268, 537; ერევ. № 817). ეს ძველი 1728 წელს გამოიცა, როგორც დანართი ერემია ვარდაპეტის „სომხური ლექსიკონის“ მეორე გამოცემისა (ნ. გვ. 573-575).
3. ამირ-დოვლათის სამკურნალო ლექსიკონი (ერმ. № 3198). ესეც გამოცემულია ვენაში 1927 წ. –*Ամիրտովաթի Սմասխացոյ անգիտաց ամպէտ կամ բարարան բժշկական միօրց, ի լոյս էած հանդիքն ծանօթութեամբք Կ.Յ. Բասմաջեան*:
4. თარგმანება სპარსულ სიტყვათა ვარდანის წერილთაგან (Թարգմանութիւն պարսիկ բարդի ի Վարդանայ գրոց, ერმ. №№ 3302, 3201, 266, 533, 537; ერევ. №№ 1108, 817, 701 და სხ...).
5. გრიგოლ ნარեკელის წერილთა სიტყვები (Բարդ գրոց Գր.Նարեկացոյ, ერმ. № 3172).
6. გრიგოლ მაგისტროსის წერილთა სიტყვები (Բարդ գրոց Գր.Սագիստրոսի, ერმ. № 3172)
7. სიტყვები წმიდა წერილთა (Բարդ ս ք գրոց), ორგვარი მოცულობისა:
 - ა) მოკლე, ან ბიბლიის ყველა წიგნისა, ან ზოგჯერ მისი რომელიმე ნაწილისა (ერმ. №№ 3257, 2466, 2450; ერევ. №№ 1056 და 702).
 - ბ) ვრცელი. უკანასკნელი შემდგენელის სახელსაც ატარებს. მისი სრული სახელწოდებაა. „მოკლე კრებული და ახსნა საღმრთო წიგნთა სიტყვებისა ვინმე ერემია სიტყვის-მოყვარე მელრელისა“ (Համարուտ հասարկմն Գումարումք և լուծումն բարդի Ա ծառնուց . գրոց յումաննք յԵրեմիայէ բանասիքէ Մեղրեցոյ; ერმ. №№ 268, 451, 1466; ერევ. №№ 701, 706 და 705).

როგორც ვრცელი, ისე მოკლე ლექსიკონი ბიბლიისა შედგენილია ცალკე წიგნების მიხედვით და თავების აღნიშვნით, ანბანზე გაუნყოფლად.

მიუღწეველ ვიყავი სომხეთს სამუშაოდ ამ მიზნით 1934 წლის 5-20 იანვარს, უნივერსიტეტთან არსებული ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების (ან შოთა რუსთაველის სახელობის) ინსტიტუტის მიერ.

ა.-ემ მესრობ ტერ-მოვსესიანის მიერ თავაზიანად მოწოდებული სიის მიხედვით ენმიაწინის მუზეუმის ხელნაწერი ლექსიკონები თარიღის მიხედვით შემდეგი მიმდევრობისა არიან პირველ ბეჭდურ ლექსიკონამდის: №3937 (1370 წ.), №3202 (1417 წ.), №3201 (1419 წ.), №266 (1468 წ.), №530 (XV-XVI ს.ს.), №1654 (XV ს.), №532 (1598 წ.), №3198 (XVI ს.), №2450 (XVI-XVII), №543 (XVI ს.), №1466 (XVI ს.), №267 (1613 წ.), №529 (1614 წ.), №3430 (1654 წ.), №533 (1655 წ.), №527 (1663 წ.), №3468 (1665 წ.), №3257 (1673 წ.), №268 (1683 წ.), №450 (1692 წ.), №451 (1692 წ.), №537 (1693 წ.), №3172 (1695 წ.), №3913 (1698 წ.). მესრობ ტერ-მოვსესიანს მეტად საჭირო დახმარებისათვის დიდ მადლობას ვნირა.

ერევნის მუზეუმის ხელნაწერები-კი შემდეგი რიგისაა: №1108 (1620 წ.), №817 (1632 წ.), №701 (1678 წ.) და №1077 (1698 წ.).

მეორე სახის ლექსიკონები, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ჩვეულებრივ ან უსათაუროა, ანდა უმეტესად ასეთ სახელწოდებას ატარებენ: „საქერდოლო სიტყვები...“ (Ашаф ерѣшасканд ...)¹. ისინი სამნიური მოცულობისა არიან:

- ა) მ ც ი რ ე (ერმ. №№ 266, 907, 3202, 3937, 527, 3201; ერევ. №№ 1056, 702, 1108 და 817), რომელიც ყველაზე ადრინდელი ჩანს.
- ბ) ს ა შ უ ა ლ ო (ერმ. №№ 543, 1466, 267, 2450, 3257, 541; ერევ. № 702), რომელიც პირველთან შედარებით დაახლოვებით 60%-ით არის მეტი.
- გ) ვ რ ც ე ლ ი (ერმ. №№ 3430, 3257, 533, 527, 263, 450, 451, 3172; ერევ. №№ 703, 704, 705), რომელიც პირველთან შედარებით 100%-ითაა გაზრდილი, ხოლო მეორესთან მიმართებით 25%-ით.

ზოგადი სახის ლექსიკონებს ეკუთვნიან აგრეთვე:

- 1. ე ბ რ ა ე ლ თ ა ს ი ტ ყ ვ ე ბ ი (Ашаф ерѣшасканд), რომლებიც სომხურად ბერძნულიდან უთარგმნიათ, როგორც ეს ვრცლად წარმდგანებულ სათაურშია ხოლმე ზოგჯერ აღნიშნული (ერმ. №№ 3202, 3201, 266, 907, 529, 532; ერევ. №№ 1108, 817).
- 2. მ ე ლ ე ქ ს ე თ ა ს ა ხ ი ლ ა ვ ი (Համէս Բանաստեղծաց; ერმ. №№ 3937, 266, 532, 529, 533, 268, 537; ერევ. №№ 1108, 817); სათაურის ქვეშ მოქცეული მასალა სინონიმების ლექსიკონს წარმოადგენს. იგი ანბანის რიგზე არაა განყოფილი.
- 3. გ რ ა მ ა ტ ი კ ი ს ს ი ტ ყ ვ ე ბ ი (Ашаф ерѣшасканд; ერმ. №№ 3937, 3202, 3201, 266, 907, 532, 529 და სხ.).
- 4. ს ი ტ ყ ვ ე ბ ი რომელიმე ღრმათა და სხვათა უცნობთა (Ашаф იր ինչ ի խորաննն և այլոց անյայտից; ერმ. №№ 530, 267, 529).

როგორც ირკვევა, ზემოჩამოთვლილი ზოგადი სახის ლექსიკონებისაგან სულხანს „საქერდოლო სიტყვების“ (Ашаф ерѣшасканд-ის) ერთ-ერთი ვარიანტისათვის მიუბაძავს. აღვნიშნეთ ზემოთაც, რომ უკანასკნელნი ხშირად სათაურს არ ატარებენ, ხოლო წიგნის ბოლოს დართულ მოსახსენებელში გადამწერთა თუ წიგნის მომგებელთა მხრით ისინი „ბარგირქად“ იწოდებიან. საგულისხმოა, რომ საბაეც სწორედ თავის ნიმუშს ამ სახელწოდებით იცნობს. იმის გასათვალისწინებლად, თუ რა მიმართება არსებობს ხსენებულ სამ ვარიანტს შორის და რომელი მათგანი უნდა ჰქონოდა საბას, საკმარისია შევუდაროთ ერთმანეთს რომელსამე ასოზე გალაგებული მასალა. საამისოდ ჩვენ „დონი“ ავიღეთ. და რა შევნიშნეთ? სიტყვათა უდიდესი მარაგი მათ განმარტებებთან ერთად ყველგან თითქმის ერთიდაიგივეა. ამ საერთო ნაწილის წყაროს ზემოაღნიშნულ ცალკე ავტორთა თუ ნაშრომთა ლექსიკონში ვგულობდით. მათ შორის ყველაზე უფრო სავარაუდო იყო ერემია მეღრელის მიერ გაკეთებული კრებული ბიბლიის წიგნთა სიტყვებისა. ვარაუდის შესამოწმებლად ამოვკრიბეთ მისგან თითქმის ყველა „დონით“ დაწყებული სიტყვა, გავანწყვეთ ანბანის რიგზე და შევუდარეთ ლექსიკონის ხსენებულ სამს ვარიანტს. მართლაც, მოლოდინი გამართლდა. ძირითად მასალად ყველგან ბიბლიის სიტყვები აღმოჩნდა თავიანთ მოცულობასთან შეფარდებით. ბიბლიის სიტყვებს გარდა მათში შესულია სხვებიც, პირველ ყოვლისა, საკუთარი სახელები (ადამიანთა და ადგილთა); ესეც შეფარდებით თავიანთ მოცულობასთან: უფრო ნაკლებად მცირეში, მასზე მეტად საშუალოში და ყველაზე უფრო უხვად ვრცელში. პირველი ორის წყაროდ ზემოხსენებული „ებრაელთა სიტყვები“ (Ашаф ерѣшасканд) აღმოჩნდა, ხოლო მესამისათვის წყაროდ გამოყენებული ჩანს აგრეთვე ბიბლია და ისიც არა მარტო თავებდა დაყოფილი, რაც სომხურში XIII საუკუნიდან უკვე ფაქტია, არამედ მუხლებად (თიონ-ებად) განკვეთილიც, რასაც აამკარავებს ზოგჯერ განმარტებებთან დართული

¹ ლექსიკონის სრული სათაურია: Այս քաղ ին բերթոյակսնք վասն չափոյ հոմոբակսն տաղից. վասնզի բերթոյակսն աբիხսայքն չափաբերթակսնք են և չափով վարին: Եւ են որ զեղիւկք են. որով նարտասանքն վարին. զի յաճախսպես փոխաբերին սակս զարդու նարտասանիցն: Եւ խարկ է յոճանախմար իւրանիր: լարտուլա՛ւ: «Ես სიტყვები არიან საქերდოლონი (=საპოეტო), საგრამատიკო) շոմերულ (=ժողովրդ) ლექსთა ზომისათვის, რადგან საქերდოლო ხელოვნება ზომიანია და ზომით იმართვის. და არიან მსოფლიონი (II საერისკაცონი, რომლებითაც რეტორნი სარგებლობენ, რადგან ხშირად იყენებენ მჭერმეტყველობის შესამკობად. და საჭიროა მრავალრიცხვიანობა»

დამონმებები ბიბლიისა, მისი ამა თუ იმ წიგნის, თავისა და მუხლის ჩვენებით. ბიბლიის ასეთნაირი დაყოფა-კი 1619 წელს იქნა შესრულებული სომხურში ლაზარე ბაბერდელის მიერ¹. ამიტომაც „ბარგირქის“ ვრცელი ვარიანტის აღმოცენება ამაზე ადრინდელად ვერ იქნება მიჩნეული.

სულხან-საბა ორბელიანსაც საკმაო ადგილი აქვს დათმობილი თავის ლექსიკონში საკუთარი სახელებისა და მათ განმარტებათათვის, და ისიც ისეთივე სისრულითა და ზოგჯერ იმავე წესით (განმარტებისას ბიბლიის წიგნთა თავებისა და მუხლების ჩვენება), როგორც „სომეხთა ლექსიკონის“ (Բարգիւրք հայոց-ის) ვ რ ც ე ლ ვარიანტს. ამიტომაც სწორედ, საბას მისაბამ ლექსიკონად ეს ვარიანტი უნდა ვიგულისხმობთ. ხოლო უკანასკნელი, რომელსაც ჩვენ დანარჩენებთან მიმართებით ვ რ ც ე ლ ს ვეძახით, ახლო მდგომია პირველ სომხურ ბეჭდურ ლექსიკონთან, შეიძლება ითქვას, თითქმის იგივეა. მხოლოდ აღსანიშნავია რომ ეს ვრცელი ვარიანტი ხელნაწერებში ავტორის (და ისიც ერემია ვარდაპეტის) სახელს არ ატარებს. ზოგჯერ იგი ერემია მელრელის „წმიდა წიგნთა სიტყვების კრებულთან“ ერთადაა ხელნაწერებში მოთავსებული. ამის გამო შეიძლება კაცმა იგიც ერემიას მიაწეროს. ერთი სიტყვით, რაიმე გარკვეული მითითება იმისა, რომ იგი ერემიას კალამს ეკუთვნოდეს, ხელნაწერებით არა ჩანს.

ზემოთ აღვნიშნეთ, რომ შეხვედრის ნაწილში (ეს-კი საკუთარი სახელებია) სომხური პირველი ნაბეჭდი ლექსიკონი და საბას „ქართული ლექსიკონი“ მსგავსებასთან ერთად განსხვავებულსაც გვიჩვენებდნენ. ეს განსხვავება ძალაშია აგრეთვე მაშინ, როცა ვადარებთ „ქართულ ლექსიკონს“ სომხურ პირველ ნაბეჭდ ლექსიკონთან ახლო მდგომ „სომეხთა ბარგირქს“, მისი ვრცელი ვარიანტის ხელნაწერ ლექსიკონებს, რომელშიაც ჩვენ საბას ნიმუში გვევლება. აქიდან-კი ის გამომდინარეობს, რომ საბა თავისი ლექსიკონისათვის სომხურ ბარგირქს მხოლოდ აღნაგობის, ტექნიკის მხრით იყენებს მისაბამად, ხოლო სომხურთან მსგავსი ნაწილის წყაროდ ან სხვა რამეს იღებს, ანდა განსხვავებული ნაწილი ამ მხარისა მისი საკუთარი შემოქმედებაა. ძიებამ პირველი მოსაზრება გაამართლა. გამოირკვა, რომ საკუთარი სახელების როგორც ნომენკლატურა, ისე მისი თარგმანი საბას სომხური ლექსიკონიდან კი არ აუღია, არამედ იმ სომხური ბიბლიიდან, რომელსაც დართული აქვს საკუთარ სახელთა თარგმანება. ეს-კი არის ამსტერდამს 1666 წელს დაბეჭდილი ბიბლია ვოსკანისა, რომელმაც დალმატურის (ე.ი. ლათინურის) მსგავსად წარედაქციევი თავისი ბიბლია სხვადასხვა საძიებლით შეამკო. სხვათა შორის, ეს საძიებლები თვით ვოსკანს ეკუთვნის და არა ლაზარე ბაბერდელს, როგორც ამას მესრობ ტ ვ რ - მ ო ვ ს ე ს ი ა ნ ი ამტკიცებს².

Месроп Тер-Мовсесян, История перевода Библии на армянский язык. СПб 1902, г. 131, 132–135. შრომები III

М. Тер-Мовсесян, История перевода Библии на армянский, СПб 1902, г. 31; 132-135.

რომ ვოსკანს ლაზარე ბაბერდელის საძიებლით არ უსარგებლია, ამას უბრალო შედარებაც ადვილად ნათელყოფს. ლაზარეს წარედაქციევი ბიბლიას საძიებელში მხოლოდ ე.წ. „სიმფონია“ მოეპოვება: ერთი ლათინურ და მეორე სომხურ რიცხვთა მიხედვით (Յանկ ի՛վ ի պարտիքնից Ա ծաշունս և ք մատնիս ըստ լարինացոց բոցიց და Յանկ ի վերայ պարտիքնից Ա ծաշունս և ք մատնիս ըստ հայկական բոցոց). სომხური „სიმფონია“ დართული აქვს ვოსკანსაც თავისი ბიბლიისათვის. მაგრამ ლაზარესა და ვოსკანის ნაშრომები სულ სხვადასხვა და ერთი-მეორისაგან დამოუკიდებელი, როგორც ეს აქ მოყვანილი მცირე ნიმუშდანაც ჩანს:

ლაზარე			ვოსკანი
სომხური რიცხვით:	ლათინური რიცხვით:		
ԱԲԴԻՄԵԼԷԷ - հարճ որից Գեղեճնի. դատ. ք.	ԱԲԴԻՄԵԼԷԷ - մարտակից և հայեցող Երեսնիայի. Եր՛մ. ք. է. Ազարս լի սրոյ քարդիացոց. Եր՛մ. գր. 1գ. 1է.	ԱԲԴԻՄԵԼԷԷ - փոխանակամարտ և ճոնուտ Երեսնիայի: Եր՛մ. 38,7: ազատի ի սրոյ քարդիացոցն: 39. 16. 17. 18.	

ამ შედარებიდან ნათელია, რომ ვოსკანისა ლა ლაზარეს ლათინურ რიცხვთა რიგით განყოფილ სიმფონიას შორის ოდენ სიახლოვეს აქვს ადგილი და არა „ლაზარე ბაბერდელის შრომის პოვნას, მის გამოყენებას და თავისად გასაღებას“ (нашею собственную работу Л. Бабердского и пользовавшая ею, выдвывая ее за свою), როგორც ეს მესრობ ტერ-მოვსესიანს ჰგონია (გვ. 31).

ლაზარესთან შედარებით ვოსკანს კიდევ ორნაირი საძიებელი აქვს: ერთი-„საძიებელი მონომბა...“ (Յանգ վկայութեանց...) ძველისა და ახალი აღთქმის პარალელი ადგილების აღმწუსხველი, და მეორე – „ებრაელთა, ქალდეველთა და იონთა სახელების თარგმანება“ (Տարայեսցոց, Քարդիացոց և Յունաց անտանց քարգմանութիւն), რომელიც საკუთარ სახელთა განმარტებებს შეიცავს.

სულხან-საბა ორბელიანი რომ ვოსკანის ბიბლიის საკუთარ სახელთა თარგმანებით სარგებლობს თავისი ლექსიკონის სათანადო ნაწილისათვის, ამას მოწმობს უკანასკნელის შედარება სომხურ ხსენებულ საძიებელთან. ზევით აღვნიშნე, რომ სულხანს ამ ნაწილში რამდენადმე შეხვედრა აქვს ვრცელი ვარიანტის სომხურ ლექსიკონთან და იქვე ხაზს ვუსვამდი, რომ არსებობს განსხვავება-მეთქი, ე.ი. ამ ლექსიკონებს შორის შეხვედრაა გარკვეულ ნაწილში და არა სრული დამთხვევა. ვოსკანის საძიებელთან შედარებით-კ ი თ ი ქ მ ი ს (მცირეოდენის გამოკლებით) სრული დამთხვევა ხდება. ამიტომაც სწორედ, სულხანის „ქართულ ლექსიკონში“ მოხვედრილი საკუთარი სახელები [რომელთაც ლექსიკოლოგი ხელნაწერებში საგანგებო ნიშანს უსვამს გვერდით – „ო“, ხოლო მეორე გამოცემაში „(უცხ.)“-ით აღინიშნება], თავიანთ განმარტებებთან ერთად, უმთავრესად მომდინარე ჩანს ვოსკანის ბიბლიის სათანადო საძიებლიდან. ხოლო ასეთი ნაწილისათვის „ქართულ ლექსიკონში“ ადგილის დათმობის მანიშნებელი სომხური ბარგირქია ვრცელი ვარიანტისა.

აქ შეგვეძლოს შევჩერებულიყავით, თავი მოგვეყარა ზემოსქმულისათვის და სათანადო დასკვნა გაგვეკეთებინა. მაგრამ ზემოთ სიტყვა ბიბლიის საძიებლებზე ჩამოვარდა და საჭიროა ორიოდ სიტყვა ქართული ბიბლიის საძიებლების შესახებ ითქვას.

ქართული ბიბლიის ხელნაწერებს შორის საძიებელ-დართული ე.წ. მცხეთის ბიბლიაა (ყოფ. საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერი № 51). მას შემდეგი საძიებლები აქვს:

1. „ს ა ძ ი ე ბ ე ლ ნ ი მ ო ნ მ ო ბ ა“: წამებანი ქ-ესითგან, მოციქულთაგან ახალსა აღთქმასა შინა მოკლედ ძუელისა აღთქუმისაგან ჩართული“. იგი ახალი აღთქმის იმ ადგილებს აღწესხავს, რომლებიც ძველისაგან მომდინარე ჩანს. საძიებლის ტექსტის წინ და შემდეგ აღრიცხვაა გაკეთებული: წინ-ძველი აღთქმის წიგნებიდან, ხოლო შემდეგ-ახალი აღთქმიდან. მაგრამ არა ბოლომდის, არამედ დასაწყისშივე, პირველი 10 მუხლის შემდეგ, ტექსტი აღურიცხველად არის გაშვებული.
2. „ე ბ რ ა ე ლ თ ა , ქ ა ლ დ ე ვ ე ლ თ ა და ი ო ნ თ ა სა ხ ე ლ ე ბ თ ა თ ა რ გ მ ა ნ ე ბ ა ნ ი“.
3. „ს ა ძ ი ე ბ ე ლ ნ ი მ ა ტ ი ა ნ ე თ ა ნ ი“. უკანასკნელი სხვანაირად „კონკორდანსად“ ანუ „სიმფონიად“ იწოდება.

სიმფონიის ავტორად ჩვენი მკვლევრების მიერ (პროფ. კ. კეკელიძე, პ. ინგოროყვა) სულხან-საბა ორბელიანი ითვლება¹. მცხეთის ბიბლიაზე დართული „სიმფონია“ სულხან-საბას ხელითაა დანერგილი, მის ავტორაჟს წარმოადგენს. პაულე ინგოროყვა ამ ბიბლიას სამართლიანად საბას ნარედაქციევ ცალად მიიჩნევს, რაც მან ამ ორი თვის წინათ აღნიშნა კიდევ თავის მოხსენებაში, „ელხი“-ის (ტფილისის უნივერსიტეტთან არსებული ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების ინსტიტუტის) სალიტერატურო სექციის სხდომაზე. ამას ამომწებს პირველ ყოვლისა რედაქციული ხასიათის შესწორებები, რომლებიც საბას ხელითა ჩანს შესრულებული, რაც მის ავტორაჟს სიმფონიასთან შედარებით ნათლად ირკვევა. ხსენებული მკვლევრისავე აზრით, ამ ბიბლიის დედანს თუ ანაბეჭდს, ანტი-ორტოდოქსული ქრისტიანიზმის დაღის გამო, აუტო-დაფე მოსვლია. ამავე ხელნაწერ ბიბლიაში დაცულ „ებრაელთა, ქალდეველთა და იონთა სახელებთა თარგმანებათა“ შესახებ აგრეთვე თავისებური აზრისაა ეს მკვლევარი. მას იგი საბას შრომად მიაჩნია, ვინაიდან, განაცხადა მან, ეს თარგმანებანი მთლიანად და უცვლელად არიან შესული საბას ლექსიკონში.

გამოთქმული მოსაზრება სწორი არაა. მცხეთის ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებლისა და ლექსიკონის ურთიერთთან შედარება საწინააღმდეგოს გვეუბნება. ჯერ ერთი, ლექსიკონი რამდენადმე საკუთარ სახელთა მეტ მარაგს შეიცავს, და მეორეც – მათი განმარტებები ყოველთვის ერთმანეთს არ ფარავს. ამრიგად აქ „ქართული ლექსიკონისა“ და ქართული ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებელს შორის შემთხვევით შეხვედრას უფრო აქვს ადგილი, ვიდრე დამთხვევას. „ქართული ლექსიკონის“ ჩვენთვის საინტერესო ნაწილი, საკუთარი სახელები,

¹ პროფ. კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, 1, 372.

ოდენობის მხრით თითქმის სომხურ საძიებელს უჭერს მხარს, მცირეოდენის გარდა, მისი სისრულით თანმხვედრობა და განმარტებათა მხრითაც აგრეთვე სომხურის თარგმანს წარმოადგენს¹. ქართული ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებელიც თარგმანის ნიშნების მატარებელია და ისიც, როგორც სომხური ბიბლიის საძიებელთან შედარებამ ცხადყო, თარგმანია იმავე სომხური ბიბლიის საძიებლისა². ამრიგად ქართული მასალის დაპირისპირებამ სომხური ბიბლიის საძიებელთან დაგვიანახვა, რომ ქართული მასალა – როგორც ლექსიკონის საკუთარი სახელები, ისე ქართული ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებელი, - დამოკიდებულია სომხური ბიბლიის საძიებელზე: მისი თარგმანია, - ერთი უფრო სრულად, ხოლო მეორე, შედარებით, უსრულად. ამავე დროს, დამოკიდებულება ქართულ მასალას შორის ისეთია, რომ არის შემთხვევები, როცა იგინი დაშორებული არიან ურთიერთს განმარტებათა როგორც სიტყვიერი გამოთქმით, ისე შინაარსითაც, უმეტესად წყაროს გაუგებრობის ნიადაგზე. ამიტომ ისინი შეიძლება სომხურის შემსწავლელი ანდა არა ჯეროვნად განსწავლული პირის სხვადასხვა დროის თარგმანები იყოს, ანდა სხვადასხვა პირის მიერ იყენებულ შესრულებული; შესაძლოა ისიც, რომ ქართული ლექსიკონის თანმხვედრობი სომხურზე განყოფილი სრული საძიებელი ქართული ბიბლიისა არსებულებიყოს, ანდა არსებობდეს სადმე ჯერ კიდევ მიუკვლეველი³. სავარაუდოა ისიც, რომ ასეთი სრული საძიებელიდან მოხვედრილი იყოს საკუთარი სახელები და მათი განმარტებები ლექსიკონში. დღესდღეობით ცნობილი საძიებლის მიმართ-კი ამას ვერ ვიტყვი, რადგან იგი, ე.ი. ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებელი და ლექსიკონის ასეთივე ნაწილი თანმხვედრობი არ არის. ისინი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელ ქმნილებას წარმოადგენენ და არა ერთი პირის ნაშუქაყვეს. აღნიშნული მიზეზის გამო თქმა იმისა, რომ საბაა ავტორი ამ საძიებლისა, ძნელია. ამას ისიც ელოდება წინ, რომ ბიბლიის ეს საძიებელი სიმფონიისამებრ საბას ხელით კი არ არის დაწერილი, არამედ ბიბლიის გადამწერის მიერ.

ქართულისა და სომხური ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებლებს შორის შენიშნული მჭიდრო დამოკიდებულება ბუნებრივად აყენებს საკითხს ბიბლიის სხვა საძიებლების შესახებაც, სახელდობრ რა მიმართება არსებობს, ერთის მხრით ქართულ სიმფონიასა და სომხურს შორის და, მეორეს მხრით, ქართული „საძიებელნი მონუმბა-სა...“ და სომხურს ასეთსავე საძიებელს შორის, რომლებიც საკუთარ სახელთა საძიებელთან ერთად დართული აქვს როგორც ქართულს, ისე სომხურ ბიბლიას? შედარებამ აქაც ქართული ბიბლიის ეს საძიებლებიც სომხურზე დამოკიდებულად გამოაცხადა მსგავსად „საკუთარ სახელთა თარგმანებისა“. ქართული სიმფონია სომხურის ზედმიწევნით თარგმანს წარმოადგენს. ასე რომ სიმფონიის საბას ორიგინალურ შემოქმედებად მიჩნევა, როგორც ეს დღემდის იყო ჩვენში, აღარ შეიძლება. ასეთივე მდგომარეობაა „საძიებელნი მონუმბას...“ მიმართაც, რომელიც, როგორც ზემოთ ითქვა, აღწესსავს იმ ადგილებს ახალი აღთქმიდან, რომლებიც ძველისაგან მომდინარედ ჩანს. ქართულში, როგორც ამას იქვე აღვნიშნავდით (გვ. 259), აღრიცხვა ბოლომდის არაა დატანილი, დასაწყისშივე წყდება, ხოლო აღსარიცხავი მომენტები, ე.ი. ტექსტი, მთლიანადაა სომხურიდან გადმოღებული. ამრიგად სულხან-საბას მიერ წარედაქციევი ბიბლიის საძიებლები მთლიანად სომხური პირველი ბეჭდური ბიბლიის (1666 წ.) საძიებელთა თარგმანს წარმოადგენს.

სომხურთან დამოკიდებულებას არც საბა მალავს. სიმფონიის ავტოგრაფს საგულისხმო მინაწერი აქვს აშიებზე ავტორის ხელით. მაგ.: „ბალაკ“ სიტყვის გვერდით: „სომხურს ამონმე“

¹ არის მაინც მცირეოდენი შემთხვევა, როდესაც „ქართული ლექსიკონის“ უცხო სიტყვათა ნომენკლატურა ან ზოგიერთი სიტყვის განმარტება რამდენადმე ვრცელია. ეს, ალბათ, საბას საკუთარ შემოქმედებას წარმოადგენს ანდა შესაძლოა რომელიმე უცნობი წყაროს გამოყენების შედეგი იყოს. სომხურ წყაროზე დამოკიდებულების აღნიშვნის კვალი უნდა ჰქონოდ კიდევ საძიებელს, როგორც ეს ჩანს არსებული საძიებლის ბოლოს თავისუფლად დარჩენილი II სვეტის თავზე საძიებლის დაწერის ხელითვე დაწერილი სიტყვიდან: „სომხურში“, რომლის წინასიტყვიევი აქ შეიძლება ნაჭრილი იყოს აკინძვის დროს ისევე, როგორც ეს სხვაგან მოხდარა.

² პროფ. ა. შანიძის ცნობით აკად. ნ. მარს მოეპოვება სიმფონიის ცალკე ხელნაწერი. შეიძლება მასთან ერთად საკუთარ სახელთა საძიებელიც არსებობდეს, უფრო სრული და წყაროსთან ახლო მდგომი, ვიდრე ეს მცხეთის ბიბლიას დაუცავს.

(გვ. 10); „განგდება“ სიტყვის განმარტებისას ნათქვამი აქვს: „ჰპოო საზრდელის განრჩევასა თანა, სხვა განგდებაც გასინჯე სომხურში“ (გვ. 11)¹; „იოსაფატ“ სიტყვის გვერდით-კი აშიაზე წერია: „აქამდე დედა დამენვა, ამონმეთ“. არ არის ნათქვამი-რას, მაგრამ არაა გამორიცხული შესაძლებლობა, რომ აქ სომხური იგულისხმება.

რას შეეხება საბას ეს უკანასკნელი შენიშვნა: „აქამდე დამენვა“-ო, სიმფონიას თუ მთელ ბიბლიას? ან როგორ შევათანხმოთ იგი გადამწერის ცნობასთან, რომელიც საბას ნარედაქციევი ბიბლიის ერთ ადგილს (ფურც. 341 recto) წერს: „ღმერთო წარწყმიდე, ვინც დაბადების წიგნი დააწვევინა საბას“-ო. პავლე ინგოროყვა უკანასკნელს ემხრობა. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მას ჰგონია, რომ საბას ბიბლია დაუწვეს. მაგრამ ასეთი დასკვნა წინააღმდეგობას პოულობს საბას მინაწერის მხრივ, თუ-კი აქ მისი განცხადების გულწრფელობაში ეჭვს არ შეეიტანთ. და მერმე, ამ შენიშვნას სიმფონიაში აკეთებს საბა და არსაიდან ჩანს, რომ მას მთელი ბიბლია ჰქონდეს მხედველობაში.

დანვევინების მიზეზს სხვადასხვანაირად ხსნიან მკვლევრები. პირველად ამ საკითხს ა. ნ ა ტ რ ო შ ვ ი ლ ი შეეხო 1897 წლის „ივერიის“ ფურცლებზე (№42 და 45). შემდეგ მისი შეხედულებები მთლიანად გაიმეორა პროფ. ალ. ხ ა ხ ა ნ ა შ ვ ი ლ მ ა თავის „Очерки по истории грузинской словесности“-ს მესამე ნაკვეთში (გვ. 383–386). აქ იგი გადამწერის ზემომოყვანილი ცნობის შესახებ წერს: „Она (ე.ი. приписка) свидетельствует, что Библия эта есть так называемый „Саба-цминдури“ и говорит, по всей вероятности, о той борьбе, которая долгое время велась между грузинскими переводами богослужбных книг с греческого 70 толковников (Афонский перевод) и с еврейского, сирохалдейского языков (переводы Синайские, Иерусалимские, Палестинские), закончившейся торжеством Афонского перевода богослужбных книг“ (ნ. გვ. 385). სულ სხვა დროსა და მიზეზს მიაწერს ბიბლიის დანვას პავლე ინგოროყვა, როგორც ეს ერთხელ უკვე აღვნიშნეთ. მას იგი აუტო-დაფე ქმნილად მიაჩნია თითქოს ანტი-ორტოდოქსული ქრისტიანიზმის დაღის გამო. უფრო საფიქრებელი კი უნდა იყოს, რომ თუ მართლაც რაიმე დანვევინებას ჰქონდა ადგილი (რომლის გადაჭრით თქმა არსებული ცნობების მიხედვით ძნელია), ეს ალბათ იმის გამო მოხდებოდა, რომ საბამ ქართული ბიბლია სომხურიდან გადმოთარგმნილი საძიებლებით შეამკო. საძიებლების გამოყენებასთან ერთად მან ალბათ სომხური ბიბლია ქართული ბიბლიის რედაქციის დროს სხვა მხრითაც გამოიყენა. ესეც, რასაკვირველია, გალაშქრებას გააცხოველებდა, მით უმეტეს, რომ ის ბიბლია, რომლის საძიებლებიც მან გამოიყენა, თავის მხრით ნარედაქციევი იყო ლათინურის მიხედვით. ლათინურობის საწინააღმდეგო განწყობილება საბას დროს მწვავედ იგრძნობოდა, ხოლო სომხურობისადმი უარყოფითი დამოკიდებულება ძველიდანვე სუფევდა ქართული ეკლესიის წიაღში. უკანასკნელი შეუწყნარებლად ჩასთვლიდა სომხური ბიბლიის გამოყენებასა და მისი საძიებლების თარგმნას, ვინაიდან ჯერ კიდევ XI საუკუნიდან ჩამოყალიბებული იყო ის შეხედულება, რომ „პირველითგანვე გუაქუნდეს წერილიცა და სარწმუნოებაჲ ჭეშმარიტი და მართალი“, რომლის შებღალვას სომხებს აბრალებდენ. ამნაირი დამოკიდებულების გამოძახილი უნდა იყოს ის შემთხვევა, როცა მაგალითად ეზრას I წიგნის დასაწყისში საბას ხელით გაკეთებული შენიშვნიდან ვილაცას უცდია სიტყვა ს ო მ ხ უ რ ი ს ამოშლა. აქ-კი იკითხება: „ეს[ე] ს[ომხურ]ის[ი] რიგზე მეორედ სწერია. მეორე ეზრა მესამედ სწერია და მესამე პირველად სწერია. თუ შეამონმო, ისე შეამონმე“. საბას ეს შენიშვნა მართებულია. მისი ნარედაქციევი ბიბლიის ეზრას I წიგნი სომხურს II უდრის, II წიგნი – III, ხოლო III წიგნი – I-ს.

რა როლი ითამაშა სომხურმა ბიბლიამ ქართულის მუხლებად განკვეთაში, რომელიც საბას საქმიანობად ითვლება, ან რად დასჭირდა საბას სომხური ბიბლიის საძიებლების თარგმნა და სხვა ამასთან დაკავშირებული საკითხი, ჩვენ მიზანს ახლა აქ არ წარმოადგენს. ვიტყვი

¹ მართლაც, სომხურ წყაროში „საზრდელის განრჩევა“-ს ან მათებურად ყჩყასყიყ ნისთაყჩინ-ის გვერდით მითითებაა: ნ. განგდებაო ანუ სომხურად: տես ի բացկացուիլին:

მხოლოდ, რომ საძიებლების თარგმნას მაშინ ექნებოდა გამართლება, თუ ქართულია და სომხური ბიბლიების თავებზე დაყოფა და მუხლებზე განკვეთა ერთნაირი აღმოჩნდებოდა. არის თუ არა ეს ასე, ამას ცალკე რკვევა ესაჭიროება.

ჩვენ ახლა მხოლოდ ერთილა დაგვრჩა, – გავუკეთოთ რეზიუმე ზემოთქმულს:

1. სულხან-საბა ორბელიანის მიერ ბაძად აღებული სომხური ლექსიკონი არის „სომეხთა ბარგირქი“ (բարգիւրք հայոց), ან, როგორც მისი ხელნაწერების სათაურშია ზოგჯერ აღნიშნული, „საქერდოლო სიტყვები“ (բարձր բնութագրական), სახელდობრ მისი ვრცელი ვარიანტი.

2. ამ ვარიანტის მიბაძვით, მისი წესის ჩვენებით, საბა ადგილს უთმობს თავის ლექსიკონში საკუთარ სახელთა (აღამიანთა და ადგილთა) განმარტებებს.

3. „ქართულ ლექსიკონში“ შეტანილ საკუთარ სახელთა მარაგი და მათი განმარტებანი მხარს უჭერენ რამდენადმე ნიმუშად გამოყენებულ ბარგირქს, ხოლო თითქმის სრულიად ემთხვევიან „საკუთარ სახელთა თარგმანებას“, რომელიც დართული აქვს პირველ ბეჭდურ სომხურ ბიბლიას, ანუ, როგორც ზოგჯერ მას ეძახიან, ვოსკანის ან ამსტერდამის დაბადებას. ასე რომ სულხანს ლექსიკონის საკუთარ სახელთა წყაროდ ძირითადად ვოსკანის ბიბლიის საძიებელი გამოუყენებია.

4. „ქართულ ლექსიკონში“ ეს ნაწილი შეიძლება შესული იყოს საბას მიერ ნარედაქციევი ქართული ბიბლიისათვის გაკეთებული საძიებლიდან, რომელსაც სისრულით არ მოუღწევია ჩვენამდის. დღეს-დღეობით ცნობილი-კი – თუმცა სახელთა ოდენობით ჩამოუყვარდება პირველი ნაბეჭდი სომხური ბიბლიის საძიებელს, მაგრამ მაინც ამისდა მიუხედავად ის, რაც ცნობილ საძიებელშია მოცემული, ხსენებული სომხური ბიბლიის საძიებლის თარგმანს წარმოადგენს, რომელიც ზოგჯერ ლექსიკონის სათანადო ნაწილის მსგავსია.

5. განსხვავება, რომელიც არსებობს „ქართული ლექსიკონის“ საკუთარ სახელთა ნაწილსა და ქართული ბიბლიის ჯერ-ჯერობით ცნობილ „საკუთარ სახელთა თარგმანებას“ შორის, შეიძლება აიხსნას არა წყაროს სხვადასხვაობით, არამედ ქართული მასალების ან სხვადასხვა პირის ან სხვადასხვა დროის თარგმანით. უკანასკნელი იმ შემთხვევაში, თუ მთარგმნელი სომხურის შემსწავლელი ანდა არა ჯეროვნად განსწავლული პირია.

6. არა მარტო საკუთარ სახელთა საძიებელი, ქართული ბიბლიისა წარმოადგენს სომხურის ამგვარსავე საძიებლის თარგმანს, არამედ სხვა საძიებლებიც: ა) „საძიებელნი მოწმობა...“ და ბ) „საძიებელნი მატთანეთანიც“ (სხვანაირად „სიმფონია“). ესენიც სომხური წყაროდან მომდინარეა, მისი ზედმიწევნითი თარგმანია.

*
* * *

საქმის ვითარებასთან უფრო ახლო გაცნობის მიზნით ზედმეტი არ იქნებოდა, თუ დაეუპირისპირებდით ქართულ მასალებს სომხურს და მოვიყვანდით მათ, მაგალითად, „დონზე“, ასეთი რიგით: ჯერ ამსტერდამის ბიბლიის საკუთარ სახელთა საძიებელს, მერმე „ქართული ლექსიკონის“ მასალას, შემდეგ ქართული ბიბლიის საძიებელს და ბოლოს სომხური ბარგირქის მასალას:

<p> ნაბეჭდი ბიბლიით: ԴԱԳՈՏ. միցք ըստ մեզ ձուկն. կամ գոլուփին:</p>	<p>„ქართ. ლექსიკონით“ დაგონ ხილი, გინა თევზი, გინა ძლიერება (I მფ. 52)</p>	<p>„მცხეთის ბიბლიით“ დაგონ ზვარბალი.</p>	<p>„სომხ. ლექსიკონით“ ԴԱԳՈՏ. ձուկն կ. գոլուփին</p>
<p>ԴԱԽԻԹ. սիքեցեսլ կ. բապასკანուփին:</p>	<p>დავით სასურველი, გინა ნიჭი (საყუარელი გინა კმასაყოფელი c).</p>	<p>დავით სასურველი.</p>	<p>ԴԱԽԻԹ. բապასკანածին կ. սიքეցեսლ:</p>

გიოსნესი ხიუს ახ ბაქინ კაქნესხა:	დიონოსი საღმრთოთა ნანუეთი.	დიონისიოს საღ ^ლ თო ნანუეთი. დინა სამართლის მოქმედი.	გიოსნესი ხიუს ახ ^ა ქინ: გიუსსი იასთასთამ კ. იასთი: გიოსნესი სერასკანოქინ: გიოსნესი იასთასკან ნოიაგიამ: გიოსნესი თასთასნოქინ კ. კაქინიამ:
გიოსნესი სერასკანოქინ:	დოვრ ნათესაობა.		
გიოსნესი იასთასკან ნოიაგიამ. გიოსნესი იასთასკან ნოიაგიამ:	დოთაიმა მოკლება ფრიად. დოიკ რომელ არს დოვეკ დაღონებული შრომით შერყუნილი. დომინოს ლათინურად უფალი.	დოვეკ მოსნრაფე დოიკ შობა.	
გიოსნესი სერასკანოქინ კ. კნასიოქინ:	დორა ნათესაობა, გინა მკვდრობა.	დორა შობა, გინა სავანე.	

ქართული მასალების ურთიერთთან შედარება აქარწყლებს იმ შეხედულებას, რომლის მიხედვითაც არსებული ქართული საძიებელი ბიბლიის საკუთარი სახელებისა თითქოს მთლიანად და უცვლელად იყოს შეტანილი ლექსიკონში. ერთი თვალის გადავლებითაც-კი აშკარად ჩანს, რომ ქართული საძიებლის განმარტება მოკლეა, ლექსიკონისა-კი ვრცელი. ლექსიკონის განმარტებები ზოგჯერ მის რედაქციითა (ABC) ვარიანტების ჩვენებით არის გავრცობილი (მაგ. დავით, დათან, დარმასკუსთან), რაც იმის მანიშნებელია, რომ სომხური წყაროს დამუშავება ქართული ლექსიკონისათვის არა ერთხელ მომხდარა.

განმარტებათა სისრულე ქართული ლექსიკონისა საძიებელთან შედარებით ზოგჯერ წყაროსადმი მოპყრობით აიხსნება, წყაროს გაგების ნიადაგზეა აღმოცენებული. მაგალითად, სახელების: „დაგონ, დამასკო-ს“ განმარტებისას სომხური ბიბლიის საძიებელში მათი მოკლე თარგმანების გვერდით ნათქვამია: უსთ მნდ ე.ი. „ჩვენებრ“ ანუ „ჩვენებურად“ კიდევ ესა და ესაო... „ჩვენებრ“ სომხური საძიებლის გამწყობის სიტყვაა, რომლითაც ანიშნებს მკითხველს, რომ შემდგენელისა თუ მისი წყაროს მიხედვით ესათვის სიტყვა ამას ნიშნავს, მაგრამ ჩვენებურად, ე.ი. სომხურად, სომხურ სინამდვილეში, ამ სიტყვის სხვანაირი გაგება თუ ახსნაც არსებობსო. და მართლაც, „ჩვენებრის“ (უსთ მნდ-ის) მომდევნო სიტყვები „ბარგიჩქების“ განმარტებებს უჭერენ მხარს. ასე რომ „ჩვენებრ“ სომხურ ბარგიჩქისებრს უნდა ჰგულისხმობდეს. ასეთ შემთხვევაში „ქართული ლექსიკონი“ უშვებს მხოლოდ „ჩვენებრ“ გამოთქმას, ხოლო ქართული ბიბლიის საძიებელი თავიდან იცილებს „ჩვენებრ“-თან ერთად მომდევნო განმარტებებსაც (ნ. დავონ, დამასკოა).

ამას გარდა არის თითო-ოროლა შემთხვევა, როცა ქართული ლექსიკონი უფრო გავრცობით იძლევა განმარტებას (ზოგჯერ აქა-იქ ნომენკლატურასაც), ვიდრე ქართული ან სომხური ბიბლიის საძიებელი. ეს-კი შეიძლება თვითონ საბას დანამატიც იყოს (მაგ.: დანიელ, დითალასუმთან და დიმიტრი, დიოდოხოსი, დომინოს), ანდა ჯერხნობით უცნობი წყაროდან მომდინარეობდეს.

ახლა თუ ქართულ მასალას სომხურს შევუდარებთ, ქართული სომხური ბიბლიის საძიებელზე დამოკიდებულებას აღნიშნავს. არის ნიშნები იმისა, რომ ის (ქართ. მასალა – „ქართ. ლექსიკონი“ და „მცხეთის ბიბლიის“ საძიებელი) ურთიერთისაგან დამოუკიდებელ თარგმანს წარმოადგენს: პირველი სრულს, მეორე უსრულს (მაგ. დამასკოა, დარიოს, დიდიმოს, დორა). ისინი რომ სხვადასხვა პირის ანდა სხვადასხვა დროის (თუ ერთი კაცის ნახელავია) ნაშრომებია, ამას მოწმობს ზოგჯერ ერთისა და იმავე სიტყვის სხვადასხვანაირი თარგმანი, რომელიც აღმოცენებულია სიტყვის შინაარსის გაუგებრობაზე (– „დარიოს, დიდიმოს“).

ქართული ლექსიკონის ახალი გამოცემის დროს კარგი იქნებოდა, თუ საკუთარ სახელებს გამოვიტანდით და ცალკე დაუერთავდით ლექსიკონს დამატების სახით. სომხური წყაროს მიხედვით ისინი 740-ოდება. მათ გარდა საბას მოეპოვება კიდევ სხვა სახელები (გეოგრაფიული და ადამიანთა) უთარგმანოდ. ყოლა თარგმანიანი და უთარგმანო ერთად მოიყრიდა თავს. თარგმანების მქონე ამავე დროს გაიმართებოდა წყაროს მიხედვითაც. ვარიანტთა სიჭრელეც, რომელსაც ადგილი აქვს „ქართულ ლექსიკონში“ ზოგჯერ გადამწერთა თუ მთარგმნელთა მხრით, შემცირდებოდა და შესწორდებოდა. ამის შემდეგ ჩვენ ხელთ გვექნებოდა საბას ნამდვილი ნაღვანი, მისი მართლაც რომ „ქართული ლექსიკონი“, რომელიც თავისი თვისებებით გაცილებით მაღლა დგას ძველ სომხურ ლექსიკონებზე (ბარგიჩქებზე), რის გამო იგი არასოდეს არ კარგავს ფასს და მუდამ თავისი მონოდების სიმალეზეა, მაშინ როცა სომხური ძველი ლექსიკონები (ბარგიჩქები) დღეს მხოლოდ ისტორიული მნიშვნელობის მატარებელნი-ლა არიან.

P.S. ზემოთ რამდენჯერმე აღვნიშნეთ, რომ „ქართული ლექსიკონის“ გარკვეულ ნაწილს – უცხო სიტყვებს (უმთავრესად საკუთარ სახელებს) – მის ძირითად წყაროსთან (ვოსკანის სომხური ბიბლიის საძიებელთან) მიმართებით ზოგჯერ თითო-ოროლა სიტყვის რამდენადმე გავრცობილი განმარტება მოეპოვება, ზოგჯერ კიდევ ზედმეტი სიტყვა აქვს, განმარტებული ან განუმარტებელი სახით. იქვე ვამბობდით, რომ ეს შედარებით მეტად მცირე პროცენტი შეიძლება ავტორის საკუთრება იყოს, ანდა ჯერხნობით უცნობი რომელიმე წყაროდან მოხვედრილი „ქართულ ლექსიკონში“-მეთქი.

ამ მიზნით,–არსებობს თუ არა რაიმე ასეთი წყარო, პირველ ყოვლისა ქართულად, გადავათვალიერეთ ქართული ხელნაწერების აღწერილობანი. ყოფ. საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობის I ტომში, რომელიც თ. ყორღანიას კალამს ეკუთვნის, საგულისხმო გახდა 1210 წლის ხელნაწერი – №65, სადაც შემდეგი იკითხება: Л. Св. Кирилла Александрийского лексикон непонятных слов, встречающихся в четвероевангелии (стр. 340–347). აქ ამ თხზულების არც დასაწყისი და არც ბოლო სიტყვები მოყვანილი არაა. პროფ. კ. კეკელიძის ნაშრომში: „უცხო ავტორები ძველ ქართულ მწერლობაში“, მართლაც, კირილე ალექსანდრიელის შრომათა შორის დასახელებულია: „3. ლექსი მათეს თავისა სახარებისა ძნელოანთა სიტყუათა განმარტება ლექსიკონი: „ბართოლომეოს ძე დამოკიდებული წყალთაა, ბედსაიდა სახლი საიფქლე...“ სიძვ. მუზ. 65, 340–349“. დასახელებულ გვერდზე ხელნაწერისა კირილე ალექსანდრიელის არა მარტო ეს ლექსიკონია, რომელიც მათეს თავის ძნელოან სიტყვებს განმარტავს, არამედ ოთხთავის დანარჩენი თავებისაც (გვ. 340–343), სულ 92 სიტყვა, უმთავრესად საკუთარი სახელები. ამას გარდა დანარჩენ გვერდებზე (343–348) კიდევ ასეთი ლექსიკონია: „წ-თა და ღ-ივ სღრ-თა წიგნთაგან ღ-თ შემოსილთა მამათა მ-რ გამოკრებული ებრაელთა ენისა სახელები რაოდენიმე თარგმანება ლექსიკონისაჲ. იგი-კი 121 უცხო სიტყვას (უმთავრესად საკუთარ სახელს) განმარტავს.“

ამ უცხო სიტყვების განმარტებათა შედარებამ „ქართულ ლექსიკონთან“ შემდეგი სურათი გადაგვიშალა. ზოგიერთი სიტყვის განმარტებათა გავრცობა ძირითად, სომხურ წყაროსთან მიმართებით, რომელიც ავტორის შემოქმედების შესაძლებლობას გვაგარაუდებინებდა, ამ ძეგლის გამოყენების შედეგი აღმოჩნდა. რომ მართლაც ეს ან ასეთი ძეგლი ყოფილა სულხან-საბას წყარო, ამას მისი ლექსიკონის ერთი ადგილიც მოწმობს. სიტყვა ალილუია ასე აქვს განმარტებული: „აქედით უფალსა (თარგმანი ათანასესი: აქედით უფალსა; თარგმანი კირილესი: რამეთუ ალ აქედითად გამოითარგმანების, ხოლო ლუ ნანდკლვედ, ხოლო ია უფლად, გინა ლუთად; თარგ. ვესუქისა: ვაქედით ღმერთსა ცხოველსა: თარგმანი სხუაჲ: აქედით ყოველნი არსნი უფალსა BCD)“ აქ ფრჩხილებში ავტორის მიერ დასახელებული წყაროებია ნაჩვენები. წარმოადგენენ ისინი დასახელებულ პირთა ცალკე ლექსიკონებს თუ მათ რომელიმე თხზულებას, ძნელია თქმა. ყოველ შემთხვევაში, ქართველი ლექსიკოლოგის მიერ დასახელებული კირილე შეიძლება კირილე ალექსანდრიელი იყოს. მაგრამ მისი აქ მოტანილი

განმარტება კირილეს ზემოდასახელებულ ლექსიკონში არ მოიპოვება, ალბათ იგი რომელიმე სხვა თხზულებიდან არის ამოღებული. სამაგიეროდ „თარგმანი სხუაი“ რომ აქვს დამონმებული, იგი ზემოაღნიშნული „ლ“ შემოსილთა მამათა მ`რ გამოკრებული“ ნაშრომი ჩანს, რადგანაც სწორედ მათი განმარტება ურთიერთს ხვდება. არა ერთია ისეთი შემთხვევა, როდესაც ზემოხსენებულ ხელნაწერში დაცული ლექსიკონები „ქართული ლექსიკონის“ ზოგიერთი უცხო სიტყვის განმარტებათა გავრცობის წყაროს წარმოადგენს¹. ზოგჯერ კიდევ მათგან მთელი სიტყვები და მათი განმარტებანიც მთლიანად ჩანს შესული სულხანის ლექსიკონში. მოძებნილ წყაროს გარდა შესაძლოა სულხან-საბას ხელთ ჰქონოდა აგრეთვე ქართულად ცალკე არსებული სხვა უცხო სიტყვათა ლექსიკონიც, ბიბლიისა და სხვა ცნობილ წიგნთა სხვადასხვა კომენტატორის თარგმანებთან ერთად.

აღნიშნულ ახალ წყაროს სხვა მნიშვნელობაცა აქვს. ირკვევა, რომ ქართულად, ისე როგორც ეს სომხურშიაც იყო, არსებულა ცალკე „ძნელოან სიტყუათა“, პირველ რიგში-კი საკუთარ სახელთა, ლექსიკონები. ასეთი ლექსიკონების პირველ ნიმუშად ჯერ-ჯერობით დასახელებული 1210 წლის ხელნაწერი უნდა ჩაითვალოს. მათი არსებობა სულხანსაც სცოდნია, მაგრამ იგი მას სამართლიანად ქართული ენის ლექსიკონად არ მიუჩნევია. მათ მსგავსად ცალკე თხზულებათა „ძნელოან სიტყუათა“ ლექსიკონებიც იქნებოდა, როგორც ეს სომხურშიაც იყო. მათ შორის სავარაუდოა ასეთებზე აღმოცენებული (მსგავსად სომხურისა) „ქართულ ენათა ლექსიკონიც“, რომელიც სულხან-საბას დროს, მისივე თქმით, „უჩინარ ქნილიყო (ნ. ანდერძნამაგი), რის გამოც ხელი მიჰყო მან თავის „ქართულ ლექსიკონს“ (იქვე). ამაში-კი მან ადგილი დაუთმო უცხო სიტყვებსაც (უმთავერესად საკუთარს-ადამიანთა და ადგილთა). უკანასკნელისათვის, როგორც უკვე გაირკვა, ძირითად წყაროდ სომხური პირველი ნაბეჭდი ბიბლიის საძიებელი გამოიყენა. ხოლო „ბ ა ძ ა დ“ სომხური ლექსიკონი. მის გარდა გამოყენებული ჩანს ზემოთ აღნიშნული, ქართულად არსებული, „ძნელოან სიტყუათა“ ლექსიკონიც. სხვაც მისნაირი და აგრეთვე ზოგიერთი თხზულების თარგმანებათა შორის არსებულ უცხო სიტყვათა კომენტარიც მას არა უგულებელ უყვია, როგორც ეს მისი მონმობებითაც ჩანს. მათი ამოცნობა-კი ჯერხნობით ვერ ხერხდება, ეს მომავლის საქმეა.

¹ ამის მაგალითად ზემოთ მოტანილი ნუსხიდან „დ“-ის მასალისა დანიელის განმარტება იქნებოდა. გავრცობის წყარო გვგონია აქაც ისევე „მამათა მიერ განმარტებული“ ნაშრომი უნდა იყოს. აქ ვკითხულობთ: „დანიელ განკითხვაი მისი ძლიერი გინა მსჯავრი“. ლექსიკონში-კი სომხურის შესატყვისი განმარტება გავრცობილია სიტყვებით: „გინა განკითხვა ძლიერი“. „გინა მსჯავრი“ აღარ დასჭირვებია ავტორს. ალბათ იმის გამო, რომ სომხურ წყაროში მიიჩნია მისი ბადალი, სახელდობრ-„სასჯელი ლუთისა“.

АРМЯНСКИЕ ИСТОЧНИКИ СУЛХАН-САБА ОРБЕЛИАНИ

(Краткое содержание)

Сулхан-Саба Орбелиани многосторонний деятель. Нас главным образом интересует лексикологическая сторона его деятельности. Саба в предисловии своего словаря, который составлен им в конце XVII и в начале XVIII веков как по письменным, упоминаемым местами при толковании того или иного слова, так и по неписьменным, т.е. устным источникам, - говорит, что при составлении словаря под рукой он имел как образец "один маленький армянский словарь". Какой лексикон он имел и как он его использовал, ответ на это нам даст лексикологические исследования над рукописями музеев Эривани и Эчмиадзина.

В самом деле во время Саба среди армян был распространен один из видов армянского лексикона, составленный по словарю "св. книг" в основном и с одной стороны, и по словарю "иностранных собственных имен" (личных и географических) - с другой стороны. Слова как из первого, так и из второго источника в "армянском словаре" расположены в алфавитном порядке. Этот "армянский словарь" почти ничем не отличается от армянского словаря "составленного в св. Эчмиадзине Иеримией Вардапетом..." (гор. Галикорна 1698).

Рукописи "армянского словаря" не указывают имени составителя, но они (рукописи) часто встречаются в виде приложений к словарям "св. книг", а составителем этих последних часто упоминается иеремия Мегриец...

Как раз такой вид словаря имел под рукой Саба. Это видно из того, что в своем словаре он уделяет особое место как словам "св. книг", так и собственным именам. Но Саба этих слов из "армянского словаря" не берет. Слова "св. книг" взяты им из им-же проредактированной грузинской библии в гораздо большем количестве (очень удачными и подробными толкованиями), чем то представлено в "армянском словаре". Номенклатура собственных имен также не совпадает всецело с запасом таких слов "армянского словаря", хотя они со стороны толкования почти схожи. И эту часть Саба заимствовал не из "армянского словаря", а из им-же проредактированной грузинской библии (рукопись музея Грузии А 51). Эту часть библии, как выяснилось из сравнения, он вместе с другими "индексами" (симфония и др.), перевел с первой печатной армянской библии (Амстердам 1666 г.). Помещенные здесь переводы собственных имен если отличаются от таковых же "грузинского словаря", то только потому, что Саба эти переводы выполнял с помощью разных лиц и в разное время (как выясняется, сам Саба не вполне владел армянским языком).

Кроме того, выяснилось и то, что в этой части наш автор в известной мере использовал также существующий на грузинском языке "словарь собственных имен" (Кирилла Александрийского и др.), экземпляр которого представлен в уникальной рукописи 1210 года (музей Грузии А 65).

Ի. ԱՐՈՒԱԾԵ

ՍՈՒԼԽԱՆ-ՍԱՔԱ ՈՐԲԵԼԻԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԸ (Համառոտ բովանդակություն):

Սուլխան-Սաքա Որբելիանին բազմակողմանի գործիչ է: Մեզ գլխատրապես հետաքրքրում է նրա բառարանագիտական կողմը: Սաքան իր բառարանում, վորը կազմված է XVII դարու վերջերին և XVIII դարու սկզբներին ինչպես գրատր աղբյուրներից (վոր այս թե այն բառի բացատրության կապակցությամբ տեղ-տեղ հիշվում է), նույնպես և անգիրներից, առաջաբանում ասում է, վոր իր բառարանը կազմելիս ձեռքի տակ է ունեցել իբրև նմուշ-արինակ՝ հայերեն "մի փոքրիկ բառգիրք": Թե վո՞ր բառգիրքն ուներ նա ի նկատի և ինչպե՞ս այն ոգտագործեց, սրա պատասխանը մեզ տվեցին բառարանագիտական պրպատումներն Յերեվանի և Եջմիածնի թանգարանների ձեռագրերում: Իրոք, Սաքայի ժամանակ հայերի մեջ տարածված է յեղել ինչ վոր "հայոց բառգիրք" կազմված ըստ "Ս՞ք գրոց" բառարանի՝ մի կողմից և առանձնապես, և ոտար հատուկ անունների (անձն-և տեղանվանց) բառարանից՝ մյուս կողմից: Թե մեկն և թե մյուսը "հայոց բառգրքում" դասավորված են այբբենական կարգով: Այս "հայոց բառգիրքը" գրեթե նույնն է, ինչ վոր Յերեմիա Վարդապետի անունով հայտնի "Բառգիրք Հայոց" ("արարեալ ի սուրբ Էջմիածնին Երեմիայ Վարդապետէ... Յալիկօռնայ քաղաք 1698"): "Հայոց բառգրքի" ձեռագրերը կազմողի անունը չեն կրում. բայց հաճախ ձեռագրերում նրանք "Սուրբ Գրոց" բառարաններին են կցված: Այս վերջինի մի խմբում իբրև կազմող հաճախ հիշատակվում է Յերեմիա Մեղրեցին...:

Հենց այս տեսակի բառգիրք է ձեռքի տակ ունեցել Սաքան: Եւ այս յերևում է նրանից, վոր Սաքան ևս իր բառարանում թե "սուրբ գրոց" բառերին և թե հատուկ անուններին գլխավոր տեղն է հատկացնում: Սակայն Սաքան այդ բառերը "հայոց բառգրքից" չի վերցնում: "Սուրբ Գրոց" բառերը նա վերցրել է իր խմբագրած վրացերեն Աստուածաշնչից արեկի առատ (շատ հաջող և մանրամասն մեկնաբանություններով), քան թե այն ներկայացրած է "հայոց բառգրքում": Հատուկ անունների նունենկլատուրան ել չի ծածկում ամբողջապես "հայոց բառգրքի" պաշարը, թեև նրանք մեկնաբանությունների կողմից գրեթե նման են իրար: Բացի դրանից, այս մասն ել Սաքան չի վերցրել "հայոց բառգրքից", այլ իր խմբագրած վրացերեն Աստուածաշնչից (ձեռագիր Վրաստանի թանգար. A 51): Աստուածաշնչի այս մասը նա, ինչպես համեմատությունից պարզվեց, այլ ցանկերի հետ (համաբառբար և այլն) թարգմանել է առաջին անգամ Ամստերդամում տպագրված (1666 թ.) հայերեն Աստուածաշնչից: Այստեղ տված հատուկ անունների թարգմանությունն էթե տարբերվում է "վրացերեն բառարանում" զետեղվածից, սրա պատճառ այն է, վոր Սաքան այս թարգմանությունները կատարել է տարբեր անձանց ոգնությամբ միանգամայն անկախ (ինչպես յերեվում է, ինքը Սաքան հայերենին հիմնովին չէր տիրապետում):

Ի վերջո, պարզվեց նաև այն, վոր այս մասում նա փոքր ի շատե ոգտագործել է վրացերեն լեզվով գոյություն ունեցող հատուկ անունների բառարանները (Կյուրեղ Աղեքսանդրացու և այլն), վորից առայժմ միակ որինակը ներկա յե 1210 թ. ձեռագրում (Վրաստ. թանգ. A 65):

საძიებელი

საძიებელი მოწმობა	5
ებრაელთა, ქალდეველთა და იონთა სახელებთა თარგმანებანი	13
საძიებელი მატრიანეთანი	21
სულხან-საბა ორბელიანის სომხური წყაროები	73